

Službeno glasilo Grada Pleternice

broj 4.

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

List izlazi prema potrebi

S A D R Ź A J :

AKTI GRADSKOG VIJEĆA GRADA PLETERNICE:

1. Zaključak o usvajanju Polugodišnjeg izvješća o radu Gradonačelnice Grada Pleternice za razdoblje 01. srpanj 2024. do 31. prosinac 2024. godine
2. Rebalans Proračuna Grada Pleternice za 2025. godinu:
 - a) Odluka o I. izmjeni i dopuni Odluke o usvajanju proračuna Grada Pleternice za 2025. godinu;
 - b) Odluka o I. izmjeni i dopuni Programa gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture za 2025. godinu
 - c) Program javnih potreba u kulturi za 2025. godinu
 - d) Program javnih potreba u športu za 2025. godinu
 - e) Odluka o I. izmjeni i dopuni Socijalnog programa Grada Pleternice za 2025.godinu
3. Odluka o usvajanju Izvješća o radu Savjeta mladih za 2024.godinu
4. Statut Grada Pleternice
5. Zaključak o usvajanju Izvješća o izvršenju korištenja sredstava od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem za 2024. godinu
6. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o provedbi Plana razvoja grada Pleternice za razdoblje od 2021. – 2027. godina – za 2024. godinu
7. Odluka o ukidanju svojstva dobra u općoj upotrebi-k.o. Pleternica

8. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o imenovanju Povjerenstva za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske na području Grada Pleternice
9. Odluka o raspisivanju izbora za članove Vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice
10. Zaključak o određivanju broja članova Vijeća Mjesnih odbora u Gradu Pleternici
11. Rješenje o imenovanju Gradskog izbornog povjerenstva za provođenje izbora za članove Vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice
12. Odluka o usvajanju Akcijskog plana energetske i klimatske održivosti razvitka Grada Pleternice
13. Odluka o usvajanju prijedloga Strategije zelene urbane obnove Grada Pleternice
14. Odluka o usvajanju prijedloga Plana upravljanja destinacijom Pleternica za razdoblje 2025.-2029.
15. Odluka o prodaji pod posebnim uvjetima nekretnina u vlasništvu Grada Pleternice
16. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o nazivima naselja i imenima ulica i trgova u Gradu Pleternici i ostalim naseljima
17. Odluka o kupnji nekretnine označene kao k.č.br. 2131 k.o. Pleternica

AKTI GRADONAČELNICE GRADA PLETERNICE:

1. Zaključak o IV. izmjeni Plana nabave za 2025.godinu

AKTI GRADSKOG VIJEĆA GRADA PLETERNICE:

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-04

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 35.b Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) i članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ZAKLJUČAK

o usvajanju Polugodišnjeg izvješća o radu Gradonačelnice Grada Pleternice za razdoblje 01. srpanj 2024. do 31. prosinac 2024. godine

I.

Gradsko vijeće Grada Pleternice je razmotrilo, primilo na znanje i ovim Zaključkom usvaja Polugodišnje izvješće o radu Gradonačelnice Grada Pleternice za razdoblje 01. srpanj 2024. do 31. prosinac 2024. godine.

II.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenom glasilu Grada Pleternice“.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02
URBROJ: 2177-7-03-25-05
Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 42. Zakona o proračunu ("Narodne novine", br. 144/21.) i članka 36. Statuta Grada Pleternice ("Službeno glasilo" Grada Pleternice br. 02/21), Gradsko je vijeće Grada Pleternice na 24. sjednici održanoj 01. Travnja 2025. godine donijelo

ODLUKU

o I. izmjeni i dopuni Odluke o usvajanju proračuna Grada Pleternice za 2025. godinu

Opći dio

Članak 1.

U Odluci o usvajanju proračuna Grada Pleternice za 2025. godinu ("Službeno glasilo" Grada Pleternice), članak 1. Odluke mijenja se u cijelosti, te sada glasi:

Proračun Grada Pleternice za 2025. godinu (u daljnjem tekstu: Proračun) sastoji se od:

RAČUN PRIHODA I RASHODA

	Plan 2025. 2025.	Povećanje/smanjenje	I Rebalans
Prihodi poslovanja	15.265.308,54	3.195.462,88	18.460.771,42
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	100.000,00	0,00	100.000,00
Ukupno prihodi:	15.365.308,54	3.195.462,88	18.560.771,42
Rashodi poslovanja	6.188.458,30	496.462,88	6.684.921,18
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10.226.957,76	2.699.000,00	12.925.957,76
Ukupno rashodi:	16.415.416,06	3.195.462,88	19.610.878,94
RAZLIKA VIŠAK / MANJAK	-1.050.107,52	0,00	-1.050.107,52

RAČUN FINANCIRANJA

Primici od financijske imovine i zaduživanja	0,00	0,00	0,00
Izdaci za financijsku imovinu i otplatu zajmova	203.000,00	100.000,00	303.000,00
NETO FINANCIRANJE	-203.000,00	-100.000,00	-303.000,00

RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA

<i>Ukupan iznos viška/manjka iz prethodnih godina</i>	<i>1.253.107,52</i>	<i>100.000,00</i>	<i>1.353.107,52</i>
<i>Dio koji će se rasporediti/pokriti u razdoblju</i>	<i>1.253.107,52</i>	<i>100.000,00</i>	<i>1.353.107,52</i>

<i>VIŠAK/MANJAK + RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA + NETO FINANCIRANJE/ZADUŽIVANJE</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
--	--------------------	--------------------	--------------------

Članak 2.

Prihodi prema izvorima i rashodi raspoređeni prema klasifikacijama, te uravnoteženi s prihodima utvrđuju se u računu prihoda i rashoda za 2025. godinu.

Članak 3.

Sastavni je dio ove Odluke opći dio proračuna kojega čini račun prihoda i rashoda i posebni dio proračuna.

Završne odredbe

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Službenom glasilu” Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:
Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-06

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Temeljem članka 6. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN RH br. 66/18, 110/18 i 32/20), članka 36. Statuta Grada Pleternice ("Službeno glasilo" Grada Pleternice br. 02/21), Gradsko je vijeće Grada Pleternice na 24. sjednici održanoj 01. travnja 2025. godine donijelo

P R O G R A M
gradnje objekata komunalne infrastrukture na području
Grada Pleternice za 2025. godinu
I Rebalans

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Pod gradnjom objekata i uređaja komunalne infrastrukture podrazumijeva se građenje novih, te rekonstrukcija postojećih objekata i uređaja komunalne infrastrukture potrebnih za obavljanje komunalnih djelatnosti.

Članak 2.

Ovim Programom određuje se gradnja objekata i uređaja komunalne infrastrukture na području Grada Pleternice u 2025. godini za:

1. Izgradnja i dodatna ulaganja u prometnice – 650.000,00 €
2. Izgradnja javne rasvjete – 834.500,00 €
3. Izgradnja i uređenje groblja – 67.000,00 €
4. Izgradnja i uređenje javnih površina – 230.000,00 €
5. Građevine i uređaji javne namjene – 7.000,00 €

UKUPNO: 1.788.500,00 €

Članak 3.

Građenje objekata i uređaja komunalne infrastrukture iz članka 2. ovog Programa financira se iz:

- Komunalni doprinos – 27.000,00 €

- Ostali nespomenuti prihodi po posebnim propisima – 20.000,00 €,
- Doprinos za šume – 147.000,00 €,
- Legalizacija objekata – 13.000,00 €,
- Naknade za koncesije – 13.000,00 €,
- Kapitalna pomoć (Hrv. ceste) -20.000,00€
- Kapitalna pomoć (MRRFEU) - 100.000,00 €
- Primici od financijske imovine i zaduživanja 812.500,00 €
- Opći prihodi i primici – 636.000,00 €

UKUPNO: 1.788.500,00 €

Ovaj Program sadrži i opis poslova s procjenom troškova za gradnju pojedinih objekata i uređaja komunalne infrastrukture iz članka 2. zajedno sa izvorima financiranja i daje se u tablici br.1 ovog Programa.

Tablica 1. Program gradnje komunalne infrastrukture na području Grada Pleternice za 2025. I Rebalans					
OPIS I OPSEG POSLOVA PO DJELATNOSTIMA			PROCJENA TROŠKOVA I FINANCIRANJE PO IZVORIMA		
R.B.	AKTIVNOST	OPIS	REBALANS 2025. (EUR)	IZVOR FINANCIRANJA	IZNOS (EUR)
1	3	4	5	6	7
1.	K100018	IZGRADNJA I DODATNO ULAGANJE U PROMETNICE	650.000,00		650.000,00
1.1.		Ulica I.T.Baje, Cesta oko vrtića i izlaz na M. Gupca, cesta oko groblja	160.000,00	Izvor 4.2. Komunalni doprinos	27.000,00
				Izvor 4.2. Doprinos za šume	87.000,00
				Izvor 4.2. Ostali nespomenuti prihodi po posebnim propisima	20.000,00
				Izvor 4.2. Legalizacija objekata	13.000,00
				Izvor 4.2. Naknada za koncesije	13.000,00
1.2.		Ulica I.T.Baje, Cesta oko vrtića i izlaz na M. Gupca, cesta oko groblja, projektna dokumentacija Ulica I. Šveara	390.000,00	Izvor 1.1. Opći prihodi i primici	390.000,00
1.3.		cesta oko groblja, cesta oko vrtića i izlaz na M. Gupca	100.000,00	Izvor 5.1. Kapitalna pomoć	100.000,00
2.	K100019	IZGRADNJA JAVNE RASVJETE	834.500,00		834.500,00
2.1.		Javna rasvjeta- zamjena za energetski učinkovitom javnom rasvjetom na području grada i svih naselja. Kroz energetsku obnovu postiže se efekt smanjenja troška iste odnosno direktan utjecaj na zaštitu okoliša.	22.000,00	Izvor 1.1. Opći prihodi i primici	22.000,00
			812.500,00	Izvor 8.1. Primici od financijske imovine i zaduživanja	812.500,00
3.	K100020	IZGRADNJA I UREĐENJE GROBLJA	67.000,00		67.000,00
3.1.		Proširenje groblja u Buku, uređenje groblja u Pleternici, Bilicama, Sulkovcima, Čosincu i Gradcu.	60.000,00	Izvor 1.1. Opći prihodi i primici	60.000,00
3.2.		Rashodi na zabavku opreme (klima uređaji i solari na mrtvačnice) u Frkljevima, Lakušijici i Komorici.	7.000,00	Izvor 1.1. Opći prihodi i primici	7.000,00
4.	K100021	IZGRADNJA I UREĐENJE JAVNIH POVRŠINA	230.000,00		230.000,00
4.1.		Pješačka staza Drenovac (uz sufinanciranje ŽUC-a), poligon Kuzmica, opremanje dječjih igrališta u Ratkovici i Požeškim Sesvetama, kao i nadogradnja postojećih. Pješačka staza Dolač-Smrk. Pješačka staza Kalinić.	150.000,00	Izvor 1.1. Opći prihodi i primici	150.000,00
			60.000,00	Izvor 4.2. Doprinos za šume	60.000,00
			20.000,00	Izvor 5.1. Kapitalna pomoć	20.000,00
5.	K100023	GRAĐEVINE I UREĐAJI JAVNE NAMJENE	7.000,00		7.000,00
5.1.		Izrada sjenica za edukativne aktivnosti.	7.000,00	Izvor 1.1. Opći prihodi i primici	7.000,00
		UKUPNO RASHODI	1.788.500,00		1.788.500,00
R.B. RASPISANJE IZVORA FINANCIRANJA ZA OSTVARENJE			IZNOS		
1.		Izvor 4.2. -komunalni doprinos	27.000,00		
2.		Izvor 4.2. -ostali nespomenuti prihodi po posebnim propisima	20.000,00		
3.		Izvor 4.2.-doprinos za šume	147.000,00		
4.		Izvor 4.2.- legalizacija objekata	13.000,00		
5.		Izvor 4.2.- naknade za koncesiju	13.000,00		
6.		Izvor 5.1.- Kapitalna pomoć (Hrv. ceste)	20.000,00		
7.		Izvor 5.1.- Kapitalna pomoć (MRRFEU)	100.000,00		
9.		Izvor 8.1.- primici od financijske imovine i zaduživanja	812.500,00		
10.		Izvor 1.1. -opći prihodi i primici	636.000,00		
		UKUPNO PRIHODI	1.788.500,00		

Članak 4.

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom glasilu“ Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:
Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-07

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Temeljem članka 5. Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi ("Narodne novine", br. 83/22), te članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj 01. travnja 2025. godine, donosi sljedeći

P R O G R A M
javnih potreba u kulturi za 2025. godinu
I. izmjena

Članak 1.

Programom javnih potreba u kulturi na području Grada Pleternice utvrđuju se kulturni događaji i priredbe kao i ostali programi za koje se sredstva osiguravaju iz proračuna, a po svom sadržaju i kulturnoj razini su od posebnog značaja za Grad.

I. ORGANIZACIJA MANIFESTACIJA – 54.000,00 €

1. POKLADNI OBIČAJI – manifestacije Grada Pleternice koje se održavaju svake godine.
2. LIDAS – Lipanjski dani amaterskog stvaralaštva koji obuhvaćaju Cvjetice glazbe, Smotru folkloru, Međunarodni konjički turnir i Moto susrete
3. LJETO U PLETERNICI – koncerti, književne manifestacije i slični događaji popraćeni sajmovima, predstavama i izložbama te Ljetni tamburaški kamp
4. DEVETNICA GOSPI OD SUZA – vjerska manifestacija Grada Pleternice koja se održava tijekom mjeseca kolovoza
5. DJEČJI TJEDAN – program za najmlađe koji se održava tijekom listopada
6. ADVENT – programi koji se održava u mjesecu prosincu, Dan grada, Advent u bečarskom šoru, Doček Nove godine i sl.
7. PRIGODNE MANIFESTACIJE – programi koji se održavaju povodom prigodnih događaja
8. Projekt Ministarstva kulture i medija – edukativne, kulturne i turističke radionice s ciljem promocije baštine Pleternice

II. TEKUĆE DONACIJE KULTURNO-UMJETNIČKIM DRUŠTVIMA - 75.000,00€

III. SPONZORSTVA U KULTURI - 500,00 €

Članak 2.

Sredstva iz članka 1. Stavka 1. ove Odluke odnose se na trošak organizacije manifestacija.

Sredstva iz članka 1. Stavka 2. ove Odluke raspodjeljuju se sukladno provedenom javnom pozivu, a temeljem odluke gradonačelnice.

Kriterije za provođenje javnog poziva iz prethodnog stavka ovoga članka svojom odlukom propisuje gradonačelnica.

Sredstva iz članka 1. Stavka 3. ove Odluke raspodjeljuju se odlukom gradonačelnice.

Članak 3.

Ovaj Program stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljen u „Službenom glasilu“ Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:
Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-08

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Temeljem članka 74. stavak 2. Zakona o sportu („Narodne novine”, br. 141/22), te članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi slijedeći

P R O G R A M
javnih potreba u športu za 2025. godinu
I. izmjena

Članak 1.

Programom javnih potreba u športu na području Grada Pleternice utvrđuju se športske aktivnosti za koje se sredstva osiguravaju u proračunu Grada Pleternice.

1. POTICANJE ŠPORTSKO REK. AKTIVNOSTI	226.000,00 €
2. ŠPORTSKE PRIREDBE I MANIFESTACIJE	21.000,00 €
3. ODRŽAVANJE ŠPORTSKE INFRASTRUKTURE	45.000,00 €
4. IZGRADNJA ŠPORTSKE INFRASTRUKTURE	107.000,00 €

Članak 2.

Dio sredstava iz članka 1. ove Odluke raspodjeljuju se tijekom 2025. godine sukladno provedenom javnom pozivu u svrhu navedenu točkama 1. do 2. prethodnog članka, a temeljem odluke gradonačelnice. Kriterije za provođenje javnog poziva iz prethodnog stavka ovoga članka svojom odlukom propisuje gradonačelnica.

Ostalim sredstvima raspolaže gradonačelnica za navedene namjene, a doznačivat će se izvoditeljima radova, izvršiteljima dotičnih poslova i programa odnosno korisnicima na osnovi posebnih zahtjeva, ugovora ili na osnovi zaključka gradonačelnice.

Članak 3.

Ovaj Program stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljen u „Službenom glasilu“ Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:
Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-09

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Temeljem članka 289. Zakona o socijalnoj skrbi (“Narodne novine” broj 18/22, 46/22, 119/22, 71/23) i članka 36. Statuta Grada Pleternice (“Službeno glasilo” Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ODLUKU

o I. izmjeni i dopuni Socijalnog programa Grada Pleternice za 2025. godinu

Članak 1.

Ovom Odlukom pristupa se izmjeni i dopuni Socijalnog programa Grada Pleternice za 2025. godinu (Službeno glasilo Grada Pleternice br. 07/24) – dalje: Socijalni program.

Članak 2.

U članku 7. stavak 1. Socijalnog programa, dodaju se točke 15. i 16. koje glase:

„15. Pilot projekt za predškolce i djecu od 1.-4. razreda osnovne škole. „,

16. Potpora za kupnju nekretnine pod posebnim uvjetima u svrhu rješavanja stambenog pitanja“

Članak 3.

U članku 20. Socijalnog programa, mijenja se iznos i sada glasi : *„11.000 EUR“*

Članak 4.

U članku 26. Socijalnog programa, mijenja se iznos i sada glasi : *„362.500 EUR“*

Članak 5.

U članku 30. Socijalnog programa, mijenja se iznos i sada glasi : *„38.000 EUR“*

Članak 6.

U članku 36. Socijalnog programa, mijenja se iznos i sada glasi : *„5.311.600 EUR“*

Članak 7.

Nakon članka 37. Socijalnog programa dodaje se novo poglavlje :

„15.. Pilot projekt za predškolce i djecu od 1.-4. razreda osnovne škole“

i novi članak 38. koji glasi:

„Za ovu mjeru osiguravaju se sredstva u iznosu od 10.000 EUR“.

Članak 8.

Nakon novog članka 38. se novi članak 39. koji glasi:

„U cilju financijskog rasterećenja obitelji s predškolskom i osnovnoškolskom djecom, poticanja jednakog uključivanja i povećanja obuhvata djece koja sudjeluju u edukativnim, kulturnim i sportskim aktivnostima Grad Pleternica provodi „Pilot projekt za provedbu edukativnih, kulturnih i sportskih aktivnosti djece predškolske dobi i djece od I. do IV. razreda osnovne škole financiran od strane Ministarstva demografije i useljništva.“

Članak 9.

Nakon novog članka 39. dodaje se novo poglavlje:

„16. Potpora za kupnju nekretnine pod posebnim uvjetima u svrhu rješavanja stambenog pitanja“

i novi članak 40 . koji glasi:

„Za ovu mjeru osiguravaju se sredstva u sklopu članka 28. Socijalnog programa“.

Članak 10.

Dodaje se novi članak 41. koji glasi:

„Dodjela nepovratnih financijskih sredstava za kupnju nekretnine pod posebnim uvjetima u svrhu rješavanja stambenog pitanja osigurava se obiteljima, hrvatskim državljanima koji imaju prebivalište na području Republike Hrvatske , a ostvaruje se uz uvjet da :

- 1. u trenutku otvaranja natječaja nisu stariji od 45 godina i koji u vlasništvu nema stan, odnosno kuću koji su u takvom stanju uporabljivosti da postoje osnovni higijensko-tehnički uvjeti za život ili koji u vlasništvu ima samo jedan stan ili kuću koji su u takvom stanju uporabljivosti da postoje osnovni higijensko-tehnički uvjet za život, a koju prodaje radi gradnje kuće zbog potreba vlastitog stanovanja;*
- 2. bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner prijavitelja u vlasništvu nema stan, odnosno kuću koji su u takvom stanju uporabljivosti da postoje osnovni higijensko-tehnički uvjeti za život ili koji u vlasništvu ima samo jedan stan ili kuću koji su u takvom stanju uporabljivosti da postoje osnovni higijensko-tehnički uvjet za život, a koju prodaje radi gradnje kuće zbog potreba vlastitog stanovanja;*

3. *nisu stekli pravni položaj zaštićenog najmoprimca na području Republike Hrvatske i nisu ostvarili odgovarajuće pravo na stambeno zbrinjavanje po nekom drugom propisu*
4. *su prijavi na natječaj priložili ispunjen i potpisan Prijavni obrazac za kupnju nekretnine u vlasništvu Grada Pleternice po povoljnijim uvjetima*

Maksimalni iznos potpore po prijavitelju je 90 % ponuđene cijene.

Prijavitelj koji je ostvario pravo na smanjenje ponuđene cijene ne može kupljeno gradilište prodati ili otuđiti najmanje 10 godina, od dana sklapanja kupoprodajnog ugovora.

Zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine sa rokom od 10 godina upisat će se u zemljišne knjige.

Kupljena nekretnina može se opteretiti jedino kreditom potrebnim u svrhu izgradnje obiteljske kuće.

Prijavitelj je dužan ishoditi svu dokumentaciju potrebnu za izgradnju obiteljske kuće, izgraditi i ishoditi pravomoćnu uporabnu dozvolu za istu te ju dostaviti Gradu Pleternici najkasnije u roku 4 (četiri) godina zaključenja kupoprodajnog ugovora.

Prijavitelj je dužan useliti u obiteljsku kuću i prijaviti prebivalište svih članova kućanstva najkasnije 30 dana od dana ishoda pravomoćne uporabne dozvole za izgrađenu kuću na kupljenoj nekretnini.

Kuću izgrađenu na kupljenoj nekretnini po povoljnijim uvjetima zabranjeno je davati u najam u roku 10 (deset) godina od dana zaključenja kupoprodajnog ugovora.

U slučaju da je prijavitelj ili njegov bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner, u trenutku kupnje nekretnine imao u vlasništvu samo jedan stan ili kuću koji su u takvom stanju uporabljivosti da postoje osnovni higijensko-tehnički uvjeti za život, a koju prodaje radi gradnje obiteljske kuće na predmetnoj nekretnini, dužan je dokaz o prodaji tog stana ili kuće (kupoprodajni ugovor, ZK izvadak i sl.) dostaviti Gradu Pleternici najkasnije u roku 2 (dvije) godine od ishoda pravomoćne uporabne dozvole za novoizgrađenu obiteljsku kuću.

Ukoliko prijavitelj koji je ostvario pravo na smanjenje ponuđene cijene iz neopravdanih razloga ne ispuni uvjete navedene uvjete, dužan je u roku 60 dana od isteka roka platiti cjelokupan iznos ponuđene kupoprodajne cijene na natječaju. Ukoliko kupac u danom roku ne plati Gradu Pleternici cjelokupni iznos ponuđene kupoprodajne cijene, Grad Pleternica će pokrenuti postupak prisilne naplate.”

Članak 11.

Dosadašnji članak 38. postaje članak 42., članak 39. postaje članak 43. i tako redom.

Članak 12.

Ostale odredbe Socijalnog programa ostaju neizmijenjene.

Članak 13.

Ova Odluka stupa na snagu osmog (8) dana od dana objave u „Službenom glasilu“ Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:
Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-10

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 19. stavak 6. Zakona o savjetima mladih (NN, broj: 41/14, 83/23), članka 16. Odluke o osnivanju savjeta mladih (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 03/10, 04/14 , 07/14) i članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ODLUKU

o usvajanju Izvješća o radu savjeta mladih Grada Pleternice za 2024. godinu

I.

Ovom Odlukom usvaja se Izvješće o radu savjeta mladih Grada Pleternice za 2024. godinu (dalje u tekstu: Izvješće).

II.

Izvješće se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njen sastavni dio.

III.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenom glasilu Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-11

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 123/17, 98/19 i 144/20) i članka 36. stavak 1. točka 1. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice br. 02/21) Gradsko vijeće Grada Pleternice na 24. sjednici održanoj 01. travnja 2025. godine donosi

STATUT GRADA PLETERNICE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Statutom se detaljnije uređuje samoupravni djelokrug Grada Pleternice, njegova obilježja, javna priznanja, ustrojstvo, ovlasti i način rada tijela Grada Pleternice, način obavljanja poslova, oblici konzultiranja građana, provođenje referenduma u pitanjima iz samoupravnog djelokruga, mjesna samouprava, ustrojstvo i rad javnih službi, suradnja s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te druga pitanja od važnosti za ostvarivanje prava i obveza Grada Pleternice.

Članak 2.

- (1) Grad Pleternica je jedinica lokalne samouprave.
- (2) Naziv, područje i sjedište Grada Pleternice određeni su zakonom.
- (3) Granice Grada Pleternice mogu se mijenjati na način i po postupku propisanom zakonom.
- (4) Grad Pleternica obuhvaća područje slijedećih naselja: Ašikovci, Mali Bilač, Bilice, Blacko, Brđani, Bresnica, Brodski Drenovac, Bzenica, Bučje, Buk, Čosinac, Frkljevci, Gradac, Kadanovci, Kalinić, Knežci, Komorica, Požeška Koprivnica, Kuzmica, Lakušija, Pleternički Mihaljevci, Mihaljevići, Novoselci, Pleternica, Poloje, Ratkovica, Resnik, Tulnik, Trapari, Sesvete, Sulkovci, Svilna, Srednje Selo, Viškovci, Vesela, Vrčin Dol, Zagrađe i Zarilac.

Članak 3.

- (1) Grad Pleternica je pravna osoba.
- (2) Sjedište Grada Pleternice je u Pleternici, Trg hrvatskih branitelja 1.

II. OBILJEŽJA GRADA PLETERNICE

Članak 4.

- (1) Grad Pleternica ima grb i zastavu.
- (2) Obilježjima iz stavka 1. ovog članka predstavlja se Grad Pleternica i izražava pripadnost Gradu Pleternici.
- (3) Grb i zastava koriste se na način kojim se ističe tradicija i dostojanstvo Grada Pleternice.
- (4) Podrobniji opis grba i zastave Grada Pleternice kao i mjerila za korištenje grba i zastave uređuju se posebnom odlukom Gradskog vijeća.
- (5) Na temelju mjerila utvrđenih odlukom iz stavka 4. ovog članka, gradonačelnik, može odobriti uporaba grba i zastave pravnim osobama radi promicanja interesa Grada Pleternice.
- (6) Naziv "Grad Pleternica" i njegove izvedenice mogu se koristiti u nazivima i znamenjima ustanova, trgovačkih društava, udruga građana i drugih pravnih osoba u skladu s odlukom Gradskog vijeća.
- (7) O korištenju naziva "Grad Pleternica" i njegovih izvedenica odlučuje Gradonačelnik.

Članak 5.

Sadržaj grba i zastave Grada Pleternice definiraju se posebnom odlukom.

Članak 6.

- (1) Grad ima pečat.
- (2) Tijela Grada mogu imati posebne pečate.
- (3) Opis pečata iz stavka 1. i 2. ovog člana, te način njihove uporabe i čuvanje, uređuje se posebnom odlukom Gradonačelnika.

Članak 7.

- (1) Dan Grada Pleternice je 6. prosinca, koji se svečano slavi kao gradski blagdan.
- (2) U povodu se Dana Grada dodjeljuju priznanja Grada te priređuju druge svečanosti.

III. JAVNA PRIZNANJA

Članak 8.

Gradsko vijeće dodjeljuje javna priznanja za iznimna dostignuća i doprinos od osobitog značenja za razvitak i ugled Grada Pleternice, a poglavito za naročite uspjehe u unapređivanju gospodarstva, znanosti, kulture, zaštite i unapređivanja čovjekovog okoliša, športa, tehničke kulture, zdravstva i drugih javnih djelatnosti, te za poticanje aktivnosti koje su tome usmjerene.

Članak 9.

Javna su priznanja Grada su:

1. Nagrada Grada Pleternice za životno djelo,

2. Kolektivna nagrada Grada Pleternice,
3. Proglašenje počasnim građaninom Grada Pleternice,
4. Godišnja nagrada Grada Pleternice.

Članak 10.

(1) Uvjeti za dodjelu javnih priznanja, njihov izgled i oblik, kriterij i postupnost njihove dodjele, tijela koja provode postupak i dodjeljuju priznanja, uređuje se posebnom odlukom Gradskog vijeća.

(2) Osim javnih priznanja u smislu članka 9. ovog Statuta, za pojedine prigode Gradsko vijeće ili Gradonačelnik mogu ustanoviti i dodijeliti i druga priznanja.

IV. SURADNJA S DRUGIM JEDINICAMA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Članak 11.

Ostvarujući zajednički interes u unapređivanju gospodarskog, društvenog i kulturnog razvitka, Grad Pleternica uspostavlja i održava suradnju s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u zemlji i inozemstvu, u skladu sa zakonom i međunarodnim ugovorima.

Članak 12.

(1) Gradsko vijeće donosi odluku o uspostavljanju suradnje, odnosno o sklapanju sporazuma (ugovora, povelje, memoranduma i sl.) o suradnji s pojedinim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kada ocijeni da postoji dugoročan i trajan interes za uspostavljanje suradnje i mogućnosti za njezino razvijanje.

(2) Kriteriji za uspostavljanje suradnje, te postupak donošenja odluke uređuje se posebnom odlukom Gradskog vijeća

Članak 13.

Sporazum o suradnji Grada Pleternice i općine ili grada druge države objavljuje se u službenom glasilu Grada Pleternice.

V. SAMOUPRAVNI DJELOKRUG

Članak 14.

Grad Pleternica je samostalan u odlučivanju u poslovima iz samoupravnog djelokruga u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i zakonom, te podliježe samo nadzoru zakonitosti rada i akata tijela Grada Pleternice.

Članak 15.

(1) Grad Pleternica u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,

- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci,
- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i šport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu,
- promet na svom području ,
- ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

(2) Grad Pleternica obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga sukladno posebnim zakonima kojima se uređuju pojedine djelatnosti iz stavka 1. ovog članka.

(3) Poslovi iz samoupravnog djelokruga detaljnije se utvrđuju odlukama Gradskog vijeća i gradonačelnika u skladu sa zakonom i ovim Statutom.

Članak 16.

(1) Grad Pleternica može organizirati obavljanje pojedinih poslova iz članka 15. ovog Statuta zajednički s drugom jedinicom lokalne samouprave ili više jedinica lokalne samouprave, osnivanjem zajedničkog tijela, zajedničkog upravnog odjela ili službe, zajedničkog trgovačkog društva ili zajednički organizirati obavljanje pojedinih poslova u skladu s posebnim zakonom.

(2) Odluku o osnivanju, ustrojstvu i djelokrugu zajedničkog upravnog tijela iz stavka 1, ovog članka donosi Gradsko vijeće, temeljem koje gradonačelnik sklapa sporazum o osnivanju zajedničkog upravnog tijela kojim se propisuje financiranje, način upravljanja, odgovornost, statusna pitanja službenika i namještenika i druga pitanja od značaja za to tijelo.

Članak 17.

Gradsko vijeće Grada Pleternice, može posebnom odlukom pojedine poslove iz samoupravnog djelokruga Grada prenijeti na Požeško-slavonsku županiju, u skladu s njezinim Statutom.

Gradsko vijeće može tražiti od Požeško-slavonske županije da se pojedini poslovi iz njezina samoupravnog djelokruga povjere Gradu, ako Grad za to osigura dovoljno prihoda za njihovo obavljanje.

VI. NEPOSREDNO SUDJELOVANJE GRAĐANA U ODLUČIVANJU

1. Referendum

Članak 18.

Građani mogu neposredno sudjelovati u odlučivanju o lokalnim poslovima putem lokalnog referenduma i zbora građana, u skladu sa zakonom i ovim Statutom.

Članak 19 .

(1) Referendum se može raspisati radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni Statuta Grada, o prijedlogu općeg akta, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom.

(2) Savjetodavni referendum može se raspisati radi prethodnog pribavljanja mišljenja stanovnika o promjeni područja Grada Pleternice.

(3) Prijedlog za donošenje odluke o raspisivanju referenduma može temeljem odredaba zakona i ovog Statuta, dati jedna trećina članova Gradskog vijeća, gradonačelnik, većina vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice i 20% ukupnog broja birača Grada Pleternice.

Članka 20.

(1) Gradsko vijeće dužno se izjasniti o podnesenom prijedlog propisanog broja članova Gradskog vijeća, gradonačelnika ili većine vijeća mjesnih odbora i ako prijedlog prihvati, u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijedloga donijeti odluku o raspisivanju referenduma.

(2) Ako je prijedlog za raspisivanje referenduma predložio propisani broj birača, predsjednik Gradskog vijeća u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijedloga dostavlja prijedlog tijelu državne uprave nadležnom za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu radi utvrđivanja ispravnosti podnesenog prijedloga. Ako tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu utvrdi da je prijedlog za raspisivanje referenduma ispravan, Gradsko vijeće će u roku od 30 dana od dana zaprimanja odluke o ispravnosti prijedloga raspisati referendum.

Članak 21.

(1) Odluka o raspisivanju referenduma sadrži naziv tijela koje raspisuje referendum, područje za koje se raspisuje referendum, naziv akta o kojem se odlučuje na referendumu, odnosno naznaku pitanja o kojem će birači odlučivati, obrazloženje akta ili pitanja o kojima se raspisuje referendum, referendumsko pitanje ili pitanja, odnosno jedan ili više prijedloga o kojima će birači odlučivati, te dan održavanja referenduma.

(2) Odluka iz stavka 1. ovog članka objavljuje se u Službenom glasilu Grada i mrežnim stranicama Grada.

Članak 22.

Pravo glasovanja na referendumu imaju birači koji imaju prebivalište na području Grada Pleternice i upisani su u popis birača.

Članak 23.

Odluka donesena na referendumu o pitanjima iz članka 19. stavka 1. ovog Statuta obvezatna je za Gradsko vijeće.

Članak 24.

Postupak provođenja referenduma i odluke donijete na referendumu podliježu nadzoru zakonitosti, kojeg provodi tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

2. Zbor građana

Članak 25.

(1) Zbor građana saziva vijeće mjesnog odbora radi izjašnjavanja građana o pitanjima i prijedlozima iz samoupravnog djelokruga Grada Pleternice.

(2) Zbor građana saziva se za cijelo područje ili za dio područja mjesnog odbora koje čini zasebnu cjelinu.

Članak 26.

(1) Gradsko vijeće može tražiti mišljenje od zborova građana o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga Grada.

(2) Prijedlog za traženje mišljenja iz stavka 1. ovog članka može dati jedna trećina vijećnika Gradskog vijeća.

(3) Gradsko vijeće dužno je razmotriti prijedlog iz stavka 2. ovog članka u roku od 60 dana zaprimanja prijedloga.

(4) Zbor građana saziva predsjednik Gradskog vijeća u roku od 15 dana od dana donošenja odluke Gradskog vijeća za područje mjesnog odbora ili za dio područja mjesnog odbora koje čini zasebnu cjelinu.

Članak 27.

Zbor građana može sazvati i gradonačelnik radi izjašnjavanja građana o pitanjima i prijedlozima iz samoupravnog djelokruga Grada Pleternice.

Članak 28.

(1) Odlukom o sazivanju zbora građana određuju se pitanja o kojima će se tražiti mišljenje od zbora građana, područje za koje se saziva, te vrijeme u kojem se mišljenje treba dostaviti.

(2) Mišljenje dobiveno od zbora građana obvezatno je za mjesni odbor, a savjetodavno za Gradsko vijeće i gradonačelnika,

Članak 29.

(1) Za pravovaljano izjašnjavanje na zboru građana potrebna je prisutnost najmanje 5% birača upisanih u popis birača mjesnog odbora za čije područje je sazvan zbor građana.

(3) Izjašnjavanje građana na zboru građana je javno, ako se na zboru građana većinom glasova prisutnih ne donese odluka o tajnom izjašnjavanju, a odluke se donose većinom glasova prisutnih građana.

Članak 30.

Način sazivanja, rada i odlučivanja na zboru građana detaljnije će se urediti posebnom odlukom Gradskog vijeća.

3. Prijedlozi građana

Članak 31.

(1) Građani imaju pravo predlagati Gradskom vijeću donošenje općeg akta ili rješavanja određenog pitanja iz djelokruga Gradskog vijeća, te podnositi peticije o pitanjima iz samoupravnog djelokruga Grada Pleternice.

(2) Gradsko vijeće raspravlja o prijedlogu i peticiji iz stavka 1. ovog članka, ako prijedlog potpisom podrži najmanje 10% od ukupnog broja birača u Gradu Pleternica.

(3) Gradsko vijeće dužno je dati odgovor podnositeljima, najkasnije u roku od tri mjeseca od zaprimanja prijedloga.

Članak 32.

Način podnošenja prijedloga i peticija, odlučivanje o njima i druga pitanja uredit će se posebnom odlukom Gradskog vijeća

4. Predstavke i pritužbe građana

Članak 33.

(1) Građani i pravne osobe imaju pravo podnositi predstavke i pritužbe na rad tijela Grada Pleternice kao i na rad njegovih upravnih tijela, te na nepravilan odnos zaposlenih u tim tijelima kad im se obraćaju radi ostvarivanja svojih prava i interesa ili izvršavanja svojih građanskih dužnosti.

(2) Na podnijete predstavke i pritužbe čelnik tijela Grada Pleternice odnosno pročelnik upravnog tijela dužan je odgovoriti u roku od 30 dana od dana podnošenja predstavke, odnosno pritužbe.

(3) Ostvarivanje prava iz stavka 1. ovog članka osigurava se ustanovljavanjem knjige pritužbi, postavljanjem sandučića za predstavke i pritužbe, te neposrednim komuniciranjem s ovlaštenim predstavnicima tijela Grada. Predstavke i pritužbe mogu se podnijeti i elektroničkim putem na službenu adresu elektroničke pošte Grada.

VII. TIJELA GRADA PLETERNICE

Članak 34.

Tijela Grada Pleternice su Gradsko vijeće i Gradonačelnik.

1. GRADSKO VIJEĆE

Članak 35.

(1) Gradsko vijeće predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave, koje donosi akte u okviru prava i dužnosti Grada, te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i ovim Statutom.

(2) Ako zakonom ili drugim propisom nije jasno određeno nadležno tijelo za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga, poslovi i zadaće koje se odnose na uređivanje odnosa iz samoupravnog djelokruga u nadležnosti su Gradskog vijeća, a izvršni poslovi i zadaće u nadležnosti su gradonačelnika.

(3) Ukoliko se na način propisan stavkom 2. ovog članka ne može utvrditi nadležno tijelo, poslove i zadaće obavlja Gradsko vijeće.

Članak 36.

(1) Gradsko vijeće donosi:

- Statut Grada,
- Poslovnik o radu,
- odluku o uvjetima, načinu i postupku gospodarenja nekretninama u vlasništvu Grada,
- proračun i odluku o izvršenju proračuna,
- godišnje izvješće o izvršenju proračuna,
- odluku o privremenom financiranju,
- odlučuje o stjecanju i otuđenju pokretnina i nekretnina i raspolaganju ostalom imovinom Grada u visini pojedinačne vrijednosti više od 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje, ako je stjecanje i otuđivanje nekretnina i pokretnina te drugom raspolaganju imovinom planirano u proračuni i provedeno u skladu sa zakonom,
- odluku o promjeni granice Grada Pleternice,
- uređuje ustrojstvo i djelokrug upravnih odjela i službi,
- donosi odluku o kriterijima za ocjenjivanje službenika i načinu provođenja ocjenjivanja,
- osniva javne ustanove, ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe, za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za Grad,
- daje prethodne suglasnosti na statute ustanova, ukoliko zakonom ili odlukom o osnivanju nije drugačije propisano,
- donosi odluke o potpisivanju sporazuma o suradnji s drugim jedinicama lokalne samouprave, u skladu s općim aktom i zakonom,
- raspisuje lokalni referendum,
- propisuje uvjete, mjerila i postupak za određivanje reda prvenstva za kupnju stana iz programa društveno poticane stanogradnje,
- bira i razrješava predsjednika i potpredsjednike Gradskog vijeća,
- bira i razrješava predsjednike i članove radnih tijela Gradskog vijeća,
- odlučuje o pokroviteljstvu,
- donosi odluku o kriterijima, načinu i postupku za dodjelu javnih priznanja i dodjeljuje javna priznanja,
- imenuje i razrješava i druge osobe određene zakonom, ovim Statutom i posebnim odlukama Gradskog vijeća,

- donosi odluke i druge opće akte koji su mu stavljeni u djelokrug zakonom i podzakonskim aktima.

(2) U vrijeme kada Gradsko vijeće ne zasjeda, predsjednik Gradskog vijeća može u ime Gradskog vijeća preuzeti pokroviteljstvo društvene, znanstvene, kulturne, sportske ili druge manifestacije od značaja za Grad Pleternicu. O preuzetom pokroviteljstvu predsjednik obavještava Gradsko vijeće na prvoj sljedećoj sjednici Gradskog vijeća.

Članak 37.

Gradsko vijeće sukladno zakonu osniva Savjet mladih Grada Pleternice kao savjetodavno tijelo koje promiče i zagovara prava, potrebe i interese mladih u Gradu Pleternica.

Članak 38.

(1) Gradsko vijeće donosi Statut Dječjeg gradskog vijeća kojim se uređuje sastav Dječjeg gradskog vijeća, način izbora vijećnika i dječjeg gradonačelnika, mandat vijećnika i gradonačelnika, prava i obveze vijećnika, djelokrug rada i način rada.

(2) Dječje gradsko vijeće osigurava djeci slobodno izražavanje mišljenja, iznošenje prijedloga i sudjelovanje u procesu donošenja odluka.

Članak 39.

(1) Gradsko vijeće ima predsjednika i prvog i drugog potpredsjednika.

(2) Predsjednik i prvi potpredsjednik biraju se iz reda predstavničke većine, a drugi potpredsjednik iz reda predstavničke manjine, na njihov prijedlog. Ako predstavnička manjina ne predloži drugog predsjednika, drugog predsjednika može predložiti predstavnička većina.

(3) Funkcija predsjednika i potpredsjednika vijeća je počasna i za to obnašatelji funkcije ne primaju plaću. Predsjednik i potpredsjednici imaju pravo na naknadu sukladno posebnoj odluci Gradskog vijeća.

Članak 40.

(1) Predsjednik Gradskog vijeća:

- zastupa Gradsko vijeće
- saziva i organizira, te predsjedava sjednicama Gradskog vijeća,
- predlaže dnevni red Gradskog vijeća,
- upućuje prijedloge ovlaštenih predlagatelja u propisani postupak,
- brine o postupku donošenja odluka i općih akata,
- održava red na sjednici Gradskog vijeća,
- usklađuje rad radnih tijela,
- potpisuje odluke i akte koje donosi Gradsko vijeće,
- brine o suradnji Gradskog vijeća i Gradonačelnika,
- brine se o zaštiti prava vijećnika,
- obavlja i druge poslove određene zakonom i Poslovníkom Gradskog vijeća.

(2) Predsjednik Gradskog vijeća dostavlja statut, poslovnik, proračun i druge opće akte nadležnom tijelu državne uprave u čijem je djelokrugu opći akt zajedno s izvatkom iz zapisnika koji se odnosi na postupak donošenja općeg akta propisan statutom i poslovníkom, u roku od 15 dana od dana donošenja općeg akata.

Članak 41.

(1) Gradsko vijeće ima 13 članova.

Članak 42.

(1) Mandat članova Gradskog vijeća počinje danom konstituiranja Gradskog vijeća i traje do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju sljedećih redovnih izbora, odnosno do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkog tijela.

(2) Član Gradskog vijeća dužnost obavlja počasnno i za to ne prima plaću.

(3) Član Gradskog vijeća ima pravo na naknadu u skladu s posebnom odlukom Gradskog vijeća.

(4) Član Gradskog vijeća ima pravo na opravdani izostanak s posla radi sudjelovanja u radu Gradskog vijeća i njegovih radnih tijela, sukladno sporazumu s poslodavcem.

(5) Član Gradskog vijeća nema obvezujući mandat i nije opoziv.

Članak 43.

(1) Članu Gradskog vijeća prestaje mandat prije isteka vremena na koji je izabran:

- ako podnese ostavku koja je zaprimljena najkasnije tri dana prije zakazanog održavanja sjednice Gradskog vijeća i ovjerena kod javnog bilježnika najranije osam dana prije podnošenja iste,
- ako je pravomoćnom sudskom odlukom potpuno lišen poslovne sposobnosti, danom pravomoćnosti sudske odluke,
- ako je pravomoćnom sudskom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, danom pravomoćnosti presude,
- ako mu prestane prebivalište s područja Grada Pleternice, danom prestanka prebivališta,
- ako mu prestane hrvatsko državljanstvo sukladno odredbama zakona kojim se uređuje hrvatsko državljanstvo, danom prestanka,
- smrću.

(2) Članu Gradskog vijeća kojem prestane hrvatsko državljanstvo, a koji je državljanin države članice Europske unije mandat ne prestaje prestankom hrvatskog državljanstva.

Članak 44.

(1) Članu Gradskog vijeća koji za vrijeme trajanja mandata prihvati obnašanje dužnosti koja je prema odredbama posebnog zakona nespojiva s dužnošću člana predstavničkog tijela, mandat miruje, a za to vrijeme ga zamjenjuje zamjenik, u skladu s odredbama zakona.

(2) Član Gradskog vijeća dužan je u roku od 8 dana od dana prihvatanja nespojive dužnosti o tome obavijestiti predsjednika Gradskog vijeća, a mandat mu počinje mirovati protekom tog roka.

(3) Po prestanku obnašanja nespojive dužnosti, član Gradskog vijeća nastavlja s obnašanjem dužnosti vijećnika, ako podnese pisani zahtjev predsjedniku Gradskog vijeća u roku od osam dana od dana prestanka obnašanja nespojive dužnosti. Mirovanje mandata prestaje osmog dana od dana podnošenja pisanog zahtjeva.

(4) Član Gradskog vijeća može tražiti nastavljjanje obnašanja dužnosti vijećnika jedanput u tijeku trajanja mandata.

(5) Ako član Gradskog vijeća po prestanku obnašanja nespojive dužnosti ne podnese pisani zahtjev iz stavka 3. ovog članka, smatrat će se da mu mandat miruje iz osobnih razloga.

(6) Član Gradskog vijeća može tijekom trajanja mandata staviti svoj mandat u mirovanje iz osobnih razloga, podnošenjem pisanog zahtjeva predsjedniku Gradskog vijeća, a mirovanje mandata počinje teći od dana dostave pisanog zahtjeva sukladno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku.

(7) Mirovanje mandata iz osobnih razloga ne može trajati kraće od 6 mjeseci, a vijećnik nastavlja s obnašanjem dužnosti osmog dana od dana dostave pisane obavijesti predsjedniku Gradskog vijeća.

Članak 45.

(1) Član Gradskog vijeća ima prava i dužnosti:

- sudjelovati na sjednicama Gradskog vijeća
- raspravljati i glasovati o svakom pitanju koje je na dnevnom redu sjednice Vijeća
- predlagati Vijeću donošenje akata, podnositi prijedloge akata i podnositi amandmane na prijedloge akata
- postavljati pitanja iz djelokruga rada Gradskog vijeća,
- postavljati pitanja gradonačelniku,
- sudjelovati na sjednicama radnih tijela Gradskog vijeća i na njima raspravljati, a u radnim tijelima kojih je član i glasovati,
- prihvatiti se članstva u radnom tijelu u koje ga izabere Gradsko vijeće
- tražiti i dobiti podatke, potrebne za obavljanje dužnosti vijećnika, od upravnih odjela i službi Grada te u svezi s tim koristiti njihove stručne i tehničke usluge,
- uvida u registar birača za vrijeme dok obavlja dužnost.

(2) Član Gradskog vijeća ne može biti kazneno gonjen niti odgovoran na bilo koji drugi način, zbog glasovanja, izjava ili iznesenih mišljenja i stavova na sjednicama Gradskog vijeća.

(3) Ostala prava i dužnosti člana Gradskog vijeća utvrđuju se Poslovníkom Gradskog vijeća.

Članak 46.

(1) Poslovníkom Gradskog vijeća detaljnije se uređuje način konstituiranja, sazivanja, rad i tijek sjednice, ostvarivanje prava, obveza i odgovornosti članova Gradskog vijeća, ostvarivanje prava i dužnosti predsjednika Gradskog vijeća, djelokrug, sastav i način rada radnih tijela, način i postupak donošenja akata u Gradskom vijeću, postupak izbora i razrješenja, sudjelovanje građana na sjednicama te druga pitanja od značaja za rad Gradskog vijeća.

(2) Gradsko vijeće može posebnom odlukom urediti načela i standarde dobrog ponašanja predsjednika, potpredsjednika i članova Gradskog vijeća, te predsjednika i članova radnih tijela Gradskog vijeća u obavljanju njihovih dužnosti.

1.1. RADNA TIJELA

Članak 47.

Radna tijela Gradskog vijeća su:

- Komisija za izbor i imenovanja,
- Komisija za Statut, Poslovník i normativnu djelatnost,

- Mandatna komisija,
- Odbor za određivanje imena ulica i trgova Grada Pleternice,
- Savjet za zaslužne građane i javna priznanja Grada Pleternice,
- Odbor za financije,
- Komisija za prigovore i pritužbe,
- Odbor za mjesnu samoupravu.

Članak 48.

Komisija za izbor i imenovanja, predlaže:

- izbor i razrješenje predsjednika i potpredsjednika Gradskog vijeća,
- izbor i razrješenje članova radnih tijela Gradskog vijeća,
- imenovanje i razrješenje i drugih osoba određenih ovim Statutom i drugim odlukama Gradskog vijeća,
- propise o naknadama članova Gradskog vijeća.

Članak 49.

Komisija za Statut, Poslovnik i normativnu djelatnost:

- predlaže Statut Grada i Poslovnik Gradskog vijeća,
- predlaže pokretanje postupka za izmjenu Statuta odnosno Poslovnika Gradskog vijeća,
- razmatra prijedloge odluka i drugih općih akata koje donosi Gradsko vijeće u pogledu njihove usklađenosti s Ustavom i pravnim sustavom, te u pogledu njihove pravne obrade i o tome daje mišljene i prijedloge Gradskom vijeću,
- obavlja i druge poslove određene ovim Statutom.

Članak 50.

(1) Mandatna komisija:

- na konstituirajućoj sjednici obavještava Gradsko vijeće o provedenim izborima za Gradsko vijeće i imenima izabranih vijećnika, temeljem objavljenih rezultata nadležnog izbornog povjerenstva o provedenim izborima,
- obavještava Gradsko vijeće o podnesenim ostavkama na vijećničku dužnost, te o zamjenicima vijećnika koji umjesto njih počinju obavljati vijećničku dužnost,
- obavještava Gradsko vijeće o mirovanju mandata vijećnika po sili zakona, o mirovanju mandata iz osobnih razloga i o mirovanju mandata zbog obnašanja nespojive dužnosti te o zamjeniku vijećnika koji umjesto njega počinje obavljati vijećničku dužnost,
- obavještava Gradsko vijeće o prestanku mirovanja mandata vijećnika,

(2) Vijeće zaključkom prihvata izvješće Mandatne komisije.

Članak 51.

Odbor za određivanje imena ulica i trgova Grada Pleternice:

- razmatra prijedloge i predlaže Gradskom vijeću određivanje, odnosno promjenu imena ulica i trgova.

Članak 52.

Savjet za zaslužne građane i javna priznanja Grada Pleternice:

- predlaže Gradskom vijeću proglašenje osoba za počasne građane Grada Pleternice,
- predlaže Gradskom vijeću osobe za davanje javnog priznanja za iznimna dostignuća i doprinos od osobitog značenja za razvitak i ugled Grada,
- predlaže Gradskom vijeću vrste javnih priznanja, uvjete za njihovo dodjeljivanje, njihov izgled i oblik, kriterije i postupak za njihove dodjele,
- daje mišljenje, savjete i preporuke koje utječu na jačanje identiteta i slike Grada.

Članak 53.

Odbor za financije raspravlja o proračunu i financijama Grada, zauzima stavove te daje mišljenje o pitanjima koja se odnose na:

- gradski proračun i godišnji obračun,
- porezni sustav i poreznu politiku,
- stanje o prihodima i rashodima Grada,
- ostala pitanja koja se tiču financiranja i financijskog poslovanja Grada.

Članak 54.

Komisija za prigovore i pritužbe:

- zaprima prigovore i pritužbe,
- daje mišljenja, savjete i preporuke nadležnim tijelima Vijeća na koja su upućena za njihovo rješavanje.

Članak 55.

Odbor za mjesnu samoupravu:

- predlaže preustroj osnovanih mjesnih odbora u smislu njihova teritorijalnog ustroja,
- predlaže osnivanje novih mjesnih odbora,
- u smislu prethodne dvije alineje može Gradskom vijeću uputiti prijedlog izmjene Statuta odnosno prijedlog statutarne odluke,
- razmatra i daje suglasnost na program rada mjesnih odbora.

Članak 56.

(1) Gradsko vijeće može uz radna tijela osnovana ovim Statutom, osnivati druga stalna i povremena radna tijela radi proučavanja i razmatranja drugih pitanja iz djelokruga Gradskog vijeća, pripreme prijedloga odluka i drugih akata, davanja mišljenja i prijedloga u svezi pitanja koja su na dnevnom redu Gradskog vijeća.

(2) Sastav, broj članova, djelokrug i način rada radnih tijela utvrđuje Gradsko vijeće posebnim odlukama.

2. GRADONAČELNIK

Članak 57.

(1) Gradonačelnik zastupa Grad Pleternicu i nositelj je izvršne vlasti Grada Pleternice.

(2) Mandat gradonačelnika počinje prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora i traje do prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora novog gradonačelnika.

Članak 58.

(1) U obavljanju izvršne vlasti gradonačelnik:

- priprema prijedloge općih akata,
- donosi opće i pojedinačne akte kada je na to ovlašten posebnim propisima,
- izvršava i osigurava izvršavanje općih akata Gradskog vijeća,
- utvrđuje prijedlog proračuna Grada i izvršenje proračuna, prijedlog izmjene proračuna,
- podnosi izvješće o ostvarenju proračuna,
- upravlja nekretninama, pokretninama i imovinskim pravima u vlasništvu Grada u skladu sa zakonom, ovim Statutom i općim aktom Gradskog vijeća,
- odlučuje o stjecanju i otuđenju pokretnina i nekretnina i drugom raspolaganju imovinom Grada Pleternice čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, ako je stjecanje i otuđivanje planirano u proračunu i provedeno u skladu sa zakonskim propisima,
- upravlja prihodima i rashodima Grada,
- upravlja raspoloživim novčanim sredstvima na računu proračuna Grada,
- odlučuje o davanju suglasnosti za zaduživanje pravnim osobama u većinskom izravnom ili neizravnom vlasništvu Grada i o davanju suglasnosti za zaduživanje ustanova kojih je osnivač Grad,
- donosi pravilnik o unutarnjem redu za upravna tijela Grada,
- imenuje i razrješava pročelnike upravnih tijela,
- imenuje i razrješava unutarnjeg revizora,
- imenuje i razrješava predstavnike Grada u tijelima javnih ustanova i ustanova kojih je osnivač Grad, trgovačkih društava u kojima Grad ima udjele ili dionice i drugih pravnih osoba kojih je Grad osnivač, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.
- utvrđuje plan prijma u službu u upravna tijela Grada,
- predlaže izradu prostornog plana kao i njegove izmjene i dopune na temelju obrazloženih i argumentiranih prijedloga fizičkih i pravnih osoba,
- razmatra i utvrđuje konačni prijedlog prostornog plana,
- imenuje i razrješava upravitelja vlastitog pogona,
- donosi odluku o objavi prikupljanja ponuda ili raspisivanju natječaja za obavljanje komunalnih djelatnosti,
- sklapa ugovor o koncesiji za obavljanje komunalnih djelatnosti,
- donosi odluku o objavi prikupljanja ponuda ili raspisivanju natječaja za obavljanje komunalnih djelatnosti na temelju ugovora i sklapa ugovor o povjeravanju poslova,
- daje prethodnu suglasnost na izmjenu cijena komunalnih usluga,
- podnosi istodobno s izvješćem o izvršenju proračuna izvješće o izvršenju programa održavanja komunalne infrastrukture i programu gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture za prethodnu godinu,
- propisuje red prvenstva za kupnju stana iz programa društveno poticanoj stanogradnji,

- provodi postupak natječaja i donosi odluku o najpovoljnijoj ponudi za davanje u zakup poslovnog prostora u vlasništvu Grada u skladu s posebnom odluku Gradskog vijeće o poslovnim prostorima,
- organizira zaštitu od požara na području Grada i vodi brigu o uspješnom provođenju i poduzimanju mjera za unapređenje zaštite od požara,
- usmjerava djelovanje upravnih odjela i službi Grada u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga Grada, odnosno poslova državne uprave, ako su preneseni Gradu,
- nadzire rad upravnih odjela i službi u samoupravnom djelokrugu i poslovima državne uprave,
- daje mišljenje o prijedlozima koje podnose drugi ovlašteni predlagatelji,
- obavlja nadzor nad zakonitošću rada tijela mjesnih odbora, obavlja i druge poslove predviđene ovim Statutom i drugim propisima.

(2) Gradonačelnik je dužan izvijestiti Gradsko vijeće o danim suglasnostima za zaduživanje iz stavka 1. podstavka 10. ovog članka tromjesečno do 10. u mjesecu za prethodno izvještajno razdoblje.

(3) Gradonačelnik odluku o imenovanju i razrješenju iz stavka 1. podstavka 14. objavljuje se u prvom boju Službenom glasniku koji slijedi nakon donošenja odluke.

Članak 59.

(1) Gradonačelnik može osnovati radna tijela Gradonačelnika u cilju učinkovitijeg i djelotvornijeg rada u obavljanju izvršnih poslova iz djelokruga Grada Pleternice i stavka 1. članka 58. ovog Statuta.

(2) Radna tijela gradonačelnika stručno obrađuju pojedina pitanja, daju prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima, prate stanje u pojedinim područjima ili pripremaju određeni materijal.

(3) Gradonačelnik će posebnim aktom urediti mjerila za određivanje naknade, odnosno naknadu članovima radnih tijela.

Članak 60.

(1) Gradonačelnik dva puta godišnje podnosi polugodišnje izvješće o svom radu i to do 31. ožujka tekuće godine za razdoblje srpanj-prosinac prethodne godine i do 15. rujna za razdoblje siječanj-lipanj tekuće godine.

(2) Gradsko vijeće može, pored izvješća iz stavka 1. ovog članka, od gradonačelnika tražiti izvješće o pojedinim pitanjima iz njegovog djelokruga.

(3) Gradonačelnik podnosi izvješće po zahtjevu iz stavka 2. ovog članka u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva. Ukoliko jedan zahtjev sadrži veći broj različitih pitanja, rok za podnošenje izvješća iznosi 60 dana od dana primitka zahtjeva.

(4) Gradsko vijeće ne može zahtijevati od gradonačelnika izvješće o bitno podudarnom pitanju prije proteka roka od 6 mjeseci od ranije podnesenog izvješća o istom pitanju.

Članak 61.

Gradonačelnik u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga Grada ima pravo obustaviti od primjene opći akt Gradskog vijeća u roku od 8 dana od dana donošenja, ako ocijeni da je tim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis te zatražiti od Gradskog vijeća da u roku od 8 dana donošenja odluke o obustavi otkloni uočene nedostatke. Ako Gradsko vijeće to ne učini,

gradonačelnik je dužan bez odgode o tome obavijestiti nadležno tijelo državne uprave u čijem je djelokrugu opći akt i dostaviti odluku o obustavi općeg akata.

Članak 62.

(1) Ako za vrijeme trajanja mandata gradonačelnika koji nema zamjenika nastupe okolnosti zbog kojih je gradonačelnik onemogućen obavljati svoju dužnost zbog duže odsutnosti ili drugih razloga spriječenosti, gradonačelnika će zamijenit privremeni zamjenik kojeg će gradonačelnik imenovati na početku mandata iz redova članova Gradskog vijeća.

(2) Odluku o imenovanju privremenog zamjenika iz reda članova Gradskog vijeća, gradonačelnik može promijeniti tijekom mandata.

(3) Zamjenik gradonačelnika, član Gradskog vijeća iz stavka 1. ovog članka je privremeni zamjenik gradonačelnika, koji zamjenjuje gradonačelnika za vrijeme trajanja duže odsutnosti ili drugih razloga spriječenosti zbog kojih je gradonačelnik kojemu mandat nije prestao onemogućen obavljati svoju dužnost.

Članak 63.

(1) Privremeni zamjenik ovlašten je obavljati samo redovne i nužne poslove kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje Grada Pleternice.

(2) Privremeni zamjenik za vrijeme zamjenjivanja gradonačelnika ostvaruje prava gradonačelnika.

(3) Ako zbog okolnosti iz članka 62. stavak 1. nastupi prestanak mandata gradonačelnika, raspisat će se prijevremeni izbori za gradonačelnika. Do provedbe prijevremenih izbora dužnosti gradonačelnika obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

(4) Ovlašt privremenog zamjenika za zamjenjivanje gradonačelnika prestaje danom nastavljanja obavljanja dužnosti gradonačelnika po prestanku razloga zbog kojih je gradonačelnik bio onemogućen u obavljanju svoje dužnosti, odnosno u slučaju iz stavka 3. ovoga članka danom stupanja na snagu rješenja o imenovanju povjerenika Vlade Republike Hrvatske.

(5) O okolnostima iz članka 62. stavka 1. i 2. gradonačelnik ili pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose dužan je obavijestiti predsjednika Gradskog vijeća odmah po nastanku tih okolnosti.

(5) O okolnostima iz stavka 3. ovoga članka predsjednik Gradskog vijeća će u roku od 8 dana obavijestiti Vladu Republike Hrvatske radi raspisivanja prijevremenih izbora za novog gradonačelnika.

Članak 64.

(1) Gradonačelniku mandat prestaje po sili zakona:

- danom dostave pisane ostavke sukladno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku,
- danom pravomoćnosti sudske odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti,
- danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od jednog mjeseca,
- danom prestanka prebivališta na područja Grada,
- danom prestanka hrvatskog državljanstva,
- smrću.

(2) U slučaju prestanka mandata gradonačelnika nastupom okolnosti iz stavka 1. ovog članka prije isteka 2 godine mandata, pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose u roku od 8 dana obavještava Vladu Republike Hrvatske o prestanku mandata gradonačelnika radi raspisivanja prijevremenih izbora za novog gradonačelnika.

(3) Ako prije isteka mandata prestane mandat gradonačelniku, raspisat će se prijevremeni izbori za gradonačelnika. Do provedbe prijevremenih izbora dužnost gradonačelnika obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

Članak 65.

(1) Gradonačelnik je dužan u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost dostaviti jedinstvenom upravnom odjelu Grada Pleternice pisanu obavijest o tome hoće li dužnost na koju je izabran obnašati profesionalno.

Članak 66.

(1) Referendum se može raspisati radi opoziva gradonačelnika.

(2) Na postupak referenduma za opoziv odgovarajuće se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje provedba referenduma.

(3) Prijedlog za donošenje odluke o raspisivanju referenduma iz stavka 1. ovog članka može dati najmanje 2/3 članova Gradskog vijeća. Prijedlog mora biti predan u pisanom obliku i potpisan od vijećnika.

(4) Prijedlog za raspisivanje referenduma iz stavka 1. ovog članka može predložiti i 20% ukupnog broja birača upisanih u popis birača Grada Pleternice. Prijedlog mora biti predan u pisanom obliku i potpisan od birača.

(5) Gradsko vijeće ne smije raspisati referendum za opoziv gradonačelnika prije proteka roka od 6 mjeseci od održanih izbor, ni ranije održanog referenduma za opoziv, kao ni u godini u kojoj se održavaju redovni zbori za gradonačelnika.

Članak 67.

(1) Ako je raspisivanje referenduma predložilo 2/3 članova Gradskog vijeća, Gradsko vijeće je dužno izjasniti se o podnesenom prijedlogu i donijeti odluku u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijedloga. Odluku o raspisivanju referenduma Gradsko vijeće donosi dvotrećinskom većinom svih članova Gradskog vijeća.

(2) Ako je raspisivanje referenduma predložilo 20% ukupnog broja birača Grada Pleternice predsjednik Gradskog vijeća dužan je zaprimljeni prijedlog dostaviti tijelu državne uprave nadležnom za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijedloga radi utvrđivanja da li je prijedlog podnesen od potrebnog broja birača. Ako je prijedlog podnesen od potrebnog broja birača Gradsko vijeće će raspisati referendum u roku od 30 dana od dana zaprimanja odluke tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

VIII. OSTVARIVANJE PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA

Članak 68.

Pripadnici nacionalnih manjina u Gradu Pleternici sudjeluju u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina.

Članak 69.

(1) Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina u Gradu Pleternica imaju pravo:

- predlagati tijelima Grada Pleternice mjere za unapređivanje položaja nacionalnih manjina u Gradu Pleternici, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu;
- isticati kandidate za dužnosti u tijelima Grada Pleternice;
- biti obaviješteni o svakom pitanju o kome će raspravljati radno tijelo Gradskog vijeća, a tiče se položaja nacionalne manjine;

(2) Način, rokovi i postupak ostvarivanja prava iz stavka 1. uredit će se poslovníkom Gradskog vijeća Grada Pleternice.

Članak 70.

Gradonačelnik je dužan u pripremi prijedloga općih akata od vijeća nacionalnih manjina, odnosno predstavnika nacionalnih manjina osnovanih za područje Grada xxx, zatražiti mišljenje i prijedloge o odredbama kojima se uređuju prava i slobode nacionalnih manjina.

Članak 71.

(1) Na području Grada Pleternice, pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo koristiti i isticati simbole i zastave nacionalne manjine.

(2) Zastava nacionalne manjine može se uz zastavu Republike Hrvatske i zastavu Grada Pleternice isticati na poslovnim zgradama u kojima nacionalna manjina ima sjedište i u svečanim prigodama značajnim za nacionalnu manjinu.

Članak 72.

Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina mogu u službene svrhe upotrebljavati i druge simbole i znamenja svoje nacionalne manjine i to:

- u sastavu svojih pečata i žigova
- u natpisnim pločama na poslovnim zgradama u kojima imaju sjedište te u službenim i svečanim prostorijama
- u zaglavlјima službenih akata koje donose.

Članak 73.

(1) U svečanim prigodama važnim za nacionalnu manjinu može se izvoditi himna i/ili svečana pjesma nacionalne manjine.

(2) Prije izvođenja himne i/ili svečane pjesme nacionalne manjine, obvezatno se izvodi himna Republike Hrvatske.

Članak 74.

(1) Grad Pleternica, u skladu s mogućnostima financijski pomaže rad kulturnih i drugih udruga koje osnivaju pripadnici nacionalnih manjina, radi očuvanja nacionalnog i kulturnog identiteta.

(2) Grad Pleternica osigurava sredstva za rad vijeća nacionalnih manjina i pripadnika nacionalne manjine.

IX. UPRAVNA TIJELA

Članak 75.

- (1) Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Grada Pleternice, utvrđenih zakonom i ovim Statutom, te obavljanje poslova državne uprave koji su zakonom prenijeti na Grad, ustrojavaju se upravna tijela Grada.
- (2) Ustrojstvo i djelokrug upravnih tijela uređuje se posebnom odlukom Gradskog vijeća.
- (3) Upravna tijela se ustrojavaju kao upravni odjeli i službe (u daljnjem tekstu: upravna tijela).
- (4) Upravnim tijelima upravljaju pročelnici koje na temelju javnog natječaja imenuje gradonačelnik.

Članak 76.

Upravna tijela u oblastima za koje su ustrojeni i u okviru djelokruga utvrđenog posebnom odlukom, neposredno izvršavaju opće akte tijela Grada.

Članak 77.

Upravna tijela samostalna su u okviru svog djelokruga, a za zakonito i pravovremeno obavljanje poslova iz svoje nadležnosti odgovorni su Gradonačelniku.

Članak 78.

Sredstva za rad upravnih tijela, osiguravaju se u Proračunu Grada Pleternice, Državnom proračunu i iz drugih prihoda u skladu sa zakonom.

X. JAVNE SLUŽBE

Članak 79.

Grad Pleternica u okviru samoupravnog djelokruga osigurava obavljanje djelatnosti kojima se zadovoljavaju svakodnevne potrebe građana na području komunalnih, društvenih i drugih djelatnosti, za koje je zakonom utvrđeno da se obavljaju kao javna služba.

Članak 80.

- (1) Grad Pleternica osigurava obavljanje djelatnosti iz članka 15. ovog Statuta osnivanjem trgovačkih društva, javnih ustanova, drugih pravnih osoba i vlastitih pogona.
- (2) Gradonačelnik imenuje i razrješava predstavnike Grada Pleternice u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba koji je osnivač Grad Pleternice.

XI. MJESNA SAMOUPRAVA

Članak 81.

(1) Na području Grada Pleternice osnivaju se mjesni odbori, kao oblici mjesne samouprave, a radi ostvarivanja neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima.

(2) Mjesni odbori se osnivaju za pojedina naselja ili više međusobno povezanih manjih naselja ili za dijelove naselja koji čine zasebnu razgraničenu cjelinu, na način i po postupku propisanom zakonom, ovim Statutom i posebnom odlukom Gradskog vijeća, kojom se detaljnije uređuje postupak i način izbora tijela mjesnog odbora.

(3) Mjesni odbor je pravna osoba.

Članak 82.

(1) Mjesni odbori na području Grada Pleternice su:

1. Mjesni odbor Ašikovci (za područje Ašikovaca),
2. Mjesni odbor Bilice (za područje Bilica i Mihaljevića),
3. Mjesni odbor Blacko (za područje Blacka)
4. Mjesni odbor Bresnica (za područje Bresnice)
5. Mjesni odbor Bučje (za područje Bučja),
6. Mjesni odbor Buk (za područje Buka, Svilne i Resnika),
7. Mjesni odbor Brodski Drenovac (za područje Brodskog Drenovca),
8. Mjesni odbor Brđani (za područje Brđana),
9. Mjesni odbor Bzenica (za područje Bzenice)
10. Mjesni odbor Ćosinac (za područje Ćosinca),
11. Mjesni odbor Frkljevci (za područje Frkljevaca, Kadanovaca i Vrčin Dola),
12. Mjesni odbor Gradac (za područje Gradca),
13. Mjesni odbor Kalinić (za područje Kalinića),
14. Mjesni odbor Komorica (za područje Komorice),
15. Mjesni odbor Knežci (za područje Knežaca),
16. Mjesni odbor Kuzmica (za područje Kuzmice, Srednjeg Sela,),
17. Mjesni odbor Lakušija (za područje Lakušije),
18. Mjesni odbor Mali Bilač (za područje Malog Bilča),
19. Mjesni odbor Novoselci (za područje Novoselaca),
20. Mjesni odbor Pleternica (za područje Pleternice i Vesele),
21. Mjesni odbor Pleternički Mihaljevci (za područje Pleterničkih Mihaljevaca),
22. Mjesni odbor Požeška Koprivnica (za područje Požeške Koprivnice)
23. Mjesni odbor Poloje (za područje Poloja),
24. Mjesni odbor Ratkovica (za područje Ratkovice),
25. Mjesni odbor Sesvete (za područje Sesveta),
26. Mjesni odbor Sulkovci (za područje Sulkovaca),
27. Mjesni odbor Trapari (za područje Trapara),
28. Mjesni odbor Tulnik (za područje Tulnika),
29. Mjesni odbor Viškovci (za područje Viškovaca)
30. Mjesni odbor Zagrađe (za područje Zagrađa),
31. Mjesni odbor Zarilac (za područje Zarilca).

(2) Područje i granice mjesnih odbora određuju se posebnom odlukom Gradskog vijeća i prikazuju se na kartografskom prikazu koji je sastavni dio te odluke.

Članak 83.

(1) Inicijativu i prijedlog za osnivanje mjesnog odbora može dati 10 % građana upisanih u popis birača za područje za koje se predlaže osnivanje mjesnog odbora, organizacije i udruženja građana, te Gradonačelnik.

(2) U slučaju da prijedlog iz stavka 1. ovog članka, daju građani ili njihove organizacije i udruženja, prijedlog se dostavlja u pisanom obliku Gradonačelniku.

Članak 84.

(1) Gradonačelnik u roku od 15 dana od dana primitka prijedloga utvrđuje da li je prijedlog podnesen na način i po postupku utvrđenim zakonom i ovim Statutom.

(2) Ako Gradonačelnik utvrdi da prijedlog nije podnesen na propisani način i po propisanom postupku, obavijestit će predlagatelja i zatražiti da u roku od 15 dana dopuni prijedlog za osnivanje mjesnog odbora.

(3) Pravaovljani prijedlog Gradonačelnik upućuje Gradskom vijeću, koje je dužno izjasniti se o prijedlogu u roku od 60 dana od prijema prijedloga.

Članak 85.

U prijedlogu za osnivanje mjesnog odbora navode se podaci o predlagatelju, području i granicama mjesnog odbora, sjedište mjesnog odbora, osnove pravila mjesnog odbora te zadaci i izvori financiranja mjesnog odbora.

Članak 86.

Tijela mjesnog odbora su vijeće mjesnog odbora i predsjednik vijeća mjesnog odbora.

Članak 87.

(1) Članove vijeća mjesnog odbora biraju građani s područja mjesnog odbora koji imaju biračko pravo na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, na vrijeme od četiri godine.

(2) Izbornu jedinicu za izbor članova vijeća mjesnog odbora čini cijelo područje mjesnog odbora.

(3) Postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora i pitanja vezana uz obavljanje dužnosti članova vijeća mjesnog odbora uređuje se posebnom odlukom Gradskog vijeća uz odgovarajuću primjenu odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

Članak 88.

(1) Izbore za članove vijeća mjesnih odbora raspisuje Gradsko vijeće.

(2) Od dana raspisivanja izbora pa do dana izbora ne može proteći manje od 30 dana niti više od 60 dana.

Članak 89.

(1) Vijeće mjesnog odbora ima, uključujući i predsjednika, 5 do 9 članova.

(2) Broj članova vijeća mjesnih odbora određuje se u skladu sa mjerilima određenim prema broju birača i to:

- 5 članova - u mjesnom odboru do 200 birača
- 7 članova - u mjesnom odboru od 201- 500 birača
- 9 članova - u mjesnom odboru preko 500 birača

(3) Broj birača za utvrđivanje broja članova vijeća iz prethodnog stavka ovoga članka uzima se prema broju birača na posljednjem izborima održanim na području mjesnog odbora.

(4) Za člana vijeća mjesnog odbora može biti biran hrvatski državljanin s navršених 18 godina života koji ima prebivalište na području mjesnog odbora.

Članak 90.

(1) Vijeće mjesnog odbora iz svog sastava većinom glasova svih članova bira predsjednika vijeća na vrijeme od četiri godine.

(2) Predsjednik vijeća predstavlja mjesni odbor i za svoj rad odgovoran je vijeću mjesnog odbora.

Članak 91.

Vijeće mjesnog odbora donosi program rada mjesnog odbora, pravila mjesnog odbora, poslovnik o svom radu, financijski plan i godišnji obračun, te obavlja druge poslove utvrđene zakonom, ovim Statutom i odlukama Gradskog vijeća i Gradonačelnika.

Članak 92.

Programom rada utvrđuju se zadaci mjesnog odbora, osobito u pogledu vođenja brige o uređenju područja mjesnog odbora, provođenjem manjih komunalnih akcija kojima se poboljšava komunalni standard građana na području mjesnog odbora, vođenju brige o poboljšavanju zadovoljavanja lokalnih potreba građana u oblasti zdravstva, socijalne skrbi, kulture, športa i drugih lokalnih potreba na svom području

Članak 93.

Pravilima mjesnog odbora detaljnije se uređuje način konstituiranja, sazivanja i rad vijeća mjesnog odbora, ostvarivanje prava, obveza i odgovornosti članova vijeća mjesnog odbora, ostvarivanje prava i dužnosti predsjednika vijeća mjesnog odbora, način odlučivanja, te druga pitanja od značaja za rad mjesnog odbora.

Članak 94.

Prihode mjesnog odbora čine prihodi od pomoći i dotacija pravnih ili fizičkih osoba, te prihodi koje posebnom odlukom utvrdi Gradsko vijeće.

Članak 95.

Stručne i administrativne poslove za potrebe mjesnog odbora obavljaju upravna tijela Grada na način propisan općim aktom kojim se uređuje ustrojstvo i način rada upravnih tijela Grada.

Članak 96.

- (1) Inicijativu i prijedlog za promjenu područja mjesnog odbora mogu dati tijela mjesnog odbora, 20 % birača koji imaju prebivalište na području mjesnog odbora i Gradonačelnik.
- (2) O inicijativi i prijedlogu iz prethodnog stavka Gradsko vijeće donosi odluku uz prethodno pribavljeno mišljenje građana mjesnog odbora za koje se traži promjena područja.

Članak 97.

- (1) Nadzor nad zakonitošću rada tijela mjesnog odbora obavlja Gradonačelnik.
- (2) Gradonačelnik može u postupku provođenja nadzora nad zakonitošću rada mjesnog odbora predložiti Gradskom vijeću raspuštanje vijeća mjesnog odbora, ako ono učestalo krši odredbe ovog Statuta, pravila mjesnog odbora ili ne izvršava povjerene mu poslove.

XII. IMOVINA I FINANCIRANJE GRADA PLETERNICE

Članak 98.

Sve pokretne i nepokretne stvari, te imovinska prava koja pripadaju Gradu Pleternici, čine imovinu Grada Pleternice.

Članak 99.

- (1) Imovinom Grada upravljaju Gradonačelnik i Gradsko vijeće u skladu s odredbama ovog Statuta pažnjom dobrog gospodara.
- (2) Gradonačelnik u postupku upravljanja imovinom Grada donosi pojedinačne akte glede upravljanja imovinom, na temelju općeg akta Gradskog vijeća o uvjetima, načinu i postupku gospodarenja nekretninama u vlasništvu Grada.

Članak 100.

- (1) Grad Pleternica ima prihode kojima u okviru svog samoupravnog djelokruga slobodno raspolaže.
- (2) Prihodi Grada Pleternice su:
- gradski porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe, u skladu sa zakonom i posebnim odluka Gradskog vijeća,
 - prihodi od stvari u vlasništvu Grada i imovinskih prava,
 - prihod od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu Grada odnosno u kojima Grad ima udjele ili dionice,
 - prihodi od koncesija,
 - novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje propiše Grad Pleternica u skladu sa zakonom,
 - udio u zajedničkom porezu prema posebnom zakonu,
 - sredstva pomoći Republike Hrvatske predviđena u Državnom proračunu,
 - drugi prihodi određeni zakonom.

Članak 101.

- (1) Procjena godišnjih prihoda i primitaka, te utvrđeni iznosi izdataka i drugih plaćanja Grada Pleternice iskazuju se u proračunu Grada Pleternice.

(2) Svi prihodi i primici proračuna moraju biti raspoređeni u proračunu i iskazni po izvorima iz kojih potječu.

(3) Svi izdaci proračuna moraju biti utvrđeni u proračunu i uravnoteženi s prihodima i primicima.

Članak 102.

(1) Proračun Grada Pleternice i odluka o izvršenju proračuna donosi se za proračunsku godinu i vrijedi za godinu za koju je donesen.

(2) Proračunska godina je razdoblje od dvanaest mjeseci, koja počinje 1. siječnja, a završava 31. prosinca.

Članak 103.

(1) Gradsko vijeće donosi proračun za sljedeću proračunsku godinu na način i u rokovima propisanim zakonom.

(2) Gradonačelnik je dužan, kao jedini ovlašteni predlagatelj, utvrditi prijedlog proračuna i podnijeti ga Gradskom vijeću na donošenje u roku utvrđenom posebnim zakonom.

(3) Ako se proračun za sljedeću proračunsku godinu ne može donijeti u propisanom roku, Gradsko vijeće na prijedlog gradonačelnika ili drugog ovlaštenog predlagatelja utvrđenog Poslovníkom Gradskog vijeća donosi odluku o privremenom financiranju na način i postupku propisanim zakonom i to najduže za razdoblje od prva tri mjeseca proračunske godine.

Članak 104.

Kada je raspušteno Gradsko vijeće, a Gradonačelnik nije razriješen, do imenovanje povjerenika Vlade Republike Hrvatske za Gradsko vijeće financiranje se obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka na temelju odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka koju donosi Gradonačelnik.

Članak 105.

(1) Ako se tijekom proračunske godine smanje prihodi i primici ili povećaju izdaci utvrđeni proračunom, proračun se mora uravnotežiti sniženjem predviđenih izdataka ili pronalaženjem novih prihoda.

(2) Uravnoteženje proračuna provodi se izmjenama i dopunama proračuna po postupku propisnom za donošenje proračuna.

Članak 106.

(1) Ukupno materijalno i financijsko poslovanje Grada nadzire Gradsko vijeće.

(2) Zakonitost, svrhovitost i pravodobnost korištenja proračunskih sredstava Grada nadzire Ministarstvo financija.

Članak 107.

Grad Pleternica će sukladno odredbama zakona kojim se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna te uputama i drugim aktima ministarstva nadležnog za

financije na mrežnim stranicama Grada objaviti informacije o trošenju proračunskih sredstava tako da su informacije lako dostupne i pretražive.

XIII. AKTI GRADA

Članak 108.

(1) Gradsko vijeće na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih zakonom i ovim Statutom donosi Statut, Poslovnik, proračun, odluku o izvršenju proračuna, odluke i druge opće akte i zaključke.

(2) Gradsko vijeće donosi rješenja, kada u skladu sa zakonom rješava o pojedinačnim stvarima.

Članak 109.

Gradonačelnik u poslovima iz svog djelokruga donosi odluke, zaključke, pravilnike, te opće akte kada je za to ovlašten zakonom ili općim aktom Gradskog vijeća.

Članak 110.

Radna tijela Gradskog vijeća donose zaključke i preporuke.

Članak 111.

Gradonačelnik osigurava izvršenje općih akata iz članka 108. ovog Statuta, na način i u postupku propisanom ovim Statutom, te nadzire zakonitost rada upravnih tijela.

Članak 112.

(1) Upravna tijela Grada u izvršavanju općih akata Gradskog vijeća donose pojedinačne akte kojima rješavaju o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba (upravne stvari).

(2) Protiv pojedinačnih akata iz stavka 1. ovog članka, može se izjaviti žalba nadležnom upravnom tijelu Požeško-slavonske županije.

(3) Na donošenje pojedinačnih akata shodno se primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku i drugih propisa.

(4) U izvršavanju općih akata Gradskog vijeća pojedinačne akte donose i pravne osobe kojima su odlukom Gradskog vijeća, u skladu sa zakonom, povjerene javne ovlasti.

Članak 113.

(1) Nadzor zakonitosti pojedinačnih neupravnih akata koje donose u samoupravnom djelokrugu Gradsko vijeće i gradonačelnik obavljaju nadležna tijela državne uprave, svako u svojem djelokrugu, sukladno posebnom zakonu.

(2) Protiv pojedinačnih akata Gradskog vijeća i gradonačelnika kojima se rješava o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano, ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

Članak 114.

Nadzor zakonitosti općih akata koje donosi Gradsko vijeće u samoupravnom djelokrugu obavljaju nadležna tijela državne uprave, svako u svojem djelokrugu.

Članak 115.

Detaljnije odredbe o aktima Grada Pleternice i postupku donošenja akata utvrđuje se Poslovníkom Gradskog vijeća.

Članak 116.

- (1) Opći akti se prije nego što stupe na snagu, objavljuju u Službenom glasilu Grada Pleternice.
- (2) Opći akti stupaju na snagu osmog dana od dana objave, osim ako nije zbog osobito opravdanih razloga, općim aktom propisano da opći akt stupa na snagu dan nakon objave.
- (3) Opći akti ne mogu imati povratno djelovanje.

XIV. JAVNOST RADA

Članak 117.

- (1) Rad Gradskog vijeća, Gradonačelnika i upravnih tijela Grada je javan.
- (2) Predstavници udruga građana, građani i predstavnici medija mogu pratiti rad Gradskog vijeća u skladu s odredbama Poslovnika Gradskog vijeća.

Članak 118.

- (1) Javnost rada Gradskog vijeća osigurava se:
 - javnim održavanjem sjednica,
 - izvještavanjem i napisima u tisku i drugim oblicima javnog priopćavanja,
 - objavljivanjem općih akata i drugih akata u službenom glasilu Grada Pleternice i na mrežnim stranicama Grada Pleternice.
- (2) Javnost rada Gradonačelnika osigurava se:
 - održavanjem redovnih konferencija za medije,
 - izvještavanjem i napisima u tisku i drugim oblicima javnog priopćavanja,
 - objavljivanjem općih akata i drugih akata u službenom glasilu Grada Pleternice i na mrežnim stranicama Grada Pleternice.
- (3) Javnost rada upravnih tijela Grada osigurava se izvještavanjem i napisima u tisku i drugim oblicima javnog priopćavanja.

XV. SPRJEČAVANJE SUKOBA INTERESA

Članak 119.

Način djelovanja gradonačelnika u obnašanju javnih dužnosti uređen je posebnim zakonom.

Članak 120.

Gradsko vijeće posebnom odlukom propisuje tko se smatra lokalnim dužnosnikom u obnašanju javne vlasti te uređuje sprječavanje sukoba interesa između privatnog i javnog interesa u obnašanju javne vlasti.

XVI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 121.

Prijedlog za promjenu Statuta može podnijeti jedna trećina vijećnika Gradskog vijeća, Gradonačelnik i Komisija za Statut, Poslovnik i normativnu djelatnost Gradskog vijeća.

Članak 122.

(1) Ovaj Statut stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenom glasilu Grada Pleternice, osim članaka 41., 62., 63., 64. i 65. koji stupaju na snagu dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih redovnih lokalnih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te općinske načelnike, gradonačelnike i župane.

(2) Članovi Gradskog vijeća zatečeni na dužnosti u trenutku stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 144/20) nastavljaju s obavljanjem dužnosti do isteka tekućeg mandata.

(3) Osobe zatečene na dužnosti zamjenika Gradonačelnika u trenutku stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 144/20) nastavljaju s obnašanjem dužnosti do isteka tekućeg mandata.

(4) Stupanjem na snagu ovog Statuta prestaje važiti Statut Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice br. 02/21), osim članaka 41., 62., 63., 64. i 67. koje prestaju važiti dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih redovnih lokalnih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te općinske načelnike, gradonačelnike i župane.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-12

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 25. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19, 57/22) i članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ZAKLJUČAK

o usvajanju Izvješća o ostvarivanju korištenja sredstava od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države na području Grada Pleternice za 2024. godinu

I.

Gradsko vijeće Grada Pleternice je razmotrilo, primilo na znanje i ovim Zaključkom usvaja Izvješće o ostvarivanju korištenja sredstava od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države na području Grada Pleternice za 2024. godinu.

II.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja i objaviti će se u „Službenom glasilu Grada Pleternice“.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-13

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 45. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22), članka 7. stavak 2. Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23) i članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ZAKLJUČAK

o prihvatanju Izvješća o provedbi Plana razvoja grada Pleternice za razdoblje od 2021. – 2027. godina – za 2024. godinu

I.

Prihvaća se Izvješće o provedbi Plana razvoja grada Pleternice za razdoblje od 2021. – 2027. godina – za 2024. godinu.

II.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja i objaviti će se u „Službenom glasilu Grada Pleternice“, a Izvješće iz točke I. ovoga Zaključka nalazi se u privitku i čini njegov sastavni dio.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

Izvješće o provedbi Plana razvoja Grada Pleternice za 2024. godinu

Naziv nositelja izrade: Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.

Izrađeno: ožujak 2025. godine

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Izvješće o provedbi posebnih ciljeva.....	2
2.1. Razvoj obrtništva i poduzetništva 1	2
2.1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	2
2.2. Razvoj poljoprivrede 2	2
2.2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	2
2.3. Razvoj inovativnog i održivog turizma 3	3
2.3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	3
2.4. Poboljšanje kvalitete življenja svih skupina stanovništva 4	3
2.4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	3
2.5. Stvaranja uvjeta za zdrav i aktivan život 5	3
2.5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	4
2.6. Osnaživanje organizacija civilnog društva 6	4
2.6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	4
2.7. Prostorno planiranje 7	4
2.7.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	4
2.8. Razvoj prometne i komunalne infrastrukture 8	5
2.8.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	5
2.9. Razvoj poduzetničke infrastrukture 9	5
2.9.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	5
2.10. Razvoj kulturne i društveno-socijalne infrastrukture 10	6
2.10.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	6
2.11. Zaštita prirode i okoliša 11	6
2.11.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	6
2.12. Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije 12	7
2.12.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	7
2.13. Poboljšanje dostupnosti i kvalitete informacijskih i digitalnih tehnologija	7
2.13.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	7
3. Zaključak	8

1. Uvod

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17,151/22), Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 89/18) i Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 6/19) uvedena je obveza izrade i donošenja Izvješća o provedbi akata strateškog planiranja kako od nacionalnog značaja, tako i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave).

Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja Grada Pleternice 2023. – 2024. je izvješće o napretku i provedbi definiranih posebnih ciljeva, mjera i projekata te ostvarivanih rezultata u prethodnoj godini provedbe. Obveza izrade, način podnošenja i rok za podnošenje godišnjeg izvješća o provedbi plana razvoja propisani su odredbama zakonodavnog okvira sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem kojeg čine Zakon, Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 89/18) te Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 6/19).

Plan razvoja Grada Pleternice 2021.-2027. srednjoročni je akt strateškog planiranja kojim se određuju smjernice djelovanja jedinice lokalne samouprave u cilju njezina djelotvornog funkcioniranja, kontinuiranog rasta i neprestanog poboljšanja postojećeg stanja. Planom razvoja definirani su posebni ciljevi čija će provedba neposredno pridonositi strateškim ciljevima određenim Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske 2030. Svrha Plana razvoja je definirati strateške determinante koje u ovom smislu podrazumijevaju viziju, prioritete javne politike u srednjoročnom razdoblju, posebne ciljeve, mjere i strateške projekte koji će pridonijeti ostvarenju utvrđenih ciljeva. Sve ključne sastavnice Plana usklađene su s hijerarhijski nadređenim aktima strateškog planiranja, Nacionalnom razvojnom strategijom 2030. i Planom razvoja Požeško-slavonske županije 2021.-2027.

2. Izvješće o provedbi posebnih ciljeva

2.1. Razvoj obrtništva i poduzetništva 1

2.1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.4.32 Broj aktivnih pravnih osoba na razini Požeško-slavonske županije	1.498	1.800	2.521 (2024. Digitalna komora i Obrtni registar)
Broj aktivnih pravnih osoba na razini Grada Pleternice	278	305	363 (2024-Digitalna komora i Obrtni registar)

2.1.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 1.

Razvoj poduzetništva i obrtništva rezultat je povoljne poslovne klime. Čak četiri poduzetničke potporne institucije Grada Pleternice (poduzetnička zona, dva inkubatora te Poduzetnički centar) zajednički s JLS rade na poticanju poduzetništva, stvaranju novih vrijednosti te privlačenjem bespovratnih sredstava za rast i razvoj poduzetništva. Osim navedenog kontinuirano se ulaže u infrastrukturu te se potiču MSP kroz Program razvoja gospodarstva Grada Pleternice.

2.2. Razvoj poljoprivrede 2

2.2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača na području Pleternice	882	905	726 (Izvor Apprrr)

2.2.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 2

Razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava rezultat je povoljne poslovne klime. Čak četiri poduzetničke potporne institucije Grada Pleternice (poduzetnička zona, dva inkubatora te Poduzetnički

centar) zajednički s JLS rade na poticanju poduzetništva, stvaranju novih vrijednosti te privlačenjem bespovratnih sredstava za rast i razvoj poduzetništva. Osim navedenog kontinuirano se ulaže u infrastrukturu te se potiču OPG i Program razvoja poljoprivrede Grada Pleternice.

2.3. Razvoj inovativnog i održivog turizma 3

2.3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	1.276	2.100	3.268 (e visitor, 2024)
OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	753	900	70,30 tisuća eur (izvršenje proračuna, 2024.) Po stanovniku 7,69 eur

2.3.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 3

Razvoj turizma rezultat je povoljne poslovne klime te stvaranja novih sadržaja u destinaciji. Poduzetnički centar zajednički s JLS radi na poticanju poduzetništva u turizmu, stvaranju novih vrijednosti te privlačenjem bespovratnih sredstava za rast i razvoj turizma, npr. Otvoren je Muzej bećarca, ključni sadržaj destinacije, unaprijeđeni su turistički sadržaji OPG-ova, udruga i ostalih subjekata u turizmu. Osim navedenog kontinuirano se ulaže u infrastrukturu te se potiču dionici kroz Program razvoja gospodarstva Grada Pleternice za ulaganje u turizam /potpore za turističke ležajeve/.

2.4. Pобољшanje kvalitete življenja svih skupina stanovništva 4

2.4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku	341	380	62,47 tisuća eur (izvršenje proračuna, 2024.) Po stanovniku 7,69 eur

2.4.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 4

Kroz financiranje rada civilnog društva, te kroz stvaranje novih programa i projekata te provođenje postojećih (pomoć u kući, centar za starije, putujući boravak, dvd i sl.) direktno se utječe na rast socijalne zaštite.

2.5. Stvaranja uvjeta za zdrav i aktivan život 5

2.5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.05.48 Rashodi za sport JLP po stanovniku	230	250	30 potpora (2024.)

2.5.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 5

Kroz poticanje razvoja sporta te financiranje rada udruga u sportu, ostvareno je 30 potpore koje su uključile više od 1.000 direktnih korisnika potpora. Osim toga, ulagano je u sadržaj koji stvaran mogućnosti korištenja lokalnom stanovništvu.

2.6. Osnaživanje organizacija civilnog društva 6

2.6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.13.29 Broj aktivnih udruga na području županije	861	950	864 (registar udruga, 2024.)

2.6.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 6

Broj udruga pokazuje aktivnost civilnog društva. U Pleternici se posebno radi na pripremanju udruga za financiranje programa bespovratnim sredstvima. Da su uspješni, pokazuje činjenica da je oko 10 osoba kontinuirano zaposleno preko udruga, financirano 100% bespovratnim sredstvima.

2.7. Prostorno planiranje 7

2.7.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.13.27 Površina izgrađenosti građevinskih površina izdvojenih namjera	43,43%	60%	47% (2024.)

2.7.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 7

Grad Pleternica kontinuirano radi na uređenju građevinskih površina, temeljne infrastrukture ali i različitih sadržaja na području grada i okolnih naselja. Uvelike ulaganje ovisi o bespovratnim sredstvima koja putem projekata ostvari.

2.8. Razvoj prometne i komunalne infrastrukture 8

2.8.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.5.30 Stanovništvo priključeno na javnu vodoopskrbu	2.266	2.800	2.445 (2023., Tekija Požega)

2.8.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 8

Tekija osigurava infrastrukturu uz financiranje osnivača, odnosno i Grada Pleternice. Na temelju izgrađene infrastrukture, kontinuirano radi na slanju obavijesti potencijalnim korisnicima o priključenju na istu.

2.9. Razvoj poduzetničke infrastrukture 9

2.9.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.4.31 Broj aktivnih pravnih osoba na razini Požeško-slavonske županije	1.498	1.800	2.521 (2024. Digitalna komora i Obrtni registar)

2.9.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 9

Razvoj poduzetništva i obrtništva rezultat je povoljne poslovne klime. Čak četiri poduzetničke potporne institucije Grada Pleternice (poduzetnička zona, dva inkubatora te Poduzetnički centar) zajednički s JLS rade na poticanju poduzetništva, stvaranju novih vrijednosti te privlačenjem bespovratnih sredstava za rast i razvoj poduzetništva. Osim navedenog kontinuirano se ulaže u infrastrukturu te se potiču MSP kroz Program razvoja gospodarstva Grada Pleternice. Na sličan način pristupa se i na području ostatka naše županije, te se kontinuirano radi na unapređenju infrastrukture.

2.10. Razvoj kulturne i društveno-socijalne infrastrukture 10

2.10.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	753	900	62,47 tisuća eur (izvršenje proračuna, 2024.) Po stanovniku 7,69 eur
OI.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije OI.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije	3480	5.000	min 10.000 (2024.), TZGP

2.10.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 10

Grad Pleternica putem javnih potreba u kulturi i financiranja manifestacija ulaže u kulturu. Kroz rad sa udrugama i ustanovama te TZ-om, organiziraju se sadržaji koji privlače više od 5.000 posjetitelja godišnje.

2.11. Zaštita prirode i okoliša 11

2.11.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.6.64 Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge (područje Grada Pleternice)	72,45t	99t	157,74 t (Komunalac Požega, 2024.)

2.11.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 11

Grad Pleternica je izgradio Reciklažno dvorište Pleternica te ga dao na upravljanje Komunalcu Požega. Omogućeno je sakupljanje otpada i razdvajanje. Također, Komunalac Požega prikuplja komunalni

otpad. Osim toga, projektom su nabavljene kante za razdvojeno prikupljanje otpada te se kontinuirano provode edukacije različitim ciljanim skupinama, o važnosti i pravilnom načinu razdvajanja otpada.

2.12. Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije 12

2.12.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.6.41 Primarna proizvodnja obnovljivih izvora energije prema vrsti	350 kW	500 kW	300 kW (2023., Grad Pleternica)

2.12.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 12

Izrađena je projektna dokumentacija za postavljanje novih solarnih elektrana. Plan realizacije istih je u 2023. godini, sukladno odobrenim bespovratnim sredstvima.

2.13. Poboljšanje dostupnosti i kvalitete informacijskih i digitalnih tehnologija

2.13.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podataka)
OI.02.4.18 Pokrivenost širokopojasne mreže %	Fiksna mreža 45,7% (Q1 2020.)	60,00%	45,7%
OI.02.13.09. Stanovništvo koje živi u područjima s integriranim strategijama urbanog razvoja	9.394	9.394	9.138

2.13.1.1. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 13,

Sukladno novom popisu stanovništva u 2021. godini, broj stanovnika je 9138.

3. Zaključak

Grad Pleternica kontinuirano ulaže u sve segmente društva, posebno vodeći pažnju o zastupljenosti svih naselja u ulaganja proračunskih sredstava. Redovne djelatnosti financiraju se kroz programe proračuna:

- Javna uprava i administracija
- Prostorno uređenje i unapređenje stanovanja
- Upravljanje imovinom
- Održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture
- Održavanje i izgradnja javne rasvjete
- Ostale komunalne djelatnosti od lokalnog značaja
- Izgradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture
- Razvoj i upravljanje sustava vodoopskrbe, odvodnje i zaštite voda
- Jačanje gospodarstva
- Potporu poljoprivredi
- Poticanje razvoja turizma
- Predškolski odgoj
- Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje
- Visoko obrazovanje
- Organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja
- Razvoj civilnog društva
- Promicanje kulture
- Razvoj sporta i rekreacije
- Socijalna skrb
- Zaštita okoliša.

Većina investicija planiraju se financirati bespovratnim sredstvima te se za iste kontinuirano izrađuje projektna dokumentacija kako bi bili spremni za nadolazeće natječaje.

Na području Grada Pleternice provode se brojne aktivnosti, mjere, projekti i kapitalne investicije. Rezultat je to odgovorne i ambiciozne politike gradske uprave na čelu s gradonačelnicom s ciljem razvoja grada u gospodarskom i infrastrukturnom smislu. Pripremljeni su brojni projekti i kapitalne investicije u vrijednosti većoj od 380 milijuna kuna koji su u realizaciji kako bismo ostvarili viziju Planom razvoja Grada Pleternice 2021.-2027.

„Grad Pleternica je u 2027. inovativan i moderan europski grad koji kroz održivi razvoj gospodarstva, prepoznatljive turističke sadržaje, očuvanu baštinu te izgrađenu infrastrukturu čini mjesto ugodnog življenja za svoje građane.“

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02
URBROJ: 2177-7-03-25-14
Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 103. stavka 2. Zakona o cestama (NN, broj: 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 04/23, 133/23), članka 35. stavka 1. točke 6. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, broj: 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20.), te članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi slijedeću

ODLUKU

o ukidanju svojstva javnog dobra u općoj upotrebi- puta u k.o. Pleternica

I.

Ukida se svojstvo javnog dobra (DOBRO U OPĆOJ UPOTREBI- PUTEVI) na nekretnini oznake:

- k.č.br. 3374/2, PUT LUKE, površine 509 m², upisana u zk.ul.br. 1865 u k.o. PLETERNICA.

II.

Na nekretnini iz točke I. ove Odluke svojstvo javnog dobra prestaje iz razloga što se predmetna čestice više ne koristi kao put te će se od nje i susjednih čestica formirati nove čestice za potrebe Grada Pleternica.

III.

Na temelju ove Odluke Zemljišno-knjižni odjel Općinskog suda u Požegi izvršit će brisanje statusa javnog dobra, odnosno DOBRO U OPĆOJ UPOTREBI- PUTEVI - na nekretnini opisanoj u točki I. ove Odluke, uz istodobni upis prava vlasništava na ime i u korist **Grada Pleternice, Trg hrvatskih branitelja 1, 34310 Pleternica, OIB: 40247645244.**

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenom glasilu Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-15

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 65. stavak 2. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine br. 20/18, 98/19, 57/22), te članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

O D L U K U

o izmjeni i dopuni Odluke o imenovanju Povjerenstva za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području Grada Pleternice

Članak 1.

Gradsko vijeće Grada Pleternice ovom Odlukom pristupa izmjeni i dopuni Odluke o imenovanju Povjerenstva za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice br. 08/22,03/23) – dalje: Odluka.

Članak 2.

Ovom Odlukom mijenja se Odluka iz članka 1. na način da se u članku 1. Odluke, u stavku 1. točka 1. mijenja i sada glasi:

„ 1. Monika Tus, predsjednik. „

Članak 3.

Ostale odredbe Odluke ostaju neizmijenjene.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u „Službenom glasilu Grada Pleternice“.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-16

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 61.a stavak 2. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20), članka 88. stavak 1. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ODLUKU

o raspisivanju izbora za članove Vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice

Članak 1.

Ovom Odlukom Gradsko vijeće Grada Pleternice raspisuje izbore za članove Vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice, i to za:

32. Mjesni odbor Ašikovci (za područje Ašikovaca),
33. Mjesni odbor Bilice (za područje Bilica i Mihaljevića),
34. Mjesni odbor Blacko (za područje Blacka)
35. Mjesni odbor Bresnica (za područje Bresnice)
36. Mjesni odbor Bučje (za područje Bučja),
37. Mjesni odbor Buk (za područje Buka, Svilne i Resnika),
38. Mjesni odbor Brodski Drenovac (za područje Brodskog Drenovca),
39. Mjesni odbor Brđani (za područje Brđana),
40. Mjesni odbor Bzenica (za područje Bzenice)
41. Mjesni odbor Čosinac (za područje Čosinca),
42. Mjesni odbor Frkljevci (za područje Frkljevaca, Kadanovaca i Vrčin Dola),
43. Mjesni odbor Gradac (za područje Gradca),
44. Mjesni odbor Kalinić (za područje Kalinića),
45. Mjesni odbor Komorica (za područje Komorice),
46. Mjesni odbor Knežci (za područje Knežaca),
47. Mjesni odbor Kuzmica (za područje Kuzmice, Srednjeg Sela,),
48. Mjesni odbor Lakušija (za područje Lakušije),
49. Mjesni odbor Mali Bilač (za područje Malog Bilača),
50. Mjesni odbor Novoselci (za područje Novoselaca),
51. Mjesni odbor Pleternica (za područje Pleternice i Vesele),
52. Mjesni odbor Pleternički Mihaljevci (za područje Pleterničkih Mihaljevaca),
53. Mjesni odbor Požeška Koprivnica (za područje Požeške Koprivnice)

- 54. Mjesni odbor Poloje (za područje Poloja),
- 55. Mjesni odbor Ratkovica (za područje Ratkovice),
- 56. Mjesni odbor Sesvete (za područje Sesveta),
- 57. Mjesni odbor Sulkovci (za područje Sulkovaca),
- 58. Mjesni odbor Trapari (za područje Trapara),
- 59. Mjesni odbor Tulnik (za područje Tulnika),
- 60. Mjesni odbor Viškovci (za područje Viškovaca)
- 61. Mjesni odbor Zagrađe (za područje Zagrađa),
- 62. Mjesni odbor Zarilac (za područje Zarilca).

Članak 2.

Za dan provedbe izbora određuje se nedjelja, 18. svibnja 2025. godine, u vremenu od 07,00 sati do 19,00 sati.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom stupanja na snagu Odluka Vlade RH o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i objaviti će se u «Službenom glasilu» Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-17

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 89. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ZAKLJUČAK

o određivanju broja članova Vijeća Mjesnih odbora u Gradu Pleternici

I.

Ovim Zaključkom Gradsko vijeće Grada Pleternice utvrđuje da Vijeća Mjesnih odbora u Gradu Pleternici imaju slijedeći broj članova:

1. Mjesni odbor Ašikovci (za područje Ašikovaca),	ima 5 članova
2. Mjesni odbor Bilice (za područje Bilica i Mihaljevića),	ima 5 članova
3. Mjesni odbor Blacko (za područje Blacka)	ima 5 članova
4. Mjesni odbor Bresnica (za područje Bresnice)	ima 5 članova
5. Mjesni odbor Bučje (za područje Bučja),	ima 7 članova
6. Mjesni odbor Buk (za područje Buka, Svilne i Resnika),	ima 9 članova
7. Mjesni odbor Brodski Drenovac (za područje Brodskog Drenovca),	ima 9 članova
8. Mjesni odbor Brđani (za područje Brđana),	ima 5 članova
9. Mjesni odbor Bzenica (za područje Bzenice)	ima 5 članova
10. Mjesni odbor Ćosinac (za područje Ćosinca),	ima 5 članova
11. Mjesni odbor Frkljevci (za područje Frkljevaca, Kadanovaca i Vrčin Dola),	ima 7 članova
12. Mjesni odbor Gradac (za područje Gradca),	ima 9 članova
13. Mjesni odbor Kalinić (za područje Kalinića),	ima 5 članova
14. Mjesni odbor Komorica (za područje Komorice),	ima 5 članova
15. Mjesni odbor Knežci (za područje Knežaca),	ima 5 članova
16. Mjesni odbor Kuzmica (za područje Kuzmice, Srednjeg Sela),	ima 9 članova
17. Mjesni odbor Lakušija (za područje Lakušije),	ima 5 članova
18. Mjesni odbor Mali Bilač (za područje Malog Bilača),	ima 5 članova
19. Mjesni odbor Novoselci (za područje Novoselaca),	ima 5 članova
20. Mjesni odbor Pleternica (za područje Pleternice i Vesele),	ima 9 članova
21. Mjesni odbor Pleternički Mihaljevci (za područje Pleterničkih Mihaljevaca)	

	ima 5 članova
22. Mjesni odbor Požeška Koprivnica (za područje Požeške Koprivnice)	
	ima 7 članova
23. Mjesni odbor Poloje (za područje Poloja),	ima 5 članova
24. Mjesni odbor Ratkovica (za područje Ratkovice),	ima 5 članova
25. Mjesni odbor Sesvete (za područje Sesveta),	ima 5 članova
26. Mjesni odbor Sulkovci (za područje Sulkovaca),	ima 7 članova
27. Mjesni odbor Trapari (za područje Trapara),	ima 5 članova
28. Mjesni odbor Tulnik (za područje Tulnika),	ima 5 članova
29. Mjesni odbor Viškovci (za područje Viškovaca)	ima 5 članova
30. Mjesni odbor Zagrađe (za područje Zagrađa),	ima 7 članova
31. Mjesni odbor Zarilac (za područje Zarilca).	ima 5 članova

II.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom objave u Službenom glasilu Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:
Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-18

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

RJEŠENJE

**o imenovanju Gradskog izbornog povjerenstva
za provođenje izbora za članove Vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice**

I.

Ovim se Rješenjem imenuje Gradsko izorno povjerenstvo radi provedbe izbora za članove vijeća mjesnih odbora u slijedećem sastavu:

1. Marija Mitrović , predsjednik
2. Dora Jovanović, član
3. Angela Jozić, član

1. Josip Soldo, zamjenik predsjednika
2. Elena Šarić, zamjenik člana
3. Marija Turić, zamjenik člana.

II.

Gradsko izorno povjerenstvo:

- imenuje članove izbornog povjerenstva za izbor članova vijeća mjesnog odbora i nadzire njihov rad,
- propisuje sve obrasce u postupku kandidiranja i provedbe izbora,
- daje obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava za izbor članova vijeća mjesnih odbora i utvrđuje kalendar izbornih radnji od dana raspisivanja izbora do njihovog održavanja sukladno zakonu, statutu i Odluci o provedbi izbora za članove Vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice,
- obavlja druge poslove u skladu sa zakonom, statutom i Odlukom o provedbi izbora za članove Vijeća mjesnih odbora na području Grada Pleternice,
- rješava o prigovorima u vezi odluka Povjerenstva za izbor članova vijeća mjesnih odbora.

III.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom objave u “Službenom glasilu” Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:
Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-19

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, broj: 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) i članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ODLUKU

o usvajanju Akcijskog plana energetske i klimatske održivosti Grada Pleternice

I.

Ovom Odlukom usvaja se Akcijski plan energetske i klimatske održivosti Grada Pleternice (dalje u tekstu: Plan).

II.

Plan se objavljuje u „Službenom glasilu Grada Pleternice“ i na službenim internetskim stranicama Grada Pleternice, u skladu sa člankom 10. stavkom 1. točkom 4. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“ broj 25/13, 85/15, 69/22).

III.

Plan se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njen sastavni dio.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenom glasilu Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

**AKCIJSKI PLAN ENERGETSKI I
KLIMATSKI ODRŽIVOG RAZVITKA
GRADA PLETERNICE**

AUTOR

Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.

Ante Starčevića 25

34 310 Pleternica

<http://www.pcpl.hr>

**AKCIJSKI PLAN ENERGETSKI I KLIMATSKI ODRŽIVOG RAZVITKA GRADA
PLETERNICE**

***SUSTAINABLE ENERGY AND CLIMATE ACTION PLAN (SECAP), FOR CITY OF
PLETERNICA***

**Sporazum gradonačelnika
za Klimu i Energiju
EUROPI**

AUTORI:

Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.
Ante Starčevića 25
34 310 Pleternica
<http://www.pcpl.hr>

Pleternica, studeni

Sadržaj

1. SAŽETAK	5
2. UVOD	6
2.1 SPORAZUM GRADONAČELNIKA ZA KLIMU I ENERGIJU	6
2.2 ŠTO JE AKCIJSKI PLAN ENERGETSKI ODRŽIVOG RAZVITKA I ŠTO PODRAZUMIJEVA PRILAGODBA KLIMATSKIM PROMJENAMA – SECAP?	7
2.3 PODRUČJE OBUHVATA AKCIJSKOG PLANA	10
2.4 KLIMA GRADA PLETERNICE	11
2.5 ENERGETSKA I KLIMATSKA POLITIKA GRADA PLETERNICE	12
2.6 ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR	14
3. METODOLOGIJA	19
3.1 RADNJE POKRETANJA PROCESA IZRADA SECAP-A	19
3.2 IZRADA AKCIJSKOG PLANA ENERGETSKI ODRŽIVOG RAZVITKA GRADA PLETERNICE	19
3.3 PROVEDBA I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI AKCIJSKOG PLANA	21
3.4 PRAĆENJE PROVEDBE PLANA I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI	21
3.4.1 Praćenje i kontrola provedbe	22
3.4.2 Identificirani rizici provedbe	23
3.4.3 Izvještavanje o postignutim rezultatima	23
4. ANALIZA RANJIVOSTI I RIZIKA OD KLIMATSKIH PROMJENA	25
4.1 PROCJENE KLIMATSKIH PROMJENA U BUDUĆNOSTI	25
4.1.1 Promjena klime na razini Republike Hrvatske	25
4.1.2 Promjena klime na lokalnoj razini – Grad Pleternica	26
4.2 KLIMATSKIE PROMJENE	27
4.2.1 Opažene klimatske promjene	27
4.2.2 Projekcije klimatskih promjena	28
5. UBLAŽAVANJE UČINAKA KLIMATSKIH PROMJENA	47
5.1 SEKTOR ZGRADARSTVA GRADA PLETERNICE	47
5.1.1 Mjere smanjenja emisija CO ₂	47
5.1.2 Javne i stambene zgrade	51
5.1.3 Zgrade komercijalnog i uslužnog sektora	59
5.2 SEKTOR PROMETA	63
5.2.1 Vozila u vlasništvu Grada Pleternice	63
5.2.2 Osobna i komercijalna vozila	64
5.2.3 Biciklistički promet	67
5.2.4 Javni prijevoz	69

5.3	JAVNA RASVJETA.....	71
6.	PROCJENA RIZIKA I RANJIVOSTI	76
6.1	SEKTOR ZGRADARSTVA	76
6.2	SEKTOR ENERGIJE	77
6.3	SEKTOR VODOOPSKRBE I ODVODNJE.....	79
6.4	SEKTOR PROMETA.....	79
6.5	SEKTOR POLJOPRIVREDE	81
6.6	SEKTOR ŠUMARSTVA	82
6.7	ZDRAVLJE I SIGURNOST	83
6.8	BIORAZNOLIKOST I PRIRODNI EKOSUSTAVI.....	85
7.	MJERE PRILAGODBE NA UČINKE KLIMATSKIH PROMJENA I POVEĆANJE OTPORNOSTI GRADA PLETERNICE	87
7.1	SEKTOR ZGRADARSTVA	87
7.2	SEKTOR ENERGIJE	93
7.3	SEKTOR VODOOPSKRBE I ODVODNJE.....	97
7.4	SEKTOR PROMETA.....	102
7.5	SEKTOR POLJOPRIVREDE	104
7.6	SEKTOR ŠUMARSTVA	107
7.7	ZDRAVLJE I SIGURNOST	108
7.8	PROSTORNO PLANIRANJE I UPRAVLJANJE ZEMLJIŠTEM.....	110
7.9	OKOLIŠ I BIORAZNOLIKOST	112
7.10	GOSPODARSTVO I TURIZAM	113
7.11	HORIZONTALNE MJERE	116
8.	ENERGETSKO SIROMAŠTVO	119
9.	PROCJENA SMANJENJA EMISIJA CO₂ ZA IDENTIFICIRANE MJERE DO 2030. GODINE	124
9.1	UVODNA RAZMATRANJA.....	124
9.1.1	9.2 Ukupne projekcije emisije CO ₂	124
10.	MEHANIZMI FINANCIRANJA PROVEDBE	127
10.1	PREGLED MOGUĆIH IZVORA SREDSTAVA.....	127
10.1.1	Nacionalni programi	129
10.1.2	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)	131
10.1.3	Mehanizam za oporavak i otpornost	131
10.1.4	Europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF)	132
10.1.5	Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	133
10.1.6	Europska investicijska banka (EIB)	133

10.1.7	Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD).....	134
10.1.8	Programi i posebni instrumenti potpore Europske unije.....	134
10.1.9	Darovnice članica Europske Ekonomske Zone i Norveške („EEA i Norway Grants“).....	137
10.1.10	Europski socijalni fond za klimatsku politiku.....	137
10.1.11	ESCO model	138
10.1.12	Javno-privatno partnerstvo	139
11.	ZAKLJUČCI I PREPORUKE	140
12.	POPIS KRATICA.....	141
13.	POPIS LITERATURE	143

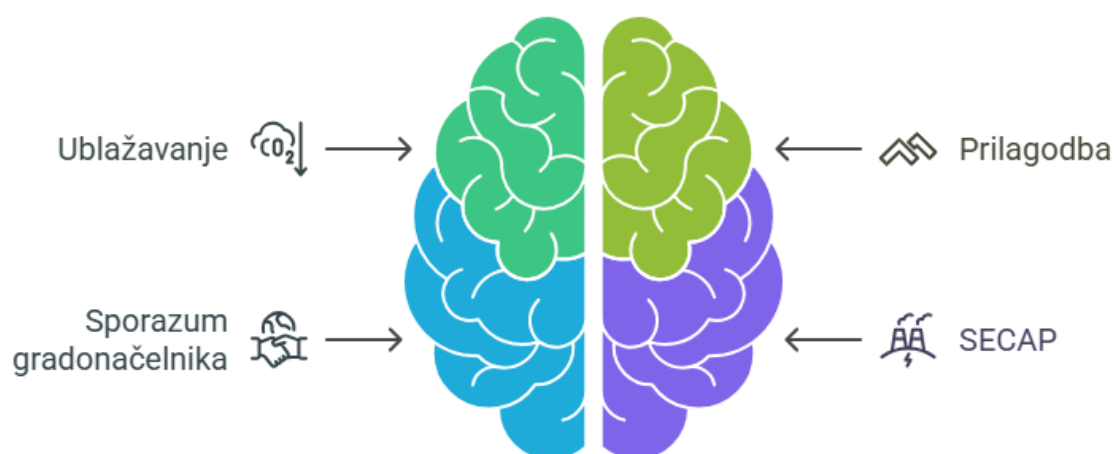
1. SAŽETAK

Suočavajući se s globalnim izazovom klimatskih promjena, koje su primarno uzrokovane povećanjem emisija stakleničkih plinova zbog izgaranja fosilnih goriva, intenzivne poljoprivrede i sječe šuma, svijet traži načine za ublažavanje i prilagodbu na te promjene. Borba protiv klimatskih promjena odvija se kroz dva glavna pravca: smanjenje emisija stakleničkih plinova (ublažavanje) i prilagodbu na već prisutne klimatske promjene.

Grad Pleternica odgovara na ovaj izazov pridruživanjem Sporazumu gradonačelnika za klimu i energiju, inicijativi Europske komisije započetoj u siječnju 2008. godine. Ovaj sporazum okuplja lokalne i regionalne uprave koje se volonterski obvezuju na provedbu EU ciljeva za klimu i energiju unutar svojih zajednica, s ciljem smanjenja energetske potrošnje i emisija CO₂ te prilagodbe na klimatske promjene.

Potpisnici se obvezuju smanjiti emisije stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030. godine u odnosu na referentnu godinu i povećati otpornost svojih zajednica na klimatske promjene. Uključenje u Sporazum također podrazumijeva razvoj Akcijskog plana energetske i klimatske održivosti (SECAP) u roku od dvije godine od pristupanja. SECAP je ključan dokument koji identificira i usmjerava projekte i mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, korištenje obnovljivih izvora energije i prilagodbu na klimatske promjene na lokalnoj razini, postavljajući mjerljive ciljeve za smanjenje potrošnje energije i emisija CO₂.

Pleternica na putu prema klimatskoj održivosti

Slika 1. Pleternica na putu prema klimatskoj održivosti; izvor:autor.

2. UVOD

2.1 Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju

Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju (engl. *The Covenant of Mayors for Climate and Energy*) predstavlja najveću svjetsku inicijativu usmjerenu na lokalne energetske i klimatske aktivnosti s ciljem povećanja energetske učinkovitosti, smanjenja emisija CO₂ i utjecaja klimatskih promjena i prilagodbe na klimatske promjene uz suzbijanje energetskog siromaštva.

Prepoznavši da su gradovi odgovorni za većinu emisija, europska unija je odlučno pristupila borbi protiv klimatskih promjena. Povećanje ekstremnih vremenskih prilika, gradovi su osjetljivi posebno na posljedice klimatskih promjena, te je neophodno aktivno raditi na njihovoj otpornosti na posljedice klimatskih promjena.

Također ako gledamo podatke Europskog statističkog zavoda (EUROSTAT) urbana područja u Europskoj uniji (EU) odgovorna su za 80 % energetske potrošnje i više od polovine emisija stakleničkih plinova s godišnjim trendom porasta od 1,9 %. Samim zaključkom tih podataka, cilj Europske komisije o smanjenju emisije stakleničkih plinova se može ostvariti samo ako se u proces uključe lokalne vlasti, lokalni investitori, građani i njihove udruge. Europska komisija je 29. siječnja 2008. pokrenula veliku inicijativu povezivanja gradonačelnika energetski osviještenih europskih gradova u trajnu mrežu s ciljem razmjene iskustava u provedbi djelotvornih mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti urbanih sredina, te je tako nazvao sporazum gradonačelnika.

Samom tom inicijativom uveden je novi pristup u provedbi energetske i klimatske politike jer se je po prvi puta počeo primjenjivati tzv. “*bottom-up*” („odozdo prema gore“) pristup pri provedbi aktivnosti na lokalnoj razini koji je u vrlo kratkom roku postigla veliku popularnost i uspjeh. Sporazum okuplja preko 12.000 potpisnika (lokalnih i regionalnih vlasti) prema podacima Globalnog sporazuma gradonačelnika iz rujna 2022 godine.

Postavljeni ciljevi za 2020 godinu, revidirani su 2015. godine te je pokrenut integrirani Sporazum gradonačelnika koji se temelji na tri ključna aspekta:

- smanjenje emisije CO₂ od najmanje 55% do 2030. u odnosu na referentnu godinu
- prilagodba klimatskim promjenama
- pristup sigurnoj, održivoj i pristupačnoj energiji

Prilagođavanje klimatskim promjenama bi značilo predviđanje učinaka klimatskih promjena koji su štetni i poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi spriječili ili smanjili tu istu štetu koju ti učinci mogu prouzročiti. Do sada se pokazalo da dobro planiranje te rana akcija prilagodbe omogućava uštedu sredstava uz dulji vijek.

Potpisnici Sporazuma potvrđuju i zajedničku viziju za 2050. godinu:

- provođenje dekarbonizacije lokalnog teritorija, na taj način pridonoseći ograničavanju prosječnog globalnog porasta temperature ispod 1,5°C prema međunarodnom klimatskom sporazumu postignutom prilikom COP21 u Parizu u prosincu 2015. godine;

- povećanje otpornosti lokalnog teritorija te u tom smislu jačanje kapaciteta za prilagodbu neizbježnim utjecajima klimatskih promjena;
- omogućavanje univerzalnog pristupa sigurnoj, održivoj i cjenovno dostupnoj energiji svim građanima te time pridonosenje unaprjeđenju kvalitete života te povećanju energetske sigurnosti.

Ciljevi i strategije sporazuma gradonačelnika

Slika 2. Ciljevi i strategije sporazuma gradonačelnika; izvor: autor.

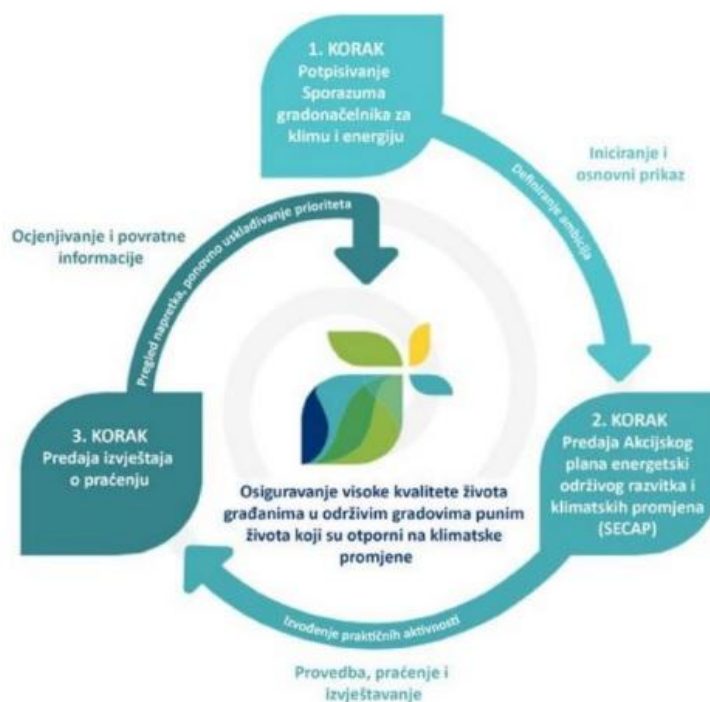
2.2 Što je Akcijski plan energetske održivosti razvoja i što podrazumijeva prilagodba klimatskim promjenama – SECAP?

Posljedica konzultacija o budućnosti Sporazuma gradonačelnika i osnivanju nove inačice Sporazuma kao Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju, u listopadu 2015. godine, Akcijski plan energetske održivosti razvoja (engl. *Sustainable Energy Action Plan*, SEAP) unaprijeđen je u novu verziju plana koja nosi naziv Akcijski plan energetske i klimatske održivosti razvoja (SECAP).

SECAP predstavlja ključni dokument koji na bazi prikupljenih podataka o zatečenom stanju identificira te daje precizne i jasne odrednice za provedbu projekata i mjera energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije, prilagodbe učincima klimatskih promjena i suzbijanja energetske siromaštva. Fokus akcijskog plana je na dugoročne utjecaje klimatskih

promjena na područje lokalne zajednice, uzima u obzir energetske učinkovitost te daje mjerljive ciljeve i rezultate vezane uz smanjenje potrošnje energije i emisija CO₂, a glavni cilj SECAP-a je postići da predložene mjere rezultiraju smanjenjem emisije CO₂ od barem 55 % do 2030. godine.

Potpisivanjem Sporazuma, gradonačelnici se obvezuju na izradu SECAP-a koji treba biti dostavljen Europskoj komisiji unutar razdoblja od dvije godine od pristupanja Sporazumu te na izradu periodičkih izvješća o njegovoj provedbi.

Slika 3. Glavni koraci za izradu SECAP-a, izvor: internet

Glavni procesi SECAP-a uključuju:

1. Definiranje strategije (uključujući viziju, ciljeve)
2. Osnovni inventar emisija (BEI)
3. Procjena rizika i ranjivosti na klimatske promjene
4. Aktivnosti i mjere ublažavanja i prilagodbe do 2030. godine (Aksijski plan)
5. Energetsko siromaštvo

Obveze iz Akcijskog plana odnose se na čitavo područje grada, kako javnog tako i privatnog sektora. Pri tome je naglasak uloge javnih tijela čije primjere treba slijediti, a to su aktivnosti u raznim sektorima uz naglasak na sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete, kao sektore gdje lokalna vlast ima najveći utjecaj i koji najviše doprinose potrošnji energije i emisiji CO₂.

Prvi korak kada je za cilj pokretanje i poticanje promjena u ponašanju potrebnih za nadopunu tehničkih aktivnosti sadržanih u SECAP-u je uključivanje dionika.

Dionici imaju interese na koje utječe SECAP, te njihove aktivnosti utječu na SECAP. Oni posjeduju i kontroliraju informacije, resurse, stručnost potrebnu za formulaciju i implementaciju SECAP-a.

Popis dionika koji mogu biti važni u procesu:

- Lokalna vlast: relevantni općinski odjeli i poduzeća (općinska energetska i vodovodna poduzeća, transportna poduzeća, itd.)
- Lokalne i regionalne energetske agencije
- Predstavnici nacionalnih/regionalnih/pokrajinskih uprava i/ili susjednih lokalnih vlasti, kako bi se osigurala koordinacija i konzistentnost s planovima i aktivnostima koje se odvijaju na drugim razinama odlučivanja
- Financijski partneri kao što su banke, privatni fondovi, poduzeća za pružanje energetske usluge (ESCO), osiguravajuće kuće
- Institucionalni dionici kao što su trgovačke komore, komore arhitekata i inženjera
- Građevinski sektor: građevinska poduzeća, investitori, stambena tijela, održavatelji stanova
- Transportni/mobilni dionici: privatna/javna transportna poduzeća, itd.
- Dobavljači energije, komunalne usluge
- Poslovni sektor i industrija
- Civilna zaštita (npr. policija i vatrogasci)
- Nevladine organizacije i drugi predstavnici civilnog društva, uključujući studente, radnike, itd.
- Opća javnost (npr. stanovnici)
- Stručni kadar (konzultanti)
- Sveučilišta, škole, istraživački centri/instituti
- Bolnice/hitne službe
- Turistička poduzeća
- Poljoprivredna zajednica, gdje je primjenjivo
- Mediji

Dionici trebaju biti uključeni u svaku fazu procesa SECAP-a od njegovog pokretanja, preko planiranja i implementacije, sve do praćenja i evaluacije.

Postoji mnogo načina kako uključiti dionike, ovdje je navedeno nekoliko njih:

- Aktivnosti informiranja i edukacije (npr. brošure, letci, oglasi, izložbe, terenski posjeti)
- Aktivnosti informiranja i povratnih informacija (npr. javni sastanci, ankete i upitnici, izložbe s osobljem)
- Aktivnosti uključivanja i savjetovanja (npr. radionice, fokus grupe, forumi, dani otvorenih vrata)
- Aktivnosti proširenog uključivanja (npr. odbori za savjetovanje s građanima, građanske porote)

Glavni koraci SECAP-a:

Slika 4. Razvojni procesi SECAP-a, izvor: autor

2.3 Područje obuhvata akcijskog plana

Grad Pleternica je smješten na jugoistoku Požeško-slavonske županije, na mjestu gdje se Orljava probija između Požeške gore i Dilja prema Savi, na tzv. vratima Požeške zlatne doline. Okružen je vijencem gora (Psunj, Papuk, Krndija, Dilj i Požeška gora), a nadmorska visina iznosi 122 metra. Vlada umjerena kontinentalna klima.

Slika 5. Grad Pleternica; izvor: Grad Pleternica

Godine 1997. Pleternica dobiva status grada. Danas je jedan od 5 gradova u Požeško-slavonskoj županiji (uz Požegu, Pakrac, Lipik i Kutjevo). Administrativno gledano, Grad Pleternicu čini mjesto Pleternica zajedno s još 38 okolnih sela (stanje 2011. godine), a ona su abecednim redom: Ašikovci, Bilice, Blacko, Brđani, Bresnica, Brodski Drenovac, Bučje, Buk, Bzenica, Ćosinac, Frkljevci, Gradac, Kadanovci, Kalinić, Knežci, Komorica, Koprivnica, Kuzmice, Lakušija, Mali Bilač, Mihaljevići, Novoselci, Pleternica, Pleternički Mihaljevci, Poloje, Ratkovića, Resnik, Sesvete, Srednje Selo, Sulkovci, Svilna, Trapari, Tulnik, Vesela, Viškovci, Vršin Dol, Zagrađe i Zarilac. (slika 5).

Slika 6. Pleternica sa okolnim mjestima; izvor: katastar.hr

2.4 Klima Grada Pleternice

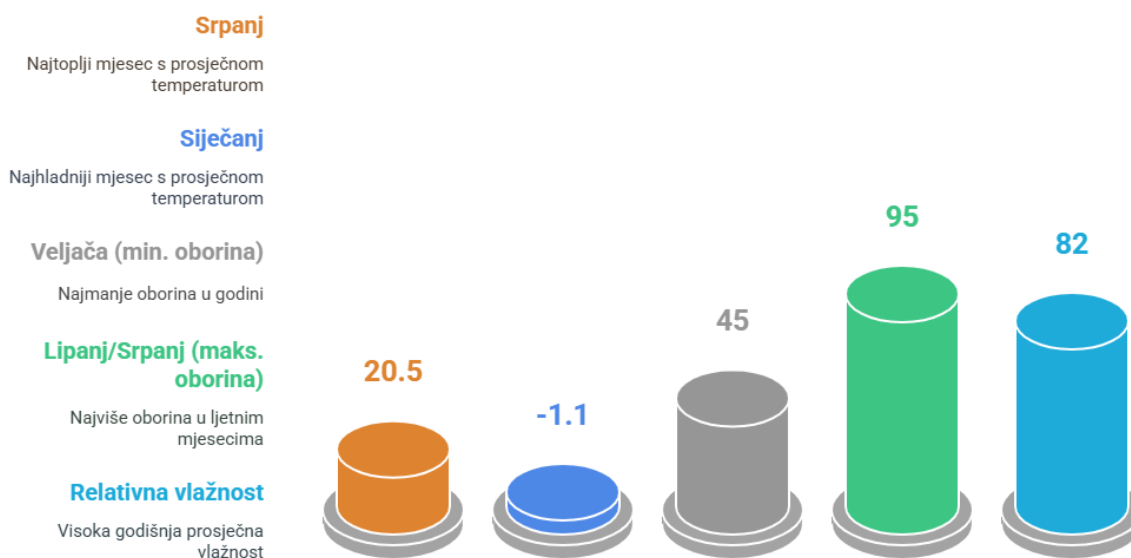
Trenutna klima U gradu Pleternici prevladava umjerena kontinentalna klima. Srednja mjesečna temperatura viša je od 10°C u više od četiri mjeseca u godini. Najtopliji mjesec je srpanj s

prosječnom temperaturom od oko 20,5°C. Dok je s druge strane, najhladniji mjesec siječanj s temperaturom od oko -1,1°C.

Minimum padalina se javlja u mjesecu veljači i iznosi 40 – 50 mm. Maksimum padalina pojavljuje se u mjesecima lipnju i srpnju s 90 do 100 mm. Sjeverni vjetar je prosječno najjači u proljeće i prevladava tijekom svih godišnjih doba. Snijeg prosječno pada između 19 i 28 dana u toku jedne godine, najčešće je to od studenog do travnja.

Prosječna godišnja vrijednost relativne vlage zraka je oko 82%.

Klimatski podaci za Pleternicu

Slika 7. Klimatski podaci, izvor: autor

2.5 Energetska i klimatska politika Grada Pleternice

Grad Pleternica je svjesna važnosti provođenja mjera koje doprinose suzbijanju učinaka klimatskih promjena i prilagodbe na klimatske promjene. Također energetska politika Grada Pleternice usmjerena je prema održivom energetske razvoju područja baziranom na načelima zaštite okoliša, energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije i održive gradnje. Iz tog razloga, Grad Pleternica pristupio je Sporazumu gradonačelnika za energiju i klimu 21. prosinca 2023. godine čime je energetska i klimatska politika Grada dobila potvrdu i na europskoj razini.

Grad Pleternica je do sada proveo i cijeli niz značajnih projekata iz područja energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije, prilagodbe klimi i zaštite okoliša od kojih se mogu izdvojiti:

➤ **Energetska obnova škola i javnih zgrada:**

- Energetska obnova škole
- Energetska obnova domova kulture-Gradac i Bresnica
- Energetska obnova 6 zgrada (uključujući stari vrtić, Bzenica, Komorica, Zagrađe)
- Obnova Kuzmica
- Projekti obnove uključujući DVD Sesvete, DVD Sulkovci, i druge

➤ **Energetska efikasnost u javnoj infrastrukturi:**

- Energetski pregled sustava javne rasvjete Grada Pleternice
- Zamjena javne rasvjete s energetski efikasnijom LED rasvjetom

➤ **Solarni projekti:**

- Instalacija solarnih panela na knjižnicama
- Razvoj solarnih elektrana (OiE-solarna elektrana)

➤ **Projekti smanjenja otpada i reciklaže:**

- Izgradnja reciklažnog dvorišta
- Nabava kontejnera za razdvajanje otpada

➤ **Zelene inicijative i edukacija:**

- Zelena edukacija kroz nabavu električnih bicikala
- Edukativne aktivnosti vezane za zaštitu okoliša
- Sufinanciranje Akcijskog plana SECAP

➤ **Prilagodba na klimatske promjene:**

- Provedba mjera prilagodbe klimatskim promjenama u svrhu jačanja otpornosti urbanih sredina (uključujući sadnju stabala)

➤ **Energetski pregled sustava javne rasvjete Grada Pleternice:**

- Provodi se pregled i optimizacija sustava javne rasvjete, što može dovesti do značajnih ušteda energije.

➤ **E-rasvjeta**

- Zamjena postojeće rasvjete s energetski efikasnijom LED rasvjetom, što doprinosi smanjenju potrošnje električne energije.

Navedeni projekti, Grada Pleternice ukazuju na nastojanje Grada da kontinuirano provodi proaktivnu energetske i klimatske politiku. Pristupanje Sporazumu gradonačelnika te izrada SECAP-a, doprinose misiji i viziji Grada da osigura energetske i klimatske razvoj te pravednu i uključivu energetske tranziciju.

Korist od uspješno provedenog procesa izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana je višestruka za sam Grad Pleternicu i njegove građane, ali i za jačanje učinka Gradske uprave koja će uspješnom realizacijom čitavog Procesu postići sljedeće:

- Demonstrirati svoju opredijeljenost za energetske i klimatske održiv razvitak Grada na načelima zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije kao imperativa održivosti 21. stoljeća;
- Ojačati kapacitete za suočavanje sa štetnim utjecajima klimatskih promjena;
- Iskoristiti mogućnosti za napredak gospodarstva i društva u cjelini koje pruža razvoj nisko ugljičnog društva;
- Postaviti temelje energetske i klimatske održivom razvitku grada Pleternice i okolnih mjesta;
- Pokrenuti nove financijske mehanizme za provedbu mjera suzbijanja klimatskih promjena, prilagodbe na klimatske promjene i suzbijanje energetske siromaštva;
- Osigurati dugoročnu, sigurnu i priuštivu energetske opskrbu;
- Osigurati pravednu tranziciju i smanjiti stopu energetske siromaštva i s time povezane dugoročne izdatke;
- Povećati kvalitetu života svojih građana.

Ciljevi Grada Pleternice preuzeti prilikom potpisivanja Sporazuma Gradonačelnika su

- smanjenje emisija CO₂ za 55% do 2030. godine u usporedbi s inventarom emisija referentne 2023. godine;
- povećanje otpornosti na klimatske promjene uslijed primjene principa prilagodbe klimatskim promjenama;
- suzbijanje energetske siromaštva, kao jedne od ključnih aktivnosti za osiguravanje pravedne energetske tranzicije.

Na temelju izrađenog Referentnog inventara emisija stakleničkih plinova koji je iznosio **17.643,63 tCO₂** postavljen je indikativni cilj smanjenja emisije CO₂ od 55 % do 2030. u odnosu na 2023. godinu.

Kroz provedbu mjera zadanih SECAP-om, kao i ostalim nastojanjima Grada na području energije i klime, cilj je u potpunosti ostvariti ciljeve Sporazuma gradonačelnika i time doprinijeti ostvarivanju zajedničke vizije za 2050. godinu.

2.6 Zakonodavni i strateški okvir

SECAP je u skladu sa sljedećim strateškim i zakonodavnim okvirom na razini Grada, Županije, RH, EU te drugim međunarodnim dokumentima.

Na međunarodnoj razini, izvan EU, postoji nekoliko sporazuma vrlo važnih za prilagodbu klimatskim promjenama, a to su:

- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (engl. United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) koja ima za cilj postići

stabilizaciju koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razinu koja će spriječiti opasno antropogeno djelovanje na klimatski sustav.

- Kyotski protokol uz UNFCCC dodatak je međunarodnom sporazumu o klimatskim promjenama, potpisan s ciljem smanjivanja emisije ugljičnog dioksida i drugih stakleničkih plinova.
- Pariški sporazum o klimatskim promjenama (engl. Paris Agreement, također dio UNFCCC-a) kojem je cilj ograničavanje porasta globalne prosječne temperature na „znatno manje“ od 2°C (ulaganje napore u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C), osiguravanje opskrbe hranom, ali i jačanje kapaciteta država da se bore s posljedicama klimatskih promjena, razvoj novih „zelenih“ tehnologija i pomaganje slabijim, ekonomski manje razvijenim članicama u ostvarenju svojih nacionalnih planova o smanjenju emisija.

Slika 8. Globalni okviri za klimatske promjene; izvor:autor.

Na razini EU, ključni dokumenti koji se odnose na klimu i energiju su:

- Europski zeleni plan - pruža smjernice za zelenu preobrazbu. Svih se 27 država članica EU-a obvezalo dati svoj doprinos preobrazbi Europe u prvi klimatski neutralan

kontinent do 2050. Kako bi se to postiglo, članice su se obvezale da će do 2030. smanjiti emisije za barem 55% u odnosu na razine iz 1990. • Europski propis o klimi – usvajanjem propisa, politička predanost Europskog zelenog plana klimatskoj neutralnosti EU-a do 2050. pretvara se u obvezu. Europskim građanima i poduzećima pruža se pravna sigurnost i predvidljivost koje su im potrebne za planiranje tog prijelaza, a nakon 2050. EU će nastojati prijeći na negativne emisije.

- Europski sporazum o klimi - kao dio Europskog zelenog plana, prilika je za ljude, zajednice i organizacije da sudjeluju u klimatskim akcijama diljem Europe kojima uče o klimatskim promjenama, razvijaju i implementiraju rješenja te se povezuju s drugima.
- Plan za postizanje klimatskog cilja do 2030. - EU će se u sljedećem desetljeću nastaviti oslanjati na dobre rezultate djelovanja u području klime i paralelni gospodarski rast. Plan predstavlja cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova na razini EU-a u cijelom gospodarstvu do 2030. za najmanje 55% u odnosu na 1990., uključujući emisije i uklanjanja te najavljuje niz mjera koje su potrebne u svim sektorima gospodarstva i pokretanje revizija ključnih zakonodavnih instrumenata kako bi se postigao taj ambiciozniji cilj.
- Strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama - cilj je strategije da se do 2050. ostvari vizija EU otporne na klimatske promjene preoblikovanjem prilagodbe tako da bude pametnija, sustavnija i brža te jačanjem međunarodnog djelovanja. To u cijelom ciklusu politike rezultira boljim znanjem i podacima, potporom razvoju politika i upravljanju klimatskim rizicima na svim razinama te ubrzanom provedbom mjera prilagodbe na svim razinama. EK novom strategijom izvršava svoj dio obaveze kako bi Europa postala otpornija na klimatske promjene. Potpunom provedbom mjera u okviru strategije, Europa bi već do 2030. bila u mnogo boljem položaju za suočavanje s klimatskim utjecajima. Rezultati toga bili bi informiranost o prilagodbi i njezino planiranje u svim lokalnim tijelima, društvima i kućanstvima, dobar napredak provedbe prilagodbe za one najteže pogođene te vodeći položaj na globalnoj razini u područjima kao što su klimatske usluge, otpornost na klimatske promjene i prirodna rješenja.

Na razini RH, dokument je u skladu sa sljedećim strateškim okvirom:

- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS 2030) - dokumentom su utvrđeni razvojni smjerovi i strateški ciljevi koji trebaju pridonijeti tome da RH što bolje iskoristi svoje potencijale, da se otklone gospodarske i društvene štete prouzročene globalnom krizom i potakne što brži oporavak RH. Pritom su uzeti u obzir ciljevi postavljeni u okviru Europskog zelenog plana i Europskog teritorijalnog programa 2030. Sve to bit će temelj održivom, uključivom i inovativnom razvoju RH, uz postizanje otpornosti društva i gospodarstva na globalne krize. Ova Strategija pruža okvir za provedbu strateških ciljeva čije će ispunjavanje omogućiti ostvarivanje zacrtanih razvojnih smjerova RH 2030. godine.
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. godine s pogledom na 2050. - cilj Strategije je osvijestiti važnost i prijetnje klimatskih promjena za društvo te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike, kako bi se smanjila ranjivost okoliša, gospodarstva i društva uzrokovana klimatskim promjenama. Uz to, cilj je potaknuti znanstvena istraživanja kako bi se bolje shvatila kompleksnost utjecaja klimatskih promjena i smanjio stupanj neizvjesnosti vezan uz učinke klimatskih promjena. Strategija sadrži projekcije klime

u Hrvatskoj za 2040. godinu s pogledom na 2070. godinu uzimajući u obzir sljedeće klimatske parametre: oborine, snježni pokrov, površinsko otjecanje, temperaturu zraka, ekstremne vremenske uvjete, vjetar, evapotranspiraciju, vlažnost zraka, vlažnost tla, sunčano zračenje i srednju razinu mora. U Strategiji je prikazana i ranjivost sektora na klimatske promjene, među kojima je odabrano osam ključnih sektora (vodni resursi; poljoprivreda; šumarstvo; ribarstvo; bioraznolikost; energetika; turizam i zdravlje) i dva međusektorska tematska područja (prostorno planiranje i uređenje te upravljanje rizicima). Za njih su navedene 83 mjere prilagodbe klimatskim promjenama koje su raspodijeljene u pet skupina i za koje su istaknute procjene potrebnih iznosa i izvora financiranja prema sektorima. Strategija prilagodbe provodit će se akcijskim planovima koji će sadržavati razradu konkretnih mjera i aktivnosti, a donosit će se svakih pet godina. Akcijski planovi za svaku će mjeru i aktivnost dati opis, način provedbe, redoslijed ostvarivanja aktivnosti, rok izvršenja, obveznike i koordinate provedbe mjera i aktivnosti, kao i izvore financiranja. Na osnovi ove Strategije prilagodbe izradit će se prvi akcijski plan, pri čemu će sve mjere i aktivnosti trebati biti komplementarne s ciljevima iz Europskog zelenog plana. Odgovarajućim sustavom praćenja provedbe mjera i aktivnosti i praćenja njihovog učinka i djelotvornosti će se prikazivati učinkovitost provedbe Strategije prilagodbe. Ona će se morati provoditi u koordinaciji sa svim sektorima, uz participativni pristup i uključivanje svih dionika u njezinu provedbu i praćenje provedbe.

- Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. - Strategija predstavlja širok spektar inicijativa energetske politike, kojima će se ojačati sigurnost opskrbe energijom, postupno smanjiti gubici energije i povećavati energetska učinkovitost, smanjivati ovisnost o fosilnim gorivima, povećati domaća proizvodnja i korištenje obnovljivih izvora energije.
- Strategije nisko ugljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. - opći ciljevi su: postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom nisko ugljičnom gospodarstvu i učinkovitom korištenju resursa, povećanje sigurnosti opskrbe 12 energijom; održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti; solidarnost izvršavanjem obveza RH prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU-a, kao dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima; smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana. Odabrano je oko stotinu mjera koje se mogu primijeniti za smanjenje emisija (tehničkog i netehničkog tipa), u različitim sektorima: proizvodnji električne energije i topline, proizvodnji i preradi goriva, prometu, općoj potrošnji (kućanstva i usluge), industriji, poljoprivredi, korištenju zemljišta, promjeni korištenja zemljišta i šumarstvu, otpadu, korištenju proizvoda te fugitivnim emisijama.
- Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine - dokument se nadovezuje se na postojeće nacionalne strategije i planove. Njime se daje pregled trenutnog energetskeg sustava i stanja u području energetske i klimatske politike. Također se daje pregled nacionalnih ciljeva za svaku od pet ključnih dimenzija energetske unije i odgovarajuće politike i mjere za ostvarivanje tih ciljeva, a za što treba uspostaviti i analitičku osnovu. U dokumentu posebnu pozornost treba posvetiti ciljevima do 2030. godine, koji uključuju smanjenje emisija stakleničkih plinova, energiju iz obnovljivih izvora, energetske učinkovitost i elektroenergetsku međusobnu povezanost.

Na županijskoj i lokalnoj razini, SECAP je u skladu s:

- Provedbenim programom PSŽ 2021.-2025. te Programom ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Požeško-slavonske županije,

3. METODOLOGIJA

3.1 Radnje pokretanja procesa izrade SECAP-a

Pri osnovnoj aktivnosti pripremne faze Procesu izrade Akcijskog plana je postizanje političke volje za njegovo pokretanje i realizaciju. Samim potpisivanjem Sporazuma i usvajanjem predmetne odluke na sjednici Gradskog vijeća Grada Pleternice u prosincu 2023. godine napravljen je prvi korak, te je time osigurana nužna podrška i osnovni preduvjet. Sljedeći koraci su najvažniji a to je osiguranje ljudskih potencijala i potrebnih financijskih sredstava.

Svaka pojedina mjera previđa jednog nositelja aktivnosti te partnere unutar gradske uprave ili u nadležnosti Grada. Svaka aktivnost je povezana sa dionicima na području Grada koji sa svojom djelatnosti ulaze u opseg pojedine mjere.

U pripremnoj fazi Akcijskog plana je predviđeno sudjelovanje što većeg broja dionika, kao početni korak u procesu promjene energetske i klimatske stavova i ponašanja građana kao i početni korak u osiguranju pravedne i uključive tranzicije. S tim u cilju provest će se je javno savjetovanje o nacrtu Akcijskog plana.

3.2 Izrada Akcijskog plana energetske održive razvitke Grada Pleternice

SECAP Grada Pleternice, sukladno propisanoj metodologiji sadržava:

- Referentni inventar emisija za praćenje aktivnosti ublažavanja učinaka klimatske promjena
- Mjere ublažavanja učinaka klimatske promjena
- Analizu klimatske rizika i procjene ranjivosti pojedinih sektora na utjecaje klimatske promjena
- Mjere prilagodbe klimatskim promjenama
- Mjere suzbijanja energetske siromaštva

Kao ključni element Akcijskog plana je postavljanje cilja smanjenja emisija CO₂ na razini grada do 2030. godine. Akcijski plan treba postaviti ciljeve smanjenja emisija CO₂ po pojedinim sektorima i podsektorima energetske potrošnje na području grada Pleternice.

U svrhu postavljanja realnih ciljeva uštede energije i smanjenja CO₂ do 2030. godine prikupljeni su podatci o energetske situaciji i potrošnji energije za referentnu 2023. godinu, pri čemu je prvi korak bio klasifikacija sektora energetske potrošnje u gradu Pleternici.

U skladu s preporukama Europske komisije, sektori energetske potrošnje grada Pleternice podijeljeni su na tri osnovna sektora:

- Zgradarstvo
- Promet
- Javna rasvjeta

Potrošnja u zgradarstvu je nadalje podijeljena na potrošnju u stambenom sektoru, javnom sektoru, komercijalnom sektoru.

Potrošnja u pometu podijeljena je na potrošnju vozila u privatnom vlasništvu, vozila u vlasništvu Grada i gradskih poduzeća, potrošnja energije u javnom prijevozu,

Sektor javne rasvjete čini električna mreža javne rasvjete na području grada i gradskih naselja.

Referentni inventar emisija CO₂ (BEI) izrađen je za 2023. godinu na temelju prikupljenih podataka.

Inventar je izrađen prema **IPCC protokolu**. IPCC protokol za određivanje emisija onečišćujućih tvari u atmosferu je protokol Međuvladinog tijela za klimatske promjene (engl. *Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*) kao izvršnog tijela Programa za okoliš Ujedinjenih naroda (engl. *United Nations Environment Programme - UNEP*) i Svjetske meteorološke organizacije (engl. *World Meteorological Organisation, WMO*) u provođenju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (engl. *United Nation Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*). Hrvatska se ratificiranjem Kyotskog protokola 2007. godine obvezala na praćenje i izvještavanje o emisijama onečišćujućih tvari u atmosferu prema IPCC protokolu, pa se on kao nacionalno priznat protokol koristiti i za izradu Referentnog inventara emisija CO₂ za grad Pleternicu.

Na osnovu podataka o emisijama CO₂ za različite sektore i podsektore energetske potrošnje grada, analize energetske situacije u energetskim bilancama za nekoliko posljednjih godina, prognoza energetske potrošnje u vremenskom razdoblju do 2030. godine kao i brojnih, drugih relevantnih čimbenika identificiraju se mjere i aktivnosti energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije te mjere adaptacije na klimatske promjene.

Za identificirane mjere i aktivnosti čija provedba do 2030. godine može rezultirati smanjenjem emisija CO₂ uz zadovoljavajuće ekonomsko-energetske parametre u Planu su određeni:

- potencijali energetske uštede do 2030. godine;
- potencijali smanjenja emisija CO₂ do 2030. godine;
- vremenski okvir i dinamika provedbe;
- mogućnosti financiranja;
- investicijski troškovi provedbe.

Prilagodba na klimatske promjene predviđa utvrđivanje glavnih klimatskih rizika i ranjivosti pojedinih sektora na klimatske promjene, te sukladno nalazima kreiranje mjera za njihovu mitigaciju. Za područje grada Pleternice identificirani su ključni rizici i ranjivosti te je utvrđen pregled dosad provedenih mjera. Sukladno smjernicama Sporazuma gradonačelnika izrađene su mjere prilagodbe na klimu s dinamikom provedbe i ključnim dionicima čije uključivanje je nužno za uspješnu provedbu.

Energetsko siromaštvo predstavlja jedan od ključnih izazova današnjice, čije suzbijanje je preduvjet za osiguravanje pravedne tranzicije u energetske i klimatske održivo društvo. Imajući to u vidu te vodeći se smjernicama Sporazuma gradonačelnika za područje energetske siromaštva, izrađene su mjere koje su komplementarne mjerama suzbijanja učinaka klimatskih promjena kao i mjerama prilagodbe klimi, a koje za glavni cilj imaju smanjenje energetske ranjivosti odnosno suzbijanje energetske siromaštva.

3.3 Provedba i izvještavanje o provedbi Akcijskog plana

Nakon javnog predstavljanja nacрта Plana, na temelju zaprimljenih komentara izrađen je konačni tekst Plana i predložen Gradonačelniku za usvajanje od strane Gradskog vijeća. Prilikom donošenja godišnjih proračuna Grada Pleternice vodit će se računa da se istim osiguraju odgovarajuća sredstva za aktivnosti koje predviđa Plan. Slika 8. prikazuje elemente nužne za uspješnu provedbu Plana.

Slika 9. Elementi uspješne provedbe akcijskog plana

Da bi provedba Plana bila uspješna, nužno je da Grad imenuje koordinatora provedbe i radnu grupu za provedbu Plana. Koordinator provedbe Plana treba biti izravno odgovoran Gradonačelniku te biti u stalnoj komunikaciji s članovima radne grupe. Uloga radne grupe je stručna pomoć koordinatoru i tijelima Grada u provedbi mjera.

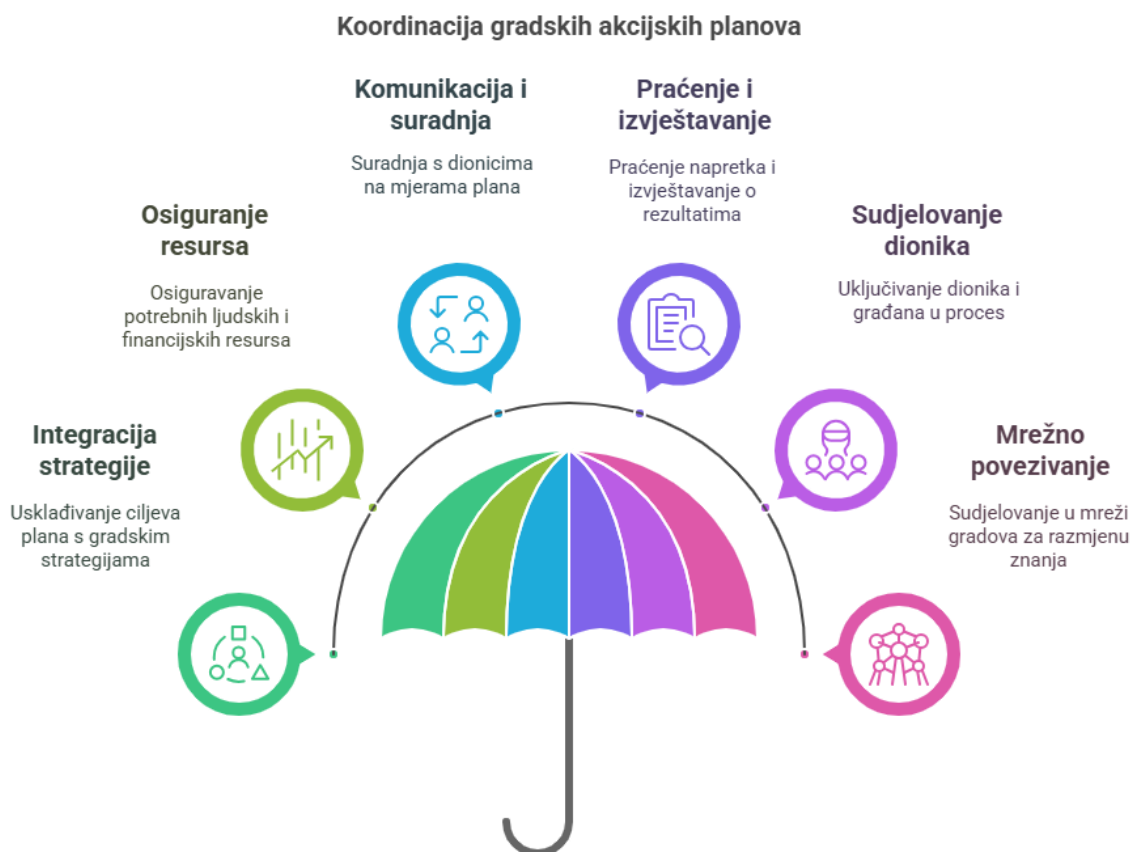
3.4 Praćenje provedbe plana i izvještavanje o provedbi

Za koordinaciju izrade, provedbe, implementacije i za praćenje Akcijskog plana unutar Gradske uprave zadužen je Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo.

Zadaci Gradske uprave u realizaciji Akcijskog plana su sljedeći:

- uspješno integrirati ciljeve i mjere Akcijskog plana u razvojnu strategiju Grada i ostale relevantne strateške dokumente;
- osigurati stručni kadar za provedbu identificiranih mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, mjera suzbijanja energetske siromaštva te mjera prilagodbi učincima klimatskih promjena;
- osigurati financijska sredstva za provedbu mjera za koje je Grad identificiran kao nositelj;

- pravovremeno komunicirati i zajednički usuglasiti provođenje mjera koje nisu u nadležnosti gradske uprave s predviđenim nositeljima i ostalim uključenim dionicima;
- podupirati kontinuirano provođenje mjera kroz čitavo razdoblje provedbe Akcijskog plana do 2030. godine;
- osigurati praćenje i izvještavanje o dinamici provedbe plana do 2030. godine;
- kontinuirano informirati građane o provedbi plana;
- osigurati sudjelovanje dionika i građana u čitavom procesu od izrade do praćenja provedbe Akcijskog plana;
- uključiti se u mrežu gradova potpisnika Sporazuma gradonačelnika u cilju kontinuirane razmjene pozitivnih iskustava i zajedničke sinergije u izgradnji energetske održivih urbanih područja Europe.

Slika 10. Koordinacija gradskih akcijskih planova; izvor:autor.

3.4.1 Praćenje i kontrola provedbe

Razine praćenja i kontrole provedbe Akcijskog plana su:

- praćenje dinamike provedbe konkretnih mjera;
- praćenje uspješnosti provedbe projekata kojima se doprinosi realizaciji pojedinih mjera;

- praćenje i kontrola postavljenih ciljeva energetske uštede za svaku pojedinu mjeru unutar Plana;
- praćenje i kontrola postignutih smanjenja emisije CO₂ za svaku mjeru prema Planu.

Najbolji rezultati same provedbe SECAP-a postižu se redovitim revizijama Aksijskog plana na bazi analize postignutih rezultata (provedenih mjera, ostvarenih ušteda, smanjenja emisije CO₂) te prijedlog eventualnih novih mjera i prioriteta aktivnosti bazirano na konkretnim rezultatima i podacima iz Registra emisija.

3.4.2 Identificirani rizici provedbe

Kod praćenja procesa, vrlo je važno da rizici budu na minimumu. Internetska stranica Sporazuma gradonačelnika iznosi rizike koji su uočeni na najvećem broju primjera. Prema tom primjeru, rizici za provedbu Plana su dani u **Pogreška! Izvor reference nije pronađen..** Ovi rizici će se pratiti prilikom provedbe Plana kako bi se umanjio njihov utjecaj. Za potrebe planiranja i upravljanja rizicima, u tablici je dana kvalitativna procjena iznesenih rizika.

Tablica Identificirani rizici za provedbu Aksijskog plana energetske i klimatske održivosti razvoja prema Obrascu za izvještavanje Sporazuma gradonačelnika i kvalitativna ocjena identificiranih rizika

Rizik	Ocjena – visoki /srednji/niski
Ograničena financijska sredstva	srednji
Nepostojanje ili slabi regulatorni okviri	niski
Pomanjkanje tehničke ekspertize	niski
Pomanjkanje podrške ključnih dionika	visoki
Pomanjkanje političke podrške na drugim administrativnim razinama	srednji
Promjene prioriteta lokalne politike	niski
Nekompatibilnost s nacionalnim političkim orijentacijama	niski
Visoki troškovi ili nezrelost dostupnih tehnologija	srednji

3.4.3 Izvještavanje o postignutim rezultatima

Pristupanjem Sporazumu gradonačelnika gradovi su se obvezali na izradu Aksijskog plana unutar dvije godine od dana pristupanja Sporazumu te na kontinuirano izvještavanje Europske komisije o dinamici i uspješnosti njegove provedbe.

Zajednica Sporazuma gradonačelnika uvidjela je da proces izvještavanja unutar svake dvije godine zahtjeva alokaciju značajnih financijskih i ljudskih resursa te iz tog razloga ostavlja na izbor dvije mogućnosti:

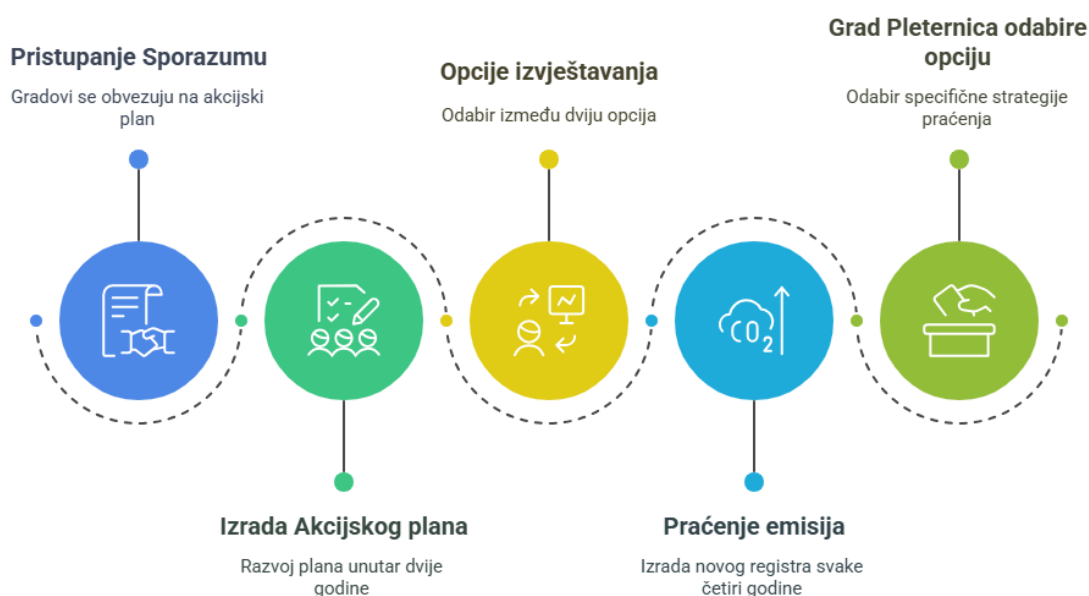
- Izvještavanje svake dvije godine;
- Izrada Izvješća o statusu aktivnosti svake dvije godine (prijava obrasca koji ne uključuje inventar emisija) te Ukupnog izvješća svake četiri godine uključivo sa statusom aktivnosti i barem jednim Kontrolnim inventarom emisija (MEI obrazac)

Jedna od izvještajnih obveza je izraditi novi Registar emisija CO₂ svake četiri godine (eng. *Monitoring Emissions Inventori*, MEI) pri čemu je važno da je metodologija njegove izrade identična metodologiji prema kojoj je izrađen Referentni registar emisija CO₂. Potpisnici se potiču da se, ukoliko je moguće, MEI izrađuje i češće.

U drugom izvještaju o napretku provedbe Akcijskog plana (4 godine nakon izrade Akcijskog plana, odnosno 4 godine nakon njegove predaje u sustav Sporazuma gradonačelnika) obveza je potpisnika da se naznače rezultati provedbe bar tri aktivnosti prilagodbe klimi i barem jedne za suzbijanje energetske siromaštva.

Grad Pleternica odabrao je opciju praćenja postignutih ušteda i napretka u smanjenju emisija CO₂ te izradu Izvješća o statusu aktivnosti svake dvije godine (prijava obrasca koji ne uključuje inventar emisija) te Ukupnog izvješća svaka četiri godine uključivo sa statusom aktivnosti i barem jednim Kontrolnim inventarom emisija (MEI obrazac).

Obveze izvještavanja prema Sporazumu gradonačelnika

Slika 11. Obveze izvještavanja; izvor: autor.

4. ANALIZA RANJIVOSTI I RIZIKA OD KLIMATSKIH PROMJENA

Cilj ove analize je izračunati rizik koji se javlja u određenom sektoru na osnovu očekivanih opasnih događaja koji su uvjetovani klimatskim promjenama. Taj rizik predstavljaju odnos uzroka i posljedica klimatskih promjena za određeni opasni događaj i njegovo djelovanje na ranjivost i izloženost pojedinog sektora.

Opasni događaj se može definirati kao potencijalna pojava fizičkog događaja, trenda ili fizičkog utjecaja uzrokovanog ljudskim djelovanjem koji može prouzročiti gubitak života, ozljede ili druge utjecaje na zdravlje, kao i oštećenje i gubitak imovine, infrastrukture, sredstava za život, pružanje usluga, ekosustave i resurse okoliša. Taj izraz se koristi uglavnom za fizičke događaje ili trendove povezane sa klimom i klimatskim promjenama.

Izloženost sustava predstavlja prisutnost ljudi, sredstava za život, vrsta ili ekosustava, funkcija okoliša, usluga i resursa, infrastrukture ili ekonomskih, društvenih ili kulturnih dobara na mjestima i okruženjima na koja bi moglo negativno utjecati. Ranjivost obuhvaća osjetljivost i mogućnost prilagodbe. Osjetljivost određuju oni čimbenici koji izravno utječu na posljedice opasnosti.

Dalje u nastavku su procijenjeni ranjivost i rizici odabranih sektora od utjecaja klimatskih promjena. Ti sektori su procijenjeni kao najranjiviji s obzirom na očekivane klimatske promjene u budućnosti, a istovremeno se procjenjuju kao najistaknutiji na području Grada. Ta analiza je temelj na kojem se zasnivaju mjere prilagodbe na učinke klimatskih promjena.

Za izradu analize rizika u obzir su uzete ključne sastavnice:

- Analiza opasnog događaja
- Analiza osjetljivosti sektora na utjecaje klimatskih promjena
- Analiza kapaciteta prilagodbe sektora na utjecaje klimatskih promjena
- Analiza osjetljivosti sektora na utjecaje klimatskih promjena
- Rezultati procjene rizika sektora od utjecaja na klimatske promjene

4.1 Procjene klimatskih promjena u budućnosti

4.1.1 Promjena klime na razini Republike Hrvatske

Očekuje se da bi povećanje temperature na svjetskoj razini do 2050. godine trebalo iznositi 2 – 5 °C. Porastom temperature očekuje se da će doći do povećanja isparavanja, ekstremnih pojava poput poplava, suše i dr., ranije topljenje snijega, te općenito smanjenje oborina. Također predviđa se povišenje razine mora za 17-25,5 cm, odnosno 18 -38 cm (optimistični scenarij), te 26-59 cm (pesimistični scenarij) do 2100. godine.

Kao dominantna sila koja je najvećim dijelom odgovorna za globalno zagrijavanje su ljudske aktivnosti proteklih 150 godina. Te aktivnosti su donijele klimatske promjene uzrokovane promjenama u zemljinj atmosferi zbog količina stakleničkih plinova ugljikovog dioksida (CO₂), metana (CH₄), dušikovog dioksida (N₂O), halokarbona, troposferskog ozona, vodene pare, aerosoli i iskorištavanja tla na pokrivaču.

Prije industrijske revolucije, razina CO₂ je iznosila 280 ppm, danas prosječno iznosi 385 ppm, te se predviđa daljnji porast. Od 1850 godine, prosječna globalna temperatura je porasla za 0.7 °C.

Tijekom posljednjih 20 godina, zabilježen je izraziti porast prosječne temperature, dok u oborine u padajućem trendu. Porastao je broj sušnih dana, pogotovo duž jadranske obale.

Tablica: projekcija buduće klime u odnosu na razdoblje: 1971-2000.

Klimatski parametar		Projekcije buduće klime prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971.-2000. godine (P0) dobivene klimatskim modeliranjem	
		2011.-2040. (P1)	2041.-2070. (P2)
Oborine		Srednja godišnja količina: malo smanjenje (osim manji porast u SZ Hrvatskoj)	Srednja godišnja količina: daljnji trend smanjenja (do 5 %) u gotovo cijeloj RH osim u SZ dijelovima
		Sezone: različit predznak; zima i proljeće u većem dijelu RH manji porast + 5 – 10 %, a ljetno i jesen smanjenje (najviše - 5 – 10 % u J Lici i S Dalmaciji)	Sezone: smanjenje u svim sezonama (do 10 % gorje i S Dalmacija) osim zimi (povećanje 5 – 10 % S Hrvatska)
		Smanjenje broja kišnih razdoblja (osim u središnjoj Hrvatskoj gdje bi se malo povećao). Broj sušnih razdoblja bi se povećao	Broj sušnih razdoblja bi se povećao
Snježni pokrov		Smanjenje (najveće u Gorskom Kotaru, do 50 %)	Daljnje smanjenje (naročito planinski krajevi)
Površinsko otjecanje		Nema većih promjena u većini krajeva; no u gorskim predjelima i zaleđu Dalmacije smanjenje do 10 %	Smanjenje otjecanja u cijeloj RH (osobito u proljeće)
Temperatura zraka		Srednja: porast 1 – 1,4 °C (sve sezone, cijela RH)	Srednja: porast 1,5 – 2,2 °C (sve sezone, cijela RH – naročito kontinent)
		Maksimalna: porast u svim sezonama 1 – 1,5 °C	Maksimalna: porast do 2,2 °C u ljetno (do 2,3 °C na otocima)
		Minimalna: najveći porast zimi, 1,2 – 1,4 °C	Minimalna: najveći porast na kontinentu zimi 2,1 – 2,4 °C; a 1,8 – 2 °C primorski krajevi
Ekstremni vremenski uvjeti	Vrućina (broj dana s Tmax > +30 °C)	6 do 8 dana više od referentnog razdoblja (referentno razdoblje: 15 – 25 dana godišnje)	Do 12 dana više od referentnog razdoblja
	Hladnoća (broj dana s Tmin < -10 °C)	Smanjenje broja dana s Tmin < -10 °C i porast Tmin vrijednosti (1,2 – 1,4 °C)	Daljnje smanjenje broja dana s Tmin < -10 °C
	Tople noći (broj dana s Tmin ≥ +20 °C)	U porastu	U porastu
Vjetar	Sr. brzina na 10 m	Zima i proljeće bez promjene, no ljeti i osobito u jesen na Jadranu porast do 20 – 25 %	Zima i proljeće uglavnom bez promjene, no trend jačanja ljeti i u jesen na Jadranu.
	Max. brzina na 10 m	Na godišnjoj razini: bez promjene (najveće vrijednosti na otocima J Dalmacije). Po sezonama: smanjenje zimi na J Jadranu i zaleđu	Po sezonama: smanjenje u svim sezonama osim ljeti. Najveće smanjenje zimi na J Jadranu
Evapotranspiracija		Povećanje u proljeće i ljeti 5 – 10 % (vanjski otoci i Z Istra > 10 %)	Povećanje do 10 % za veći dio Hrvatske, pa do 15 % na obali i zaleđu te do 20 % na vanjskim otocima.
Vlažnost zraka		Porast cijele godine (najviše ljeti na Jadranu)	Porast cijele godine (najviše ljeti na Jadranu)
Vlažnost tla		Smanjenje u Sjevernoj Hrvatskoj	Smanjenje u cijeloj RH (najviše ljetno i u jesen).
Sunčevo zračenje (tok ulazne sunčane energije)		Ljeti i u jesen porast u cijeloj RH, u proljeće porast u Sjevernoj Hrvatskoj, a smanjenje u Zapadnoj Hrvatskoj; zimi smanjenje u cijeloj RH.	Povećanje u svim sezonama osim zimi (najveći porast u gorskoj i središnjoj Hrvatskoj)

Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s
poqledom na 2070. godinu

4.1.2 Promjena klime na lokalnoj razini – Grad Pleternica

Grad Pleternica pripada umjerenoj kontinentalnoj klimi. Ovakav tip klime tijekom više od četiri mjeseca godišnje ima srednje mjesečne temperature više od 10°C. Srednje temperature

najtoplijeg mjeseca su ispod 22°C, dok su srednje temperature najhladnijeg mjeseca između -3°C i +18°C. Obilježje ove klime je nepostojanje izrazito suhih mjeseci, oborina je više u toplom dijelu godine, a prosječne godišnje količine se kreću od 700-800 mm. Od vjetrova najčešći su slabi vjetrovi i tišine, dok su smjerovi vjetrova vrlo promjenjivi. Prosječna temperatura zraka iznosi 10,7°C. Srednje mjesečne temperature su u porastu do srpnja kada dostižu maksimum s prosječnim mjesečnim temperaturama promatranih postaja od 19,5°C – 21,9°C. Najhladniji mjesec je siječanj sa srednjom temperaturom od -1,4°C.

4.2 Klimatske promjene

U izvješću Međuvladinog panela o klimatskim promjenama istaknuto je da je ljudski utjecaj na klimatski sustav jasan te da nedavne klimatske promjene imaju široki utjecaj na ljude i prirodu. Postoje nepobitni znanstveni dokazi o globalnom zatopljenju: atmosfera i ocean su se zagrijali, količine snijega i leda su se smanjile, a razina mora porasla.

Evidentno je da su klimatske promjene u tijeku i nije da ih je moguće u potpunosti zaustaviti već je potrebno prilagoditi im se. Uz globalno zatopljenje klimatske promjene karakterizira i učestalost pojave ekstremnih događaja, kao što poplave i suše.

4.2.1 Opažene klimatske promjene

S obzirom na diverzifikaciju klime na području Hrvatske, opažene klimatske promjene analizirane su temeljem mjerenja na pet meteoroloških postaja reprezentativnih za pet klimatskih područja: Osijek (kontinentalna klima), Zagreb-Grič (kontinentalna klima pod blagim maritimnim utjecajem), Gospić (kontinentalna klima gorske Hrvatske pod jakim maritimnim utjecajem), Crikvenica (maritimna klima istočne obale sjevernog Jadrana) i Hvar (maritimna klima dalmatinskog otočja).

Dalje u nastavku imamo sažeti prikaz opaženih klimatskih promjena za najbliže, primjenjivo geografsko područje, temeljem podataka objavljenih u Sedmom nacionalnom izvješću Republike Hrvatske.

4.2.1.1 Temperatura

Temperatura zraka je najpoznatiji pokazatelj klimatskih promjena odnosno globalnog zatopljenja. Pretpostavlja se da je zatopljenje koje se manifestira kroz porast srednje godišnje temperature zraka posljedica promjena učestalosti temperaturnih ekstrema odnosno promjene temperaturnih indeksa. Očekuje se da se zatopljenje manifestira kroz povećanja broja dana za „tople temperaturne indekse“ i smanjenje dana „hladnih temperaturnih indeksa“.

Trendovi temperature zraka (srednji, srednji minimalni i srednji maksimalni) pokazuju zatopljenje u cijeloj Hrvatskoj. Promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najvećim promjenama bila je izložena maksimalna temperatura zraka s najvećom učestalošću trendova u klasi 0,3-0,4°C na 10 godina, dok su trendovi srednje i srednje minimalne temperature zraka bile najčešće između 0,2 i 0,3°C. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, a porastu srednjih maksimalnih temperatura podjednako su doprinijeli i trendovi za zimu i proljeće. Najmanje

promjene imale su jesenske temperature zraka koje su, premda uglavnom pozitivne, većinom bile neznajne.

4.2.1.2 Oborine

Statistički značajno smanjenje oborina utvrđeno je na postajama u planinskom području Gorskog kotara i u Istri, kao i na južnom priobalju. Prostorna raspodjela sezonskih trendova također pokazuje zanimljive značajke. Ljetna oborina ima jasno istaknut negativni trend u cijeloj zemlji, i tu je jedan broj postaja za koje je to smanjenje statistički značajno, s relativnim promjenama između -11 % i -6 % na desetljeće. U jesen trendovi su slabi i miješanog predznaka, osim u istočnom nizinskom području gdje neke postaje pokazuju značajan trend porasta oborine. U proljeće rezultati ne pokazuju signal u južnom i istočnom dijelu zemlje, dok je negativni trend prisutan u preostalom području. Tijekom zime trendovi oborine nisu značajni i kreću se između -11 % i 8 %.

4.2.2 Projekcije klimatskih promjena

Kako bi istražili i predvidjeli buduće promjene klime, znanstvenici su stvorili računalne modele stvarnog svijeta. Ovi matematički modeli temelje se na zakonima fizike i kemije te objašnjavaju međuvisnosti zagrijavanja, hlađenja i kretanja vode i zraka u atmosferi i oceanu, uzimaju u obzir utjecaje polutanata u zraku te učinke sunčeve svjetlosti i infracrvenog zračenja. Modeli također integriraju mjerenja sunčevog zračenja i Zemljine atmosfere, mora, leda, vulkana i kopnene biosfere.

Na temelju postojećih vrlo kompleksnih i točnih klimatskih modela znanstvenici mogu povezati koncentracije stakleničkih plinova s porastom srednje globalne temperature. Isto tako mogu predvidjeti kako će porast srednje globalne temperature utjecati na sveukupnost klime na Zemlji. Dosadašnja znanstvena istraživanja nedvojbeno su pokazala da se sa svakim (i najmanjim) daljnjim porastom srednje globalne temperature značajno povećava vjerojatnost i učestalost neželjenih klimatskih događaja koji u konačnici snažno utječu na život ljudi u pojedinim područjima. Ograničavanjem porasta temperature na 1,5 °C u odnosu na predindustrijsko razdoblje klimatska situacija na Zemlji ostala bi donekle slična današnjoj što bi omogućilo odgovarajuće mjere ublažavanja i prilagodbe.

Na žalost, prema recentnim znanstvenim studijama, šanse za ograničavanje porasta na < 1,5 °C vrlo su male. Da bismo zaustavili zagrijavanje na 1,5 °C svijet bi morao smanjiti svoje godišnje emisije na 25-30 GtCO₂e u prosjeku do 2030. godine. Svijet je trenutno na putu da do 2030. godine ispušta više nego dvostruko ovu količinu (52- 58 GtCO₂e).

Još uvijek ostvariv cilj, ali izuzetno ambiciozan, koji zahtjeva neposrednu i učinkovitu globalnu akciju, jest ograničavanje porasta srednje globalne temperature za 2 °C u odnosu na predindustrijsko razdoblje. Ograničavanje zagrijavanja na 2 °C zahtijevalo bi smanjenje godišnjih emisija za oko 20 % ispod razine iz 2010. i to već do 2030.

Emisije CO₂ morat će dosegnuti neto nulu oko 2050. kako bi se zagrijavanje do tada ograničilo na 1,5 °C odnosno do na 2 °C do 2075. Koja je razlika između zagrijavanja od 1,5 °C i 2 °C objašnjeno je u specijalnom izvješću Međunarodnog panela za klimatske promjene (eng. International Panel on Climate Change- IPCC) koje opisuje učinke porasta prosječne globalne

temperature za 1,5 °C i više. Pri porastu temperature od 2 °C (u odnosu na 1,5 °C) mogućnosti ublažavanja i prilagodbe u mnogim dijelovima svijeta značajno se smanjuju. Pri zagrijavanju ispod 1,5 °C, gotovo 14 % svjetskog stanovništva bilo bi izloženo ozbiljnim toplinskim valovima barem jednom u pet godina. Nasuprot tome, pod zagrijavanjem ispod 2 °C 37 % svjetske populacije bilo bi izloženo ozbiljnim toplinskim valovima barem jednom u pet godina. Rizik od povećanja magnitude i učestalosti suše u Sredozemlju i južnoj Africi znatno je veći pod zagrijavanjem od 2 °C nego ispod 1,5 °C.

U Šestom izvješću Međunarodnog odbora za klimatske promjene antropogeni utjecaj kvantificiran je kroz četiri scenarija promjena koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi: od scenarija niskih emisija (RCP 2.6¹), preko dva scenarija umjerenih emisija (RCP 4.5² i RCP 6³) do scenarija visokih emisija (RCP 8.5⁴) stakleničkih plinova do kraja 21. stoljeća. Predviđanje buduće klime odnosno klimatske projekcije dobivaju se analizom rezultata proračuna klimatskim modelima za različite scenarije koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi.

Za potrebe izrade Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, provedeno je klimatsko modeliranje za područje Hrvatske regionalnim klimatskim modelom za: „umjereni scenarij“ buduće klime koji nosi oznaku RCP4.5 i „ekstremni scenarij“ koji nosi oznaku RCP8.5. Do kraja 21. stoljeća za scenarij RCP4.5 očekuje se porast globalne temperature zraka u prosjeku za 1,8 °C i porast razine mora u prosjeku za 0,47 metara dok se za scenarij RCP8.5 očekuje porast globalne temperature zraka u prosjeku za 3,7 °C i porast razine mora u prosjeku za 0,63 metra.

¹ Znanstvenici su izradili scenarije kako bi procijenili situaciju. Njihov zaključak nazvan je Putevi reprezentativne koncentracije (eng. Representative Concentration Pathways, RCP): četiri scenarija modela koncentracija atmosferskih GHG.

RCP 2.6 je najviše optimističan i opisuje svijet gdje su poduzete sve moguće mjere za smanjenje antropogenih emisija, kako bi se zadržalo globalno zatopljenje ispod +2° do 2100. godine, u usporedbi s 1850. godinom.

² RCP 4.5 prema tom scenariju emisija CO₂, najvažnijeg stakleničkog plina u atmosferi, smanjuje se od sredine prema koncu 21. stoljeća. Međutim, smanjenje emisije CO₂ ne znači automatski i smanjenje koncentracije tog plina – on će se i dalje zadržavati u atmosferi, no koncentracija bi od sredine stoljeća nadalje bila uglavnom nepromijenjena

³ RCP 6 Prema tom scenariju emisije stakleničkih plinova dosežu vrhunac 2060. i veće su od današnjih za 75%, a onda do 2100.-te padaju na vrijednosti 25% više od današnjih. Potrošnja energije visoka. Civilizacija je vrlo ovisna o fosilnim gorivima. Porast srednje globalne temperature je 2-3 °C.

⁴ RCP 8.5 je najviše pesimističan i opisuje svijet u kojem nisu poduzete nikakve aktivnosti kojima bi se smanjile antropogene emisije.

RCP 8.5	„Business as usual“ (porast emisija)	Emisije stakleničkih plinova su 2100.-te 3 puta veće nego danas; populacija je 12 mlrd. ljudi, stope tehnološkog razvoja su niže, značajna je ovisnost o fosilnim gorivima. Potrošnja energije visoka. Porast srednje globalne temperature 3,5-5 °C.
RCP 6	Srednje emisije (stabilizacija emisija)	Emisije stakleničkih plinova dosežu vrhunac 2060. i veće su od današnjih za 75%, a onda do 2100.-te padaju na vrijednosti 25% više od današnjih. Potrošnja energije visoka. Civilizacija je vrlo ovisna o fosilnim gorivima. Porast srednje globalne temperature je 2-3 °C.
RCP 4.5	Srednje emisije (postepeno smanjenje emisija)	Emisije stakleničkih plinova do 2040. lagano rastu, nakon čega slijedi pad emisija. Smanjuje se potrošnja energije, intenzivni su veliki projekti pošumljavanja, smanjuje se iskorištavanje zemljišta (promjene obrazaca prehrane). Porast srednje globalne temperature je 1,5-2,5 °C. Da bi se postigao ovaj scenarij potrebna su ambiciozna smanjenja emisija stakleničkih plinova.
RCP 2.6	Niske emisije (vrlo brzo smanjenje emisija; porast srednje temperature < 2 °C)	Emisije stakleničkih plinova padaju nakon 2020.-te i do 2100.-te postaju negativne. Smanjeno je korištenje nafte i manje su potrebe za energijom. Svjetska populacija 2100. je 9 mlrd. ljudi. Da bi se postigao ovaj scenarij potrebna su hitna i vrlo ambiciozna smanjenja emisija stakleničkih plinova.

U Tablici niže je dan sažeti prikaz klimatskih projekcija za scenarij RCP4.5 na području Hrvatske za „blisko klimatsko razdoblje“ (2011. – 2040. ozn. P1) i „dalje klimatsko razdoblje“ (2041. – 2070. ozn. P2). Promjene klime odnosno odstupanja klimatskih parametara u „bliskom“ i „daljem“ klimatskog razdoblju izražena su kao odstupanja od prosjeka tih klimatskih parametara u „referentnom“ razdoblju 1971.-2000. godine (ozn. P0). Vidljivo je da će se globalno zatopljenje ogledati kroz trend rasta prosječnih temperatura zraka (srednje godišnje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka) kao i kroz povećanje pojave toplih temperaturnih ekstrema (porast broja vrućih dana i porast dana s toplim noćima) te smanjenje hladnih temperaturnih ekstrema (smanjenje broja hladnih dana). Klimatske projekcije količine oborine ukazuju na trend smanjenja godišnjih količina oborine i smanjenje broja kišnih razdoblja te porast broja sušnih razdoblja. Očekuje se da će se svi trendovi pojačavati kroz vrijeme odnosno da će u daljem klimatskom razdoblju (2041. – 2070. godine) odstupanja od današnje klime (1971.-2000. godine) biti veća nego u klimatskom razdoblju u kojem sad živimo (2011.-2040. godine).

Tablica 4-1 Projekcije odabranih klimatskih parametara za Republiku Hrvatsku prema scenariju RCP4.5. prema Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, broj: 46/2020)

Klimatski parametar		Razdoblje 2011. – 2040. (P1)	Razdoblje 2041. – 2070. (P2)
OBORINE		Srednja godišnja količina: <i>malo smanjenje</i> (osim manji porast u SZ Hrvatskoj)	Srednja godišnja količina: <i>daljnji trend smanjenja</i> (do 5 %) u gotovo cijeloj Hrvatske osim u SZ dijelovima
		Sezone: različit predznak; zima i proljeće u većem dijelu Hrvatske <i>manji porast</i> + 5 – 10 %, a ljetu i jesen <i>smanjenje</i> (najviše - 5 – 10 % u J Lici i S Dalmaciji)	Sezone: <i>smanjenje u svim sezonama</i> (do 10 % gorje i S Dalmacija) osim zimi (povećanje 5 – 10 % S Hrvatska)
		<i>Smanjenje broja kišnih razdoblja</i> (osim u središnjoj Hrvatskoj gdje bi se malo povećao). Broj sušnih razdoblja bi se <i>povećao</i>	Broj sušnih razdoblja bi se <i>povećao</i>
TEMPERATURA ZRAKA		Srednja: <i>porast</i> 1 – 1,4 °C (sve sezone, cijela Hrvatska)	Srednja: <i>porast</i> 1,5 – 2,2 °C (sve sezone, cijela Hrvatska – naročito kontinent)
		Maksimalna: <i>porast</i> u svim sezonama 1 – 1,5 °C	Maksimalna: <i>porast</i> do 2,2 °C u ljetu (do 2,3 °C na otocima)
		Minimalna: najveći <i>porast</i> zimi, 1,2 – 1,4 °C	Minimalna: najveći <i>porast</i> na kontinentu zimi 2,1 – 2,4 °C ; a 1,8 – 2 °C primorski krajevi
EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI	Vrućina (broj dana s Tmax > +30 °C)	6 do 8 dana više od referentnog razdoblja (referentno razdoblje: 15 – 25 dana godišnje)	Do 12 dana više od referentnog razdoblja
	Hladnoća (broj dana s Tmin < -10 °C)	<i>Smanjenje</i> broja dana s Tmin < -10 °C i porast Tmin vrijednosti (1,2 – 1,4 °C)	<i>Daljnje smanjenje</i> broja dana s Tmin < -10 °C

Klimatski parametar		Razdoblje 2011. – 2040. (P1)	Razdoblje 2041. – 2070. (P2)
	Tople noći (broj dana s $T_{min} \geq +20$ °C)	<i>U porastu</i>	<i>U porastu</i>
VJETAR (na 10 m)	Srednja brzina	Zima i proljeće bez promjene, no ljeti i osobito u jesen na Jadranu porast do 20 – 25 %	Zima i proljeće uglavnom bez promjene, no trend jačanja ljeti i u jesen na Jadranu.
	Maksimalna brzina	Na godišnjoj razini: <i>bez promjene</i> (najveće vrijednosti na otocima J Dalmacije) Po sezonama: <i> smanjenje zimi</i> na J Jadranu i zaleđu	Po sezonama: <i> smanjenje</i> u svim sezonama osim ljeti. <i>Najveće smanjenje zimi</i> na J Jadranu

Napomena: Sva odstupanja buduće klime dana su u odnosu na razdoblje 1971.-2000. godina (P0)

4.2.2.1 Temperatura zraka

Opažene promjene

Tijekom razdoblja 1961. – 2010. godine trendovi srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka pokazuju zatopljenje na cijelom području Hrvatske. Trendovi godišnje temperature zraka pozitivni su i statistički značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje, nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najvećim promjenama (porastu) bila je izložena maksimalna temperatura zraka. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, a porastu srednjih maksimalnih temperatura podjednako su doprinijeli i trendovi za zimu i proljeće. Najmanje promjene imale su jesenske temperature zraka. Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema.

Buduće promjene za scenarij RCP4.5

U razdoblju 2011. – 2040. godine očekuje se gotovo jednoličan porast (1,0 do 1,2 °C) srednjih godišnjih vrijednosti temperature zraka u čitavoj Hrvatskoj. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekivani trend porasta temperature nastavio bi se i iznosio bi između 1,9 i 2 °C. Nešto malo toplije moglo bi biti samo na krajnjem zapadu zemlje, duž zapadne obale Istre.

U razdoblju 2011. – 2040. godine očekuje se u svim sezonama jasan signal porasta srednje prizemne temperature zraka u čitavoj Hrvatskoj. Zimi i ljeti najveći projicirani porast temperature bio bi od 1,1 do 1,3 °C u primorskim krajevima. U proljeće bi porast mogao biti od 0,7 °C na Jadranu do malo više od 1,0 °C na sjeveru Hrvatske, a u jesen bi očekivani porast

temperature mogao biti između 0,9 °C u istočnim krajevima do oko 1,2 °C na Jadranu, iznimno do 1,4 °C, u zapadnoj Istri.

U razdoblju od 2041. do 2070. godine najveći porast srednje temperature zraka, do 2,2 °C, očekuje se na Jadranu i to ljeti i u jesen. Zimi i u proljeće najveći projicirani porast temperature nešto je manji – do oko 2,1 °C, odnosno 1,9 °C u kontinentalnim krajevima. Zimi i u proljeće prostorna razdioba porasta temperature obrnuta je od one ljeti i u jesen: porast je najmanji na Jadranu, a veći prema unutrašnjosti. U proljeće je porast srednje temperature od 1,4 do 1,6 °C na Jadranu, a on bi postupno rastao do 1,9 °C prema sjevernim krajevima.

Projicirane promjene maksimalne temperature zraka do 2040. godine slične su onima za srednju (dnevnu) temperaturu i očekuje se porast u svim sezonama. Porast bi općenito bio veći od 1,0 °C (0,7

°C u proljeće na Jadranu), ali manji od 1,5 °C. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se daljnji porast maksimalne temperature. On bi mogao biti veći nego u prethodnom razdoblju i u odnosu na referentnu klimu mogao bi dosegnuti do 2,3 °C ljeti i u jesen na otocima.

I za minimalnu temperaturu očekuje se porast u budućoj klimi. Do 2040. godine najveći očekivani porast minimalne temperature jest zimi: do 1,2 °C u sjevernoj Hrvatskoj i primorju te do 1,4 °C u Gorskom Kotaru, dakle u kraju gdje je i inače najhladnije. Najmanji očekivani porast, manje od 1,0

°C, bio bi u proljeće. I u razdoblju 2041. – 2070. godine najveći porast minimalne temperature očekujese zimi – od 2,1 do 2,4 °C u kontinentalnom dijelu te od 1,8 do 2 °C u primorskim krajevima. U ostalim sezonama porast minimalne temperature bio bi nešto manji nego zimski.

Buduće promjene za scenarij RCP8.5

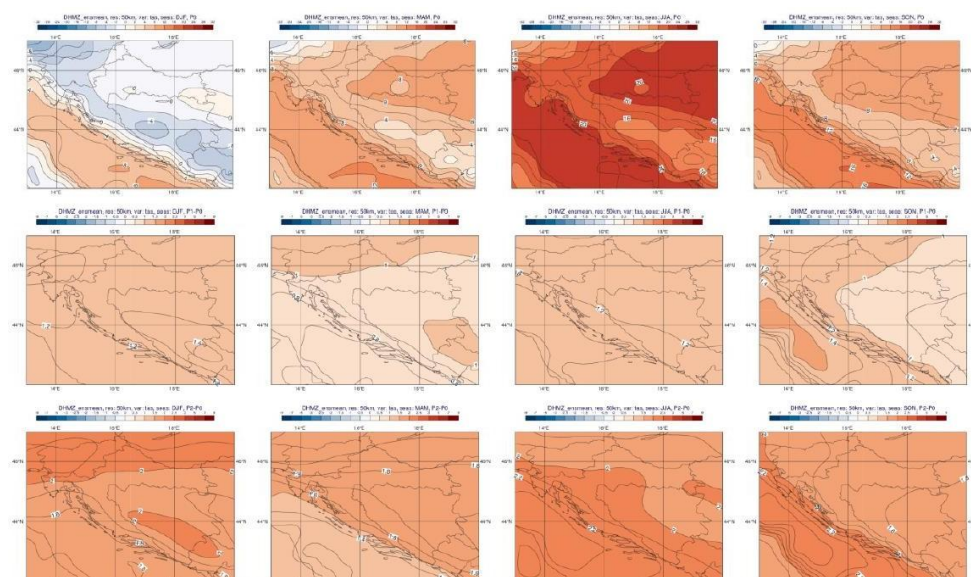
Prema ovom scenariju u razdoblju 2011. – 2040. sezonski porast temperature bi u prosjeku bio veći samo za oko 0,3 °C u usporedbi s RCP4.5. Ovakvu podudarnost rezultata u dva različita scenarija nalazimo i u projekcijama porasta temperature iz globalnih klimatskih modela prema kojima su porasti temperature u svim IPCC scenarijima u većem dijelu prve polovice 21. stoljeća vrlo slični. Međutim, u razdoblju 2041. – 2070. godine projicirani porast temperature za RCP8.5 scenarij osjetno je veći od onog za RCP4.5 i iznosi između 2,6 i 2,9 °C ljeti, a u ostalim sezonama od 2,2 do 2,5 °C.

Za maksimalnu temperaturu do 2040. godine očekivani sezonski porast u odnosu na referentno razdoblje najveći je u ljeto (do 1,7 °C u primorju i na otocima), a najmanji u proljeće (0,9 – 1,1 °C). Zimi i u jesen očekivani porast maksimalne temperature jest između 1,1 i 1,3 °C. Sredinom 21. stoljeća (razdoblje 2041. – 2070. godine) najveći očekivani porast srednje maksimalne temperature jest do 3,0 °C ljeti na otocima Jadrana, a u ostalim sezonama između 2,2 i 2,6 °C.

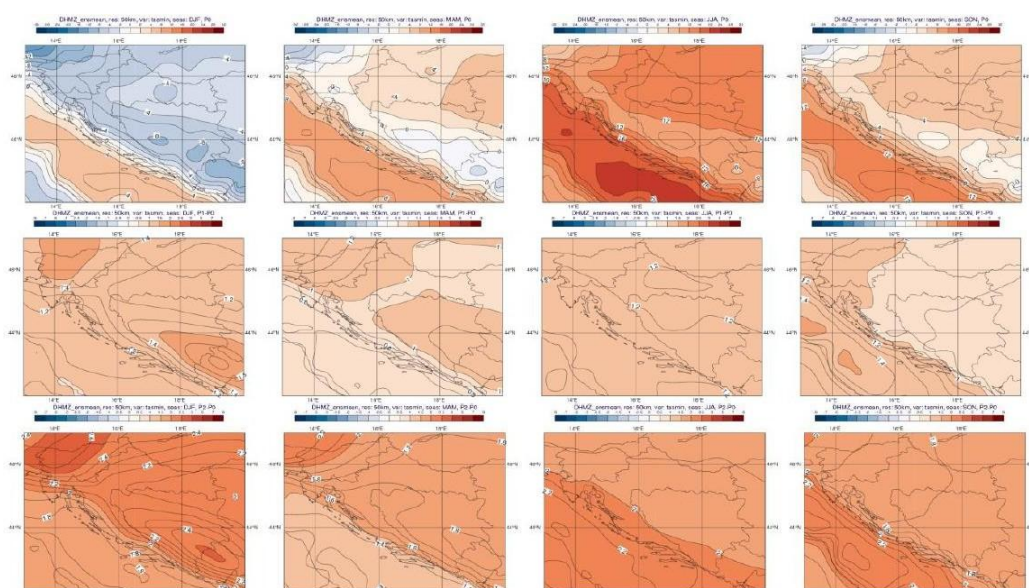
Za minimalnu temperaturu najveći projicirani porast u razdoblju 2011. – 2040. godine jest preko 1,5

°C zimi u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, sjevernom dijelu Gorskog Kotara i u istočnom dijelu Like te ljetu u primorskim krajevima. U proljeće i jesen očekivano je povećanje nešto manje, od

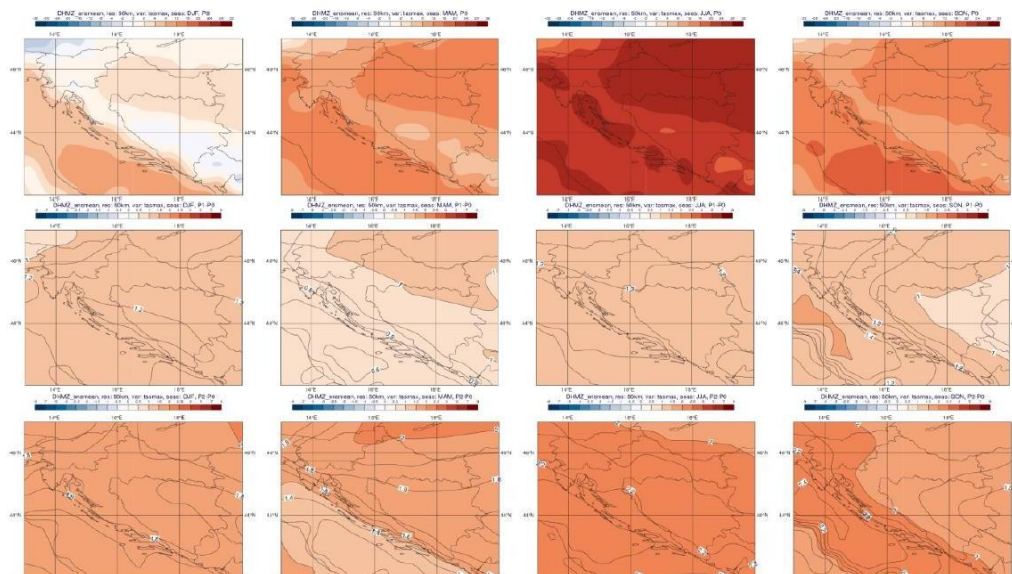
1,1 do 1,2 °C. Do 2070. godine minimalna temperatura porasla bi od 2,2 do 2,8 °C zimi te od 2,6 do 2,8 °C ljeti. U proljeće i jesen povećanje bi bilo nešto manje – između 2,2 i 2,4 °C.

Slika 12: Temperatura zraka (°C) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen.
Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Slika 13: Minimalna temperatura zraka (°C) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen.
Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Slika 14: Maksimalna temperatura (°C) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom.

Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen.

Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.; izvor: Startegija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.2 Ekstremne temperature

Ekstremne temperaturne prilike analizirane su osnovom učestalosti broja dana pojave nekog događaja (ekstrema) u sezoni, odnosno promjene učestalosti u budućoj klimi.

Buduće promjene za scenarij RCP4.5

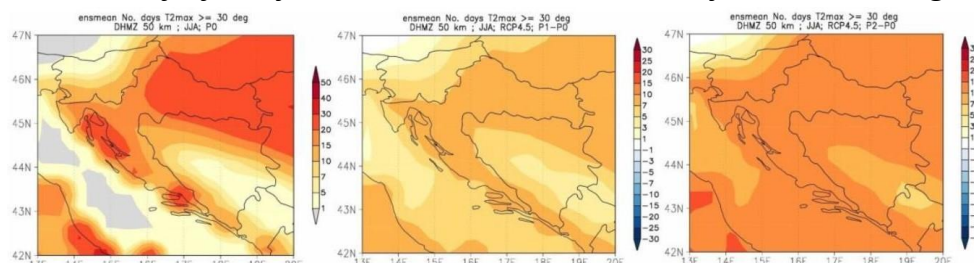
U razdoblju 2011. – 2040. godine ljeti se očekuje porast broja vrućih dana (kad je maksimalna temperatura veća od 30 °C), što bi moglo prouzročiti i produžena razdoblja s visokom temperaturom zraka (toplinski valovi). Povećanje broja vrućih dana sa prosjeka od 15 do 25 dana u razdoblju referentne klime (1971. – 2000.) bilo bi u većem dijelu Hrvatske između 6 i 8 dana, te više od 8 dana u istočnoj Hrvatskoj i ponegdje na Jadranu. I u gorskim bi predjelima porast vrućih dana u budućoj klimi bio jednak porastu u većem dijelu zemlje. Porast broja vrućih dana nastavio bi se i u razdoblju 2041. – 2070. godine. U čitavoj Hrvatskoj očekuje se porast od nešto više od 12 dana što bi u gorskim predjelima odgovaralo gotovo udvostručenju broja vrućih dana u odnosu na referentno razdoblje.

U budućoj klimi do 2040. godine očekuje se i porast broja ljetnih dana s toplim noćima (kad je minimalna temperatura veća ili jednaka 20 °C), a najveći porast projiciran je za područje Jadrana. Do 2070. godine očekuje se daljnji osjetni porast broja dana s toplim noćima.

Očekivani broj zimskih ledenih dana (kad je minimalna temperatura ispod -10 °C) bi se u razdoblju 2011. – 2040. godine smanjio u odnosu na referentnu klimu. Za razdoblje 2041. – 2070. godine projicirano je daljnje smanjenje broja ledenih dana.

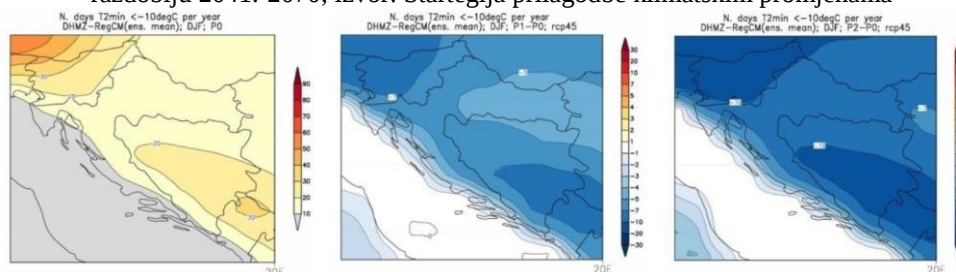
Buduće promjene za scenarij RCP8.5

Uz ovaj scenarij očekuje se manji porast broja vrućih dana do 2040., a do 2070. godine taj porast bio bi veći za oko 30 % u usporedbi s RCP4.5. U odnosu na RCP4.5 scenarij projicirani broj dana s toplimnoćima samo će malo porasti do 2040. godine, no značajni porast očekuje se u razdoblju 2041. – 2070., osobito u istočnoj Slavoniji i primorskim krajevima. Također se očekuje još veće smanjenje broja ledenih dana, osobito u razdoblju 2041. – 2070. godine.

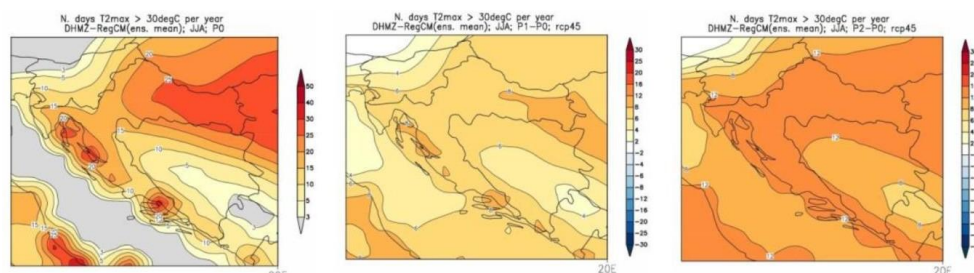
Slika 15: Broj dana s maksimalnom temperaturom većom od 30 °C u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom.

Lijevo: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; desno: promjena u razdoblju 2041.-2070; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Slika 16: Broj zimskih dana s minimalnom temperaturom manjom od -10 °C (ledeni dani) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom.

Lijevo: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; desno: promjena u razdoblju 2041.-2070; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Slika 17: Broj ljetnih dana s maksimalnom temperaturom većom od 30 °C (vrući dani) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom.

Lijevo: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; desno: promjena u razdoblju 2041.-2070; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.3 Oborine

Opažena kretanja

Tijekom razdoblja 1961. - 2010. godišnje količine ukupnih oborina u Republici Hrvatskoj pokazuju prevladavajuće statistički neznčajne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima (povećanje) i negativni u ostalim područjima Hrvatske (smanjenje). Slabi trendovi uočljivi su u većini sezona, ali iznimku čine ljetne oborine koje imaju jasno istaknut negativni trend u cijeloj zemlji (smanjenje). U jesen su slabi trendovi miješanog

predznaka, a povećanje količina oborina u unutrašnjosti uglavnom je uzrokovano porastom broja dana s velikim dnevnim količinama oborine. Tijekom zime trendovi oborine nisu značajni i uglavnom su negativni u južnim i istočnim krajevima, au preostalom dijelu zemlje mješovitog su predznaka. U proljeće rezultati pokazuju da nema izrazitih promjena u ukupnoj količini oborine u južnom i istočnom dijelu zemlje, dok je negativni trend (smanjenje) prisutan u preostalom području.

Buduće promjene oborina za scenarij RCP 4.5.

Na godišnjoj razini do 2040. godine projicirano je vrlo malo smanjenje srednje godišnje količine oborina, koje neće imati značajniji utjecaj na ukupnu godišnju količinu. U sjeverozapadnoj Hrvatskoj signal promjene ide u smjeru manjeg porasta godišnje količine oborina. Do 2070. godine očekuje se daljnje smanjenje srednje godišnje količine oborina (do oko 5 %), koje će se proširiti na gotovo cijelu zemlju, osim na najsjevernije i najzapadnije krajeve. Najveće smanjenje očekuje se u predjelima od južne Like do zaleđa Dalmacije uz granicu s Bosnom i Hercegovinom (oko 40 mm) i u najjužnijim kopnenim predjelima (oko 70 mm).

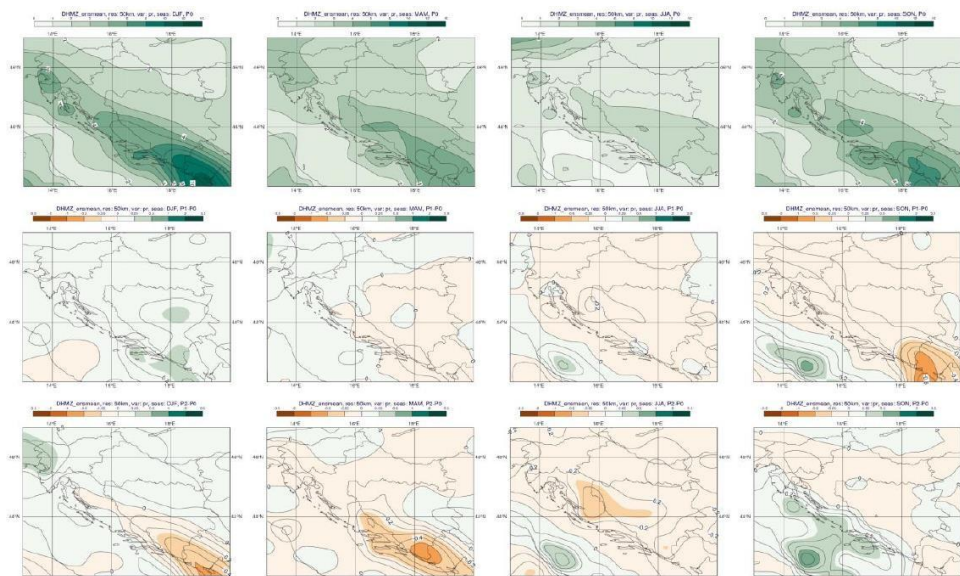
Projicirane promjene ukupne količine oborine po sezonama u razdoblju 2011. – 2040. godine različitog su predznaka. Zimi u čitavoj Hrvatskoj, a u proljeće u većem dijelu Hrvatske očekuje se manji porast ukupne količine oborine. Ljeti i u jesen prevladavat će smanjenje ukupne količine oborine u čitavoj zemlji. Očekivani porast količine oborine zimi jest između 5 i 10 % u sjevernim i središnjim krajevima, a u proljeće će porast ukupne količine oborine u zapadnim predjelima biti manji. U proljeće se očekuju zanemarivo manje količine oborine u istočnim i južnim predjelima. Najveće ljetno smanjenje količine oborine, 5 - 10 %, očekuje se u sjevernoj Dalmaciji i u južnoj Lici, dok je drugdje manje od 5 %. U jesen je najveće projicirano smanjenje ukupne količine oborine oko 20 mm u Gorskom Kotaru i sjevernom dijelu Like, što čini oko 5 % od ukupne količine oborine u toj sezoni, a krajnjem je jugu smanjenje također oko 5 %.

U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se smanjenje količine oborine u svim sezonama, osim zimi. Najveće smanjenje (malo više od 10 %) bit će u proljeće u južnoj Dalmaciji te ljeti 10-15 % u gorskim predjelima i sjevernoj Dalmaciji. Najveće povećanje ukupne količine oborine, 5-10 %, očekuje se u jesen na otocima i zimi u sjevernoj Hrvatskoj.

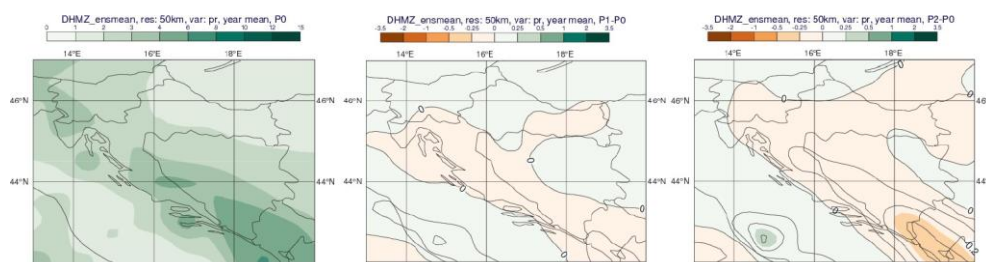
Buduće promjene za scenarij RCP 8.5.

Do 2040. godine očekuje se povećanje ukupne količine oborine u odnosu na referentnu klimu zimi i u proljeće u većem dijelu zemlje. To povećanje bilo bi najveće, 8-10 %, u sjevernoj i središnjoj Hrvatskoj zimi. Ljeti je projicirano prevladavajuće smanjenje ukupne količine oborine, najviše u Lici do 10 %. U jesen je očekivano neznatno povećanje ukupne količine oborine.

U razdoblju 2041. – 2070. godine projicirano je za zimu povećanje ukupne količine oborine u čitavoj Hrvatskoj, a najviše, oko 8-9 %, u sjevernim i središnjim krajevima. Ljeti se očekuje smanjenje ukupne količine oborine u cijeloj zemlji, najviše u sjevernoj Dalmaciji – 5 - 8 %. U proljeće i u jesen signal promjene uključuje i povećanje i smanjenje količine oborine. Ipak, u jesen bi prevladavalo smanjenje ukupne količine oborine u većem dijelu zemlje osim u sjevernoj Hrvatskoj.

Slika 18: Ukupna količina oborine (mm/dan) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Slika 19: Ukupna godišnja količina oborine (mm/dan) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; desno: promjena u razdoblju 2041.-2070.; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.4 Kišna i sušna razdoblja

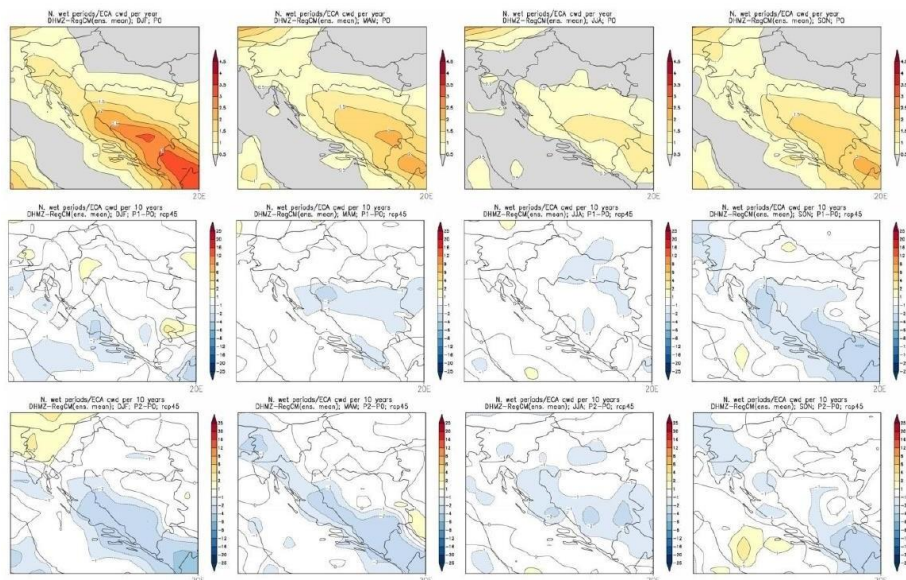
Scenarij RCP 4.5.

Do 2040. godine očekivani broj kišnih razdoblja (niz od barem 5 dana kada je količina ukupne oborine veća od 1 mm) uglavnom bi se smanjio, osim zimi u središnjoj Hrvatskoj kad bi se malo povećao. Ove su promjene općenito male. Daljnje smanjenje broja kišnih razdoblja očekuje se i sredinom 21. stoljeća (2041. – 2070.). Najveće smanjenje bilo bi u gorskoj i primorskoj Hrvatskoj zimi i u proljeće, ali isto tako i ljeti u dijelu gorske Hrvatske i sjeverne Dalmacije.

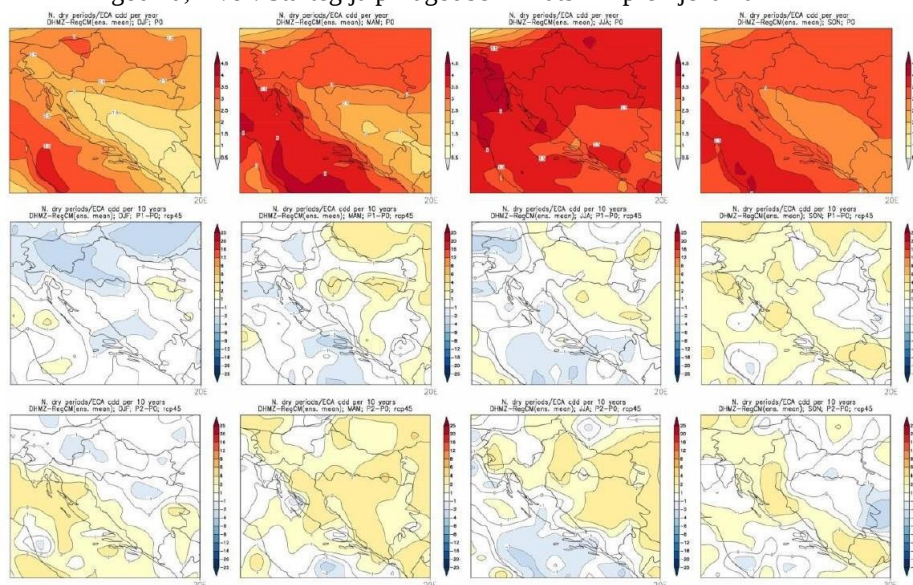
U razdoblju 2011. – 2040. godine broj sušnih razdoblja mogao bi se povećati u jesen u gotovo čitavoj zemlji te u sjevernim područjima u proljeće i ljeti. Zimi bi se broj sušnih razdoblja smanjio u središnjoj Hrvatskoj i ponegdje u primorju u proljeće i ljeti. Povećanje broja sušnih razdoblja očekuje se u praktički svim sezonama do kraja 2070. godine. Najizraženije povećanje bilo bi u proljeće i ljeti, nešto manje zimi i u jesen.

Scenarij RCP 8.5.

U vegetacijski važnoj proljetnoj sezoni do 2040. godine ne očekuje se značajnija promjena broja sušnih razdoblja, ali bi u razdoblju 2041. – 2070. godine došlo do povećanja broja sušnih razdoblja koje bi zahvatilo veći dio Hrvatske.

Slika 20: Broj kišnih razdoblja u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. Srednji broj razdoblja definiran je u referentnoj klimi za jednu godinu, a u budućoj klimi za 10 godina; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Slika 21: Broj sušnih razdoblja u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. Srednji broj razdoblja definiran je u referentnoj klimi za jednu godinu, a u budućoj klimi za 10 godina; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Srednja brzina vjetra na 10 m

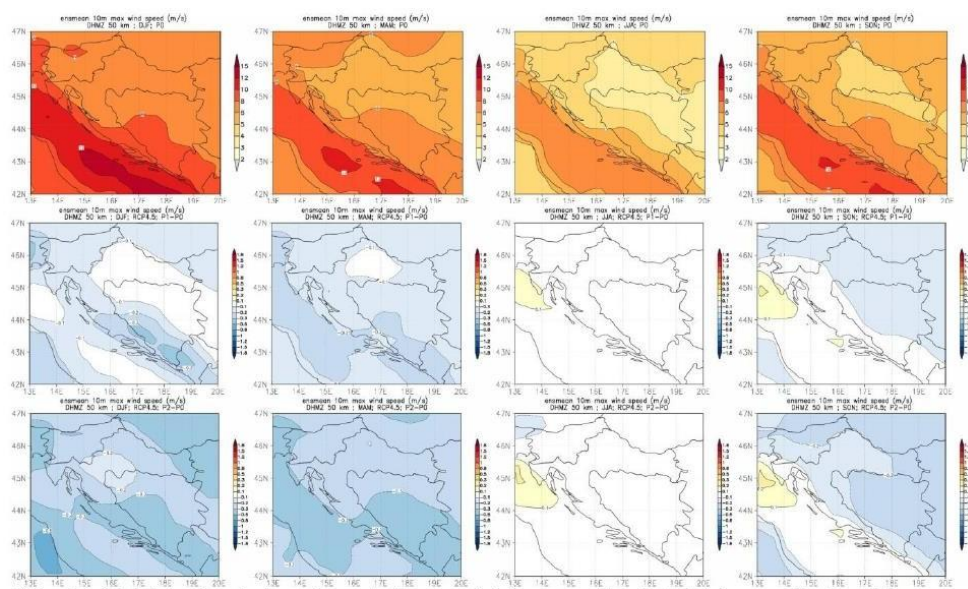
U razdoblju 2011. – 2040. godine projicirana srednja brzina vjetra neće se mijenjati zimi i u proljeće, ali projekcije ukazuju na moguć porast tijekom ljeta i jeseni na Jadranu. Porast prosječne brzine vjetra osobito je izražen u jesen na sjevernom Jadranu (do oko 0,5 m/s), što

predstavlja promjenu od oko 20 - 25 % u odnosu na referentno razdoblje. Mali porast srednje brzine vjetra projiciran je također u jesenu Dalmaciji i gorskim predjelima. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se blago smanjenje srednje brzine vjetra tijekom zime u dijelu sjeverne i u istočnoj Hrvatskoj. Ljeti i u jesen nastavlja se simulirani trend jačanja brzine vjetra na Jadranu, slično kao u razdoblju 2011. – 2040. godine.

Maksimalna brzina vjetra na 10 m

Na godišnjoj razini, u budućim klimama 2011. – 2040. i 2041. – 2070. godine, očekivana maksimalna brzina vjetra ostala bi praktički nepromijenjena u odnosu na referentno razdoblje, s najvećim vrijednostima od 8 m/s na otocima južne Dalmacije.

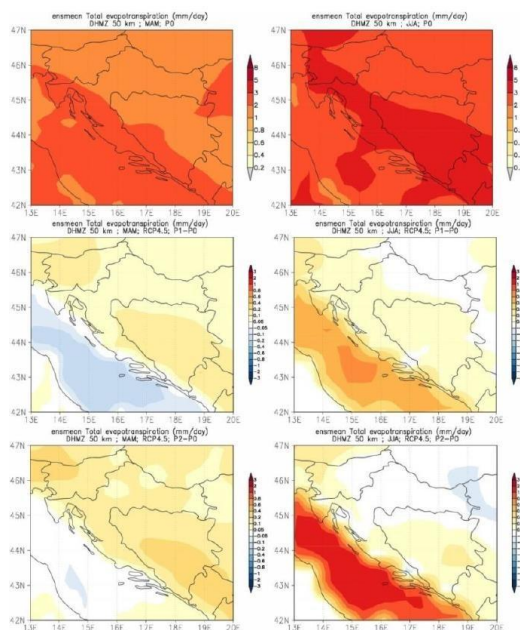
Do 2040. godine očekuje se u sezonskim srednjacima uglavnom blago smanjenje maksimalne brzine vjetra u svim sezonama osim u ljetnom razdoblju. Zimi se očekuje smanjenje maksimalne brzine vjetra od oko 5 % i to u krajevima gdje je u referentnoj klimi vjetar najjači – na južnom Jadranu i u zaleđu srednje i južne Dalmacije. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se smanjenje maksimalne brzine vjetra u svim sezonama osim ljeti. Najveće smanjenje maksimalne brzine vjetra u ovom razdoblju očekuje se zimi na južnom Jadranu. Valja napomenuti da je 50-km rezolucija (rezolucija koja je korištena u ovom klimatskom modeliranju) nedostatna za precizniji opis prostornih (lokalnih) varijacija u maksimalnoj brzini vjetra koje ovise o mnogim detaljima preciznijih mjerila (orografija, orijentacija terena, grebeni i doline, nagib, vegetacija, urbane prepreke, i dr.).

Slika 22: Maksimalna brzina vjetra (m/s) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCMmodelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina:promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.5 Evapotranspiracija

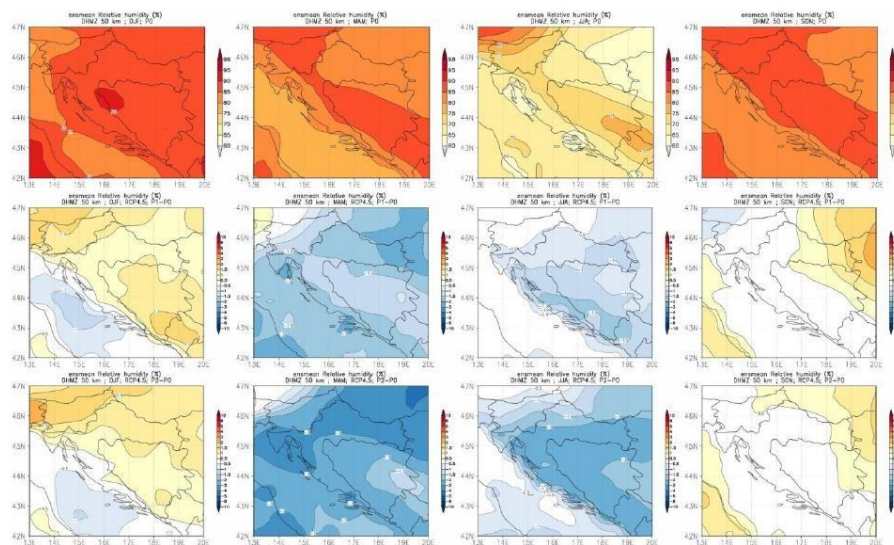
U budućem klimatskom razdoblju 2011. – 2040. godine u većini se krajeva očekuje povećanje evapotranspiracije u proljeće i ljeti od 5 do 10 %, a nešto jače povećanje očekuje se samo na vanjskim otocima i u zapadnoj Istri. U većem dijelu sjeverne Hrvatske ne očekuje se promjena ukupne ljetne evapotranspiracije. Do 2070. godine očekivana promjena za veći je dio Hrvatske slična onoj u razdoblju 2011. – 2040. godine. Nešto izraženije povećanje (10 – 15 %) očekuje se ljeti u obalnom dijelu i zaleđu, pa sve do oko 20 % na vanjskim otocima.

Slika 23: Evapotranspiracija (mm/dan) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: proljeće; desno: ljeto. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.6 Vlažnost zraka

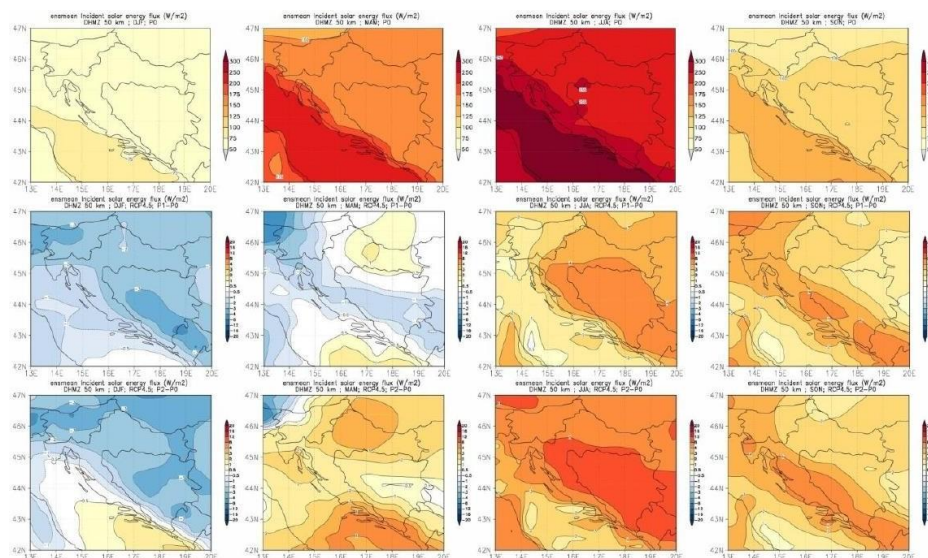
Do 2040. godine očekuje se porast vlažnosti zraka kroz cijelu godinu, a najviše ljeti na Jadranu. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se jednolik porast vlažnosti zraka u čitavoj Hrvatskoj, nešto veći ljeti na Jadranu.

Slika 24: Relativna vlažnost zraka (%) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.; izvor: Startegija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.7 Sunčano zračenje

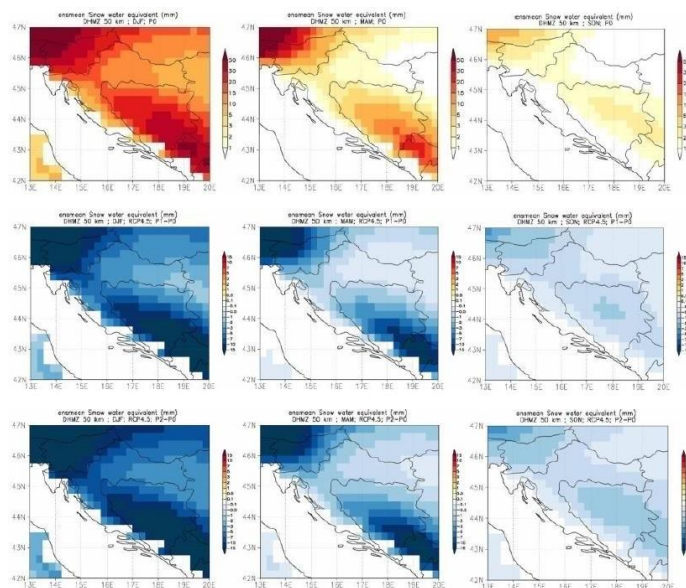
Projicirane promjene fluksa ulazne sunčane energije u razdoblju 2011. – 2040. godine ne idu u istom smjeru u svim sezonama. Dok je zimi u čitavoj Hrvatskoj, a u proljeće u zapadnim krajevima projicirano smanjenje fluksa ulazne sunčane energije, ljeti i u jesen te u sjevernim krajevima u proljeće očekuje se porast vrijednosti u odnosu na referentno razdoblje. Sve su promjene u rasponu od 1 do 5 %. U ljetnoj sezoni, kad je fluks ulazne sunčane energije najveći (u priobalnom pojasu i zaleđu 250 – 300 W/m²), projicirani porast jest relativno malen. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se povećanje fluksa ulazne sunčane energije u svim sezonama osim zimi. Najveći je porast ljeti, i to 8 – 12 W/m² u gorskoj i središnjoj Hrvatskoj, dok će najmanji biti u srednjoj Dalmaciji.

Slika 25: Fluks ulazne sunčane energije (W/m²) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.; izvor: Startegija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.8 Snježni pokrov

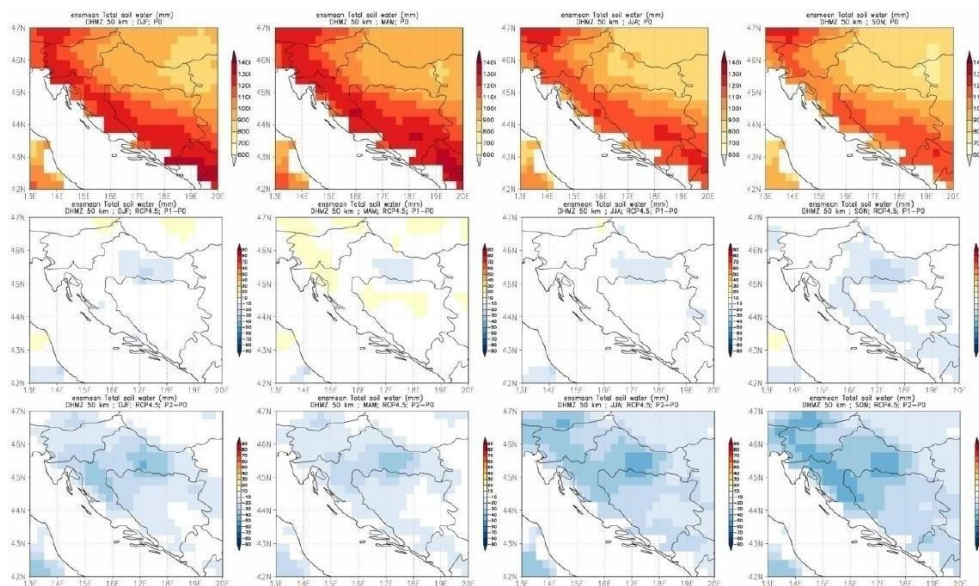
Do 2040. godine zimi je projicirano smanjenje ekvivalentne vode snijega, odnosno snježnog pokrova. Smanjenje je najveće u Gorskom Kotaru i iznosilo bi 7 – 10 mm, što čini nešto manje od 50 % ekvivalentne vode snijega u referentnoj klimi¹. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se u čitavoj Hrvatskoj daljnje smanjenje ekvivalentne vode snijega. Dakle, jače smanjenje snježnog pokrova u budućoj klimi očekuje se upravo u onim predjelima koja u referentnoj klimi imaju najveće količine snijega - u Gorskom Kotaru i ostalim planinskim krajevima.

Slika 26: Ekvivalentna voda snijega (mm) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCMmodelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

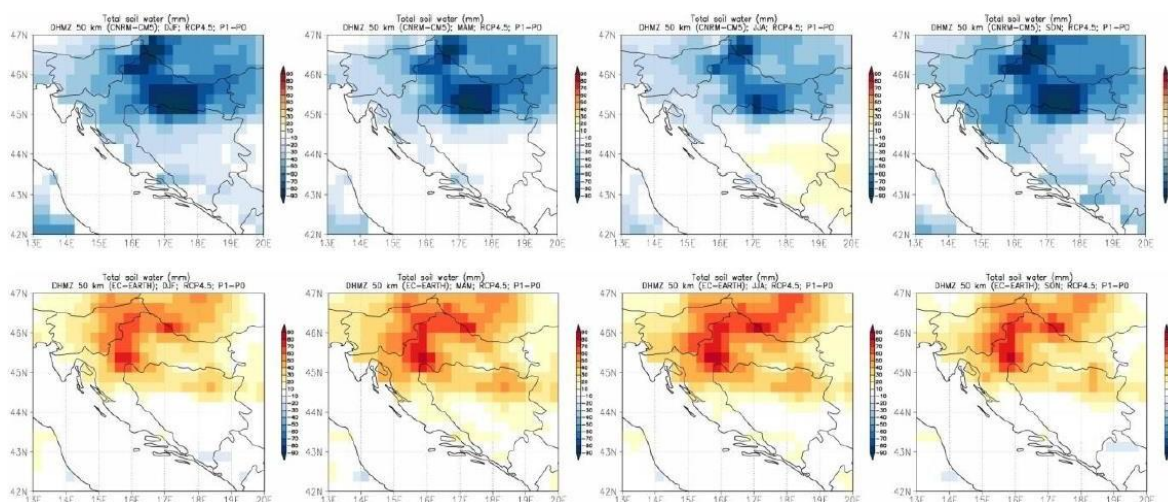
4.2.2.9 Vlažnost tla

Očekuje se da će se u razdoblju do 2040. godine vlažnost tla smanjiti u sjevernoj Hrvatskoj, a do 2070. godine i u čitavoj Hrvatskoj (u središnjem dijelu sjeverne Hrvatske i za više od 50 mm). Najveće smanjenje vlažnosti tla očekuje se u ljetnim i jesenskim mjesecima.

Slika 27: Vlažnost tla (mm) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen.

Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. ; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

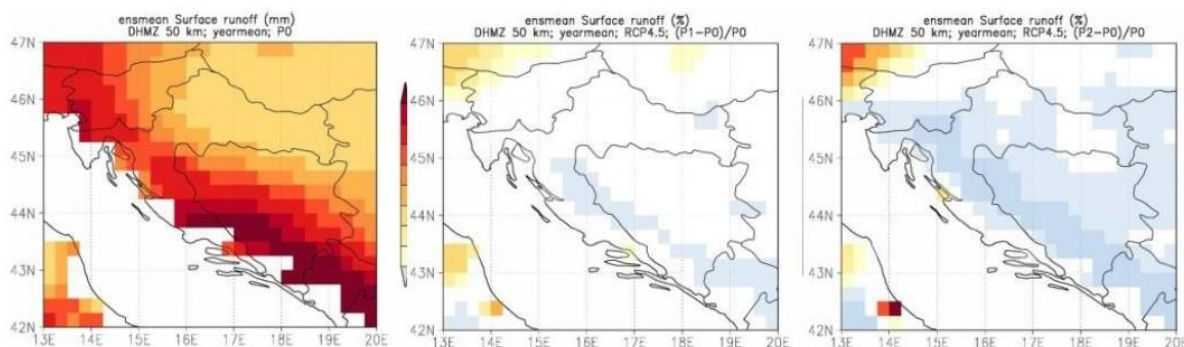

Slika 28: Vlažnost tla (mm) za dvije individualne integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040. uz rubne uvjete Cm5 globalnog modela; dolje: promjena u razdoblju 2011-2040 uz rubne uvjete EC-Earth globalnog modela; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.10 Površinsko otjecanje

U razdoblju 2011. – 2040. godine u većini se krajeva ne očekuje veća promjena površinskog otjecanja tijekom godine. Međutim, u gorskim predjelima i djelomice u zaleđu Dalmacije moglo bi doći do smanjenja površinskog otjecanja za oko 10 % zimi, u proljeće i u jesen. Do 2070. godine iznos otjecanja bi se malo smanjio, najviše u proljeće kad bi to smanjenje moglo

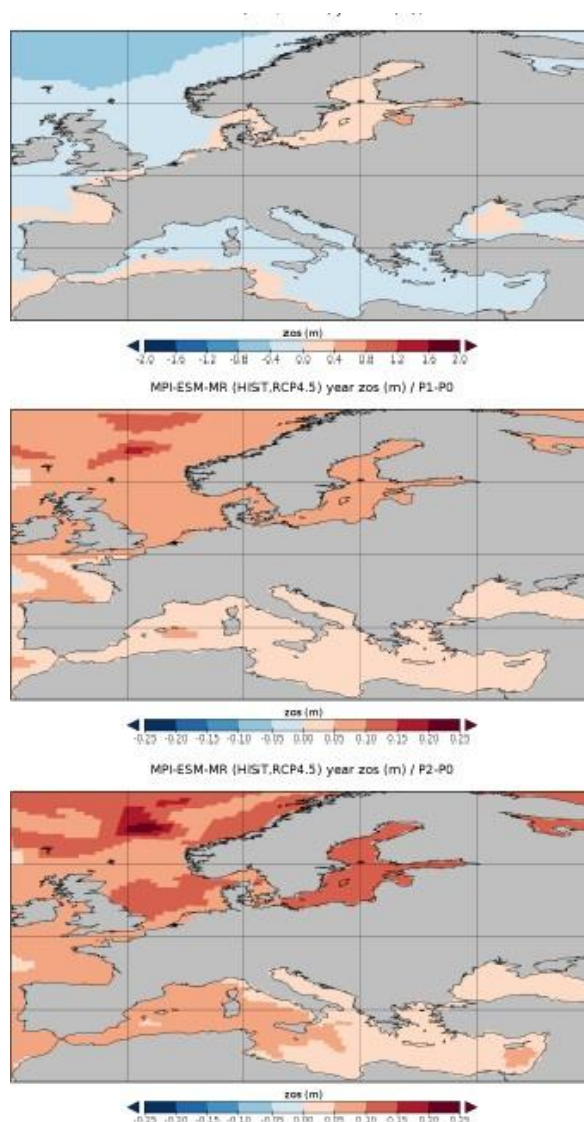
prostorno zahvatiti čitavu Hrvatsku. Ovo smanjenje otjecanja podudara se sa smanjenjem ukupne količine prolijetne oborinesredinom 21. stoljeća.

Slika 29: Godišnje površinsko otjecanje (mm) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena (%) u razdoblju 2011.-2040.; desno: promjena (%) u razdoblju 2041.-2070.; izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

4.2.2.11 Razina mora

Procjene porasta razine mora nisu dobivene RegCM modelom, već su rezultati preuzeti iz IPCC AR5 i doneseni zaključcima temeljem istraživanja domaćih autora i praćenja dosadašnjeg kretanja promjena srednje razine Jadranskog mora. Prema rezultatima CMIP5 globalnih modela (iz IPCC AR5) za razdoblje sredinom 21. stoljeća (2046. – 2065.) očekivani porast globalne srednje razine mora uz RCP4.5 jest 19 – 33 cm, a uz RCP8.5 jest 22 – 38 cm. U razdoblju 2081. – 2100. za RCP4.5 porast bi bio 32 – 63 cm, a uz RCP8.5 45 – 82 cm. Ovaj porast globalne razine mora neće se ravnomjerno odraziti u svim područjima. Projekcije promjene razine Jadranskog mora do kraja 21. stoljeća (iz IPCCAR5 i domaćih izvora) daju okvirni porast u rasponu između 32 i 65 cm te je isti korišten i kod predlaganja mjera vezanih uz promjenu srednje razine mora. Međutim, valja naglasiti da su uz ove procjene vezane znatne neizvjesnosti, na koje već nailazimo i u izračunu razine mora za povijesnu klimu.

Slika 30: Srednja razina mora (m) u MPI-ESM globalnom modelu.

Gore: referentno razdoblje 1971.-2000. (P0), razina u odnosu na geoid (m); sredina: promjena u razdoblju P1 (P1 minus P0); dolje: promjena u razdoblju P2 (P2 minus P0); izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Dva klimatska scenarija, koja su razmatrana klimatskim modeliranjem u okviru izrade Strategije prilagodbe, predstavljaju: (1) budućnost u kojoj je predviđeno poduzimanje mjera smanjenja i prilagodbe (RCP4.5) te (2) budućnost u kojoj se ne predviđa mijenjanje postojeće politike prilagodbe klimatskim promjenama, odnosno ne predviđa poduzimanje značajnijih mjera smanjenja i prilagodbe (RCP8.5). Scenarij RCP4.5 najčešće je korišten scenarij kod izrade Strategije prilagodbe. Zbirni prikaz značajki promjene klimatskih parametara za Republiku Hrvatsku prema scenariju RCP4.5 daje se u tablici 6.1.

5. UBLAŽAVANJE UČINAKA KLIMATSKIH PROMJENA

Kako bi ublažili učinke klimatskih promjena, potrebno je aktivno sprječavati utjecaj klimatskih promjena na lokalnu zajednicu. Cilj je smanjenje CO₂ radi sprječavanja daljnjeg zagrijavanje atmosfere.

Načini na koje se postiže ublažavanje učinaka klimatskih promjena je implementiranje rješenja koja doprinose većoj energetskej učinkovitosti, povećanje upotrebe obnovljivih izvora energije te rješenja koja doprinose kreiranju održivog društva. Ublažavanje učinaka klimatskih promjena uključuje i aktivne mjere edukacije i promjene ponašanja građana te implementiranje održivih praksi upravljanja ili ponašanja potrošača.

Planirane mjere i aktivnosti Grada Pleternice radi provedbe akcijskog plana su prikazane dalje u poglavlju za razdoblje do 2030. godine. Rezultat provedbe mjera je smanjenje emisije CO₂ za više od 55%.

5.1 Sektor zgradarstva Grada Pleternice

U nastavku je dan prikaz mjera za smanjenje emisije stakleničkih plinova iz sektora zgradarstva Grada Pleternice, pri čemu su mjere podijeljene na sljedeće grupe:

- promocija, obrazovanje i promjena ponašanja;
- zgrade javne namjene;
- stambeni podsektor - kućanstva;
- komercijalni i uslužni podsektor;
- opće mjere.

Prioritetne mjere prikazane su u nastavku ovog poglavlja u tabličnom prikazu, pri čemu su svakoj mjeri pridruženi sljedeći parametri:

- tijelo zaduženo za provedbu;
- dionici uključeni u provedbu aktivnosti;
- vremenski okvir provedbe;
- procjena troškova;
- procjena smanjenja emisija CO₂;
- mogući izvori sredstava za provedbu;
- kratki opis mjere i način provedbe.

5.1.1 Mjere smanjenja emisija CO₂

Sve aktivnosti i mjere koje se planiraju provesti u okviru SECAP-a usmjerene su prema boljitku zajednice i stanovništva kao krajnjeg korisnika. Kako bi mjere zaživjele i projekti razvijeni u okviru tih mjera postigli uspjeh, važno je da oni budu prepoznati i prihvaćeni od strane zajednice. Iz tog razloga izraziti naponi i sredstva ulažu u aktivnosti promocije, edukacije i podizanja svijesti o pitanjima iz područja energetske tranzicije i klimatskih promjena.

Takvi se programi razvijaju kao preduvjeti za implementaciju projekata i zahvata u prostoru radi neutraliziranja rizika vezanog uz tzv. „ne u mom dvorištu“ efekt (engl. *"not in my back yard"*, NIMBY) i uključivanja raznih sudionika u procese planiranja i pripreme za projekt.

Važno je čim bolje obuhvatiti skupine stanovništva na koje projekt utječe te omogućiti izmjenu iskustava i znanja.

Prilikom pokretanja svakog projekta je potrebno je uključiti krajnje nositelje promjena kako bi bili upoznati s važnošću i ciljem projekta. U nekim slučajevima to znači razvoj promotivnih kampanji i adresiranje stanovnika, dok u drugim slučajevima znači fokusiranje na zaposlenike određenog poslovnog subjekta unutar kojeg želimo unijeti promjenu.

Projekti edukativnog karaktera omogućavaju razvoj i širenje tržišta radi osposobljavanja novih generacija stručnjaka iz područja energetske tranzicije i klimatskih promjena koji mogu ponuditi svoje usluge. Na taj se način katalizira tranzicija u energetske i klimatske održive društvo.

SECAP Grada Pleternice s aspekta edukacije u kontekstu ublaženja utjecaja klimatskih promjena orijentira na mjere obrazovanja i promocije energetske učinkovitosti za građane i integriranje energetskog i urbanog planiranja kao potpore procesu dekarbonizacije.

Redni broj mjere	1
Ime mjere/aktivnost	Obrazovanje i promjena ponašanja djelatnika i korisnika zgrada u vlasništvu Grada Pleternice
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.,
Ostali uključeni dionici:	Gradske ustanove i tvrtke
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	35,5
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	12,851
Mogući izvor sredstava za provedbu	Proračun Grada Pleternice
Kratki opis/komentar	Mjera obuhvaća sveobuhvatni spektar obrazovnih inicijativa koje se kontinuirano provode: • Postavljanje i vođenje edukativnih radionica fokusiranih na strategije, tehnike i prakse za povećanje energetske efikasnosti i smanjenje potrošnje energije. • Kreiranje i distribucija edukativnih resursa, uključujući letke, brošure, plakate, naljepnice i slično. • Implementacija upravljanja potrošnjom energije na sistematičan način, primjerice kroz standarde kao što su ISO50001 ili EMAS. Osim edukativnih napora, unutar ove mjere bitno je uvesti i sheme za poticanje energetske štednje, kao što je, na primjer, shema podjele ušteda 50/50, gdje dio financijskih ušteda ostvarenih smanjenjem potrošnje energije ostaje dostupan specifičnom objektu gdje je ušteda realizirana.

	Kvantificiranje energetske uštede koje proizlaze iz mjera usmjerenih na edukaciju i osvješćivanje djelatnika u gradskim zgradama predstavlja izazov. Međutim, iskustva iz drugih europskih gradova sugeriraju da bi kontinuirane edukativne, promotivne i informativne aktivnosti kroz nadolazeće višegodišnje razdoblje mogle dovesti do smanjenja potrošnje toplinske energije za 7% i električne energije za 5%, u usporedbi s referentnom godinom 2023., u gradskim zgradama.
--	--

Redni broj mjere	2
Ime mjere/aktivnost	Obrazovanje i promocija energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Udruge civilnog društva, gradske tvrtke i ustanove
Ostali uključeni dionici:	FZOEU
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	144
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	52,128
Mogući izvor sredstava za provedbu	Proračun Grada Pleternice Proračun Požeško-slavonske županije ESIF
Kratki opis/komentar	<i>Cilj ove mjere je pojačati svjesnost građana o važnosti energetske efikasnosti, upotrebi obnovljivih izvora energije i utjecaju klimatskih promjena. Putem informativne kampanje, želi se podići razina svijesti određenih ciljanih skupina o koristima i prilikama za implementaciju energetske efikasne mjere i korištenje obnovljivih izvora energije kroz različite energetske usluge. Osim toga, kampanja ima za cilj informiranje i edukaciju šire populacije o prednostima investiranja u energetske efikasne, dostupnim opcijama (su)financiranja, specifičnim procedurama i dostupnim savjetodavnim servisima.</i> <i>Aktivnosti uključene u ovu mjeru obuhvaćaju:</i> <i>Otvorenje informativnih centara (poznatih kao "One stop shop") unutar prostorija Grada, gdje građani mogu pronaći sve neophodne informacije o poboljšanju energetske efikasnosti i korištenju obnovljivih izvora energije u domaćinstvima,</i>

	<i>zamjeni neefikasnih sustava grijanja i hlađenja sa efikasnijima, te drugim inicijativama za povećanje energetske efikasnosti i smanjenje energetskog siromaštva, uz organizaciju konferencija posvećenih energetskej efikasnosti.</i>
Redni broj mjere	3
Ime mjere/aktivnost	<i>Promotivne, informativne i obrazovne mjere i aktivnosti vezane uz promet</i>
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti	Požeško-slavonska županija HAK Auto škole
Ostali uključeni dionici:	Gradske ustanove i tvrtke
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	120 MWh
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	43,44
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Proračun Požeško-slavonske županije
Kratki opis/komentar	<i>Inicijative za promicanje kvalitetnijeg prometa i smanjenje emisija CO₂ u Pleternici obuhvaćaju širok raspon promotivnih, informativnih i edukativnih aktivnosti usmjerenih na poticanje održive mobilnosti:</i> <i>1. Provođenje programa obuke za ekološki osviješteno vožnju kroz autoškole;</i> <i>2. Zagovaranje korištenja alternativnih izvora goriva, kao što su električna energija i vodik;</i> <i>3. Realizacija edukativno-demo radionica za javnost o korištenju vozila na alternativne izvore goriva (električna energija, vodik, biogoriva), uključujući priliku za testnu vožnju vozila na alternativna goriva;</i> <i>4. Planiranje i implementacija Gradskog tjedna mobilnosti;</i> <i>5. Uređenje i održavanje foruma, radionica, okruglih stolova, provođenje anketiranja i studija, te raspodjela obrazovnih i promotivnih materijala na temu održive mobilnosti i prometa;</i> <i>6. Pokretanje kampanja za promicanje održive mobilnosti:</i> <i>* Provođenje dana bez korištenja automobila jednom tjedno;</i> <i>* Poticanje korištenja bicikla kao zdravije opcije transporta, i druge slične inicijative.</i>

5.1.2 Javne i stambene zgrade

5.1.2.1 Zgrade u vlasništvu Grada Pleternice

Javne zgrade igraju ključnu ulogu u ostvarivanju energetske uštede i smanjenju emisija CO₂, istovremeno služeći kao uzor za primjenu dobre prakse. Lokalne zajednice demonstriraju svoje predanosti energetske i klimatske politici kroz efikasno upravljanje svojim objektima. Stoga, javne zgrade stoje u središtu napora za provođenje mjera energetske efikasnosti, čime se izravno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena.

Redni broj mjere	4
Ime mjere/aktivnost	Uvođenje sustava automatskog nadzora i individualnog mjerenja potrošnje energije i vode
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Ostali dionici uključeni u provedbu mjere:	Hrvatske vode
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2029.
Procjena uštede (MWh)	35,5
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	12,851
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • HBOR • FZOEU • ESCO • EU sredstva
Kratki opis/komentar	Direktiva o energetske učinkovitosti zgrada iz 2018. godine uvela je indikator spremnosti zgrada za integraciju pametnih tehnologija. Ovaj indikator ocjenjuje koliko je zgrada sposobna prilagoditi se zahtjevima korisnika i elektroenergetske mreže, čime se postiže veća energetska efikasnost i poboljšanje ukupnih performansi objekta. Metodologija za izračun ovog indikatora obuhvaća elemente kao što su inteligentni sustavi mjerenja, automacija i kontrola, sistemi za samoregulaciju, tehnologije za regulaciju temperature i kvalitete zraka, stanice za punjenje električnih vozila, skladištenje energije te interoperabilnost svih navedenih komponenti. Kao dio mjera za povećanje energetske učinkovitosti, predložene su sljedeće aktivnosti: • Implementacija sistema za daljinsko praćenje potrošnje energije i vode; • Ugradnja uređaja za daljinsko praćenje temperature zraka, razine CO₂ i buke;

	• Automatizacija procesa analize i kontrole potrošnje za otkrivanje neplanirane, prekomjerne i neekonomične upotrebe resursa; • Uvođenje sistema za automatsko upozoravanje nadležnih osoba o kritičnim nalazima iz analize; • Implementacija specifičnih mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i smanjenje potrošnje vode na osnovu automatskih obavijesti.
--	--

Redni broj mjere	5
Ime mjere/aktivnost	Postavljanje sunčanih elektrana na zgrade u vlasništvu Grada Pleternice
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti	Gradske tvrtke i ustanove, korisnici prostora
Ostali dionici uključeni u provedbu mjere:	• FZOEU • HEP d.d.
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2027.
Procjena uštede (MWh)	213
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	77,106
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Proračun Požeško-slavonske županije • FZOEU • ESCO • EU sredstva
Kratki opis/komentar	Instalacija solarnih elektrana za generiranje električne energije predstavlja značajan korak prema smanjenju emisija stakleničkih plinova, s dodatnim benefitom kratkog razdoblja povrata investicije. Uključivanjem ovakvih sustava u infrastrukturu zgrada koje su u vlasništvu Grada Pleternice, može se očekivati smanjenje operativnih izdataka, pozitivan utjecaj na klimatske promjene i stvaranje novih mogućnosti za privatne investitore. Ova inicijativa obuhvatit će: • Provedbu studije o mogućnostima ugradnje fotovoltaičnih panela na objektima u vlasništvu Grada Pleternice; • Izradu svih potrebnih tehničkih i pravilnih dokumenata; • Razvoj i evaluaciju financijskih modela koji bi se mogli primijeniti; • Postavljanje solarnih panela na odabrane javne zgrade unutar Grada Pleternice.

Redni broj mjere	6
Ime mjere/aktivnost	Provođenje programa integralne energetske obnove zgrada u vlasništvu Grada Pleternice
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	
Ostali uključeni dionici	• MRRFEU • MGIPU • FZOEU • Tvrtke i ustanove, korisnici
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	248,50
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	89,917
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • ESIF • HBOR • ESCO • FZOEU • EIB/HBOR • Proračun Požeško-slavonske županije
Kratki opis/komentar	S obzirom na to da zgrade predstavljaju glavne potrošače energije i odgovorne su za 36% emisija CO₂ unutar EU-a, ova inicijativa doprinosi ciljevima EU-a prema stvaranju održivog, sigurnog i dekarboniziranog energetske sektora do 2050. godine, što je usklađeno s kratkoročnim ciljevima do 2030. Direktiva o energetske svojstvima zgrada nalaže prelazak na visoko energetske efikasne i dekarbonizirane građevine, a ova strategija obuhvaća specifične, mjerljive akcije za smanjenje potrošnje energije za potrebe grijanja i hlađenja. S obzirom na širinu djelovanja i kapitalnu zahtjevnost mjere, nužno je planirati korištenje financijske instrumenata, strukturnih fondova te angažman financijske institucije i privatnog sektora za njenu realizaciju, te razvijati projekte u suradnji s nadležnim regionalnim i državnim institucijama. Tehnički, strategija uključuje ekonomičnu transformaciju postojećih objekata do standarda gotovo nulte energetske potrošnje (nZEB) kroz sljedeće korake: • Identifikacija prioriteta objekata za obnovu prema nZEB standardu;

	- Izrada plana vremenskog okvira za renovaciju prioritarnih zgrada; - Poboljšanje toplinske učinkovitosti zgradskih ovojnica kroz dodavanje, obnovu ili zamjenu komponenti kao što su prozori, vrata, fasadni elementi, izolacija podova, zidova i krovova te hidroizolacija; - Instalacija ili nadogradnja visoko učinkovitih sustava grijanja baziranih na obnovljivim izvorima energije; - Zamjena ili instalacija sustava za pripremu tople vode koji koriste obnovljive izvore energije; - Implementacija ili unapređenje sistema hlađenja i ventilacije visoke učinkovitosti; - Zamjena unutrašnjeg osvjetljenja s energetski učinkovitim rješenjima; - Instalacija solarnih panela; - Implementacija sistema za automatizaciju i upravljanje zgradom; - Projektiranje i instalacija opreme potrebne za usklađenost sa standardima pametnih tehnologija, uključujući senzore i opremu za inteligentno upravljanje energijom. Ova mjera povezuje se s inicijativom za automatizirani nadzor i individualno mjerenje potrošnje energije i vode u javnim zgradama, uvođenjem koncepta pametnih gradova i zgrada u Gradu Pleternici, te s mjerama za prilagodbu na klimatske promjene koje uključuju analizu i primjenu zelenih tehnologija u obnovi objekata.
--	---

Redni broj mjere	7
Ime mjere/aktivnost	Provedba jednostavnih mjera energetske učinkovitosti i upravljanja potrošnjom
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Ostali uključeni dionici:	Poduzetnički centar Pleternica d.o.o., ostavle tvrtke i ustanove
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	71
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	25,702
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternica - FZOEU
Kratki opis/komentar	Postoje aktivnosti male kapitalne intenzivnosti koje je moguće primijeniti bez većih prekida normalnog

	funkcioniranja zgrada. Energetske uštede postignute na ovaj način mogu biti znatne. Ova inicijativa je osmišljena kao trajni proces koji uključuje redovito praćenje i održavanje svih sistema i komponenti zgrade. U početnoj fazi, ključno je provesti temeljitu analizu objekata kako bi se identificirale specifične aktivnosti navedene u detaljnom opisu mjere. Savjetuje se da se ova analiza izvodi postupno, paralelno s procesom obnavljanja energetske certifikata zgrada. Baza podataka treba biti ažurirana kontinuirano, a ova mjera usko je povezana s uvođenjem sistema za automatizirano praćenje i individualno mjerenje potrošnje energije i vode u objektima javnog sektora. Specifične aktivnosti obuhvaćaju: • Praćenje potrošnje energije; • Održavanje optimalne temperature u prostorijama: promjene unutarnje temperature za 1°C mogu rezultirati s 6% povećanja potrošnje energije; • Redovita kontrola i održavanje sustava mehaničke ventilacije; • Sistematska provjera i popravak eventualnih curenja vode na slavinama, vodokotlićima i drugim elementima, uz instalaciju štedljivih vodenih uređaja; • Primjena energetske efikasne unutarnje rasvjete, uključujući automatizirano uključivanje/osvjetljenje sukladno preporučenim razinama osvjetljenosti za različite prostorije (prema HRN EN 12464-1:2021); • Izolacija grijnih cijevi u nezagrijavanim prostorima; • Efikasno korištenje termostatskih ventila; • Smanjenje potrošnje energije uređaja u pripravnim (stand-by) režimu rada, korištenjem uređaja s prekidačima za smanjenje potrošnje energije kada uređaji nisu u aktivnoj upotrebi. Ova strategija se usko povezuje s drugim mjerama primijenjenim na javne zgrade, formirajući sveobuhvatan pristup energetskej efikasnosti i održivom upravljanju resursima.
--	--

5.1.2.2 Stambene zgrade

Obiteljske kuće i višestambene zgrade čine značajan segment u kojem se krije veliki potencijal za smanjenje emisija CO₂. Postizanje ovog cilja moguće je kroz temeljite i integralne energetske sanacije koje dovode objekte do standarda gotovo nulte energetske potrošnje (nZEB). Lokalne vlasti imaju ključnu ulogu u poticanju ovakvih poboljšanja, ne samo kroz razvoj i implementaciju financijskih poticajnih programa već i kroz obrazovne inicijative te inicijative za podizanje svijesti o važnosti energetske efikasnosti.

Redni broj mjere	8
Ime mjere/aktivnost	Ugradnja sunčanih elektrana na stambene zgrade
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica, upravitelji zgrada
Partneri u provođenju aktivnosti:	• Upravitelji zgrada • Vlasnici i suvlasnici obiteljskih kuća i višestambenih zgrada
Ostali uključeni dionici:	Poduzetnički centar Pleternica d.o.o. HEP d.d.
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	213
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	77,106
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Proračun Požeško-slavonske županije • ESIF • Privatni investitori • FZOEU • EIB/HBOR
Kratki opis/komentar	Instalacija solarnih panela za proizvodnju električne energije predstavlja značajnu priliku za smanjenje emisija stakleničkih plinova, uz relativno brz povrat investicije. Implementacija ovakvih sistema na stambenim zgradama u Gradu Pleternici dovest će do smanjenja operativnih izdataka, pozitivno utjecati na klimatsku zaštitu i otvoriti mogućnosti za nova ulaganja privatnih investitora. Inicijativa obuhvaća sljedeće korake: • Provođenje analize mogućnosti ugradnje solarnih panela na stambenim zgradama; • Izrada svih potrebnih projektnih dokumentacija, uključujući idejno rješenje i glavni projekt; • Evaluacija i priprema odgovarajućih financijskih modela za financiranje projekta; • Instalacija solarnih panela na odabrane stambene zgrade; • Razvoj kooperativnih modela, kao što su energetske zadruge, energetske zajednice i zajednice koje se oslanjaju na obnovljive izvore

	energije, kako bi se omogućilo širenje inicijative i uključivanje šire zajednice. Ovaj pristup ne samo da predstavlja korak naprijed u energetske efikasnosti i smanjenju ugljičnog otiska, već i potiče lokalni razvoj i stvaranje novih prilika u sektoru obnovljivih izvora energije.
--	--

Redni broj mjere	9
Ime mjere/aktivnost	Uvođenje ostalih obnovljivih izvora na stambene zgrade
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica, upravitelj zgrada
Partneri u provođenju aktivnosti:	Upravitelji zgrada Vlasnici i suvlasnici obiteljskih kuća i višestambenih zgrada
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	4260
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	1542,12
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Proračun Požeško-slavonske županije • FZOEU • HBOR • ESIF • Ostali EU fondovi
Kratki opis/komentar	Građevinski sektor nudi izuzetno velike mogućnosti za smanjenje emisija stakleničkih plinova, što čini povećanje energetske učinkovitosti i integraciju obnovljivih izvora energije ključnim prioritetima. U tom kontekstu, predviđene su sljedeće aktivnosti: • Detaljno istraživanje i ocjena mogućnosti za uvođenje solarnih kolektora na stambenim zgradama u Pleternici, što podrazumijeva analizu specifičnih karakteristika i potreba objekata, kao i optimalnih rješenja za integraciju solarnih tehnologija; • Kompletna priprema tehničke i pravne dokumentacije potrebne za realizaciju projekta, uključujući, ali ne ograničavajući se na, idejna rješenja, glavne projekte, te dokumente potrebne za dobivanje svih relevantnih dozvola; • Detaljna analiza financijskih modela koji bi bili primjenjivi za financiranje instalacije solarnih kolektora, uključujući procjenu dostupnih subvencija, kredita i drugih oblika financijske podrške, kako bi se osigurala ekonomska isplativost projekta;

	Implementacija solarnih kolektora na stambenim zgradama u Pleternici, što uključuje odabir odgovarajućih tehnologija, izvođenje radova i puštanje sustava u rad, s ciljem poboljšanja energetske učinkovitosti zgrada i smanjenja njihovog ugljičnog otiska. Ovaj pristup ne samo da promiče održivost i energetske neovisnost, već i doprinosi dugoročnom smanjenju troškova za stanovnike, potičući širu primjenu zelenih tehnologija u urbanim sredinama.
--	---

Redni broj mjere	10
Ime mjere/aktivnost	Provođenje programa integralne energetske obnove stambenih zgrada
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica, upravitelji zgrada
Partneri u provođenju aktivnosti	- Upravitelji zgrada - Poduzeća za održavanje stambenih jedinica
Ostali uključeni dionici:	- MRRFEU - MGIPU - FZOEU
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	4970
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	1799,14
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - FZOEU - Vlastita sredstva vlasnika stanova - Proračun Požeško-slavonske županije - HBOR - Strukturni fondovi EU - ESCO
Kratki opis/komentar	U prvoj etapi, mjera obuhvaća detaljnu analizu stambenog sektora s ciljem identifikacije prioriteta temeljenih na trenutnom stanju zgrada. Druga faza uključuje specifične tehničke intervencije usmjerene na ekonomičnu transformaciju objekata prema standardu gotovo nulte energetske potrošnje (nZEB), uključujući: - Provođenje urbanističko-energetske analize stambenih zona kako bi se identificirale ključne mogućnosti za poboljšanje energetske učinkovitosti na razini naselja; - Izvođenje energetske inspekcije i certificiranje zgrada za procjenu postojećeg energetskog statusa i identifikaciju potrebnih mjera obnove;

	• Renoviranje zgrade ovojnice radi poboljšanja toplinske izolacije, uključujući zamjenu ili obnovu ključnih elemenata kao što su prozori, vrata, transparentni dijelovi fasade, izolacija poda, zidova, stropova te krovova, uključujući ravne, kosine i zaobljene krovove, te hidroizolaciju; • Instalacija ili modernizacija sustava grijanja baziranog na obnovljivim izvorima energije (OIE) radi povećanja energetske efikasnosti; • Zamjena starih sustava za pripremu potrošne tople vode novim sustavima koji koriste obnovljive izvore energije; • Uvođenje ili nadogradnja visoko učinkovitih sustava hlađenja; • Implementacija ili poboljšanje sustava ventilacije visoke efikasnosti; • Zamjena postojećeg unutarnjeg osvjetljenja sa energetski učinkovitijim rješenjima; • Ugradnja fotovoltaičnih panela za proizvodnju električne energije iz solarnih izvora; • Integracija sistema za automatizaciju i upravljanje zgradama, poboljšavajući kontrolu nad potrošnjom energije; • Projektiranje i implementacija opreme potrebne za usklađivanje sa standardima spremnosti zgrade za integraciju pametnih tehnologija, omogućavajući prilagodbu zgrada potrebama korisnika i energetske mreže. Ova mjera usko je povezana s pristupima prilagodbe klimatskim promjenama, istražujući i primjenjujući zelene tehnologije u procesu renoviranja zgrada, s ciljem smanjenja njihovog ekološkog otiska i poticanja održive urbane obnove.
--	---

5.1.3 Zgrade komercijalnog i uslužnog sektora

U sektoru komercijalnih i uslužnih zgrada krije se značajan potencijal za smanjenje emisija ugljičnog dioksida. Planiranim mjerama predviđa se provedba analize koja će detaljno razjasniti kako lokalna zajednica može doprinijeti promicanju održivosti ovog sektora. Jedan od ključnih koraka jest uspostava sustava praćenja energetske obnove komercijalnih objekata, što je značajno jer te obnove direktno utječu na smanjenje emisija stakleničkih plinova unutar lokalne zajednice. Ove aktivnosti imaju važnu ulogu i prilikom izvještavanja o napretku u skladu s ciljevima postavljenima Sporazumom gradonačelnika, naglašavajući doprinos lokalne zajednice globalnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena.

Redni broj mjere	11
Ime mjere/aktivnost	Postavljanje sunčanih elektrana na zgrade komercijalne i uslužne djelatnosti

Nositelj aktivnosti : (koordinatori)	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	• Upravitelji zgrada • HEP d.d. • Subjekti komercijalnih i uslužnih djelatnosti
Ostali uključeni dionici:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	400
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	144,80
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Proračun Požeško-slavonske županije • FZOEU • ESCO • Sredstva upravitelja zgrada
Kratki opis/komentar	Instalacija solarnih elektrana za generaciju električne energije predstavlja izuzetnu priliku za smanjenje emisija stakleničkih plinova i pruža brz povrat investicije. Uključivanjem ovakvih sistema u zgrade koje pripadaju komercijalnom i uslužnom sektoru Grada Pleternice, može se očekivati značajno smanjenje operativnih izdataka, doprinos zaštiti okoliša i stvaranje novih mogućnosti za privatne investitore. Aktivnosti uključene u ovu mjeru obuhvatit će: • Detaljnu analizu potencijala za instalaciju solarnih elektrana na zgradama komercijalne i uslužne namjene, uključujući procjenu optimalnih lokacija, mogućnosti integracije i očekivane energetske uštede; • Razvoj i pripremu sve potrebne dokumentacije, od idejnih rješenja do tehničkih specifikacija i projekata potrebnih za implementaciju; • Istraživanje i pripremu financijskih modela koji će omogućiti održivu ekonomsku strukturu projekta, uključujući subvencije, kredite i druge oblike financijske potpore; • Implementaciju solarnih elektrana, što uključuje odabir tehnologije, instalaciju i puštanje u rad, kako bi se zgradama komercijalne i uslužne djelatnosti osigurao održiv i ekološki prihvatljiv izvor energije.

Redni broj mjere	12
Ime mjere/aktivnost	Primjena ostalih obnovljivih izvora energije u zgradama komercijalne i uslužne djelatnosti
Nositelj (koordinatori) aktivnosti :	• Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	• Upravitelji zgrada
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	5000
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	1810
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternica • Proračun Požeško-slavonske županije • FZOEU • HBOR • ESIF
Kratki opis/komentar	Građevinski sektor predstavlja ključnu oblast s velikim potencijalom za smanjenje emisija stakleničkih plinova, gdje je osim fokusa na poboljšanju energetske učinkovitosti, esencijalna i integracija obnovljivih izvora energije. U tom kontekstu, predviđene mjere za zgrade komercijalne i uslužne djelatnosti u Pleternici obuhvaćaju: • Detaljno istraživanje i ocjenu potencijala za korištenje obnovljivih izvora energije unutar zgrada komercijalne i uslužne namjene, što uključuje procjenu dostupnih tehnologija i njihovu aplikativnost u specifičnim uvjetima postojećih objekata; • Izradu i pripremu svih neophodnih dokumenata, od početnih studija izvodljivosti do tehničkih projekata potrebnih za realizaciju predloženih rješenja; • Provođenje analize dostupnih financijskih modela, uključujući potencijalne subvencije, kredite i druge oblike financiranja koji bi omogućili ekonomski održivu implementaciju obnovljivih izvora energije; • Implementaciju izabranih rješenja za obnovljive izvore energije u zgradama komercijalne i uslužne djelatnosti, s ciljem postizanja energetske efikasnosti i smanjenja ugljičnog otiska u Gradu Pleternici. Ovim pristupom, Grad Pleternica stavlja naglasak na održiv razvoj i energetske samoodrživost, promičući ekološku svijest i potičući ekonomske inicijative koje doprinose zaštiti okoliša i smanjenju operativnih troškova.

Redni broj mjere	13
Ime mjere/aktivnost	Provođenje programa integralne energetske obnove zgrada komercijalne i uslužne djelatnosti
Nositelji (koordinatori) aktivnosti:	• Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	• Upravitelji zgrada • REGEA
Ostali uključeni dionici:	• MRRFEU • MGIPU • FZOEU
Početak/kraj provedbe (godine)	2022.-2030.
Procjena uštede (MWh)	4000
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	1448
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • ESIF • HBOR • ESCO • FZOEU • EIB/HBOR • Sredstva komercijalnih banaka • Sredstva upravitelja zgrada
Kratki opis/komentar	U inicijalnoj fazi, mjera uključuje detaljnu analizu zgrada unutar sektora komercijalne i uslužne djelatnosti, s ciljem identifikacije prioritarnih objekata za obnovu na temelju njihovog trenutnog stanja. Druga faza fokusira se na ekonomičnu transformaciju tih objekata prema standardima gotovo nulte energetske potrošnje (nZEB), obuhvaćajući sljedeće aktivnosti: • Provođenje urbanističko-energetske analize stambenih zona, s ciljem utvrđivanja optimalnih strategija za poboljšanje energetske efikasnosti na razini naselja; • Energetski pregledi i certificiranje zgrada kako bi se utvrdila trenutna potrošnja i potencijal za uštede; • Renovacija ovojnice zgrade radi poboljšanja toplinske efikasnosti, uključujući ažuriranje ili zamjenu ključnih elemenata kao što su prozori, vrata, transparentni dijelovi fasade, te izolacija podova, zidova, stropova i krovova; • Instalacija novih visokoučinkovitih grijalica ili nadogradnja postojećih sustava, preferirajući one koji koriste obnovljive izvore energije (OIE); • Zamjena starih sustava pripreme tople vode novima koji se oslanjaju na obnovljive izvore;

	• Uvođenje ili poboljšanje sustava hlađenja i ventilacije visoke učinkovitosti; • Zamjena internog osvjetljenja s energetski efikasnijim rješenjima; • Instalacija fotonaponskih panela za generiranje električne energije iz solarne energije; • Implementacija sistema automatizacije i upravljanja zgradom radi optimizacije potrošnje energije; • Projektiranje i montaža opreme kompatibilne sa standardima pripremljenosti za pametne tehnologije, osiguravajući da zgrade mogu efikasno odgovoriti na potrebe korisnika i energetske mreže. Ove mjere, povezane s inicijativama prilagodbe klimatskim promjenama, usmjerene su na ispitivanje i primjenu zelenih tehnologija u procesu renovacije, doprinoseći smanjenju emisija stakleničkih plinova i promicanju održivog razvoja.
--	--

5.2 Sektor prometa

Sektor prometa predstavlja ključno područje fokusa unutar ovog dokumenta, usko povezano s mjerama i aktivnostima izdvojenim u drugim sektorskim analizama. Ovdje se daje sažetak mjera koje su prepoznate kao bitne za smanjenje energetske potrošnje i emisija stakleničkih plinova, organizirane unutar tri primarne kategorije:

- Javni prijevoz
- Vozila u vlasništvu grada
- Osobna i komercijalna vozila

5.2.1 Vozila u vlasništvu Grada Pleternice

Redni broj mjere	14
Ime mjere/aktivnost	Zamjena vozila u vlasništvu Grada Pleternica električnim vozilima te vozilima na obnovljive izvore energije
Nositelji aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.
Ostali uključeni dionici:	FZOEU
Početak/kraj provedbe (godine)	2025.-2030.
Procjena uštede (MWh)	/
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	312
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • FZOEU • ESIF
Kratki opis/komentar	Hibridna i električna vozila predstavljaju značajno rješenje za smanjenje energetske potrošnje i emisija onečišćujućih tvari, stoga je prilikom obnavljanja

	voznog parka Grada Pleternice ključno dati prednost ovakvim vozilima. Predložene aktivnosti uključuju: • Detaljnu procjenu trenutnog stanja voznog parka s ciljem identifikacije vozila koja su pogodna za zamjenu s energetski efikasnijim i ekološki prihvatljivijim opcijama; • Istraživanje i ocjenu opcija za integraciju vozila na električni pogon i vozila koja koriste obnovljive izvore energije, uključujući analizu infrastrukturnih potreba i mogućih financijskih modela; • Planiranje i provedba postupne zamjene zastarjelih vozila s novim, ekološki prihvatljivim vozilima na električni pogon i vozila koja koriste obnovljive izvore energije, kako bi se postigla optimalna ravnoteža između operativne učinkovitosti i ekološke održivosti; • Redovito praćenje performansi i efikasnosti voznog parka, uz kontinuirano istraživanje i implementaciju dodatnih strategija za optimizaciju i daljnje smanjenje emisija i potrošnje energije. Ove mjere omogućit će Gradu Pleternici da postane predvodnik u primjeni zelenih tehnologija u transportu, pridonoseći smanjenju ekološkog otiska lokalne zajednice te promicanju održivih i odgovornih praksi upravljanja voznim parkom.
--	---

5.2.2 Osobna i komercijalna vozila

Redni broj mjere	15
Ime mjere/aktivnost	Razvoj infrastrukture za korištenje vozila na električnu energiju i OIE
Nositelji aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice
Ostali uključeni dionici:	Požeško-slavonska županija
Početak/kraj provedbe (godine)	2025.-2030.
Procjena uštede (MWh)	2400
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	868,80
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • ESIF • EIB/HBOR • Privatni investitori • Sredstva komercijalnih banaka
Kratki opis/komentar	Implementacija ove mjere obuhvaća nekoliko ključnih aspekata: fizičku komponentu koja uključuje izgradnju

	mreže punionica za električna i vodikova vozila, IKT komponentu za upravljanje sustavom te poslovnu komponentu koja se odnosi na razvoj poslovnog modela za operacije sustava. Za uspješnu provedbu mjere, potrebno je: • Provesti temeljitu analizu i mapiranje potreba za punionicama, kako bi se osigurala adekvatna pokrivenost i dostupnost punionica za korisnike električnih i vodikovih vozila; • Detaljno planirati integraciju punionica s postojećim elektroenergetskim i parkirališnim sustavima, kao i s planiranim novogradnjama, osiguravajući sinergiju i efikasnost u korištenju; • Odrediti vrstu i broj potrebnih punionica, uzimajući u obzir potrebe za sporim i brzim punjenjem, kao i istraživanje mogućnosti za implementaciju naprednih tehnologija poput stanica za zamjenu baterija; • Analizirati kako integrirati punionice u kontekstu javnih i višestambenih zgrada, pružajući pristupačne i praktične opcije punjenja za sve korisnike; • Implementirati napredne IKT sustave za upravljanje i optimizaciju korištenja punionica, omogućujući efikasno i fleksibilno upravljanje kapacitetima; • Razviti i uvesti poslovni model koji će omogućiti održivo upravljanje sustavom punionica, uključujući modeliranje prihoda, operativnih troškova i strategija cijena; • Kontinuirano pratiti i prilagođavati sustav prema promjenjivim potrebama korisnika i tehnološkim inovacijama, osiguravajući da infrastruktura za punjenje ostane relevantna i učinkovita. Ovim pristupom, stvara se temelj za održiv i efikasan sustav punionica koji će podržati širenje električnih i vodikovih vozila, doprinoseći smanjenju emisija stakleničkih plinova i promicanju čistijeg, zelenijeg urbanog okruženja.
--	--

Redni broj mjere	16
Ime mjere/aktivnost	Uvođenje sustava olakšica za vlasnike električnih vozila i vozila na OIE
Nositelji aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Požeško-slavonska županija Hrvatske ceste

Ostali uključeni dionici:	
Početak/kraj provedbe (godine)	2025.-2028.
Procjena uštede (MWh)	2400
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	868,80
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • FZOEU
Kratki opis/komentar	Cilj ove mjere je detaljno ispitati i uspostaviti metode koje bi potaknule upotrebu električnih vozila i vozila koja koriste obnovljive izvore energije (OIE), s obzirom na njihov direktni pozitivan učinak na smanjenje potrošnje fosilnih goriva i emisija CO₂. Za maksimalno iskorištavanje prednosti koje nudi izgradnja infrastrukture za korištenje alternativnih goriva, ključno je osigurati dovoljan broj korisnika. Jedan od načina za postizanje ovog cilja jest uvođenje različitih vrsta olakšica za vlasnike takvih vozila. Da bi se mjera uspješno implementirala, potrebno je pristupiti njezinoj razradi na sustavan način, uzimajući u obzir i potrebu za usklađivanjem s trenutnom poreznom politikom Republike Hrvatske. To uključuje: • Analizu i definiranje specifičnih olakšica koje bi se mogle uvesti za poticanje kupnje i korištenja električnih vozila i vozila na OIE, poput poreznih olakšica, subvencija pri kupnji, smanjenja ili otpisa određenih pristojbi i taksi. • Razvoj i implementacija strategija za izgradnju i proširenje infrastrukture potrebne za podršku ovim vozilima, kao što su stanice za punjenje električnih vozila i punionice vodika, osiguravajući njihovu dostupnost i praktičnost korištenja. • Promocija prednosti korištenja električnih vozila i vozila na OIE kroz obrazovne kampanje i javno informiranje, s ciljem podizanja svijesti o ekološkim i ekonomskim koristima. • Suradnja s privatnim sektorom i poticanje partnerstava za razvoj tržišta električnih vozila i vozila na OIE, uključujući poticaje za kompanije koje investiraju u ovu tehnologiju. Kroz ovakav pristup, stvaraju se temelji za znatno smanjenje emisija stakleničkih plinova i promicanje održive mobilnosti, doprinoseći dugoročnoj viziji ekološki osviještene i energetske učinkovite zajednice.

5.2.3 Biciklistički promet

Redni broj mjere	17
Ime mjere/aktivnost	Unaprjeđenje biciklističkog prometa
Nositelji aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Požeško-slavonska županija
Ostali uključeni dionici:	Tvrtke koje pružaju usluge bike sharing-a Udruge civilnog društva TZ Grada Pleternice
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	1244,6
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	450,5252
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • ESIF • EIB/HBOR • Komercijalne banke • Privatne tvrtke i investitori
Kratki opis/komentar	Cilj ove mjere je poboljšati i proširiti biciklističku infrastrukturu kako bi se povećala njezina dostupnost i sigurnost. To uključuje izgradnju novih biciklističkih staza, rekonstrukciju postojećih, kao i osiguravanje njihove dobre povezanosti međusobno i s drugim oblicima transporta. Integracija s nacionalnim i europskim biciklističkim rutama te osiguravanje sigurnih parkirališta za bicikle na ključnim točkama, poput intermodalnih čvorišta, ključni su za omogućavanje glatkog prijelaza između različitih oblika prijevoza. Aktivnosti koje su centralne za ovu mjeru obuhvaćaju: Razvoj suvremene mreže biciklističkih staza u Gradu Pleternici u skladu s Pravilnikom o biciklističkoj infrastrukturi (NN 28/2016), što uključuje: • Izgradnju biciklističkih prometnica, uključujući biciklističke ceste, puteve, staze, trake te kombinirane biciklističko-pješačke staze; • Postavljanje prometne signalizacije i opreme specifične za biciklističku infrastrukturu; • Izgradnju parkirališta za bicikle sa svom potrebnom opremom i spremištima za sigurnu pohranu bicikala;

	• Uvođenje i nadogradnju sustava javnih bicikala, uključujući električne bicikle i izgradnju odgovarajućih punionica; • Razvoj i implementaciju informatičkih rješenja i aplikacija za bicikliste koje će pružati informacije o mreži biciklističkih staza, sustavima dijeljenja bicikala, planiranju ruta, vremenu putovanja, trenutnoj situaciji u prometu, lokacijama električnih punionica, kvaliteti zraka i drugim relevantnim informacijama. • Osim toga, planirana je izgradnja rasvjete na novoj biciklističkoj stazi Gat, što će dodatno poboljšati sigurnost i pristupačnost ove infrastrukture biciklistima tijekom noći. Ovim pristupom, Grad Pleternica stavlja naglasak na promicanje biciklizma kao održive i zdrave alternative klasičnim oblicima prijevoza, doprinoseći time smanjenju emisija CO₂, prometnih gužvi i poboljšanju kvalitete života svojih građana.
--	---

Redni broj mjere	18
Ime mjere/aktivnost	Poticanje električnih bicikala i romobila
Nositelji aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Požeško-slavonska županija
Ostali uključeni dionici:	Tvrtke koje pružaju usluge bike sharing-a Udruge civilnog društva TZ Grada Pleternice
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	679
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	245,398
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • ESIF • EIB/EBOR • Komercijalne banke • Privatne tvrtke i investitori
Kratki opis/komentar	Poticanje upotrebe električnih vozila, poput električnih bicikala i mopeda, predstavlja ključnu strategiju za poboljšanje energetske efikasnosti u gradskom prometu. Korištenjem ovih vozila, gradovi mogu značajno smanjiti emisiju štetnih plinova, s obzirom na to da

	električna vozila ne proizvode izravne emisije. Osim toga, njihova upotreba doprinosi smanjenju potrošnje fosilnih goriva i buke u urbanim sredinama, čime se pozitivno utječe na kvalitetu zraka i opću životnu sredinu. Ovakav pristup prometu podupire održivi razvoj i promiče zdraviji i čistiji urban život. Uvođenjem električnih vozila u svakodnevnu upotrebu, gradovi mogu napraviti značajan korak prema postizanju ciljeva održivosti i poboljšanju kvalitete života svojih stanovnika.
--	--

5.2.4 Javni prijevoz

Redni broj mjere	19
Ime mjere/aktivnost	Skupina mjera za poboljšanje autobusnog javnog prijevoza
Nositelji aktivnosti :	• Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	• Javni prijevoznik
Ostali uključeni dionici:	• Požeško-slavonska županija
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	582
Procjena smanjenja emisije (t CO_{2eq})	138
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • FZOEU • ESIF • CEF (Connecting Europe Facility)
Kratki opis/komentar	Implementacija mjera za unaprjeđenje autobusnog javnog prijevoza u Gradu Pleternici ima za cilj indirektno doprinijeti smanjenju emisija CO₂, poticanjem građana da manje koriste osobna vozila. Prema procjenama, unaprjeđenjem usluga javnog prijevoza moglo bi se postići da oko 20% građana smanji korištenje osobnih automobila, što bi rezultiralo smanjenjem godišnje potrošnje goriva za približno 6%. Takav pristup ne samo da smanjuje emisije štetnih plinova, već i doprinosi općem poboljšanju kvalitete zraka i smanjenju prometnih gužvi. Potencijalne podmjere za ostvarivanje ovog cilja uključuju, ali nisu ograničene na, razvoj i implementaciju naprednih sustava obavještanja putnika, što može uključivati: • Uvođenje digitalnih platformi i aplikacija koje pružaju trenutne informacije o rasporedima vožnje, zakašnjenjima i optimalnim rutama putovanja,

	čineći korištenje javnog prijevoza praktičnijim i predvidljivijim. • Instalaciju digitalnih informacijskih ploča na stajalištima i unutar autobusa, koje u realnom vremenu prikazuju podatke o dolascima autobusa, što može povećati zadovoljstvo korisnika i potaknuti veće korištenje javnog prijevoza. • Razvoj integriranih sustava plaćanja koji omogućuju brzu i jednostavnu kupovinu karata putem mobilnih aplikacija, smanjujući potrebu za fizičkom kupovinom karata i ubrzavajući ukupan proces ukrcavanja. Kroz ove i slične mjere, Grad Pleternica teži stvoriti učinkovitiji, privlačniji i ekološki održiviji sustav javnog prijevoza koji će služiti kao realna alternativa korištenju osobnih vozila, čime se indirektno pridonosi smanjenju emisija CO₂ i promicanju održive urbane mobilnosti.
--	---

5.3 JAVNA RASVJETA

Javna rasvjeta predstavlja jedan od ključnih segmenata urbanog okruženja, igrajući vitalnu ulogu u sigurnosti, funkcionalnosti i estetici gradskih područja. Međutim, tradicionalni sustavi javne rasvjete često su energetske intenzivni i pridonose znatnoj potrošnji električne energije, što rezultira povećanim emisijama CO₂ i drugih stakleničkih plinova. Prepoznajući ovo kao važno područje za intervenciju, Grad Pleternica nastoji preobraziti svoj sustav javne rasvjete kako bi postigao veću energetske efikasnost, smanjio operativne troškove i doprinio globalnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena.

Ovaj odjeljak akcijskog plana fokusira se na identificiranje i implementiranje strategija za optimizaciju javne rasvjete, uključujući prijelaz na energetske efikasnije tehnologije, kao što su LED svjetiljke, te razvoj inteligentnih sustava upravljanja koji mogu dodatno smanjiti potrošnju energije i povećati učinkovitost. Kroz ovaj pristup, Grad Pleternica se obvezuje na smanjenje svoje potrošnje energije i stvaranje održivije i svjetlije budućnosti za sve svoje stanovnike.

Redni broj mjere	1
Ime mjere/aktivnost	Mjera prelaska na LED rasvjetu
Nositelji aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	HBOR
Ostali uključeni dionici:	Požeško-slavonska županija
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	1916
Procjena smanjenja emisije (t CO_{2eq})	693,992
Izvor sredstava za provedbu	Proračun Grada Pleternice
Kratki opis/komentar	Prijelaz na LED rasvjetu donosi značajne energetske uštede i smanjenje emisija stakleničkih plinova. LED svjetiljke troše do 70% manje energije i imaju do 5 puta duži vijek trajanja od tradicionalnih svjetiljki. Manja potrošnja energije direktno se prevodi u smanjenje operativnih troškova za grad i njegove stanovnike, dok duži vijek trajanja znači manje otpada i manju potrebu za zamjenom i održavanjem.
Redni broj mjere	2
Ime mjere/aktivnost	Instalacija pametnih sustava upravljanja
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.
Ostali uključeni dionici:	Gradske ustanove i tvrtke
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	383

Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	138,466
Mogući izvor sredstava za provedbu	Proračun Grada Pleternice
Kratki opis/komentar	Pametni sustavi upravljanja omogućavaju optimizaciju potrošnje energije prilagođavanjem intenziteta osvjetljenja prema stvarnim potrebama. Mogućnost daljinskog nadzora i upravljanja smanjuje potrebu za fizičkim pregledima, dok automatsko detektiranje kvarova pomaže u bržem održavanju, čime se dodatno smanjuju troškovi. Aktivnosti mjere: • Izbor tehnologije: Odabir odgovarajućeg pametnog sustava upravljanja javnom rasvjetom. • Pilot-projekt: Provođenje pilot-projekta na odabranom području za testiranje i prilagodbu sustava. • Skaliranje i implementacija: Proširenje sustava na cijeli grad nakon uspješne pilot-faze. • Obuka osoblja: Edukacija osoblja zaduženog za upravljanje i održavanje sustava.

Redni broj mjere	3
Ime mjere/aktivnost	Ugradnja solarne javne rasvjete
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Udruge civilnog društva, vlasnici objekata i prostora
Ostali uključeni dionici:	FZOEU
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	77300
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	27992,6
Mogući izvor sredstava za provedbu	Proračun Grada Pleternice Proračun Požeško-slavonske županije ESIF
Kratki opis/komentar	Upotrebom solarne energije za napajanje javne rasvjete, grad može smanjiti svoju ovisnost o konvencionalnim izvorima energije i smanjiti svoje emisije CO₂. Solarna rasvjeta je izuzetno korisna u područjima gdje je povezivanje na električnu mrežu skupo ili nemoguće, pružajući osvjetljenje bez dodatnih troškova za električnu energiju. Aktivnosti mjere: • Analiza lokacija: Određivanje najpogodnijih lokacija za instalaciju solarne rasvjete. • Dizajn i planiranje: Razvoj projektnih planova za solarne svjetiljke, uključujući odabir opreme i konfiguraciju sistema.

	• Instalacija: Postavljanje solarnih panela, baterija i LED svjetiljki. • Monitoring i održavanje: Praćenje performansi i provođenje redovitog održavanja.
--	---

Redni broj mjere	4
Ime mjere/aktivnost	Energetska revizija javne rasvjete
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti	Požeško-slavonska županija
Ostali uključeni dionici:	
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	/
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	/
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Proračun požeško-slavonske županije
Kratki opis/komentar	Energetska revizija omogućava gradu da detaljno analizira i razumije svoju trenutnu potrošnju i učinkovitost javne rasvjete. Identificiranjem područja s visokom potrošnjom i potencijalima za uštedu, grad može ciljano ulagati u poboljšanja, osiguravajući najbolji povrat ulaganja. Aktivnosti: • Izvođenje energetske revizije: Angažiranje stručnjaka za provođenje detaljne analize potrošnje i učinkovitosti sustava. • Izrada izvještaja i preporuka: Razvoj detaljnih izvještaja s preporukama za poboljšanja. • Planiranje provedbe: Izrada akcijskog plana na temelju preporuka iz revizije. • Praćenje napretka: Redovita kontrola i izvještavanje o napretku u implementaciji preporučenih mjera.

Redni broj mjere	5
Ime mjere/aktivnost	Edukacija i osvještavanje javnosti
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice
Ostali uključeni dionici:	Gradske ustanove i tvrtke
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	475
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	171,95
Mogući izvor sredstava za provedbu	Proračun Grada Pleternice

Kratki opis/komentar	Edukacijom i osvještavanjem javnosti o važnosti energetske efikasnosti i korištenju obnovljivih izvora energije, grad ne samo da povećava podršku za svoje inicijative, već i potiče pojedince i poduzeća na promjene u vlastitoj potrošnji i investicijama. Aktivnosti: • Organizacija edukativnih događanja: Planiranje radionica, predavanja i konferencija o energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije. • Kampanje osvještavanja: Razvoj i provedba kampanja u medijima i na društvenim mrežama. • Materijali za edukaciju: Izrada i distribucija informativnih letaka, brošura i vodiča. • One-stop-shop: Uspostava info-centra za građane s informacijama o energetske učinkovitosti i dostupnim poticajima.
-----------------------------	--

Redni broj mjere	6
Ime mjere/aktivnost	Usklađivanje s nacionalnim i EU regulativama
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Udruga civilnog društva Lokalna razvojna agencija
Ostali uključeni dionici:	FZOEU
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	1000
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	362
Mogući izvor sredstava za provedbu	Proračun Grada Pleternice Proračun Požeško-slavonske županije ESIF
Kratki opis/komentar	Usklađivanjem s nacionalnim i EU regulativama, grad osigurava da su sve njegove aktivnosti u skladu s najnovijim zakonskim zahtjevima i standardima. To ne samo da pomaže u izbjegavanju potencijalnih pravnih problema, već i u pristupanju fondovima i potporama dostupnim za takve projekte. Aktivnosti • Pregled regulativa: Analiza trenutnih zakonskih okvira i obveza. • Prilagodba planova i projekata: Ažuriranje postojećih ili razvoj novih planova i projekata u skladu s najnovijim regulativama.

	- Edukacija i usklađivanje prakse: Informiranje i edukacija relevantnih dionika o potrebi usklađivanja s propisima. - Praćenje promjena u regulativi: Održavanje ažuriranosti s promjenama u zakonodavstvu i prilagodba aktivnosti prema potrebi.
--	--

Redni broj mjere	7
Ime mjere/aktivnost	Praćenje i evaluacija
Nositelj aktivnosti :	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti	Požeško-slavonske županija Lokalna razvojna agencija
Ostali uključeni dionici:	
Početak/kraj provedbe (godine)	Kontinuirano
Procjena uštede (MWh)	/
Procjena smanjenja emisije (t CO₂eq)	/
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - Proračun Požeško-slavonske županije
Kratki opis/komentar	Stalnim praćenjem i evaluacijom efekata implementiranih mjera, grad može realno procijeniti njihovu učinkovitost, identificirati područja za daljnje poboljšanje, i osigurati da resursi budu iskorišteni na najefikasniji mogući način. Aktivnosti: - Razvoj sustava za praćenje: Postavljanje indikatora uspjeha i implementacija alata za praćenje. - Redovito prikupljanje podataka: Organizacija sustavnog prikupljanja podataka o potrošnji energije i učinkovitosti. - Izvještavanje o učinku: Periodično izvještavanje o postignutim uštedama i drugim koristima. - Revizija i prilagodba mjera: Na temelju rezultata praćenja i evaluacije, prilagodba strategija i akcija za daljnje poboljšanje.

6. PROCJENA RIZIKA I RANJIVOSTI

Sam podatak da poljoprivreda i turizam čine četvrtinu BDP-a Hrvatske u 2018. godini ukazuje na visok stupanj ranjivosti zemlje na klimatske promjene. Međunarodni rezultati klimatskog modeliranja, kao što su oni od IPCC i EEA, ističu Sredozemni bazen kao kritičnu klimatsku zonu s intenziviranim posljedicama klimatskih promjena. Budući da Hrvatska većim dijelom pripada ovoj regiji, očekuje se da će posljedice klimatskih promjena biti osjetne, a njena ranjivost se smatra velikom. Posebno je izražena ranjivost određenih gospodarskih sektora poput zgradarstva, prometa, turizma, poljoprivrede, šumarstva i energetike, čiji uspjeh značajno ovisi o klimatskim uvjetima. Ova izrazita ranjivost može negativno utjecati na društveni razvoj, posebno na ranjive skupine unutar društva. Ulaganje u mjere prilagodbe danas može smanjiti troškove sanacije potencijalnih šteta u budućnosti te otvoriti prilike za razvoj novih zanimanja i stvaranje dodatne vrijednosti na lokalnoj i regionalnoj razini.

Procjena rizika predstavlja komparativnu analizu prirodnih uzročnika i posljedica povezanih s opasnostima i uvjetima ranjivosti koji mogu dovesti do štete za ljude, imovinu, životne resurse, infrastrukturu i usluge na određenom području. Rezultati ove analize pružaju uvid u vjerojatnost i razinu potencijalnih gubitaka, te razumijevanje uzroka i posljedica tih događaja. Razumijevanje ranjivosti na klimatske promjene ključno je za identifikaciju međusobnih povezanosti uzroka i posljedica klimatskih promjena i njihovog utjecaja na ljude, gospodarstvo, društvo i ekosustave. Analizom ranjivosti i rizika od klimatskih promjena istraženi su sektori od posebnog značaja za područje Pleternice, identificirajući ključne oblasti za djelovanje.

6.1 Sektor zgradarstva

	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
Sektor zgradarstva	Ekstremna vrućina	Povećanje potrebe za hlađenjem	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Srednje maksimalne temperature zraka (tmax) (godišnje i po sezonama); Topli dani; Vrući dani; Tople noći; Trajanje toplih razdoblja, Tropske noći; Šteta na infrastrukturi (€)

Naleti snažnog vjetra	Fizičko oštećenje građevine	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na građevinama (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja građevine
Pojava pijavica i tornada	Fizičko oštećenje građevine	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na građevinama (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja građevine
Pojava tuče	Fizičko oštećenje građevine	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Šteta na građevinama (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja građevine
Velike količine padalina u kratkim vremenskim razdobljima	Plavljenje građevine - fizičko oštećenje	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na građevinama (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja građevine
Požari	Povećanje intenziteta pojave požara koji mogu ugroziti građevine	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na građevinama (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja građevine

6.2 Sektor energije

Sektor	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
---------------	----------------------------	-----------------------------	--	---	---	--

Ekstremne vrućine	Povećanje pritiska na elektro-energetski sustav uslijed povećane potrebe za hlađenjem, potencijalni prekidi opskrbe	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Srednje maksimalne temperature zraka (tmax) (godišnje i po sezonama); Topli dani; Vrući dani; Tople noći; Trajanje toplih razdoblja, Tropske noći; Šteta na infrastrukturi (€)
Naleti snažnog vjetrova	Štete na energetskej infrastrukturi i potencijalni prekid opskrbe	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na energetskej infrastrukturi (primarno nadzemnoj) (€)
Pojava pijavica i tornada	Štete na energetskej infrastrukturi i potencijalni prekid opskrbe	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na energetskej infrastrukturi (primarno nadzemnoj) (€)
Pojava tuče	Štete na energetskej infrastrukturi i potencijalni prekid opskrbe	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Šteta na energetskej infrastrukturi (primarno nadzemnoj) (€)
Požari	Štete na energetskej infrastrukturi i potencijalni prekid opskrbe	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na energetskej infrastrukturi (€)

6.3 Sektor vodoopskrbe i odvodnje

	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
Sektor vodoopskrbe i odvodnje	Pojava dugotrajne suše	Nedostatak vode za svakodnevne potrebe građana i smanjenje kvalitete vode	Nizak	Povećanje	Povećanje	Duljina i učestalost sušnih razdoblja
	Velike količine padalina u kratkom vremenskom razdoblju	Izniman pritisak na sustav odvodnje, moguća oštećenja i lokalno plavljenje	Nizak	Povećanje	Povećanje	Učestalost pojave izvanrednih vremenskih događaja s velikom količinom padalina u kratkom vremenskom razdoblju, oštećenja infrastrukture

6.4 Sektor prometa

	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
Sektor prometa	Ekstremna vrućina	Negativan utjecaj na strukturni integritet cestovne i tračničke infrastrukture, povećana potreba za	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Srednje maksimalne temperature zraka (tmax) (godišnje i po sezonama); Topli dani; Vrući dani; Tople noći;

	hlađenjem u vozilima javnog prijevoza				Trajanje toplih razdoblja, Tropske noći; Šteta na infrastrukturi (€)
Naleti snažnog vjetrova	Fizičko oštećenje infrastrukture	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja infrastrukture
Pojava pijavica i tornada	Fizičko oštećenje infrastrukture	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja infrastrukture
Pojava tuče	Nemogućnost korištenja infrastrukture uslijed nanosa tuče i oštećenja prateće infrastrukture	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja infrastrukture
Velike količine padalina u kratkom vremenskom razdoblju	Fizičko oštećenje infrastrukture i nemogućnost korištenja u određenom vremenskom razdoblju	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja infrastrukture
Požari	Fizičko oštećenje	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi

	infrastrukture i nemogućnost korištenja pojedinih dijelova uslijed požara				(€), Vremensko razdoblje nemogućnosti korištenja infrastrukture
--	---	--	--	--	--

6.5 Sektor poljoprivrede

Sektor poljoprivrede	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena i intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
	Pojava dugotrajne suše	Smanjenje dostupnosti vode za poljoprivredne kulture	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Duljina i učestalost sušnih razdoblja
	Ekstremne vrućine	Smanjenje dostupnosti vode, smanjenje prinosa, fizičko oštećenje biljaka	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Srednje maksimalne temperature zraka (tmax) (godišnje i po sezonama); Topli dani; Vrući dani; Tople noći; Trajanje toplih razdoblja, Tropske noći;
	Naleti snažnog vjetrova	Štete na poljoprivrednim kulturama i infrastrukturi	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na poljoprivrednim kulturama (€), Štete na infrastrukturi (€)
	Pojava pijavica i tornada	Štete na poljoprivrednim kulturama i infrastrukturi	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na poljoprivrednim kulturama (€), Štete na infrastrukturi (€)
	Pojava tuče	Štete na poljoprivrednim kulturama i infrastrukturi	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Šteta na poljoprivrednim kulturama (€), Štete na infrastrukturi (€)

Velike količine padalina u kratkom vremenskom razdoblju	Štete na poljoprivrednim kulturama i infrastrukturi	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na poljoprivrednim kulturama (€), Štete na infrastrukturi (€)
Požari	Povećanje intenziteta pojave požara koji mogu ugroziti poljoprivredne kulture i infrastrukturu	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na poljoprivrednim kulturama (€), Štete na infrastrukturi (€)

6.6 Sektor šumarstva

	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
Šumarstvo	Pojava dugotrajne suše	Negativan utjecaj na prirast drvene mase i povećanje mogućnosti šumskih požara	Nizak	Povećanje	Povećanje	Duljina i učestalost sušnih razdoblja
	Ekstremne vrućine	Smanjenje dostupnosti vode, smanjenje prirasta drvene mase, fizičko oštećenje stabala	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Srednje maksimalne temperature zraka (tmax) (godišnje i po sezonama); Topli dani; Vrući dani; Tople noći; Trajanje toplih razdoblja, Tropske noći;

Naleti snažnog vjetrova	Štete na šumskom fondu	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na šumskom fondu (€)
Pojava pijavica i tornada	Štete na šumskom fondu	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na šumskom fondu (€)
Pojava tuče	Štete na šumskom fondu	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Šteta na šumskom fondu (€)
Požari	Povećanje intenziteta pojave šumskih požara	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na šumskom fondu (€)
Promjena učestalosti pojave bioloških oboljenja šumskog fonda	Promjena dinamike i pojava novih vrsta oboljenja pojedinih vrsta drveća	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na šumskom fondu (€)

6.7 Zdravlje i sigurnost

	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
Zdravlje i sigurnost	Ekstremna vrućina	Utjecaj na zdravlje ljudi i životinja, osobito na ranjive skupine	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Srednje maksimalne temperature zraka (tmax) (godišnje i po sezonama); Topli dani; Vrući dani; Tople noći; Trajanje toplih razdoblja, Tropske noći;

Naleti snažnog vjetra	Fizičko oštećenje infrastrukture i potencijalna opasnost po zdravlje i sigurnost građana	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Utjecaj na zdravlje i sigurnost građana
Pojava pijavica i tornada	Fizičko oštećenje infrastrukture i potencijalna opasnost po zdravlje i sigurnost građana	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Utjecaj na zdravlje i sigurnost građana
Pojava tuče	Fizičko oštećenje infrastrukture i potencijalna opasnost po zdravlje i sigurnost građana	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Utjecaj na zdravlje i sigurnost građana
Velike količine padalina u kratkim vremenskim razdobljima	Fizičko oštećenje infrastrukture i potencijalna opasnost po zdravlje i sigurnost građana	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Utjecaj na zdravlje i sigurnost građana
Požari	Fizičko oštećenje infrastrukture i potencijalna opasnost po zdravlje i sigurnost građana	Nizak	Povećanje	Povećanje	Šteta na infrastrukturi (€), Utjecaj na zdravlje i sigurnost građana

Promjena dinamike bioloških ciklusa pojedinih vrsta, povećanje i promjena dinamike alergenog učinka	Utjecaj na zdravlje ljudi	Nizak	Povećanje	Povećanje	Promijenjena dinamika cvatnje alergenih vrsta, pojava novih alergenih vrsta, pojava novih uzročnika i prijenosnika bolesti
---	---------------------------	-------	-----------	-----------	--

6.8 Bioraznolikost i prirodni ekosustavi

Bioraznolikost i prirodni ekosustavi	Klimatski rizik	Očekivani učinak	Postojeći stupanj razine rizika	Očekivana promjena intenziteta	Očekivana promjena učestalosti	Pokazatelji vezani uz rizik
	Pojava dugotrajne suše	Smanjenje dostupnosti vode za biološke ekosustave	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Duljina i učestalost sušnih razdoblja
	Ekstremne vrućine	Direktan utjecaj na velik dio sastavnica biološkog ekosustava, toplinski stres	Umjeren	Povećanje	Povećanje	Srednje maksimalne temperature zraka (tmax) (godišnje i po sezonama); Topli dani; Vrući dani; Tople noći; Trajanje toplih razdoblja, Tropske noći;
	Naleti snažnog vjetrova	Negativan utjecaj na biološke areale uslijed fizičkih oštećenja dijelova sustava	Nizak	Povećanje	Povećanje	Negativan utjecaj na pojedine dijelove areala bioloških ekosustava

Pojava pijavica i tornada	Negativan utjecaj na biološke areale uslijed fizičkih oštećenja dijelova sustava	Nizak	Povećan je	Povećan je	Negativan utjecaj na pojedine dijelove areala bioloških ekosustava
Pojava tuče	Negativan utjecaj na biološke areale uslijed fizičkih oštećenja dijelova sustava	Umjeren	Povećan je	Povećan je	Negativan utjecaj na pojedine dijelove areala bioloških ekosustava
Velike količine padalina u kratkom vremenskom razdoblju	Negativan utjecaj na biološke areale uslijed fizičkih oštećenja dijelova sustava	Nizak	Povećan je	Povećan je	Negativan utjecaj na pojedine dijelove areala bioloških ekosustava
Požari	Negativan utjecaj na biološke areale uslijed fizičkih oštećenja dijelova sustava	Nizak	Povećan je	Povećan je	Negativan utjecaj na pojedine dijelove areala bioloških ekosustava
Pojava novih vrsta, bolje prilagođenih novim klimatskim uvjetima	Kompeticija, destabilizacija postojećih ekosustava	Nizak	Povećan je	Povećan je	Negativan utjecaj na pojedine sastavnice bioloških ekosustava, promjena ekološke dinamike

7. MJERE PRILAGODBE NA UČINKE KLIMATSKIH PROMJENA I POVEĆANJE OTPORNOSTI GRADA PLETERNICE

Prilagođavanje na klimatske promjene, kako je definirano Zakonom o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (Narodne novine, broj 127/19), obuhvaća proces evaluacije negativnih posljedica klimatskih promjena i poduzimanje odgovarajućih akcija s ciljem prevencije ili minimizacije potencijalne štete koje one mogu prouzročiti.

Na sjednici održanoj 7. travnja 2020., Hrvatski sabor usvojio je Strategiju prilagodbe na klimatske promjene u Republici Hrvatskoj za period do 2040. godine, s izgledima do 2070. godine. Ovaj strateški dokument prvi je koji pruža ocjenu promjena klime za Hrvatsku do kraja 2040. i 2070. godine, potencijalne utjecaje i evaluacije ranjivosti. Glavni ciljevi Strategije su podizanje svijesti o značaju i prijetnjama koje klimatske promjene predstavljaju za društvo, kao i potreba za uključivanjem koncepta prilagodbe na klimatske promjene u trenutne i buduće politike radi smanjenja ranjivosti okoliša, ekonomije i društva. Osim toga, Strategija ima za cilj poticati znanstvena istraživanja koja bi omogućila dublje razumijevanje kompleksnih utjecaja klimatskih promjena i smanjenje stupnja neizvjesnosti povezane s tim učincima.

Aktivnosti usmjerene ka prilagodbi na klimatske promjene fokusiraju se na smanjenje ranjivosti i povećanje otpornosti prirodnih i društvenih sustava. Uključuje i iskorištavanje potencijalnih pozitivnih učinaka koji mogu proizaći iz klimatskih promjena. U okviru Akcijskog plana, prilagodba na klimatske promjene detaljno je elaborirana kroz seriju mjera prilagodbe. Te mjere predstavljaju odgovor na detaljnu analizu klime i klimatskih promjena unutar grada te analizu rizika i procjene ranjivosti različitih sektora na utjecaje klimatskih promjena, stvarajući temelj za smanjenje budućih rizika i iskorištavanje svih mogućih prednosti.

7.1 Sektor zgradarstva

Sektor zgradarstva kontinuirano se suočava s izazovima koje donose promjene klimatskih uvjeta i povezani ekstremni vremenski događaji. S obzirom na dugovječnost zgrada i infrastrukture te njihovu značajnu ekonomsku vrijednost, ključno je osigurati njihovu pripremljenost i otpornost na buduće klimatske utjecaje. Klimatske promjene imaju posebno snažan utjecaj na građevinski sektor, uzevši u obzir očekivani životni vijek zgrada i neophodnost obnove postojećih struktura kako bi se prilagodile novim ili budućim klimatskim uvjetima različitim od onih pri projektiranju i gradnji.

Među glavnim izazovima s kojima se sektor zgradarstva trenutno suočava, a koji zahtijevaju hitne akcije, su:

- Ekstremne količine oborina koje mogu prouzročiti probleme poput prodora vode, oštećenja temelja i podzemnih dijelova zgrada, te uništavanja građevina i infrastrukture;
- Ekstremni toplinski valovi koji mogu dovesti do zamora i ubrzanog starenja građevinskih materijala, smanjene ugodnosti boravka, negativnih učinaka na zdravlje stanovnika, kao i povećane potrebe za energijom za hlađenje;
- Izloženost zgrada velikim količinama snježnih padavina;

- Povećani rizik od slijeganja tla, što može ugroziti stabilnost građevinskih struktura i temelja;
- Rizik od jakih vjetrova, pojave pijavica i tornada;
- Mogućnost tuče koja može oštetiti vanjske dijelove zgrada;
- Rizik od požara otvorenog prostora koji može ugroziti sigurnost zgrada i njihovih stanovnika.

Zgrade mogu biti posebno ranjive na klimatske promjene zbog načina na koji su projektirane, poput niske otpornosti na ekstremne vremenske uvjete poput oluja, ili zbog svoje lokacije koja ih čini osjetljivima na specifične klimatske izazove. Prepoznavanje i rješavanje ovih izazova ključno je za osiguravanje dugoročne održivosti i otpornosti zgrada i infrastrukture, kao i za zaštitu ekonomije i društva od negativnih utjecaja klimatskih promjena.

Redni broj mjere	1
Ime mjere/aktivnost	Analiza utjecaja klimatskih rizika i ocjena ranjivosti sektora zgradarstva na učinke klimatskih promjena, usklađenje s tehničkom smjernicom EK o povećanju otpornosti infrastrukture
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	
Ostali uključeni dionici:	Pravne osobe specifične ekspertize iz ovog područja Upravitelji i vlasnici zgrada
Početak/kraj provedbe (godine)	2025.-2028.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Programi EU • Europski strukturni i investicijski fondovi • NPOO • FZOEU
Kratki opis/komentar	Cilj ove mjere je detaljno istražiti i zabilježiti posljedice koje klimatske promjene mogu imati na građevinski sektor u Pleternici, temeljeno na prethodno identificiranim rizicima i potencijalnim opasnostima. U skladu s ovim ciljem, nužno je da svi novi infrastrukturni projekti, kao i projekti rekonstrukcije i nadogradnje, budu u potpunosti usklađeni s tehničkom smjernicom Europske komisije o povećanju otpornosti infrastrukture pred klimatskim promjenama. Ova smjernica nudi okvir za integraciju principa otpornosti na klimatske promjene u planiranje, dizajn i realizaciju infrastrukturnih projekata, osiguravajući da građevinske

	strukture mogu izdržati i prilagoditi se predviđenim klimatskim uvjetima. Glavne komponente mjere obuhvaćaju: * Provođenje temeljitih analiza i ocjena kako bi se identificirali specifični klimatski rizici za građevinski sektor u Pleternici, uključujući ekstremne vremenske događaje kao što su poplave, toplinski valovi, pojačane oborine ili suše. * Razvoj strategija i akcijskih planova za povećanje otpornosti zgrada i infrastrukture, uključujući primjenu naprednih materijala, tehnika gradnje i sustava za upravljanje energijom i vodom. * Osiguravanje da projekti infrastrukture uključuju prilagodbe koje će im omogućiti da se nose s predviđenim promjenama klimatskih uvjeta, kao što su povećana izolacija, poboljšani sustavi odvodnje i korištenje zelenih tehnologija. * Edukacija i osvještavanje svih dionika uključenih u proces planiranja, izgradnje i upravljanja infrastrukturom o važnosti integracije otpornosti na klimatske promjene u svoje projekte. Kroz ovakav pristup, Grad Pleternica teži osigurati da njegova infrastruktura ostane funkcionalna, sigurna i održiva u svjetlu budućih klimatskih izazova, doprinoseći dugoročnoj otpornosti i održivom razvoju lokalne zajednice.
--	--

Redni broj mjere	2
Ime mjere/aktivnost	Mapiranje građevina u svrhu određivanja potencijala primjene zelenih tehnologija
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Pravne osobe specijalizirane za aktivnost
Ostali uključeni dionici:	Upravitelji zgrada
Početak/kraj provedbe (godine)	2025.-2027.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Programi EU • ESIF • FZOEU

Kratki opis/komentar	Cilj ove mjere je provesti temeljitu analizu i dokumentaciju potencijala za implementaciju zelenih tehnologija na javnim, višestambenim i komercijalnim zgradama. Proces mapiranja, oslanjajući se na detaljne procjene mikroklimatskih uvjeta pojedinih objekata i njihovih lokacija, cilja identificirati specifične zgrade i područja gdje bi se mogla primijeniti tehnologija zelenih krovova i fasada. Analiza bi trebala uključivati prijedloge za korištenje biljnih vrsta s niskim alergijskim potencijalom, koje su prikladne za klimatske uvjete Grada Pleternice, i koje mogu pružiti najbolje učinke u smislu energetske učinkovitosti, smanjenja potrošnje vode, pohrane ugljikova dioksida, kao i ublažavanja efekta zagrijavanja urbanih područja. Osim toga, analiza bi trebala obuhvatiti ocjenu tehničkih ograničenja i mogućnosti za instalaciju zelenih krovova i fasada, uključujući strukturne kapacitete zgrada, potrebnu infrastrukturu za održavanje i navodnjavanje, te procjenu troškova i potencijalnih ušteda. Također, bitno je razmotriti i kumulativni učinak koji zelene fasade i krovovi mogu imati na poboljšanje mikroklimatskih uvjeta na određenom području. Primjena zelenih tehnologija ne samo da doprinosi povećanju energetske učinkovitosti zgrada i smanjenju njihovog ekološkog otiska, već i poboljšava kvalitetu života stanovnika te estetsku vrijednost urbanih sredina. Kroz ovaj pristup, Grad Pleternica može postati predvodnik u primjeni održivih rješenja i tehnologija u građevinskom sektoru, čime se promiče održivi razvoj i podiže svijest o važnosti zelenih tehnologija u borbi protiv klimatskih promjena.
-----------------------------	--

Redni broj mjere	3
Ime mjere/aktivnost	Primjena tehnologije zelenih krovova i pročelja na zgradama u vlasništvu Grada Pleternica
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	odjel za komunalno-stambene djelatnosti i uređenje naselja
Ostali uključeni dionici:	Upravitelji javnih zgrada

Početak/kraj provedbe (godine)	2025.- 2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Programi EU • Europski strukturni i investicijski fondovi • FZOEU
Kratki opis/komentar	Implementacija tehnologije zelenih krovova i pročelja na zgradama koje su u vlasništvu Grada Pleternice predviđena je kao ključni dio strategije za promicanje održivog razvoja i poboljšanje energetske učinkovitosti. Nakon detaljnog mapiranja i identifikacije zgrada pogodnih za primjenu zelenih tehnologija, planira se njihova implementacija u skladu s dostupnim resursima. Svaka zgrada u vlasništvu Grada Pleternice koja je predmet energetske obnove bit će pojedinačno analizirana s ciljem uvrštavanja zelenih tehnologija u projekt obnove. Ovaj pristup uključuje: Detaljnu procjenu strukturnih i mikroklimatskih karakteristika svake zgrade kako bi se utvrdila njihova kompatibilnost s tehnologijom zelenih krovova i pročelja. Razmatranje specifičnih potreba i uvjeta svake zgrade, uključujući osvjetljenje, izloženost suncu, vjetru i drugim elementima, te odabir odgovarajućih biljnih vrsta koje mogu prosperirati u takvim uvjetima. Projektiranje sustava za održavanje zelenih krovova i pročelja, uključujući sustave za navodnjavanje i drenažu, kako bi se osigurala njihova dugoročna održivost i minimalan utjecaj na strukturni integritet zgrada. Analizu troškova i koristi implementacije zelenih tehnologija, uključujući potencijalne uštede energije, povećanje vrijednosti nekretnina, kao i doprinos smanjenju urbanog toplinskog otoka i poboljšanju kvalitete zraka. Primjenom zelenih tehnologija na zgradama u vlasništvu Grada Pleternice, cilj je postići višestruke koristi: od energetske uštede i smanjenja emisija CO₂ do poboljšanja estetike i kvalitete životnog prostora. Ova inicijativa ne samo da će promicati održivost i energetske efikasnost, već će i poslužiti kao model za buduće

	projekte zelenih tehnologija u gradskom i širem kontekstu.
--	--

Redni broj mjere	4
Ime mjere/aktivnost	Osmišljavanje i provođenje programa informiranja i edukacije javnosti o prednostima klimatski otpornih zgrada
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Gradske tvrtke i ustanove
Ostali uključeni dionici:	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Udruge civilnog društva
Početak/kraj provedbe (godine)	2025 – 2027
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Programi EU • Europski strukturni i investicijski fondovi • FZOEU
Kratki opis/komentar	Cilj je razvoj i distribucija promotivnih materijala koji će služiti kao vodič za implementaciju koncepta klimatski otpornih zgrada, kako za nove tako i za postojeće objekte. Materijali će obuhvatiti ocjenu učinka predloženih mjera s energetske, ekonomske i ekološke aspekta, pružiti pregled nadležnih institucija odgovornih za provedbu tih mjera, te predstaviti dostupne modele financiranja i mehanizme potpore za njihovu realizaciju. Promocija ovih materijala zahtijeva korištenje širokog spektra komunikacijskih kanala kako bi se osiguralo da informacije dopru do svih relevantnih dionika, uključujući: Izradu informativnih brošura i vodiča koji detaljno opisuju korake i prednosti implementacije klimatski otpornih mjera u zgradarstvu, koji će biti dostupni u digitalnom formatu na web stranicama gradskih i lokalnih institucija te u tiskanom obliku na javnim mjestima poput gradskih ureda, knjižnica i centara za posjetitelje. Organizaciju radionica, seminara i konferencija namijenjenih arhitektima, inženjerima, izvođačima radova, vlasnicima zgrada i drugim zainteresiranim

	stranama, s ciljem dubljeg razumijevanja koncepta klimatske otpornosti i praktičnih koraka za njegovu primjenu. Korištenje društvenih mreža i online platformi za širenje svijesti i obrazovanje javnosti o važnosti i prednostima klimatski otpornih zgrada, uključujući dijeljenje uspješnih primjera projekata, video materijala i studija slučaja. Suradnja s lokalnim medijima za objavu članaka, intervjuja i priloga koji ističu značaj i potrebu za klimatskom otpornošću u sektoru zgradarstva, kao i poticanje javne rasprave na ovu temu. Razvoj partnerstava s obrazovnim institucijama za integraciju tema klimatske otpornosti i održive gradnje u kurikule i edukacijske programe, kako bi se buduće generacije stručnjaka osvijestile o ovim ključnim pitanjima. Kroz ovakav integrirani pristup komunikaciji, cilj je potaknuti široku primjenu mjera za klimatsku otpornost u graditeljstvu, osiguravajući dugoročnu održivost i otpornost urbanih sredina na izazove klimatskih promjena.
--	---

7.2 Sektor energije

Klimatske promjene donose povećanu učestalost i intenzitet ekstremnih vremenskih uvjeta, što ima značajan utjecaj na energetske sektor, uključujući proizvodnju, prijenos, distribuciju i potrošnju energije. Promjene u obrascima padalina, ekstremne temperature i druge klimatske varijacije mogu negativno utjecati na učinkovitost energetskih sustava. Sustavi prijenosa i distribucije posebno su izloženi riziku zbog promijenjenih sezonskih uzoraka potrošnje i izravnih fizičkih oštećenja uzrokovanih ekstremnim vremenskim događajima. Stariji dijelovi mreže posebno su ranjivi na takve utjecaje. Proizvodnja električne energije može biti ugrožena zbog smanjene dostupnosti vode potrebne za hlađenje postrojenja, a poplave predstavljaju jedan od najvećih rizika ne samo za proizvodna postrojenja već i za povezanu fizičku infrastrukturu. Očekivane promjene u sezonskoj potražnji za energijom, posebno povećana potreba za električnom energijom tijekom toplinskih valova, predstavljaju dodatni izazov za elektroenergetski sektor.

Glavne grupe rizika koje klimatske promjene predstavljaju za energetske sektor uključuju:

- Povećano opterećenje elektroenergetskog sustava tijekom toplinskih valova, što dovodi do veće potrošnje energije i potencijalnih prekida u opskrbi.
- Oštećenja distribucijskih mreža uzrokovana ekstremnim vremenskim događajima, što može rezultirati prekidima u isporuci energije.

- Fizička oštećenja na proizvodno-distribucijskim sustavima zbog ekstremnih vremenskih događaja, uključujući poplave i oluje, što može dovesti do dugotrajnih prekida u opskrbi.
- Negativni utjecaj klizišta na energetske infrastrukture, posebno u područjima sklona eroziji i nestabilnom tlu.
- Suša koja rezultira nedostatkom vode za hlađenje u energetskim postrojenjima, što smanjuje njihovu proizvodnu učinkovitost i kapacitet.

Prepoznavanje i adresiranje ovih rizika ključno je za osiguranje otpornosti energetskog sektora na klimatske promjene, zahtijevajući strateško planiranje i implementaciju prilagodbenih mjera koje će minimizirati potencijalne negativne utjecaje i osigurati pouzdanu opskrbu energijom u budućim klimatskim uvjetima.

Redni broj mjere	5
Ime mjere/aktivnost	Analiza postojeće distribucijske mreže te jačanje njene otpornosti na učinke klimatskih promjena
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	HEP ODS
Ostali uključeni dionici:	MGOR, HERA, HROTE, DHMZ
Početak/kraj provedbe (godine)	2025. – 2028.
Izvor sredstava za provedbu	• HEP-Operator distribucijskog sustava • Proračun Grada Pleternice • Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Klimatske promjene mogu imati značajan utjecaj na potrošnju električne energije i topline, kao i na raspored korištenja energije, uslijed čega dolazi do promjena u potražnji i opterećenjima distribucijskih sustava. Očekuje se da će distribucijska mreža električne energije biti više pogođena nego toplinska mreža, dok je plinska mreža procijenjena kao najmanje ugrožena klimatskim promjenama. Međutim, toplinski valovi i drugi ekstremni vremenski uvjeti mogu ozbiljno testirati otpornost i pouzdanost ovih distribucijskih sustava. Glavni cilj je provesti sveobuhvatnu analizu kako bi se procijenila otpornost distribucijskih sustava električne energije, topline i prirodnog plina na utjecaj klimatskih promjena, s posebnim naglaskom na izazove koje predstavljaju toplinski valovi. Analiza bi trebala uključivati: • Procjenu trenutnog stanja i kapaciteta svakog distribucijskog sustava da odgovori na povećane potrebe tijekom ekstremnih vremenskih uvjeta.

	• Identifikaciju ključnih ranjivih točaka unutar svakog sustava koje bi mogle biti kompromitirane uslijed klimatskih promjena. • Razvoj strategija i mjera za jačanje otpornosti distribucijskih mreža, uključujući modernizaciju infrastrukture, povećanje fleksibilnosti i kapaciteta sustava te implementaciju naprednih tehnoloških rješenja za nadzor i upravljanje. Ove aktivnosti bi se trebale uskladiti s mjerom E-06 iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine, s perspektivom do 2070. godine, kako je objavljeno u Narodnim novinama (NN 46/2020). Strategija ističe potrebu za prilagodbom energetskog sektora na klimatske promjene i za osiguranje dugoročne otpornosti energetske infrastrukture kao ključnih elemenata za održavanje pouzdane opskrbe energijom i smanjenje rizika od prekida uslijed klimatskih promjena. Kroz implementaciju ovih mjera, cilj je osigurati da distribucijski sustavi električne energije, topline i prirodnog plina postanu otporniji na klimatske promjene, osiguravajući time kontinuiranu i pouzdanu opskrbu energijom unatoč izazovima koje predstavljaju promjene klime.
--	---

Redni broj mjere	6
Ime mjere/aktivnost	Poticanje lokalne proizvodnje energije iz obnovljivih izvora na građevinama u kombinaciji s primjenom elemenata zelene infrastrukture
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice
Ostali uključeni dionici:	Vlasnici i upravitelji zgrada/građevina Tvrtke specijalizirane za projektiranje i izvođenje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora Tvrtke specijalizirane za projektiranje i izvođenje elemenata zelene infrastrukture na građevinama

Početak/kraj provedbe (godine)	2025. – 2027.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun vlasnika/upravitelja zgrada/građevina • Proračun Požeško-slavonske županije • Europski strukturni i investicijski fondovi • FZOEU
Kratki opis/komentar	Klimatske promjene mogu značajno utjecati na potrošnju električne energije i topline, kao i na raspored njihove upotrebe, s potencijalno negativnim posljedicama na proizvodne i distribucijske sustave zbog sve češćih ekstremnih vremenskih uvjeta. Lokalna proizvodnja energije nudi brojne prednosti, posebno u kontekstu oštećenja distribucijskih mreža ili nedostatka proizvodnje zbog nedostupnosti energenata ili vode potrebne za hlađenje postrojenja. U tim slučajevima, lokalna proizvodnja postaje ključna opcija za održavanje energetske neovisnosti i sigurnosti. Kombiniranje lokalne proizvodnje energije, primjerice iz sunčanih elektrana, s elementima zelene infrastrukture kao što su biosolarni krovovi, može stvoriti sinergijski učinak koji povećava učinkovitost obaju sustava. Biosolarni krovovi ne samo da proizvode čistu energiju već i pridonose smanjenju otjecanja oborinskih voda, poboljšavaju izolacijska svojstva zgrada te smanjuju urbanu toplinu, doprinoseći tako smanjenju energetske potrošnje za hlađenje. Ovaj integrirani pristup ne samo da optimizira proizvodnju i potrošnju energije, već i pruža dodatne ekološke i socijalne benefite, kao što su poboljšanje kvalitete zraka i stvaranje prijatnijih životnih prostora. Fokusiranjem na lokalnu proizvodnju energije i integraciju sa zelenom infrastrukturom, može se znatno smanjiti ranjivost na negativne utjecaje klimatskih promjena, povećati energetska sigurnost i neovisnost, te pridonijeti smanjenju emisija stakleničkih plinova. Osim toga, takav pristup promiče održiv razvoj i podiže svijest o važnosti obnovljivih izvora energije i zelene infrastrukture kao ključnih komponenti u borbi protiv klimatskih promjena.

7.3 Sektor vodoopskrbe i odvodnje

Upravljanje vodnim resursima suočava se s izazovima zbog klimatskih promjena, posebice zbog velike osjetljivosti voda na promjene u klimi. Glavni rizici uključuju:

- Smanjenje raspoloživosti pitke vode zbog dugotrajnih suša
- Zagađenje izvorišta vode
- Veći rizik od poplava
- Oštećenja na infrastrukturi za vodoopskrbu uzrokovana klizištima

Bez odgovarajućih mjera protiv klimatskih promjena unutar hidrološkog sektora, moguće su veće i češće štete od negativnih efekata vode, kao što su poplave i erozija, posebno na vodnim tokovima, sustavima za odvodnju i u gradskim područjima. U smislu korištenja voda, očekuje se smanjenje opskrbe vodom za stanovništvo i gospodarstvo zbog suša koje dovode do nedostatka svježe vode. U poljoprivredi će vjerojatno biti primjetna ljetna nestašica vode zbog povećane potražnje (uslijed viših temperatura i evapotranspiracije) i smanjene dostupnosti vode iz izvorišta.

Ova ranjivost vodenog sektora na klimatske promjene je prepoznata u ključnom planu za upravljanje vodama, Planu upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016.-2021. Prema ovom dokumentu, očekuje se porast rizika od poplava zbog promjena u trajanju, intenzitetu i frekvenciji ekstremnih padalina, zajedno s promjenama u korištenju zemljišta, što postavlja pitanje potrebe za prilagodbom strategija upravljanja rizicima od poplava.

Iako postoji generalni trend prenošenja informacija i zaključaka iz globalnih dokumenata i literature, nedostaje temeljitih studija koje bi kvantificirale utjecaje klimatskih promjena na vodni sektor. Posebno su rijetka istraživanja koja bi integrirala različite sektore i discipline kako bi istražila promjene u količini i kvaliteti voda, utjecaje na vodne ekosustave te moguće prilagodbe.

Stoga je ključno pokrenuti multidisciplinarna istraživanja s ciljem dobivanja pouzdanih rezultata koji bi služili kao osnova za izradu efektivnih strategija prilagodbe.

Redni broj mjere	7
Ime mjere/aktivnost	Identificirati osjetljive skupine društva i kritičnu imovinu na poplave
Nositelj aktivnosti:	Hrvatske vode
Partneri u provođenju aktivnosti:	Grad Pleternica
Ostali uključeni dionici:	Državna uprava za zaštitu i spašavanje
Početak/kraj provedbe (godine)	2025.-2026.
Izvor sredstava za provedbu	• Državni proračun • Proračun Grada Pleternice • Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Mjera ima za cilj smanjiti ljudske i materijalne gubitke u stambenim i poslovnim zonama grada Pleternice, koje su

	izložene visokom riziku od poplava. Fokus je na poboljšanju brzine i efikasnosti odgovora zajednice i odgovornih institucija u situacijama poplava, uz naglasak na identifikaciju i brigu o društvenim skupinama s prioritetom, čije će se potrebe brzo uvažavati, te će njihova područja i imovina biti prva na listi za evakuaciju i zaštitu. Neophodno je prepoznati naselja i domove koji su posebno ranjivi zbog svoje blizine vodotokovima, uzimajući u obzir i dostupnost infrastrukture te prisustvo odbrambenih nasipa. Detaljna analiza zanimanja i aktivnosti lokalnog stanovništva koje bi moglo biti zahvaćeno poplavom također je ključna. Korištenje meteoroloških i klimatskih podataka olakšat će određivanje perioda godine kada su poplave najizglednije za specifične lokacije, što je posebno važno za poljoprivredne aktivnosti. Također, precizno određivanje potreba i karakteristika socijalno ranjivih skupina povećat će učinkovitost procjene rizika od poplava i omogućiti bržu reakciju službi za spašavanje. U situacijama kada je rizik od poplava visok, baziran na identifikaciji ranjivih skupina, institucije bi trebale organizirati obrazovne programe za informiranje stanovništva koje je najviše ugroženo. Programi bi trebali uključiti mjere zaštite domova od poplava, zajedno s preporukama za gradnju ili prilagodbu infrastrukture u stambenim, poljoprivrednim i industrijskim zonama za smanjenje rizika od poplava.
--	--

Redni broj mjere	8
Ime mjere/aktivnost	Izgradnja sustava obrane od poplava na području grada Pleternica
Nositelj aktivnosti:	Hrvatske vode
Partneri u provođenju aktivnosti:	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Grad Pleternica Požeško-slavonska županija
Ostali uključeni dionici:	HIDROBEL D.O.O. za vodne usluge
Početak/kraj provedbe (godine)	2025.-2027.
Izvor sredstava za provedbu	- Hrvatske vode - Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Cilj mjere je smanjenje šteta na ljudima i imovini u stambenim i poslovnim područjima Grada Pleternice, koje su pod visokim rizikom od poplava.

Redni broj mjere	9
Ime mjere/aktivnost	Podizanje javne svijesti o značaju potrošnje vode u kućanstvima i utjecaju klimatskih promjena na vode kao sastavnicu okoliša
Nositelj aktivnosti:	Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije
Partneri u provođenju aktivnosti:	Grad Pleternica
Ostali uključeni dionici:	- Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije - Hrvatske vode
Početak/kraj provedbe (godine)	kontinuirano
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - Hrvatske vode - Državni proračun - FZOEU - Programi EU
Kratki opis/komentar	Voda, kao resurs, izrazito je osjetljiva na klimatske promjene, što utječe na njenu dostupnost i kvalitetu. S obzirom na sve veći problem dostupnosti vode, aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti o važnosti racionalne upotrebe vode i utjecaju klimatskih promjena na vodne resurse su izuzetno važne i potrebne. Za ovakve aktivnosti preporučuje se korištenje već postojećih komunikacijskih kanala, sustava i infrastrukture, uz istovremeni razvoj novih.

Redni broj mjere	10
Ime mjere/aktivnost	Smanjenje potrošnje vode pri održavanju zelenih javnih površina, rasadnika te športskih i rekreacijskih površina
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Tekija d.o.o. Korisnici javnih površina
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - Državni proračun - FZOEU - Programi EU
Kratki opis/komentar	Cilj mjere je optimizacija potrošnje vode pri održavanju i čišćenju javnih površina, zelenila, rasadnika, sportskih i rekreacijskih objekata. Prvi korak uključuje analizu upotrebe oborinske vode za navedene potrebe. Ova analiza bi trebala rezultirati preporukama za izgradnju

	odgovarajuće infrastrukture koja bi omogućila upotrebu oborinske i reciklirane vode, kao i prilagodbu procesa i opreme komunalnih poduzeća radi smanjenja potrošnje pitke vode. Treba razmotriti i mogućnost upotrebe vode iz bunara za iste svrhe.
--	---

Redni broj mjere	11
Ime mjere/aktivnost	Racionalizacija potrošnje vode u zgradama u vlasništvu Grada Pleternice
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Tekija d.o.o.
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Voda, izuzetno osjetljiva na klimatske promjene, suočava se s problemima dostupnosti i kvalitete na globalnoj i lokalnim razinama, što zahtijeva neprestane napore za racionalizaciju njene upotrebe. Grad Pleternica treba implementirati mjere za efikasniju upotrebu vode na objektima u svom vlasništvu ili korištenju. Prvi korak uključuje detaljnu analizu potrošnje vode za svaki objekt, oslanjajući se na dostupne podatke. Ova analiza trebala bi ocijeniti stanje postojeće vodne infrastrukture, načine upotrebe vode i identificirati područja mogućih poboljšanja, kako u smislu infrastrukture tako i u ponašanju korisnika. U drugoj fazi, planirana je implementacija specifičnih mjera, uključujući instalaciju pametnih vodomjera koji omogućavaju daljinsko očitavanje, kako bi se unaprijedila efikasnost potrošnje vode.

Redni broj mjere	12
Ime mjere/aktivnost	Izrada analize mogućnosti recikliranja otpadnih voda za ponovnu uporabu i sakupljanja kišnice
Nositelj aktivnosti:	Tekija d.o.o.
Partneri u provođenju aktivnosti:	Grad Pleternica Hrvatske Vode
Ostali uključeni dionici:	MGOR
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Tekija d.o.o. • Državni proračun • Programi EU

	FZOEU
Kratki opis/komentar	Recikliranje vode predstavlja strategiju prilagodbe koja ima za cilj očuvanje vodenih resursa kroz ponovnu upotrebu ne-pitke vode. Na primjer, voda korištena u kućanstvima za pranje rublja može se upotrebljavati za ispiranje WC-a ili navodnjavanje vrtova. Također, industrijski procesi mogu biti prilagođeni za korištenje vode u zatvorenim krugovima, primjerice za regulaciju temperature. Postoje dvije vrste ponovne uporabe vode: direktna i indirektna. Direktna upotreba uključuje korištenje pročišćene otpadne vode direktno u vodoopskrbni sustav bez miješanja s vodom iz prirodnih izvora, dok indirektna upotreba podrazumijeva miješanje pročišćene otpadne vode s prirodnom vodom. Implementacijom ovakvih mjera može se postići smanjenje potrošnje vode i troškova. Cilj je provesti analizu potencijala za ponovnu upotrebu vode unutar vodoopskrbnog i odvodnog sustava grada Pleternice.
Redni broj mjere	13
Ime mjere/aktivnost	Izrada analize i plana primjene integralnog koncepta odvodnje oborinskih voda
Nositelj aktivnosti:	Tekija d.o.o.
Partneri u provođenju aktivnosti:	- Grad Pleternica - Hrvatske vode
Ostali uključeni dionici:	Geotehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Smjer upravljanja vodama
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - Državni proračun - Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Tradicionalni hidrotehnički pristupi odvodnji oborinskih voda u urbanim područjima pokazuju mnoge nedostatke, što je potaknulo razvoj suvremenih koncepta za bolje upravljanje ovim resursom. Među njima se ističu integralni koncepti odvodnje, zelena infrastruktura te urbanistički dizajn osjetljiv na vodu, koji promiče planiranje urbanih prostora s naglaskom na očuvanju, zaštiti i ponovnoj uporabi vodenih resursa kroz decentralizirane pristupe. Postojeći sustav odvodnje površinskih voda treba revidirati s ciljem predlaganja sanacijskih mjera koje potiču zadržavanje oborinske vode što bliže mjestu njenog nastanka. Glavni cilj je demonstrirati kako prirodni procesi mogu unaprijediti upravljanje oborinskim vodama, poboljšati njihovo zadržavanje, kvalitetu, raznolikost biljnog i životinjskog svijeta te općenito kvalitetu života. Ključno je integrirati korištenje plave i zelene infrastrukture u

	urbane planove s namjerom povećanja otpornosti grada na klimatske promjene.
--	---

7.4 Sektor prometa

Klimatske promjene negativno utječu na cestovnu, tračničku i potpurnu prometnu infrastrukturu, s očekivanim povećanjem izvanrednih događaja poput intenzivnih kiša u kratkom razdoblju (poplave), snažnih vjetrova (oluje), te temperaturnih ekstrema (toplinski valovi i izrazito hladni periodi). Ovakvi uvjeti dovode do smanjene sigurnosti i povećanja troškova održavanja i popravaka na tračničkoj infrastrukturi, kao i do smanjene brzine, protočnosti i sigurnosti, uz direktnu materijalnu štetu na cestovnoj infrastrukturi, te porast troškova za njihovo održavanje.

Rizici se mogu grupirati kako slijedi:

- Oštećenja prometne infrastrukture uzrokovana ekstremnim vremenskim uvjetima, posebno vodovima i signalizaciji.
- Oštećenja infrastrukture uslijed klizišta.
- Ubrzano trošenje cestovne i tračničke infrastrukture zbog temperaturnih ekstrema.
- Potreba za organiziranjem brze i efikasne reakcije na izvanredne prometne poremećaje uzrokovane klimatskim promjenama.

Redni broj mjere	14
Ime mjere/aktivnost	Analiza utjecaja učinaka klimatskih promjena na prometnu infrastrukturu i prijedlog plana prilagodbe
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Uprava za ceste – Požeško-slavonske županije
Ostali uključeni dionici:	• Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture • HŽ infrastruktura d.o.o. • Hrvatske ceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta
Početak/kraj provedbe (godine)	2025. – 2028.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • FZOEU
Kratki opis/komentar	Klimatske promjene imaju dokazano negativan učinak na cestovnu, tračničku i prateću prometnu infrastrukturu. Zbog promjena klimatskih uvjeta, sve češće su izvanredni događaji poput obilnih kiša u kratkom vremenskom razdoblju (poplave), snažnih vjetrova (oluje) i temperaturnih ekstrema (toplinski valovi i ekstremno hladno vrijeme). Takvi uvjeti smanjuju sigurnost na tračničkoj infrastrukturi, povećavaju troškove popravka i

	održavanja te uzrokuju prekide u prometu. Cestovna infrastruktura je pod utjecajem ovih događaja na način da se smanjuje brzina i protočnost prometa, ugrožava sigurnost, uzrokuje direktna materijalna šteta i povećavaju troškovi za popravke i održavanje. Stoga je nužno temeljito procijeniti utjecaje klimatskih promjena i izraditi odgovarajući plan prilagodbe.
--	--

Redni broj mjere	15
Ime mjere/aktivnost	Održivo upravljanje cestovnim površinama s aspekta prilagodbe klimatskim promjenama
Nositelj aktivnosti:	Uprava za ceste – Požeško-slavonske županije
Partneri u provođenju aktivnosti:	Grad Pleternica
Ostali uključeni dionici:	- Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske - Hrvatske ceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030.
Izvor sredstava za provedbu	- Uprava za ceste - Požeško-slavonske županije - Proračun Grada Pleternice - Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Visoke temperature i intenzivno sunčevo zračenje mogu izazvati strukturne promjene na cestovnim (asfaltnim) površinama, što negativno utječe na promet i može dovesti do ograničenja ili čak zabrane korištenja pojedinih cestovnih dionica. Takva oštećenja postaju izraženija s povećanjem prometnog opterećenja, što posebno pogađa glavnu magistralu u Pleternici zbog velikog broja teških teretnih vozila koja se njome kreću prema graničnom prijelazu. Aktivnosti predviđene ovom mjerom uključuju: - Analizu trenutnog stanja cestovnih i pločničkih površina prema vrsti asfalta (sastavu) i strukturnom stanju; - Razmatranje upotrebe alternativnih mješavina asfalta otpornijih na visoke temperature i boljeg reflektirajućeg svojstva kako bi se smanjilo zagrijavanje površina; - Izradu plana prilagodbe za postojeće asfaltnu površinu temeljenog na pregledu dostupnih opcija prilagodbe;

	• Uspostavu protokola s ograničenjima za korištenje pojedinih dionica, uzimajući u obzir nosivost vozila; • Kontinuirano praćenje stanja asfaltnih površina i pravovremeno reagiranje na izražene temperaturne ekstreme; • Izgradnju zaobilaznice, ako zatreba, kako bi se teška teretna vozila preusmjerila s glavne magistrale.
--	---

7.5 Sektor poljoprivrede

Sektor poljoprivrede spada među najosjetljivije na posljedice klimatskih promjena. Te promjene već imaju negativan utjecaj na poljoprivrednu proizvodnju, trend koji će se nastaviti. Promjene temperature i oborinskih obrazaca, kao i ekstremni vremenski i klimatski uvjeti, već utječu na urod usjeva i proizvodnju stoke, što može rezultirati napuštanjem poljoprivrednih površina pogođenih lošim klimatskim uvjetima.

Vremenski i klimatski uvjeti također utječu na dostupnost vode potrebne za navodnjavanje, metode pojenja stoke, obradu poljoprivrednih proizvoda, kao i na uvjete prijevoza i skladištenja. Iako bi klimatske promjene mogle donijeti kratkoročne koristi poljoprivredi u nekim područjima sjeverne Europe zahvaljujući duljim sezonama rasta i povoljnijim uvjetima za uzgoj, očekuje se da će nestašica vode, toplinski valovi, velike količine oborina koje dovode do erozije tla i drugi ekstremni uvjeti smanjiti poljoprivredne prinose.

Mjere prilagodbe u poljoprivredi trebaju biti usklađene s nacionalnom Strategijom razvoja poljoprivrede Republike Hrvatske do 2030. godine, s posebnim fokusom na strateški cilj povećanja produktivnosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene. Iako su mjere i potpora u poljoprivredi većinom na razini države, postoji prostor za identifikaciju podržavajućih mjera na županijskoj razini.

Redni broj mjere	16
Ime mjere/aktivnost	Mapiranje potreba za razvojem infrastrukture za navodnjavanje i lokalnu proizvodnju energije za potrebe poljoprivrednih proizvođača
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Hrvatske vode Zavod za prostorno uređenje
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • NPOO • FZOEU

Kratki opis/komentar	Dostupnost vode za navodnjavanje i energija za potrebe poljoprivredne proizvodnje i prerade hrane ključni su faktori u prilagodbi poljoprivrede na klimatske promjene, a regionalne samouprave mogu imati značajnu ulogu u tom procesu. Potrebno je organizirati suradnju između predstavnika poljoprivrednog sektora (obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrtnici, tvrtke), predstavnika vodoprivrednog sektora na županijskoj razini i Zavoda za prostorno planiranje kako bi se razmotrile mogućnosti razvoja infrastrukture za navodnjavanje, poput magistralnih sustava. U segmentu proizvodnje energije, ključno je promicati i razvijati lokalnu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije, integrirajući je s poljoprivrednom proizvodnjom kako bi se ostvario sinergijski učinak. Ovo bi podrazumijevalo korištenje solarne energije, energije vjetra, biogoriva i drugih obnovljivih izvora u svrhu samoodržive i ekološki prihvatljive poljoprivredne proizvodnje.
-----------------------------	--

Redni broj mjere	17
Ime mjere/aktivnost	Poticanje inovacija u poljoprivredi s ciljem razvoja inovativnih rješenja za prilagodbu na učinke klimatskih promjena
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice Poduzetnički centar Grada Pleternice
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • NPOO • FZOEU • Programi EU

Kratki opis/komentar	Inovacije igraju ključnu ulogu u brzom prilagodbi i povećanju otpornosti na klimatske promjene unutar većine sektora, uključujući poljoprivredu. Kroz inovativan pristup koji omogućava povezivanje sektora poljoprivrede, kao nositelja problema, s nositeljima potencijalnih rješenja, moguće je ubrzati proces prilagodbe i pojačati otpornost sektora. Takav pristup ne samo da doprinosi razvoju gospodarstva, već i stvara nove poslovne prilike i radna mjesta, istovremeno adresirajući izazove klimatskih promjena.
-----------------------------	--

Redni broj mjere	18
Ime mjere/aktivnost	Očuvanje održive poljoprivrede u prirodnim ekosustavima
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.
Ostali uključeni dionici	Poljoprivredni proizvođači
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • NPOO • FZOEU • Programi EU
Kratki opis/komentar	Cilj je razvoj sustava poljoprivredne proizvodnje u kojem koegzistiraju tradicijski načini uzgoja i suvremene tehnike prilagodbe klimatskih promjenama. Tradicijska poljoprivreda predstavlja održivi način iskorištavanja prirodnih ekosustava i pridonosi očuvanju tradicijskih krajobrazu, raznovrsnosti staništa i povećanju bioraznolikosti. Prilagodba ruralnih područja na ključne klimatske izazove postaje preduvjet za opstanak gospodarstva i daljnji gospodarski razvoj tih područja. Nedostatak vlage u tlu otežava razvoj i dozrijevanje poljoprivrednih kultura, smanjuje njihov prinos, kao i produktivnost stoke. Visoke temperature zraka otežavaju ili posve inhibiraju razvoj poljoprivrednih kultura i povećavaju

	evapotranspiraciju. Duga sušna razdoblja mogu i posve uništiti urod poljoprivrednih kultura. Proljetni mrazovi i tuča oštećuju poljoprivredne kulture, a često i posve uništavaju njihov urod, naročito u voćarstvu, vinogradarstvu i povrtlarstvu.
--	---

7.6 Sektor šumarstva

U kontekstu okoliša i bioraznolikosti, poljoprivreda i šumarstvo suočavaju se s rizicima uzrokovanim promjenom klimatskih uvjeta. Poljoprivreda i šumarstvo posebno je osjetljivo na promjene vremenskih uvjeta, dok su fizikalni i (bio)kemijski procesi koji se odvijaju u tlu, biljkama i životinjama značajno određeni vlažnošću tla i temperaturom zraka.

Rizici povezani s klimatskim promjenama obuhvaćaju:

- Veću učestalost šumskih požara
- Ograničenu dostupnost obradivih površina
- Negativne posljedice ekstremnih vremenskih događaja na šumske ekosustave
- Ograničenje u dostupnosti vode za navodnjavanje
- Smanjenje dostupnosti šumske biomase
- Povećanje troškova upravljanja šumama
- Poremećaj prirodnog sastava šumskih zajednica
- Nestašica zelenih površina u urbanim sredinama
- Klimatske promjene
- Povećana razina CO₂
- Smanjena kvaliteta zraka zbog nedostatka zelenih površina

Redni broj mjere	19
Ime mjere/aktivnost	Poticanje razvoja zelene infrastrukture na području Grada Pleternice
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Hrvatske šume, Pleternički komunalac
Ostali uključeni dionici:	• Dobrovoljna vatrogasna društva Grada Pleternice • Udruge civilnog društva • Građani
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun
Kratki opis/komentar	U svjetlu sve učestalijih klimatskih izazova koji prijete našim zajednicama, ova mjera utječe na prilagodbu klimatskim promjenama u svrhu jačanja otpornosti urbanih sredina. U vrijeme kada se suočavamo s bezprecedentnim klimatskim izazovima, zajednička nam je dužnost djelovati odlučno i brzo kako bismo zaštitili

	naše prirodne resurse i osigurati zdraviju budućnost za naše zajednice. Ova mjera pruža jačanje otpornosti urbanih sredina kroz transformaciju zelenih površina na području Grada Pleternice i prigradskih naselja što na sebe veže modele održivog i otpornog zelenog okruženja. Navedeno će se postići kroz projekte i faze koje imaju za cilj prilagoditi urbane sredine klimatskim promjenam.
--	---

7.7 Zdravlje i sigurnost

Zdravstveni sektor igra ključnu ulogu u adresiranju utjecaja klimatskih promjena na lokalne zajednice. Klimatske promjene utjecat će na zdravlje građana u budućnosti, stoga je od izuzetne važnosti planirati aktivnosti usmjerene na zaštitu zdravlja. Klimatske promjene će izazvati nove zdravstvene rizike i pojačati intenzitet već postojećih zdravstvenih problema. Mogući su direktni i indirektni učinci na zdravlje ljudi, životinja i biljaka. Direktni učinci javljaju se kao posljedica promjena u intenzitetu i učestalosti ekstremnih vremenskih događaja, poput izraženih toplinskih valova i poplava. Indirektni učinci manifestiraju se kroz promjene u učestalosti bolesti koje prenose vektori, poput bolesti koje šire komarci i krpelji, promjene u kvaliteti vode, hrane i zraka.

Rizici povezani s klimatskim promjenama uključuju:

- Negativan utjecaj na ljudsko zdravlje uslijed ekstremnih temperatura
- Porast učestalosti bolesti povezanih s klimatskim promjenama
- Povećanu potrebu za angažmanom civilne zaštite zbog ekstremnih vremenskih događaja, što predstavlja osnovni mehanizam zaštite lokalne zajednice od ekstremnih klimatskih uvjeta.

Redni broj mjere	20
Ime mjere/aktivnost	Implementacija Protokola o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućina
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije Tekija d.o.o. Gradsko društvo Crvenog križa Zdravstvene i socijalne ustanove Ustanove za odgoj i obrazovanje Udruge Pružatelji usluga javnog prijevoza
Ostali uključeni dionici:	Državni hidrometeorološki Zavod
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Cilj je minimizirati rizike za populaciju kroz sistematsku primjenu mjera podrške tijekom perioda toplinskih valova,

	koje su specificirane u Protokolu za postupanje i preporuke za obranu od visokih temperatura. Za efektivno smanjenje rizika za stanovništvo, planirane mjere uključuju: • Poboljšanje sistema za rano upozoravanje na toplinske valove kako bi informacije bile dostupne svim segmentima društva; • Intenziviranje skrbi za pojedince koji zahtijevaju asistenciju (obitelj, susjedi, socijalne usluge); • Specijalizirane edukacije za osoblje zaduženo za brigu o starijim osobama; • Dodatna pažnja usmjerena prema vulnerabilnim grupama (djeca, trudnice, starije osobe, osobe s kroničnim bolestima); • Identifikacija osoba s povećanim rizikom i onih koji trebaju specijaliziranu pomoć (kronično bolesni, osobe koje žive same); • Osiguranje dostatnosti ljudskih i zdravstvenih resursa u slučaju toplinskog vala; • Pružanje besplatne pitke vode na javnim mjestima za vrijeme ekstremnih vrućina (postavljanje javnih vodnih stanica na lokacijama s velikim brojem ljudi); • Unapređenje i proširenje mreže uređaja za mjerenje UV indeksa unutar grada; • Informiranje o UV indeksu u sredstvima javnog prijevoza, uz preporuke o zaštiti od sunca; • Edukacija stanovništva o zdravim navikama boravka na suncu, uključujući izradu informativnih materijala na engleskom i hrvatskom jeziku u suradnji s profesionalnim udrugama i turističkom zajednicom; • Organiziranje preventivnih javnozdravstvenih pregleda kože i madeža s ciljem rane dijagnoze i prevencije malignih tumora kože.
--	---

Redni broj mjere	21
Ime mjere/aktivnost	Izrada analize povećanja učestalosti bolesti uslijed učinaka klimatskih promjena
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije
Ostali uključeni dionici:	Hrvatski zavod za javno zdravstvo Ministarstvo zdravstva Zdravstvene ustanove

	Državni hidrometeorološki Zavod
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Požeško-slavonske županije • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • FZOEU
Kratki opis/komentar	Cilj ove mjere jest provesti detaljnu analizu porasta pojavnosti bolesti povezanih s posljedicama klimatskih promjena, uz izradu smjernica za njihovo ublažavanje. Važno je u proces analize uključiti sve bitne sudionike te osigurati pravodobno dijeljenje rezultata kako bi se olakšalo planiranje mjera za pripremu i prilagodbu zdravstvenog sustava.

Redni broj mjere	22
Ime mjere/aktivnost	Planiranje i izgradnja sigurnih točaka u slučaju ekstremnih meteoroloških uvjeta
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Stožer civilne zaštite Grada Pleternice HGSS
Ostali uključeni dionici:	Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije Državni hidrometeorološki Zavod Vatrogasna zajednica
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2027.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Modeliranje mikroklima i ostale analitičke studije trebaju pružiti detaljan uvid u dijelove Grada Pleternice koji su najviše izloženi riziku od ekstremnih vremenskih uvjeta, kako po vrsti tako i po frekvenciji. Cilj ove inicijative je planiranje i uspostava „zaštitnih“ lokacija koje bi u situacijama ekstremnih vremenskih događanja pružale utočište građanima, smanjujući time potencijalne zdravstvene i sigurnosne rizike.

7.8 Prostorno planiranje i upravljanje zemljištem

Urbanističko i prostorno planiranje igraju presudnu ulogu u razvoju nove, klimatski otporne infrastrukture. Ključno je shvatiti da se klimatska otpornost ne postiže samo kroz tehnička rješenja, već započinje već u fazi planiranja, odabirom lokacije i potrebama za kompenzacijskim mjerama. Temeljita analiza potencijalnih klimatskih utjecaja na odabranu lokaciju je neophodna. Ovo omogućava da se infrastrukturni projekti smjeste na način koji ne generira dodatne troškove za investitore zbog lokalnih klimatskih efekata. U cilju jačanja

otpornosti na klimatske promjene, važno je razmotriti ulogu zelene infrastrukture i drugih zaštitnih mjera koje mogu pružiti značajne prednosti. Zelena infrastruktura često predstavlja isplativije rješenje, kako u pogledu početnih investicija, tako i održavanja. Pravilno planirana i implementirana zelena infrastruktura donosi mnoge koristi, uključujući smanjenje efekta urbanih toplinskih otoka, povećanje energetske učinkovitosti zgrada, poboljšanje ljudskog zdravlja, te doprinos smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Redni broj mjere	23
Ime mjere/aktivnost	Integracija koncepta zelene i plave infrastrukture u procese prostornog i strateškog planiranja
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice
Ostali uključeni dionici:	Udruge civilnog društva
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • FZOEU • Programi EU
Kratki opis/komentar	Esencijalno je uključiti koncepte zelene i plave infrastrukture u procese i politike prostornog planiranja te u ostale strateške dokumente. Kod izrade Generalnih urbanističkih planova preporučuje se detaljna usmjerenost na zelenu i plavu infrastrukturu kao ključne faktore u organizaciji prostora. Cilj ove inicijative je strateško i sistematsko razvijanje zelene i plave infrastrukture na području Grada Pleternice, s posebnim fokusom na lokacije gdje je takva infrastruktura nedovoljno razvijena, kako bi se osiguralo da planiranje i razvoj infrastrukture budu u skladu s očekivanim posljedicama klimatskih promjena. Elementi zelene i plave infrastrukture trebali bi biti integrirani tako da budu obvezni dio posebnih uvjeta gradnje prilikom izdavanja građevinskih dozvola.

Redni broj mjere	24
Ime mjere/aktivnost	Provedba konkretnih mjera izgradnje zelene infrastrukture na kritičnim točkama i praćenje učinka
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	
Ostali uključeni dionici:	Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije

Početak/kraj provedbe (godine)	2024.- 2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • FZOEU • Programi EU • Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Cilj ove mjere jest uspostaviti zelenu infrastrukturu u razvojnim područjima Pleternice koja su sklonija formiranju urbanih toplinskih otoka, kako bi se njihovo formiranje spriječilo ili smanjilo njihovo utjecanje. Izbor vegetacije treba biti usmjeren na vrste koje, pored sposobnosti prilagodbe, posjeduju i visoku otpornost na promjene klimatskih uvjeta. Nužno je neprekidno pratiti temperaturne promjene na području Pleternice i, prema potrebi, primjenjivati mjere zelene infrastrukture za odgovor na te promjene.

7.9 Okoliš i bioraznolikost

Okoliš i bioraznolikost ključni su resursi na kojima se temelji razvoj turizma lokalne zajednice i stvaranje uvjeta za kvalitetan život njenih stanovnika. Bioraznolikost, koja uključuje sve biljne i životinjske vrste prisutne u određenom habitatu, posebno je osjetljiva na posljedice klimatskih promjena. Njena važnost posebno dolazi do izražaja kroz njen utjecaj na poljoprivrednu proizvodnju.

Rizici za bioraznolikost mogu se kategorizirati u nekoliko osnovnih grupa:

- Gubitak prirodnih staništa
- Širenje invazivnih vrsta
- Nestanak ili izumiranje endemskih biljnih i životinjskih vrsta
- Promjene u raspodjeli tipova staništa
- Nestanak određenih tipova staništa

Redni broj mjere	25
Ime mjere/aktivnost	Uspostava sustava prilagodljivog upravljanja prirodnim staništima
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice
Ostali uključeni dionici:	Geografski odsjek PMF-a u Gradu Zagrebu JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Programi EU (LIFE) • FZOEU

Kratki opis/komentar	Bioraznolikost predstavlja temeljnu vrijednost za gospodarstvo i opću dobrobit čovječanstva, no suočava se s ozbiljnom prijetnjom zbog njenog postupnog gubitka. Na globalnoj razini, zaštita bioraznolikosti i očuvanje njenih prirodnih kapaciteta postavljeni su kao ključni prioriteti. Klimatske promjene već imaju utjecaj na bioraznolikost i predviđa se da će kroz ovo stoljeće postati njen najveći izazov. Direktni učinci klimatskih promjena na bioraznolikost obuhvaćaju: • Promjene u brojnosti i raspodjeli vrsta; • Promjene u staništima koja vrste naseljavaju; • Fenološke promjene koje mogu uzrokovati prekid međuvrtnih odnosa; • Promjene u strukturi zajednica; • Promjene u ekosistemskim procesima i funkcijama; • Smanjenje prostora dostupnog za staništa i ekosustave. Prilagodljivo upravljanje prirodnim ekosustavima predstavlja proces koji obuhvaća provedbu mjera i njihovo praćenje kroz monitoring. U kontekstu klimatskih promjena, prilagodljivo upravljanje zahtijeva razumijevanje mogućih utjecaja klimatskih promjena i povezanih nesigurnosti, planiranje mjera kao odgovor na te promjene, praćenje vrsta i ekosustava osjetljivih na klimu te evaluaciju efikasnosti upravljačkih strategija.
------------------------------------	---

7.10 Gospodarstvo i turizam

Turizam se prepoznaje kao sektor visoko osjetljiv na klimatske promjene. Klimatske promjene stvaraju nove izazove za turistički sektor, potičući ga na prilagodbu kako bi se očuvala visoka razina usluge. Među utjecajima klimatskih promjena na turizam nalaze se:

- Povećana potrošnja energije za održavanje komfora zbog porasta temperaturnih ekstrema;
- Veća potreba za medicinskim uslugama zbog mogućih zdravstvenih izazova;
- Promjene u atraktivnosti turističkih destinacija i ponude uslijed ekoloških promjena poput zagađenja zraka, utjecaja na bioraznolikost i očuvanje prirodnih pejzaža.

Sektor turizma stoga se potiče na inovativne pristupe i strategije prilagodbe kako bi se suprotstavio ovim izazovima i osigurala održiva budućnost

Redni broj mjere	26
Ime mjere/aktivnost	Poticanje poduzetništva i osnivanja gospodarskih subjekata vezanih uz sektore: klimatskih promjena, energetske učinkovitosti, ekološke proizvodnje, održivog razvoja
Nositelji aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternica
Ostali uključeni dionici:	JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • Programi unije • EIT/Climate KIC
Kratki opis/komentar	Promicanje poduzetništva i osnivanje poslovnih subjekata usmjerenih na borbu protiv klimatskih promjena, povećanje energetske efikasnosti, ekološku proizvodnju i održivi razvoj ključni su za prelazak iz ugljičnog u održivo društvo. Stoga je od iznimne važnosti poticati inovacije u ovim područjima, omogućiti njihovu primjenu u praksi i promovirati stvaranje poduzeća koja predvode društvene promjene prema održivijoj budućnosti. Također, ovo pridonosi izgradnji održive vizije grada i potiče gospodarski razvoj. Aktivnosti unutar ove mjere uključuju: • Razvoj sustava potpora ili natječaja za inovacije usmjerene na rješavanje ključnih pitanja povezanih s klimatskim promjenama koje su relevantne za Grad Pleternicu; • Uvođenje novih inicijativa za poticanje start-upova koji se bave i inoviraju u području borbe protiv klimatskih promjena; • Poticanje poduzetničkih inicijativa usmjerenih na održivost.

Redni broj mjere	27
Ime mjere/aktivnost	Razvoj koncepta održivog turizma
Nositelji aktivnosti:	Turistička zajednica Pleternice
Partneri u provođenju aktivnosti:	Grad Pleternica Gradske tvrtke i ustanove
Ostali uključeni dionici	Inovativna zajednica Ministarstvo nadležno za turizam

Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Turističke zajednice grada Pleternice • Proračun Požeško-slavonske županije • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • FZOEU
Kratki opis/komentar	Sektor turizma je prepoznat kao posebno osjetljiv na učinke klimatskih promjena. Zbog tih promjena, turistički sektor će se susresti s novim izazovima kako bi zadržao visoku razinu usluge. Utjecaji klimatskih promjena na turizam uključuju veću potrebu za energijom za očuvanje komfora zbog rasta temperaturnih ekstrema, povećanu potrebu za medicinskim uslugama, kao i promjene u privlačnosti turističkih destinacija zbog zagađenja zraka, utjecaja na bioraznolikost i očuvanje prirodnog pejzaža. Aktivnosti unutar ove mjere uključuju analizu utjecaja klimatskih promjena na turizam unutar Osječko-baranjske županije, razvoj smjernica za prilagodbu turizma na promjene klime u okolini Grada Pleternice, te stalno praćenje stanja turističke infrastrukture u široj regiji Pleternice.

Redni broj mjere	28
Ime mjere/aktivnost	Povećanje otpornosti na klimatske promjene u sektoru turizma
Nositelji aktivnosti:	Turistička zajednica Grada Pleternice
Partneri u provođenju aktivnosti:	Grad Pleternica Gradske tvrtke i ustanove
Ostali uključeni dionici	• Hrvatska gospodarska komora • JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Turistička zajednica Grada Pleternice • Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi
Kratki opis/komentar	Turizam se identificira kao sektor posebno osjetljiv na klimatske promjene, suočavajući se s potrebom za novim pristupima kako bi se održala kvaliteta usluge. Klimatske promjene donose izazove poput povećane potrebe za energijom za održavanje komfora zbog temperaturnih ekstrema, veće potrebe za medicinskim uslugama, te utjecaja na privlačnost turističkih destinacija uslijed

	zagađenja zraka i negativnih učinaka na bioraznolikost i prirodni pejzaž. Mjere za povećanje otpornosti turističkog sektora na klimatske promjene obuhvaćaju: • Edukativne inicijative usmjerene na informiranje turističkih radnika o utjecajima klimatskih promjena na turizam, kako bi se osigurala njihova sposobnost prilagodbe na promjene. • Razvoj infrastrukture za poboljšanje uvjeta boravka u gradskim područjima, uključujući instalaciju punktova s pitkom vodom na uobičajenim turističkim rutama ili postavljanje evaporativnih hlađenja za rashlađivanje. • Višejezične edukacijske materijale s preporukama za zdravstveno sigurno ponašanje na suncu i tijekom toplinskih valova, uključujući informacije o lokacijama s dostupnom pitkom vodom.
--	---

7.11 Horizontalne mjere

Redni broj mjere	29
Ime mjere/aktivnost	Edukacija i informiranje o klimatskim promjenama, energetske učinkovitosti i održivosti
Nositelji aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	Lokalna razvojna agencija Grada Pleternice Gradske tvrtke i ustanove
Ostali uključeni dionici:	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2026.
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Grada Pleternice • Državni proračun • Europski strukturni i investicijski fondovi • Financijska sredstva obrazovno-edukacijskih ustanova
Kratki opis/komentar	Razvijanje obrazovnih resursa dostupnih široj javnosti predstavlja ključnu mjeru koja se ujedno preklapa i stvara sinergijski učinak s prethodno navedenim mjerama 1, 2 i 3 u dijelu strategije ublažavanja utjecaja klimatskih promjena. U sklopu ove inicijative, naglasak je na unapređenju postojećih edukacijskih alata putem razvoja povezane mobilne aplikacije koja će omogućiti: • Praćenje klimatskih parametara i obavještanje o ekstremnim klimatskim uvjetima. • Identifikaciju lokacija gdje su zabilježeni ekstremni klimatski događaji putem digitalnih karata grada koje su već dostupne putem relevantnih portala.

	• Slanje upozorenja putem mobilne aplikacije o pojavi ekstremnih klimatskih uvjeta, prognozi takvih uvjeta unutar tjedan dana, promjenama u kakvoći zraka i vode te visokim koncentracijama peludi. • Pružanje savjeta građanima o prilagodbi na klimatske promjene kroz jednostavnu informacijsku uslugu dostupnu na jednom mjestu. Ovaj integrirani pristup obrazovanju i informiranju javnosti o klimatskim promjenama ključan je za podizanje svijesti i poticanje akcija za očuvanje okoliša i prilagodbu na izazove koje donosi promjena klime.
Redni broj mjere	30
Ime mjere/aktivnost	Poticanje korištenja elemenata osiguranja infrastrukture i imovine privatnih i pravnih osoba uslijed izvanrednih vremenskih događaja koji mogu imati štetne posljedice
Nositelj aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provođenju aktivnosti:	
Ostali uključeni dionici:	Građani Pravne osobe
Početak/kraj provedbe (godine)	2024. – 2030. (kontinuirano)
Izvor sredstava za provedbu	• Proračun Požeško-slavonske županije • FZOEU • Državni proračun • ESIF • NPOO
Kratki opis/komentar	Klimatske promjene dovode do češće pojave ekstremnih vremenskih fenomena poput tuče, snažnih vjetrova i obilnih oborina u kratkom vremenskom razdoblju, što može značajno utjecati na imovinu privatnih i pravnih subjekata, kao i javnu imovinu. Osiguranje imovine postaje sve važnije, ali isto tako postaje i financijski zahtjevnije. Stoga je potrebno poticati upotrebu osiguranja te razviti modele sufinanciranja na razini grada kako bi se olakšao teret financijskih izdataka. Osiguranje imovine postaje sve važnije zbog sve učestalijih ekstremnih vremenskih događaja uzrokovanih klimatskim promjenama, poput tuče, jakih vjetrova i obilnih oborina u kratkom vremenskom periodu. Ova

	pojava može imati značajan utjecaj na imovinu pravnih i fizičkih osoba te javnu imovinu. Uzimajući u obzir rizike koje klimatske promjene donose, potrebno je poticati korištenje osiguranja kao mjere zaštite imovine. Također, važno je razviti modele sufinanciranja na razini lokalne samouprave kako bi se olakšao financijski teret građana prilikom osiguravanja imovine od prirodnih nepogoda.
--	---

8. ENERGETSKO SIROMAŠTVO

Povećanje cijena energije, prateći nisku energetske učinkovitost zgrada i kućanskih uređaja, predstavlja ozbiljan socijalni i politički izazov. Sporazum gradonačelnika prepoznaje energetske siromaštvo kao ključni problem koji zahtijeva rješavanje paralelno s borbom protiv klimatskih promjena i prilagodbom na njihove posljedice. Potpisnici sporazuma obvezuju se osigurati održivu, sigurnu i pristupačnu energiju za sve građane. U europskom kontekstu, to znači provođenje mjera za suzbijanje energetske siromaštva koje poboljšavaju kvalitetu života i stvaraju pravedno i inkluzivno društvo.

Energetske siromaštvo općenito se definira kao nemogućnost kućanstva da osigura adekvatne uvjete stanovanja, uključujući energetske učinkovitost zgrade, pri čemu se koristi potrebna količina električne i toplinske energije za održavanje optimalne temperature, vlage i osvijetljenja doma, uz kontinuiran pristup učinkovitim energetske uslugama putem kućanskih uređaja. Europska komisija definira energetske siromaštvo kao situaciju u kojoj kućanstva nemaju pristup osnovnim energetske uslugama, uključujući adekvatno grijanje, hlađenje, rasvjetu i energiju potrebnu za kućanske uređaje. Ove usluge smatraju se osnovnima jer su ključne za socijalnu uključenost.

Energetske siromaštvo često je posljedica niskih primanja kućanstava, visokih troškova energije, loše energetske učinkovitosti zgrada i uređaja te nedostatka pristupa određenim energetske uslugama. Osobe koje žive u energetske siromaštvu često pate od lošeg fizičkog i mentalnog zdravlja te imaju ograničene mogućnosti sudjelovanja u zajednici.

Suzbijanje energetske siromaštva zahtijeva suradnju različitih dionika i sektora, uključujući energetske, socijalne i zdravstvene politike. To je kompleksan problem koji uključuje klimatske, energetske, socijalne, demografske i zdravstvene čimbenike te zahtijeva hitna rješenja.

Energetske siromaštvo prvi je puta postalo dio EU zakonodavstva 2009. godine kroz Treći energetske paket, s ciljem smanjenja energetske siromaštva i zaštite ranjivih potrošača energije. Deset godina kasnije, obvezno je izvješćavanje o energetske siromaštvu u državama članicama i provedba sustavnih mjera. Države članice obvezuju se na sustavni pristup suzbijanju energetske siromaštva prema novom paketu direktiva koji uključuje Sporazum gradonačelnika.

Energetske ranjivi potrošači obuhvaćaju različite skupine, poput korisnika socijalne pomoći, umirovljenika, osoba s invaliditetom i samohranih roditelja. Procjenjuje se da je jedno od deset građana EU pogođeno energetske siromaštvom.

Mjere za suzbijanje energetske siromaštva uključuju poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada i uređaja, poboljšanje sustava grijanja, korištenje obnovljivih izvora energije te informiranje i savjetovanje građana. Također se primjenjuju mjere zaštite potrošača, regulacija cijena za ranjive potrošače te izravna financijska pomoć.

U Republici Hrvatskoj, Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za razdoblje od 2021. do 2030. uključuje mjere za suzbijanje energetske siromaštva putem nacionalnog Programa

za suzbijanje energetske siromaštva. Države članice imaju obvezu izvještavanja o napretku u ostvarenju nacionalnog cilja smanjenja broja kućanstava u energetske siromaštva.

Lokalne vlasti igraju ključnu ulogu u provedbi mjera za suzbijanje energetske siromaštva. U Gradu Pleternici, mjere uključuju poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada, modernizaciju sustava grijanja te informiranje i savjetovanje građana o energetske učinkovitosti.

Suzbijanje energetske siromaštva zahtijeva integrirani pristup koji uključuje suradnju različitih sektora i dionika te primjenu različitih mjera usmjerenih na smanjenje troškova energije i povećanje raspoloživog dohotka kućanstava.

Redni broj mjere	1
Ime mjere/aktivnost	Sufinanciranje energetske obnove obiteljskih kuća za energetske siromašna kućanstva
Nositelji aktivnosti:	Grad Pleternica
Ostali uključeni dionici:	- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	Uračunato u mjeru smanjenja emisija CO ₂ br. 11
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	Uračunato u mjeru smanjenja emisija CO ₂ br. 11
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - Državni proračun - Europski strukturni i investicijski fondovi - Socijalni fond za klimatsku politiku
Kratki opis/komentar	Ova inicijativa se nadovezuje na Mjeru 11 ublažavanja utjecaja klimatskih promjena i Mjeru 4 prilagodbe na učinke klimatskih promjena, s fokusom na osiguravanje provedbe ključnih mjera energetske obnove kod energetski siromašnih, koji nemaju mogućnost osigurati potrebna financijska sredstva. Energetska obnova zgrada ključna je za smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje energetske učinkovitosti, ali za mnoge energetski siromašne građane financijska konstrukcija takvih projekata može biti nedostižna. Stoga je potrebno osmisliti mehanizme sufinanciranja ili alternativne modele financiranja kako bi se omogućila provedba ovih mjera čak i u slučaju ograničenih financijskih resursa. Kroz integriran pristup koji kombinira mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama, te usmjeravanjem na potrebe energetski siromašnih građana, može se osigurati da energetska obnova postane dostupna i za ove ranjive

	skupine. Ovo je ključno ne samo za smanjenje njihovih troškova energije i poboljšanje kvalitete života, već i za postizanje ciljeva održivosti i borbe protiv klimatskih promjena.
--	--

Redni broj mjere	2
Ime mjere/aktivnost	Zamjena kućanskih uređaja po sistemu „staro za novo“
Nositelji aktivnosti:	Grad Pleternica
Partneri u provedbi:	Crveni križ, Caritas
Ostali uključeni dionici:	- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	/
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	/
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - Državni proračun - Europski strukturni i investicijski fondovi - Socijalni fond za klimatsku politiku - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Kratki opis/komentar	Ova inicijativa predviđa uspostavu sustava pomoći kućanstvima za unaprjeđenje energetske učinkovitosti svojih kućanskih uređaja. Ključna komponenta ove mjere je primjena principa "staro za novo", prema kojem se kućanstva obvezuju na predaju starih, neučinkovitih uređaja prilikom nabavke novih, kako bi se osigurala ostvarivanja energetske uštede. Ova mjera će obuhvatiti sljedeće kućanske uređaje: - Hladnjaci - Zamrzivači - Perilice rublja - Implementacijom ovog sustava potiče se obnavljanje starih, manje energetski učinkovitih uređaja novima, što će rezultirati smanjenjem potrošnje energije i povećanjem energetske učinkovitosti kućanstava. Osim toga, ovakav pristup doprinosi i smanjenju ekološkog otiska, promičući odgovorno postupanje s elektroničkim otpadom i potičući kružnu ekonomiju.

Redni broj mjere	3
Ime mjere/aktivnost	Poboljšanja sustava grijanja i korištenje obnovljivih izvora energije
Nositelji aktivnosti:	Grad Pleternica

Partneri u provedbi:	Poduzetnički centar Pleternica d.o.o.
Ostali uključeni dionici:	- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Početak/kraj provedbe (godine)	2024.-2030.
Procjena uštede (MWh)	Uračunato u mjere smanjenja emisija CO ₂ br. 9 i 10
Procjena smanjenja emisije (t CO₂)	Uračunato u mjere smanjenja emisija CO ₂ br. 9 i 10
Izvor sredstava za provedbu	- Proračun Grada Pleternice - Državni proračun - Europski strukturni i investicijski fondovi - Socijalni fond za klimatsku politiku - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Kratki opis/komentar	Ova mjera je direktno povezana s Mjerama 9 i 10 te predviđa sufinanciranje unaprjeđenja ili zamjene sustava grijanja u kućanstvima. Prihvatljive aktivnosti uključuju poboljšanja energetske učinkovitosti sustava grijanja i zamjenu energenata koji su ekološki i financijski povoljniji, posebice sustavima koji koriste obnovljive izvore energije. Osim toga, ova mjera uključuje sufinanciranje ili poticanje primjene obnovljivih izvora energije u energetske siromašnim kućanstvima. To može obuhvaćati instalaciju solarnih panela, toplinskih pumpi ili drugih sustava koji koriste obnovljive izvore energije za grijanje ili proizvodnju električne energije. Cilj ove mjere je smanjiti troškove grijanja u energetske siromašnim kućanstvima, istovremeno povećavajući njihovu energetske učinkovitost i smanjujući emisije stakleničkih plinova. Poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije doprinosi se i diversifikaciji energetske sustava te povećanju otpornosti na klimatske promjene.

Pri implementaciji mjera za suzbijanje energetske siromaštva ključno je razmotriti da takve mjere neće uvijek automatski rezultirati energetske i emisijske uštedama. Primjerice, postoji mogućnost da kod određenog kućanstva, koje npr. nema sustav centralnog grijanja prije početka provedbe mjera, ukupna potrošnja energije za grijanje nakon implementacije mjera, unatoč povećanoj učinkovitosti sustava, bude veća. Međutim, korištenjem obnovljivih izvora energije, čak i ako dođe do porasta ukupne potrošnje energije za grijanje na razini kućanstva, moguće je postići smanjenje emisija stakleničkih plinova.

Ovo naglašava važnost holističkog pristupa u planiranju i provođenju mjera za suzbijanje energetske siromaštva. Potrebno je uzeti u obzir specifične karakteristike svakog kućanstva i

prilagoditi mjere kako bi se postigao optimalan balans između energetske učinkovitosti, ekonomičnosti i smanjenja emisija stakleničkih plinova.

Korištenje obnovljivih izvora energije kao što su solarne ili toplinske pumpe može biti ključno u ovom kontekstu jer omogućuje smanjenje emisija stakleničkih plinova čak i ako ukupna potrošnja energije poraste. To ukazuje na važnost promicanja obnovljivih izvora energije kao sastavnog dijela strategija za suzbijanje energetske siromaštva, kako bi se istovremeno postigli ciljevi održivosti i smanjenja emisija stakleničkih plinova.

9. PROCJENA SMANJENJA EMISIJA CO₂ ZA IDENTIFICIRANE MJERE DO 2030. GODINE

9.1 Uvodna razmatranja

Za potrebe procjene smanjenja emisija CO₂ do 2030. godine u sektorima zgradarstva, prometa i javne rasvjete u Gradu Pleternici, izrađene su projekcije energetske potrošnje i emisija za dva scenarija: scenarij bez mjera i scenarij s mjerama.

Scenarij bez mjera (engl. Business as usual, BAU) predstavlja osnovni scenarij koji predviđa porast energetske potrošnje zbog tržišnih kretanja i potrošačkih navika, bez sustavne primjene mjera, ali uz uobičajeno prihvaćanje novih tehnološki naprednih proizvoda kako se pojavljuju na tržištu.

Scenarij s mjerama predviđa smanjenje energetske potrošnje i emisija CO₂ do 2030. godine implementacijom specifičnih mjera za ublažavanje utjecaja klimatskih promjena i prilagodbu istima.

Ove projekcije omogućuju procjenu učinka predloženih mjera na smanjenje emisija CO₂ i pružaju smjernice za razvoj održivih strategija i politika za budućnost.

9.1.1 9.2 Ukupne projekcije emisije CO₂

Projekcije emisija izrađene su za sva tri sektora finalne potrošnje energije u Gradu Pleternici: promet, zgradarstvo i javnu rasvjetu. Pri izradi projekcija korišteni su emisijski faktori identični onima korištenima pri izradi Inventara za referentnu godinu. Iako emisijski faktori za određivanje neizravnih emisija CO₂ mogu varirati iz godine u godinu, ovisno o načinu proizvodnje električne energije i topline, korišteni su faktori koji osiguravaju dosljednost i točnost.

U skladu s pravilnikom o sustavu praćenja, mjerenja i verifikacije ušteda energije (NN 98/2021), emisijski faktori osiguravaju adekvatnu analizu emisija CO₂ prema aktualnim standardima i regulativi. Ovi faktori omogućuju pouzdane projekcije koje su ključne za planiranje i donošenje odluka u vezi s ublažavanjem klimatskih promjena.

Tablica 12.1 – Projekcije inventara emisija za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama, daje pregled ukupnih inventara emisija po sektorima za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama. Najveći udio u ukupnim emisijama scenarija bez mjera ima sektor prometa. Udio toga sektora u ukupnim emisijama scenarija bez mjera iznosi 55,75 %. Sektor prometa također ima najveći udio u ukupnim emisijama u scenariju s mjerama u iznosu od 70,88 %.

9.1.1.1 Tablica 12.1 – Projekcije inventara emisija za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama

Sektor	Emisije CO ₂ 2023. (tCO ₂)	2030. BAU (tCO ₂)	2030. s mjerama (tCO ₂)	2030. BAU u odnosu na 2023.	2030. s mjerama u odnosu na 2023.
Promet	9.925,35	11.500,00	6.500,00	15,85%	-34,51%

Zgradarstvo	12.354,18	7.500,00	3.000,00	-39,28%	-75,72%
Javna rasvjeta	90,75	25,00	10,00	-72,45%	-89,00%
UKUPNO	22.370,28	19.025,00	9.510,00	-14,96%	-57,50%

Ukupna emisija scenarija bez mjera iznosi 19.025,00 t CO₂, što je u odnosu na 2023. godinu smanjenje u emisijama od 14,96 %. Scenarij bez mjera pretpostavlja energetske potrošnje prepuštenu tržišnim kretanjima i navikama potrošača, bez sustavne provedbe mjera energetske učinkovitosti, ali uz pretpostavku uobičajene primjene novih, tehnološki naprednijih proizvoda kako se tijekom vremena pojavljuju na tržištu. Kako bi se postigao indikativni cilj smanjenja emisija od 55 % do 2030. godine, potreban je dodatni angažman.

Projekcija smanjenja emisija za scenarij s mjerama potvrđuje tu činjenicu i pokazuje da, uz primjenu mjera smanjenja energetske potrošnje i emisija CO₂, ukupne emisije CO₂ u 2030. godini iznose 9.510,00 t CO₂, što u odnosu na baznu godinu predstavlja smanjenje u ukupnim emisijama od 57,50%.

Ukupni potencijali smanjenja emisija po sektorima u 2030. godini prikazani su u Tablica 12.2 - Ukupni potencijali smanjenja emisija po sektorima.

9.1.1.2 Tablica 12.2 - Ukupni potencijali smanjenja emisija po sektorima

Sektor	Potencijal smanjenja, tCO₂	Udio u ukupnom potencijalu, %
Promet	5.000,00	40,00 %
Zgradarstvo	7.500,00	60,00 %
Javna rasvjeta	0	0,00 %
UKUPNO	12.500,00	-

Iz priloženih udjela može se zaključiti da je sektor zgradarstva sektor s najvećim potencijalom smanjenja emisije CO₂. Emisija scenarija s mjerama tog sektora smanjena je za 75,72 % u odnosu na 2023. godinu. Emisija sektora prometa smanjena je za 34,51 %, dok je emisija sektora javne rasvjete smanjena za 89,00 % zbog obnove koja je provedena prije izrade kontrolnog inventara. Ukupno smanjenje inventara u odnosu na referentnu godinu iznosi 57,50 %.

Ukupni potencijali smanjenja emisija u 2030. godini za grad Pleternicu iznosi 12.500,00 tCO₂. Zgradarstvo je sektor s najvećim potencijalom smanjenja emisija koji iznosi 7.500,00 tCO₂, što je ekvivalentno udjelu od 60,00 %. Potencijal smanjenja emisije sektora prometa iznosi 5.000,00 tCO₂, što prikazano preko udjela iznosi 40,00 %.

Na slici 12.2 prikazane su ukupne projekcije emisije CO₂ po scenarijima: ukupne emisije CO₂ u 2030. godini za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama te usporedba s emisijom iz 2023. godine i indikativnim ciljem.

Predloženi indikativni cilj smanjenja emisije CO₂ je smanjenje emisija za 55 % u 2030. godini, u odnosu na emisiju 2023. godine što predstavlja smanjenje emisija za 12.303,65 t CO₂. Prema

preuzetom cilju, ukupne emisije CO₂ u 2030. godini trebaju iznositi 10.066,63 t CO₂. Taj cilj je prikazan kao narančasta crta na slici 12.2 - Ukupne projekcije emisije CO₂ po scenarijima.

Ukupna emisija scenarija s mjerama u 2030. godini iznosi 9.510,00 t CO₂ što je za 556,63 t CO₂ ispod predloženog cilja.

Treba također napomenuti da mjere prilagodbe učincima klimatskih promjena nisu kvantificirane u smislu energetske uštede i smanjenja emisija stakleničkih plinova, no one svakako u određenoj mjeri tome doprinose. Iz toga proizlazi da je potencijal stvarne energetske uštede i smanjenja emisija stakleničkih plinova i veći od proračunatih u dijelu povećanja energetske učinkovitosti.

10. MEHANIZMI FINANCIRANJA PROVEDBE

10.1 Pregled mogućih izvora sredstava

Implementacija identificiranih mjera zahtijevat će mobilizaciju značajnih financijskih sredstava. Pregled potencijalnih izvora financiranja provedbe mjera iz ovog Plana generalno obuhvaća tri kategorije financijskih instrumenata:

- Financijske instrumente i modele koji su danas dostupni u Republici Hrvatskoj;
- Financijske instrumente i modele koji su danas dostupni EU, ali još nisu korišteni u Hrvatskoj;
- Inovativne financijske modele koji se razvijaju za potrebe realizacije pojedinih mjera iz Akcijskog plana.

U Tablica 10-1 dan je pregled mogućih izvora financiranja za uspješnu realizaciju mjera u Gradu Pleternici.

Tablica 10-1 - Pregled mogućih izvora financiranja mjera i aktivnosti

Izvor financiranja	Vrsta	Maksimalni iznos	Udio u ukupnim troškovima (%)
Gradski proračun	Vlastita sredstva	-	100
Sredstva ostvarena kroz sustav trgovanja emisijskim dozvolama i ostala nacionalna sredstva kroz Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)	Bespovratna sredstva	Nije određen	Do 100% ovisno o tipu projekta i vrsti mjera
Mehanizam za oporavak i otpornost	Bespovratna sredstva/zajam	Ovisno o vrsti investicije	Ovisno o vrsti investicije
Europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF)	Bespovratna sredstva	Zasebno određen po pojedinim specifičnim ciljevima.	Do 100%
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	Kredit	Nije određen	Ovisno o indeksu razvijenosti JLS
Europska investicijska banka (EIB)	Kredit/jamstva	Nije određen	Ovisi o financijskom instrumentu
Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)	Kredit	5-230 mil. EUR po projektu	Ovisi o financijskom instrumentu
Obzor Europa	Bespovratna sredstva	Ovisi o pozivu	Do 100
EU programi teritorijalne suradnje	Bespovratna sredstva	Ovisi o specifičnom cilju u okviru kojeg se prijavljuje projekt	Do 80

Izvor financiranja	Vrsta	Maksimalni iznos	Udio u ukupnim troškovima (%)
ELENA	Bespovratna sredstva	Nije određen	90
JASPERS	Tehnička pomoć	-	-
Darovnice članica Europske ekonomske zone i Norveške	Bespovratna sredstva	103,4 mil. EUR ukupno	Nije određeno
Tvrtke koje nude uslugu prema ESCO modelu (Ugovor o energetske učinku)	Privatni kapital/kredit	-	Do 100
Javno-privatno partnerstvo	Privatni kapital	-	Do 100
Socijalni fond za klimatsku politiku	Bespovratna sredstva	Treba se utvrditi. U primjeni od 2025. godine	n/p
Financijski instrument Novi europski Bauhaus – model teritorijalnog razvoja (u najavi)	Kombinacija bespovratnih sredstava i kredita	Nije poznato	Nije poznato.
Financijski instrument za poticanje energetske učinkovitosti (u najavi)	Kombinacija bespovratnih sredstava i kredita	Nije poznato.	Nije poznato.

10.1.1 Nacionalni programi

10.1.1.1 Program energetske obnove zgrada javnog sektora do 2030. godine

Program energetske obnove zgrada javnog sektora do 2030. godine, usvojen u travnju 2022. godine, nastavlja prethodni program koji je bio na snazi od 2016. do 2020. godine. U ovom novom programu, alocirano je više od 211 milijuna eura iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) za smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora. Sva raspoloživa sredstva su alocirana, a iznos alokacije je nekoliko puta povećan zbog povećanog interesa.

Fokus programa za razdoblje do 2030. godine je na zgradama s najlošijim energetske svojstvima. Uvodi se mogućnost financiranja dodatnih mjera koje ne nužno rezultiraju energetske uštedama. Program obuhvaća nekoliko kategorija obnove:

1. Integralna energetska obnova: Ova kategorija obuhvaća kombinaciju više mjera energetske obnove, pri čemu obavezno uključuje jednu ili više mjera na ovojnici zgrade koje osiguravaju uštedu u godišnjoj potrebnoj toplinskoj energiji za grijanje od najmanje 50% u odnosu na stanje prije obnove. Izuzetak je ako samo jedna mjera na ovojnici zgrade rezultira uštedom od najmanje 50%.
2. Dubinska obnova: Ova kategorija obuhvaća mjere energetske učinkovitosti na ovojnici i tehničkim sustavima te rezultira uštedom godišnje potrebne toplinske energije za grijanje i primarne energije od najmanje 50% u odnosu na stanje prije obnove.
3. Sveobuhvatna obnova: Ova kategorija obuhvaća sveobuhvatne mjere unapređenja postojećeg stanja zgrade, uključujući mjere za povećanje sigurnosti u slučaju požara, osiguravanje zdravih unutarnjih klimatskih uvjeta te unaprjeđenje otpornosti i stabilnosti zgrade, posebice radi povećanja potresne otpornosti. Može uključivati i druge mjere koje unaprjeđuju ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu.

Program osigurava bespovratna sredstva u iznosima od 60 do 80%, a za zgrade oštećene u potresu osigurava se 100% financiranje. Udio javnih sredstava iznosi između 1,8 i 2,4 milijarde kuna do 2024. godine, odnosno između 6,6 i 8,8 milijardi kuna tijekom cijelog desetogodišnjeg razdoblja.

10.1.1.2 Program energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. do 2020.

Program energetske obnove obiteljskih kuća, koji obuhvaća period od 2014. do 2020. godine, s posebnim fokusom na razdoblje 2014.-2016., iniciran je od strane Vlade Republike Hrvatske 27. ožujka 2014. Ovaj program, objavljen u Narodnim novinama (NN 43/14, 36/15, NN 57/2020), usmjeren je na analizu i smanjenje potrošnje energije u stambenom sektoru, identificiranje potencijala za energetske efikasnost i implementaciju mjera za unapređenje iste u postojećim objektima. Zahvaljujući izmjenama uvedenim 26. ožujka 2015., pristup subvencijama ujednačen je za sve građane, dok su procesi obnove ubrzani i pojednostavljeni.

Vlada, kroz Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine te Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, omogućava financiranje programa putem bespovratnih sredstava, pokrivajući 40 do 80% opravdanih troškova, ovisno o geografskoj poziciji aplikanta. U srpnju 2021., donesena je odluka o produženju roka za ostvarivanje prava na financijsku potporu do 31. prosinca 2021., kako bi se osigurala kontinuirana obnova do usvajanja novog programa planiranog do 2030. godine. Ove mjere služe kao temelj za daljnje strategije i alokacije resursa u Operativnom programu za period 2021.-2027.

10.1.1.3 Program energetske obnove višestambenih zgrada za razdoblje za razdoblje do 2030. godine

Program energetske obnove višestambenih zgrada, koji traje do 2030. godine (NN 143/21), usvojen je 23. prosinca 2021. Osnovni cilj ovog programa je poboljšanje energetske učinkovitosti u postojećim višestambenim zgradama, čime se teži smanjenju potrošnje energije i emisija CO₂, redukciji mjesečnih izdataka za energiju, smanjenju energetske siromaštva, te povećanju vrijednosti nekretnina. Osim toga, program ima za cilj i povećanje sigurnosti i otpornosti zgrada na požar i potres. Ova inicijativa je odgovor na dugoročni strategijski cilj definiran u Dugoročnoj strategiji obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine (NN 140/20), koja predviđa postupno povećanje stope energetske obnove sa 0,7% godišnje na 3% do 2030. godine.

U prvih tri godine programa, od 2022. do 2024., za sufinanciranje obnove višestambenih zgrada, koje nisu oštećene u potresu, osigurano je 300 milijuna kuna iz Mehanizma za oporavak i otpornost, putem Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. Također, planirana su sredstva od minimalno 172,5 milijuna kuna za obnovu zgrada pogođenih potresom.

Program omogućava različite kategorije obnove, pri čemu se stopa sufinanciranja određuje prema odabranoj kategoriji i ostvarenim uštedama. Ključni uvjet za sufinanciranje je smanjenje godišnje potrebne energije za grijanje za najmanje 50% u odnosu na prethodno stanje. Za zgrade oštećene potresom primjenjuje se jedinstvena stopa sufinanciranja od 80% za prihvatljive mjere obnove, te 100% za projektnu dokumentaciju.

Suvlasnici neoštećenih zgrada mogu dobiti sufinanciranje između 60 i 85%, ovisno o kategoriji obnove, dok je stopa sufinanciranja za izradu tehničke dokumentacije i druge aktivnosti 85% prihvatljivih troškova. Program također obuhvaća mjere zelene gradnje, osim standardnih energetskih obnova.

Prvi javni poziv realiziran je u prvoj polovici 2022., a program predviđa kontinuiranu provedbu sve do 2030. godine.

10.1.1.4 Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za period od 2021. do 2030. godine (NN 147/2021) usvojen je 30. prosinca 2021. godine od strane Vlade Republike Hrvatske. Cilj je stvoriti održiva, otporna, sigurna i za život ugodna urbanizirana područja unutar Hrvatske. Gradovi, kao ključni pokretači ekonomske aktivnosti, igraju važnu ulogu u održivom razvoju, suočavajući se istovremeno s izazovima poput neodržive urbanizacije,

degradacije okoliša, gubitka biološke raznolikosti, klimatskih promjena i rizika od prirodnih katastrofa.

Program predviđa tri specifična cilja kako bi se odgovorilo na ove izazove:

1. Kvalitetno planiranje i upravljanje zelenom infrastrukturom za unaprjeđenje održivosti urbanih područja.
2. Razvoj, širenje i povezivanje zelene infrastrukture koja je lako dostupna u urbanim područjima, čime se poboljšava okoliš i kvaliteta života građana.
3. Povećanje razine znanja i društvene svijesti o važnosti održivog razvoja urbanih područja putem razvoja zelene infrastrukture.

Očekuje se da će ukupna vrijednost investicija potrebnih za ostvarenje ovih ciljeva iznositi oko 4,56 milijardi kuna, s planiranim sufinanciranjem od 85%. Sredstva će se primarno usmjeriti na provedbu pilot-projekata razvoja zelene infrastrukture i na poticanje inicijativa koje jačaju otpornost urbanih sredina na klimatske promjene.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine bit će zaduženo za izradu Akcijskog plana za razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima. Plan će biti sukcesivno razrađen kroz tri trogodišnja perioda: 2024.-2026., 2026.-2028., i 2028.-2030., kako bi se osigurala njegova uspješna implementacija i postizanje zacrtanih ciljeva.

10.1.2 Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU), uspostavljen zakonima objavljenima u Narodnim novinama (NN 107/03, 144/12), započeo je sa svojim aktivnostima 1. siječnja 2004. godine. Osnovna misija Fonda je poticanje i financiranje projekata usmjerenih na zaštitu okoliša, povećanje energetske učinkovitosti i razvoj obnovljivih izvora energije. Fondova sredstva prikupljaju se kroz različite namjenske prihode, uključujući naknade od onečišćivača i korisnika okoliša, naknade za opterećivanje okoliša otpadom, te posebne naknade na motorna vozila zbog utjecaja na okoliš.

Financiranje iz Fonda dodjeljuje se kroz nacionalne programe, javne natječaje ili pozive, i to putem različitih financijskih instrumenata kao što su beskamatni zajmovi, subvencije, financijske pomoći i donacije. Korisnici ovih sredstava mogu biti jedinice lokalne i regionalne samouprave, trgovačka društva, druge pravne osobe, obrtnici, te fizičke osobe. Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, sredstva FZOEU-a počela su se koristiti kao dopunska sredstva europskim strukturnim i investicijskim fondovima (ESIF), čime se dodatno povećava kapacitet Hrvatske za provedbu projekata od značaja za okoliš i energetske efikasnost.

10.1.3 Mehanizam za oporavak i otpornost

Mehanizam za oporavak i otpornost predstavlja ključni dio inicijative NextGenerationEU, dizajniran da pomaže Europskoj uniji u prevladavanju ekonomskih i socijalnih posljedica pandemije COVID-19. Kroz ovaj mehanizam, državama članicama EU-a na raspolaganje stoji 672,5 milijardi eura, podijeljenih na 312,5 milijardi eura bespovratnih sredstava i 360 milijardi eura povoljnih zajmova, kako bi se podržale reforme i investicije usmjerene na brzi oporavak.

Da bi pristupile ovim sredstvima, države članice bile su obvezne izraditi Nacionalne planove oporavka i otpornosti (NPOO), usmjerene na ključne ciljeve Mehanizma, uključujući zelenu i digitalnu tranziciju te socio-ekonomsku transformaciju. Hrvatska je za svoj NPOO osigurala gotovo 75 milijardi kuna (9,9 milijardi eura), s udjelom bespovratnih sredstava od 47,5 milijardi kuna (6,3 milijarde eura) i povoljnih zajmova od oko 27 milijardi kuna (3,6 milijardi eura).

Prvi predujam od 6,1 milijarde eura isplaćen je Hrvatskoj krajem 2021., a daljnje isplate ovisit će o uspješnosti provedbe ciljeva i rezultata definiranih u NPOO. Hrvatski plan obuhvaća pet ključnih komponenti i jednu inicijativu, usmjerenih na gospodarstvo, javnu upravu, obrazovanje, tržište rada, zdravstvo te obnovu zgrada, s posebnim naglaskom na gospodarski razvoj, koji prima 54% ukupnih sredstava.

Sredstva predviđena NPOO-om distribuirat će se kroz javne pozive i nacionalne programe, potičući provedbu mjera koje koriste dostupnost sredstava iz NPOO-a i povezanih programa za financiranje prioriteta kao što su jačanje konkurentnosti gospodarstva, energetska tranzicija, upravljanje vodama i otpadom, promet, razvoj održivog turizma te unapređenje javne uprave i zdravstvenog sustava.

10.1.4 Europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF)

Više od polovice financijskih sredstava EU usmjereno je kroz pet ključnih strukturnih i investicijskih fondova, među kojima Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijski fond izdvajaju se kao primarni izvori financiranja nacionalnih infrastrukturnih inicijativa u Hrvatskoj. Ova sredstva, unutar nove financijske perspektive 2021.-2027., usmjerena su prema Programu Konkurentnost i kohezija, s fokusom na financiranje ulaganja koja doprinose nacionalnom razvoju.

Stopa sufinanciranja iz ESIF-a može dosegnuti do 100% ukupnih prihvatljivih troškova projekta, pri čemu ova stopa varira ovisno o ekonomskom razvoju i financijskoj održivosti pojedinog projekta unutar određene općine ili grada. Važno je naglasiti da projekti s komercijalnom isplativošću obično nisu prihvatljivi za financiranje iz EU fondova, dok se projekti s pozitivnim društvenim i ekološkim učinkom, unatoč slabim financijskim pokazateljima, smatraju prikladnima za bespovratna sredstva EU.

Za razdoblje 2021.-2027., Hrvatskoj je dostupno 9 milijardi eura iz EFRR-a i Kohezijskog fonda, s ukupnom alokacijom ESIF sredstava nešto višom od 14 milijardi eura, što predstavlja značajan rast u odnosu na prethodni financijski period. U skladu s tim, Vlada RH definirala je tri operativna programa za kohezijsku politiku u ovom periodu: Operativni program Konkurentnost i kohezija, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali, te Integrirani teritorijalni program, s naglaskom na mjere u sklopu prvog i trećeg programa.

Programi su osmišljeni u skladu s pet ključnih ciljeva EU politike: Pametna Europa, Zelena Europa, Povezana Europa, Solidarna Europa, i Europa bliže građanima, s posebnim naglaskom na alokaciju minimalno 25% sredstava za Pametnu Europu i 30% za Zelenu Europu. Kohezijski fond, s iznosom od 1,182 milijarde eura, integralni je dio cilja Povezana Europa, dok Integrirani teritorijalni program podupire cilj Europa bliže građanima kroz poticanje održivog razvoja.

Trenutno su programi i alokacija sredstava još uvijek u fazi izrade, stoga specifični uvjeti sufinanciranja nisu konačno definirani. Napomenuto je da se mjere financiranja u dokumentima obrađuju s ciljem maksimalnog iskorištavanja dostupnih sredstava u skladu s planiranim razdobljem provedbe.

10.1.5 Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), osnovana 12. lipnja 1992. godine, djeluje s primarnim ciljem financiranja obnove i razvoja hrvatskog gospodarstva. Kao institucija u potpunom vlasništvu Republike Hrvatske, koja stoji iza svih njenih obaveza, HBOR je ključan faktor u pružanju financijske podrške za široki spektar projekata koji potiču ekonomski napredak i regionalni razvoj. Temeljni kapital banke, utvrđen zakonskim propisima, iznosi 7 milijardi kuna, s dinamikom uplate koju određuje Vlada RH.

Među posebnim linijama kredita, HBOR nudi ESIF kredite za javnu rasvjetu, koji su prvenstveno namijenjeni jedinicama lokalne samouprave, ali i drugim javnim te društvenim ustanovama u nekim slučajevima. Krediti se kreću od 500.000 kn do 50.000.000 kn, s rokom otplate do deset godina, uključujući mogućnost počeka do šest mjeseci. Kamatna stopa varira između 0,1% i 0,5% godišnje, ovisno o razvijenosti područja provedbe projekta.

Osim toga, HBOR nudi investicijske kredite s povoljnim uvjetima financiranja, uključujući mogućnost smanjenja kamatnih stopa za ulaganja koja podržavaju ekološku održivost, digitalnu i zelenu tranziciju, istraživanje i razvoj, te projekte usmjerene na oporavak od posljedica potresa ili jačanje kvalitete javne infrastrukture. Umanjenje kamatne stope može iznositi do maksimalno 3 postotna boda, ovisno o specifičnostima projekta i njegovom doprinosu ciljevima razvojne politike.

10.1.6 Europska investicijska banka (EIB)

Europska investicijska banka (EIB), utemeljena Rimskim ugovorima 1958., djeluje kao ključna financijska institucija Europske unije namijenjena dugoročnom financiranju projekata od vitalnog značaja za razvojne politike EU. Cilj joj je podupirati projekte koji promiču ekonomski napredak i smanjuju regionalne disparitete unutar Unije. EIB nudi financijske usluge javnom i privatnom sektoru kroz četiri osnovne skupine usluga:

- **Dodjela Zajmova:** EIB pruža individualne, posredne ili skupne zajmove za velike infrastrukturne projekte, uključujući sektore transporta, energetike, okoliša, industrije, usluga, zdravstva i obrazovanja. Za direktno financiranje, projekti trebaju imati vrijednost veću od 25 milijuna eura, pri čemu EIB može financirati do 50% ukupne investicije. Kamatne stope na zajmove mogu biti fiksne ili varijabilne, a rokovi otplate variraju od 5 do 25 godina, ovisno o vrsti projekta.
- **Izdavanje Garancija:** EIB nudi garancije za zajmove kako bi se olakšalo dobivanje financiranja za projekte koji su u skladu s ciljevima EU.
- **Tehnička Pomoć:** Kroz specijalizirane instrumente poput ELENA i JASPERS, EIB pruža tehničku podršku projektima, olakšavajući im pristup financiranju i povećavajući njihovu isplativost.

- Financiranje preko Fondova: EIB koristi fondove i posebne instrumente za financiranje projekata, omogućujući tako dodatne izvore financiranja za inicijative koje podržavaju politiku EU.

Posredni zajmovi namijenjeni su prvenstveno malim i srednjim poduzećima, a realiziraju se preko partnerskih banaka. Ovi zajmovi pokrivaju 100% vrijednosti investicija u industriji, modernizaciju tehnologije, energetske učinkovitost, zaštitu okoliša i infrastrukturna poboljšanja.

Kada je riječ o apliciranju za zajam od EIB-a, iako ne postoji unificirana dokumentacija, zahtijeva se detaljna priprema, uključujući studiju isplativosti, zakonske dozvole, tehničke specifikacije, financijsku analizu i procjenu utjecaja na okoliš. Također, projekti mogu kombinirati sredstva EIB-a s fondovima ESI, omogućujući složene financijske strukture za realizaciju širokog spektra projekata.

10.1.7 Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD), osnovana 1991. godine, djeluje kao međunarodna financijska institucija čija je svrha podržavanje zemalja u tranziciji prema tržišnoj ekonomiji i demokraciji. Sa sjedištem u Londonu, EBRD je u vlasništvu 61 države te Europske unije i Europske investicijske banke. Banka djeluje u 29 zemalja Europe i Azije, uključujući i Hrvatsku, usmjeravajući investicije primarno prema privatnom sektoru koji se suočava s izazovima u pronalasku financijskih sredstava na tržištu. EBRD surađuje i s lokalnim bankama kako bi podržao projekte u javnom sektoru.

Da bi projekt bio financiran od strane EBRD-a, mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- Realizacija projekta mora biti u članici EBRD-a.
- Projekt mora pokazivati tržišni potencijal.
- Financijski ulog investitora treba biti značajno veći u odnosu na ulog EBRD-a.
- Projekt treba imati pozitivan učinak na lokalno gospodarstvo i razvoj privatnog sektora.
- Moraju se poštovati strogi financijski i ekološki standardi.

EBRD se fokusira na financiranje u sektorima kao što su poljoprivreda, energetska efikasnost, opskrba energijom, industrijska proizvodnja, infrastruktura, turizam, telekomunikacije i transport, sa zajmovima i investicijama vrijednim od 5 do 230 milijuna eura. Projekti manje vrijednosti mogu se financirati preko lokalnih banaka ili specijaliziranih razvojnih programa. Vremenski okvir otplate kredita varira od 1 do 15 godina, a EBRD prilagođava financijske uvjete prema specifičnostima regije i industrije projekta. Ulog EBRD-a u projektima može doseći do 35% ukupne vrijednosti, s mogućnošću i većeg udjela.

10.1.8 Programi i posebni instrumenti potpore Europske unije

10.1.8.1 Obzor Europa

Obzor Europa predstavlja nastavak programa Obzor 2020 i služi kao ključni okvirni program Europske unije za područje istraživanja i inovacija u periodu od 2021. do 2027. godine. Program, koji je s proračunom od preko 95 milijardi eura najveći javni program za istraživanja

i inovacije na svijetu, ima za cilj poticanje europskog istraživačkog prostora, jačanje konkurentnosti, te usmjeravanje i ubrzanje digitalne i ekološke tranzicije, kao i oporavak i povećanje otpornosti Europe.

Program Obzor Europa organiziran je oko tri ključna stupa:

- * Izvrsnost u znanosti - usmjeren na promicanje znanstvenih temelja,
- * Globalni izazovi i konkurentnost europske industrije - fokusiran na adresiranje socijalnih izazova i poticanje industrijskog liderstva,
- * Inovativna Europa - namijenjen poticanju inovacijskih kapaciteta i tržišne implementacije.

Osim ova tri osnovna stupa, postoji i horizontalni segment koji podržava ciljeve Europskog istraživačkog prostora, s naglaskom na stvaranje povoljnog okruženja za istraživanje i inovacije. Cilj je omogućiti jednak pristup mogućnostima i financiranju za sve članice i njihove regije.

Unutar Obzor Europa, misije predstavljaju novi instrument usmjeren na ostvarivanje ambicioznih, mjerljivih i vremenski ograničenih ciljeva s jasnim budžetima, kako bi se pronašla rješenja za velike društvene izazove te promicalo dobrobit Unije u cjelini. Sufinanciranje projekata kreće se u rasponu od 30 do 100% troškova, ovisno o tipu aktivnosti, čime se potiču različite vrste istraživačkih i inovacijskih poduhvata.

10.1.8.2 Europski programi teritorijalne suradnje

Europski programi teritorijalne suradnje usmjereni su na poticanje partnerstava u ključnim sektorima radi promicanja teritorijalne, ekonomske i socijalne integracije, s ciljem ostvarivanja regionalne kohezije, stabilnosti i konkurentnosti. Financiranje ovih programa dolazi iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI), te Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), ovisno o statusu zemlje prijavitelja u odnosu na Europsku uniju.

Za razdoblje od 2021. do 2027. godine, programi teritorijalne suradnje uključuju četiri osnovne komponente:

Interreg A - Prekogranična suradnja, fokusirana na suradnju između susjednih regija.

Interreg B - Transnacionalna suradnja, usmjerena na suradnju između širih geografskih područja.

Interreg C - Međuregionalna suradnja, koja promiče razmjenu znanja i iskustava među regijama.

Interreg D - Suradnja među najudaljenijim regijama, fokusirana na specifične izazove udaljenih lokacija.

S približno 10 milijardi eura dodijeljenih za gotovo 100 različitih Interreg programa, cilj je doprinijeti realizaciji ciljeva Europske kohezijske politike koji obuhvaćaju stvaranje konkurentnije i pametnije Europe, poticanje zelene tranzicije prema ekonomiji s niskom

razinom ugljika, poboljšanje povezanosti, promicanje socijalne uključenosti i stvaranje Europe bliže njezinim građanima.

Za prijavu na Interreg programe, projektne konzorcije moraju činiti partneri iz različitih zemalja unutar programskog područja, s tim da koordinator projekta mora biti iz zemlje članice EU. Projekti mogu biti sufinancirani do maksimalno 80% ukupnih prihvatljivih troškova.

10.1.8.3 European Local Energy Assistance (ELENA)

ELENA je usluga tehničke pomoći uspostavljena krajem 2009. godine u suradnji Europske komisije i Europske investicijske banke. Cilj je podržati gradove i regije u razvijanju projekata usmjerenih na poboljšanje energetske učinkovitosti i privlačenje dodatnih investicija. Tehnička podrška obuhvaća sve faze projektiranja, implementacije i financiranja investicijskih programa, s fokusom na one koji imaju značajan potencijal za smanjenje emisija CO₂. Prihvatljivi projekti uključuju, između ostalog, razvoj energetske učinkovitih sustava za grijanje i hlađenje, investicije u održivi javni prijevoz te projekte održive gradnje.

ELENA financiranje tipično podržava investicijske programe čija vrijednost prelazi 30 milijuna eura. Za projekte energetske učinkovitosti, uključujući one stambene prirode, predviđeno je trogodišnje razdoblje implementacije, dok projekti vezani uz gradski prijevoz i mobilnost obuhvaćaju četverogodišnje razdoblje provedbe.

Za dodjelu tehničke pomoći, potrebno je da omjer između iznosa tehničke pomoći i kapitalne investicije varira između 1:10 i 1:20, ovisno o sektoru kojem je pomoć namijenjena. ELENA pritom nudi visoki stupanj bespovratnog sufinanciranja, do 90% ukupnih troškova, čime se znatno olakšava razvoj i realizacija ključnih projekata u području energetske učinkovitosti i održivog razvoja.

10.1.8.4 Zajednička pomoć za potporu projektima u europskim regijama (JASPERS)

Inicijativa JASPERS, pokrenuta 2006. godine od strane Europske komisije, Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD), Europske investicijske banke (EIB) i u suradnji s KfW bankom, usmjerena je na pružanje pomoći novim članicama Europske unije (one koje su pristupile nakon 2004.) u pripremi kapitalnih projekata za financiranje iz fondova EU. JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) temelji se na radu stručnjaka visoke kvalifikacije, s centralom u Luksemburgu i regionalnim uredima u centralnoj i istočnoj Europi, kako bi se osigurala tehnička pomoć za širok spektar projekata.

Područja na koja se JASPERS inicijativa fokusira uključuju:

- Poboljšanje prometne infrastrukture unutar i izvan Transeuropske mreže, uključujući željeznički, cestovni i riječni promet;
- Razvoj intermodalnih prometnih sustava i njihove interoperabilnosti;
- Podršku čistom gradskom i javnom prijevozu;
- Projekte zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije;
- Implementaciju projekata kroz javno-privatna partnerstva.

Tehnička pomoć koju JASPERS pruža organizira se kroz godišnje akcijske planove, pripremljene u suradnji s državama članicama i Europskom komisijom, s posebnim naglaskom na okolišne projekte čija vrijednost premašuje 25 milijuna eura i projekte prometne infrastrukture vrijednije od 50 milijuna eura. Hrvatska, kao jedna od zemalja korisnica, uključila se u inicijativu JASPERS 2012. godine, koristeći se njenim resursima za razvoj i pripremu projekata financiranih iz EU fondova.

10.1.9 Darovnice članica Europske Ekonomske Zone i Norveške („EEA i Norway Grants“)

Program Bespovratnih poticaja članica Europske Ekonomske Zone (EEA) i Norveške predstavlja zajednički doprinos Islanda, Lihtenštajna i Norveške s ciljem smanjenja ekonomskih i socijalnih nejednakosti te jačanja bilateralnih odnosa između ovih tri zemlje i 15 zemalja Središnje i Južne Europe, uključujući i Hrvatsku. Ovaj program bespovratne pomoći financira se proporcionalno gospodarskoj snazi zemalja donatora, a ukupna sredstva dodijeljena Hrvatskoj za period 2014.-2021. iznose 103,4 milijuna eura.

Prioriteti financiranja unutar programa odražavaju ključne izazove s kojima se Europa suočava, uključujući:

- Poticanje inovacija, istraživanja, obrazovanja i konkurentnosti;
- Promicanje društvene uključenosti, zapošljavanja mladih i smanjenje siromaštva;
- Podupiranje inicijativa za zaštitu okoliša, energetske učinkovitosti, borbe protiv klimatskih promjena i smanjenje emisija stakleničkih plinova;
- Razvoj kulture, civilnog društva, dobrog upravljanja i poštovanja temeljnih ljudskih prava;
- Poboljšanje pravosuđa i unutarnjih poslova.

Projekti financirani kroz ovaj fond u prethodnom periodu obuhvaćali su, među ostalim, inicijative za povećanje energetske učinkovitosti u stambenim zgradama u zemljama poput Češke, Bugarske, Mađarske, Poljske, Rumunjske, Slovačke i Slovenije. Operativni program za korištenje sredstava trenutno je u izradi, pri čemu se nastoji odgovoriti na navedene prioritete i izazove.

10.1.10 Europski socijalni fond za klimatsku politiku

U okviru nastojanja da se suzbije energetska siromaštvo te podrži mala poduzeća tijekom ekološke tranzicije, Europska komisija predložila je osnivanje Socijalnog fonda za klimatsku politiku. Planirani proračun ovog fonda iznosi 16,4 milijarde eura do 2027. godine, s potencijalom rasta do 72 milijarde eura do 2032. Ovaj fond dio je šireg zakonodavnog paketa "Spremni za 55", čiji je cilj ostvarenje ambicija Europskog zelenog plana kroz smanjenje emisija stakleničkih plinova.

Europski Parlament je 22. lipnja 2022. godine dao zeleno svjetlo za Socijalni fond za klimatsku politiku, otvarajući time put za pregovore s vladama država članica EU-a. Fond je zamišljen

kao sredstvo financiranja mjera namijenjenih borbi protiv energetske i mobilnog siromaštva, kako na kratkoročnoj tako i na dugoročnoj osnovi. Mjere koje se planiraju financirati uključuju:

- Smanjenje poreza i naknada na energiju ili pružanje drugih vrsta izravne financijske potpore za ublažavanje rasta cijena goriva za cestovni prijevoz i grijanje, s postupnim ukidanjem do kraja 2032. godine.
- Inicijative za poticanje obnove zgrada i prijelaza na obnovljive izvore energije unutar stambenih i poslovnih prostora.
- Poticaje za korištenje javnog prijevoza umjesto privatnih vozila, kao i za dijeljenje automobila i biciklizam, čime se promiče ekološki prihvatljivija mobilnost.
- Podršku razvoju tržišta rabljenih električnih vozila, čime se olakšava pristup ekološki prihvatljivijim opcijama prijevoza širem krugu ljudi.

Socijalni fond za klimatsku politiku ključan je element u ostvarivanju ciljeva EU-a u pogledu smanjenja negativnog utjecaja klimatskih promjena, pritom osiguravajući socijalno pravednu tranziciju prema zelenijem gospodarstvu.

10.1.11 ESCO model

ESCO, ili Energy Service Company, predstavlja koncept na tržištu usluga energetike usmjeren na razvoj, implementaciju i financiranje projekata koji ciljaju na poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje operativnih troškova. Glavni cilj ESCO projekata jest smanjiti troškove za energiju i održavanje kroz uvođenje učinkovitije opreme i optimizaciju energetskih sistema, s krajnjim ciljem da se investicija otplati kroz ostvarene uštede tijekom određenog razdoblja. Rizik neostvarivanja ušteda preuzima ESCO tvrtka, čime se klijentima pružaju jamstva i olakšava realizacija financijskih rješenja za projekte.

ESCO model omogućava klijentima otplatu investicije iz ostvarenih ušteda, pri čemu ESCO tvrtka može garantirati da će uštede biti dostatne za pokrivanje troškova financiranja tijekom trajanja projekta. Nakon što se investicija otplati, ESCO se povlači iz projekta, a sve prednosti prepušta klijentu. Projekti su prilagođeni specifičnim potrebama klijenta, a moguće je i širenje projekta uključivanjem dodatnih mjera za energetske učinkovitost.

Jedna od ključnih prednosti ESCO modela je mogućnost suradnje s jednim pružateljem usluga za sve faze projekta, što smanjuje troškove i investicijski rizik. ESCO projekti obično obuhvaćaju sve energetske sustave na lokaciji, omogućavajući odabir najučinkovitijih mjera s povoljnim omjerom investicija i ušteda.

U Europi, mehanizmi financiranja energetske učinkovitosti uključuju ugovore o energetskom učinku (EPC) i ugovornu prodaju toplinske energije. EPC ugovori, rašireni u EU, uključuju financiranje, zajamčene uštede energije i mjerenje i verifikaciju ušteda tijekom trajanja ugovora. Model ugovorne prodaje topline, primijenjen u zemljama kao što su Austrija, Finska i Švedska, omogućava privatnim poduzetnicima prodaju toplinske energije krajnjim korisnicima, dok Hrvatska još uvijek nema primjene ovog modela.

10.1.12 Javno-privatno partnerstvo

Javno-privatno partnerstvo (JPP) predstavlja suradnju između javnog i privatnog sektora u svrhu proizvodnje javnih proizvoda ili pružanja javnih usluga, pri čemu javni sektor nastupa kao inicijator suradnje, dok privatni sektor ulazi u partnerstvo na temelju poslovnog interesa i obaveze kvalitetne izvedbe ugovorenih poslova. Cilj JPP-a je postići veću ekonomičnost, efikasnost i učinkovitost u proizvodnji javnih dobara ili usluga nego što je to moguće tradicionalnim pristupom.

JPP se primjenjuje u različitim oblicima i sektorima javne uprave, najčešće kada javni sektor nema dovoljno stručnosti ili sredstava za samostalno obavljanje određenih javnih poslova. Ključne karakteristike JPP projekata uključuju dugoročnu suradnju do 40 godina i prenošenje poslovnih rizika (izgradnje, raspoloživosti i potražnje) na privatnog partnera.

Europska unija obradila je temu JPP-a kroz Zelenu knjigu, s ciljem klasifikacije različitih oblika partnerstava i razumijevanja njihove regulative unutar okvira EU o javnim nabavama i koncesijama. U Hrvatskoj, područje JPP-a regulirano je zakonima koji omogućavaju implementaciju ovakvih projekata, pružajući pravni okvir za njihovu realizaciju.

Financiranje projekata kroz JPP ima prednost u tome što investicija ne utječe na povećanje javnog duga, pod uvjetom da se može dokazati kako privatni partner snosi većinu rizika vezanih za partnerstvo. JPP se posebno ističe kao rješenje za pokretanje projekata energetske obnove i drugih infrastrukturnih projekata u situacijama ograničenih javnih sredstava i prezaduženosti lokalnih i regionalnih jedinica samouprave.

11. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Akcijski plan za energetske i klimatske održivosti Grada Pleternice predstavlja sveobuhvatan pristup energetske tranzicije i prilagodbi na klimatske promjene. Dokument je rezultat suradnje s građanima i dionicima te osigurava provedbu projekata i mjera koje će koristiti zajednici. Kroz ovaj plan, identificiraju se precizne smjernice za provedbu projekata energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije, prilagodbe klimatskim promjenama i suzbijanja energetske siromaštva.

Grad Pleternica se, potpisivanjem Sporazuma gradonačelnika za energiju i klimu, pridružio vodećoj europskoj inicijativi za smanjenje emisije stakleničkih plinova. Postavljen je indikativni cilj smanjenja emisije CO₂ od najmanje 55% do 2030. godine, u odnosu na emisije iz 2023. godine.

Za potrebe procjene smanjenja emisija CO₂ do 2030. godine, izrađene su projekcije kretanja potrošnje energije i emisija u dva scenarija: jedan s provedenim mjerama i drugi bez njih. Bez primjene mjera, emisije bi u 2030. godini bile više od cilja, što ukazuje na nužnost provedbe mjera.

Ukupno je predloženo 23 mjere ublažavanja klimatskih promjena, čiji su potencijali smanjenja emisija CO₂ kvantificirani. Ove mjere su usmjerene na sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete, a projekcije pokazuju smanjenje emisija za 55,53% u odnosu na 2023. godinu.

Mjere prilagodbe klimatskim promjenama nisu uključene u procjene emisija CO₂, ali su neizbježne te će biti praćene i uključene u izvještaje. Definirano je 30 mjera prilagodbe koje će se implementirati kroz istraživanja i analize.

Sporazum gradonačelnika naglašava pravednu energetske tranziciju koja uključuje sve društvene slojeve, uključujući i ranjive skupine. Plan sadrži mjere za suzbijanje energetske siromaštva koje su povezane s ostalim kategorijama mjera.

Akcijski plan za energetske i klimatske održivosti ključan je dokument za energetske tranziciju i prilagodbu na klimatske promjene do 2030. godine. Omogućuje praćenje i izvještavanje o provedbi mjera, sukladno Sporazumu gradonačelnika za klimu i energiju.

12. POPIS KRATICA

BAU – scenarij bez mjera (engl. Business as usual)

BEI – Referentni inventar emisija (engl. Baseline Emission Inventory)

CEF – Instrument za povezivanje Europe (engl. Connecting Europe Facility)

CF – Kohezijski fond (engl. Cohesion Fund)

CLLD – Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (engl. Community Led Local Development)

CO₂ – ugljikov dioksid

CoMO – ured Sporazuma gradonačelnika (engl. Covenant of Mayors Office)

COPERT IV – Računalni program za izračun emisija iz cestovnog prometa (engl. COmputer Programme to calculate Emission from Road Traffic)

DHMZ – Državni hidrometeorološki zavod

DSI – Infrastruktura za digitalne usluge (engl. Digital Service Infrastructure)

DZS – Državni zavod za statistiku

EAFRD – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (engl. European Agricultural Fund for Rural Development)

EEA – Europska agencija za okoliš (engl. European Environmental Agency)

EEEF – Europski fond za energetske učinkovitost (engl. European Energy Efficiency Fund)

EEFF – Darovnica iz Programa Europske komisije (engl. Energy Efficiency Finance Facility)

EFSI – Europski fond za strateška ulaganja (engl. European Fund for Strategic Investments)

EIB – Europska investicijska banka (engl. European Investment Bank)

ELENA – Europski instrument za lokalnu energetske podršku (engl. European Local Energy Assistance)

EMFF – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (engl. European Maritime Fisheries Fund)

EnU – energetska učinkovitost

EPC – Ugovor o energetske učinku (engl. Energy Performance Contracting)

ERDF – Europski fond za regionalni razvoj (engl. European Regional Development Fund)

ESCO – Poduzeće za energetske usluge (engl. Energy Service Company)

ESF – Europski socijalni fond (engl. European Social Fund)

ESI fond – Europski strukturni i investicijski fond (engl. European Structural and Investment Fund)

EU – Europska unija

FTE – puno radno vrijeme zaposlenika (engl. Full time equivalent)

FZOEU – Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

GHG – staklenički plin (engl. Greenhouse Gas)

SRIA – Strateška agenda za istraživanje i inovacije (engl. Strategic Research and Innovation Agenda)

TAF – Instrument za tehničku pomoć (engl. Technical Assistance Facility)

UIA – Inovativne mjere za gradove (engl. Urban Innovative Actions)

UNP – ukapljeni naftni plin (engl. Liquid Petroleum Gas, LPG)

VTF – visokotlačna živina žarulja

VTNa – visokotlačna natrijeva žarulja

13. POPIS LITERATURE

- Strategija energetske razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu
- Priručnik za izradu Akcijskog plana energetske održive razvika grada
- Preporuke za izvještavanje Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju
- Alati dostupni na platformi Urban-Adaptation Support Tool (Urban-AST)
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 106/17);
- Strategije Europske unije za bioraznolikost do 2030. godine (COM/2020/380 final);
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“ br. 46/20)
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 106/17);
- Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje 2021. - 2027. godine (u procesu izrade);
- Nacionalna Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu
- Analize i podloge za izradu Strategije energetske razvoja Republike Hrvatske
- Popratni vodič za razvoj SECAP-a u regiji Srednje i Istočne Europe
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, 2017.
- ARKOD - nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, <https://arkod.apprrr.hr/>;
- Atlas okoliša, envi.azo.hr;
- Turistička zajednica grada Pleternice
- Cordis EU research results, <https://cordis.europa.eu/>;
- Službena web stranica Grada Svete Nedelje, <https://grad-svetanedelja.hr>;
- Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, registar.kulturnadobra.hr;
- Državni hidrometeorološki zavod, <https://meteo.hr/klima>;
- Državni zavod za statistiku <https://dzs.gov.hr>;
- Hrvatske vode, Karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava, korp.voda.hr;
- Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode, www.bioportal.hr;
- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, <https://oie-aplikacije.mzoe.hr/Pregledi/>;
- Arcanum Maps, maps.arcanum.com;
- Geoportal DGU, <https://geoportal.dgu.hr/>
- Pariški sporazum (2016. SL L282/4);
- EK strateški dokument Zelena infrastruktura (COM(2019) 236 final);
- Akcijski plan održive energetske razvoja i prilagodbe klimatskim promjenama Grada Svete Nedelje-SECAP (2020.);
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. odobren Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 10687/21 od 20.srpnja 2021. godine (gov.hr);
- Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final, 11.12.2019.);
- Program Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024 (vlada.gov.hr);
- Nacionalni program reformi 2019 (vlada.gov.hr);

REPUBLIKA HRVATSKA
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
GRAD PLETERNICA

Gradsko vijeće

KLASA: 021-01/25-01/02

URBROJ: 2177-7-03-25-20

Pleternica, 01. travnja 2025. godine

Na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, broj: 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) i članka 36. Statuta Grada Pleternice (Službeno glasilo Grada Pleternice broj 02/21.), Gradsko vijeće Grada Pleternice, na 24. sjednici održanoj dana 01. travnja 2025. godine, donosi

ODLUKU

o usvajanju Strategije zelene urbane obnove Grada Pleternice

I.

Ovom Odlukom usvaja se Strategije zelene urbane obnove Grada Pleternice (dalje u tekstu: Strategija).

II.

Strategija se objavljuje u „Službenom glasilu Grada Pleternice“ i na službenim internetskim stranicama Grada Pleternice, u skladu sa člankom 10. stavkom 1. točkom 4. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“ broj 25/13, 85/15, 69/22).

III.

Strategija se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njen sastavni dio.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenom glasilu Grada Pleternice.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PLETERNICE

PREDSJEDNIK:

Anto Barbarić, dipl.ing., v.r.

**Financira
Europska unija**
NextGenerationEU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga uređenja,
graditeljstva i državne imovine

Strategija zelene urbane obnove Grada Pleternice

**Financira
Europska unija**
NextGenerationEU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga uređenja,
graditeljstva i državne imovine

Financira Europska Unija – NextGenerationEU

Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

**Financira
Europska unija**
NextGenerationEU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga uređenja,
graditeljstva i državne imovine

Strategija zelene urbane obnove Grada Pleternice

Naručitelj: Grad Pleternica

Izvršitelj: Poduzetnički centra Pleternica d.o.o.

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
2. Poveznica na programe ZI, KG i NPOO	6
2.1. Doprinos Programu razvoja zelene infrastrukture (ZI) 2021.–2030.....	7
2.2. Doprinos Programu razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama (KG) 2021.–2034.....	7
2.3. Povezanost s reformom C6.1.R5 iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO) 2021.–2026.....	8
3. Srednjoročna vizija razvoja grada Pleternice	9
3.1. Povećanje zelene infrastrukture i prilagodba klimatskim promjenama	12
3.1.1. Pilot projekt: Povezivanje gradova Požega i Pleternica formiranjem zelenog koridora uz rijeku Orjavu.....	15
3.2. Energetska tranzicija i smanjenje ugljičnog otiska	15
3.3. Urbana revitalizacija i kružno gospodarenje prostorom	19
3.4. Pametna infrastruktura i digitalizacija.	23
3.5. Održiva mobilnost i ekološki prijevoz	24
4. Razvojne potrebe i potencijali grada Pleternice	29
4.1. Gospodarske potrebe i potencijali	30
4.2. Socijalne potrebe i potencijali.....	35
4.3. Međupovezanost razvojnih faktora	37
5. Osnovna obilježja grada Pleternice.	38
6. Analiza ulaznih podataka povezanih s temom zelene urbane obnove grada Pleternice	45
6.1. Analiza važećih strateških i prostorno-planskih dokumenata	45
6.1.1. Strategija zelene urbane obnove grada Pleternice	45
6.1.2. Plan upravljanja destinacijom Pleternica za razdoblje 2025-2029	45
6.1.3. Prostorni plan uređenja Grada Pleternice	45
6.1.4. Plan razvoja Požeško-slavonske županije 2021	45
6.2. Povijesna analiza razvoja značajnih javnih zelenih površina	45
6.3. Analiza baze podataka zelenih površina i dostupnih pisanih izvora.....	46
6.4. Analiza prirodnih elemenata	49
6.4.1. Analiza tla – sastav, kvaliteta i utjecaj na urbani razvoj.....	49
6.4.2. Vodni resursi – dostupnost i kvaliteta	50
6.4.3. Urbane šume – funkcija, stanje i potencijal razvoja	50
6.5. Društveno gospodarska analiza.....	52
6.5.1. Demografski trendovi i struktura stanovništva	52
6.5.2. Gospodarska struktura i potencijal rasta	53
6.5.3. Socijalni aspekti i kvaliteta života	54
6.6. Vizualno strukturna analiza.....	56

6.6.1. Snimanje iz zraka.....	56
6.6.2. Terenska istraživanja	56
6.7. Analiza dosadašnjih javnih ulaganja kroz gradski proračun u zelenu urbanu obnovu	59
6.8. Analiza podataka i komentara dobivenih ispitivanjem javnog mnijenja građana i drugih ključnih dionika	60
7. Model kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u gradu Pleternici.....	62
7.1. Identifikacija napuštenih prostora i zgrada	62
7.2. Analiza potencijala za kružno gospodarenje	62
7.3. Primjeri dobre prakse	67
7.4. Preporuke za implementaciju kružnog gospodarenja u Pleternici	72
7.5. Upravljanje otpadom i izazovi reciklažnog dvorišta.....	73
7.6. Integracija modela kružnog gospodarstva u budući razvoj Pleternice.....	74
8. Područja pogodna za urbanu preobrazbu i/ili urbanu sanaciju u gradu Pleternici	76
9. Izrada swot analize razvoja zelene infrastrukture i nekorisćenih površina javne namjene	81
9.1. Snage	81
9.2. Slabosti	82
9.3. Prilike	83
9.4. Prijetnje	84
10. Strateški okvir zelene urbane obnove grada Pleternice.....	86
11. Horizontalna načela u strategiji zelene urbane obnove grada Pleternice	88
12. Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe strategije zelene urbane obnove grada Pleternice	92
12.1. Pokazatelji uspješnosti.....	92
12.2. Financijski plan.....	93
12.3. Terminski plan provedbe	95
13. Zaključak.....	98
14. Popis literature.....	100

1. UVOD

Razmišljajući o budućnosti naših gradova i naselja, postaje jasno da zelena infrastruktura i kružno gospodarenje prostorom nisu samo koncepti održivog razvoja, već nužni alati za rješavanje sve izraženijih ekoloških, gospodarskih i društvenih izazova. Urbanizacija, klimatske promjene i rastući pritisak na prirodne resurse zahtijevaju integrirane strategije koje će omogućiti prilagodbu gradova novim uvjetima i osigurati dugoročnu kvalitetu života građana.

Strategija zelene urbane obnove Grada Pleternice predstavlja ključni razvojni dokument za razdoblje od 2024. do 2034. godine, usmjeren na sustavno poboljšanje kvalitete urbanog prostora kroz primjenu rješenja zelene infrastrukture, energetske tranzicije i kružnog gospodarenja resursima. Ovaj dokument nije samo tehnički plan, već i vizija razvoja koja spaja ekološke, društvene i gospodarske aspekte, omogućujući Pleternici da postane grad otporan na klimatske izazove, energetski učinkovit i društveno ukljuživ.

Svrha i razlozi izrade strategije

Grad Pleternica, poput mnogih manjih urbanih sredina u Hrvatskoj, suočava se s nizom razvojnih izazova koji su poslužili kao glavni razlozi za izradu ove strategije:

- Smanjenje zelenih površina i fragmentacija ekosustava – nedovoljna povezanost postojećih zelenih zona ograničava njihovu ekološku i društvenu funkciju.
- Klimatske promjene – porast prosječnih temperatura, povećana učestalost toplinskih valova i sezonskih poplava uz rijeku Orlicu povećavaju potrebu za prilagodbom.
- Depopulacija i društveno-gospodarski izazovi – mlado stanovništvo napušta grad u potrazi za boljim uvjetima života, što zahtijeva poboljšanje javnih prostora, infrastrukture i gospodarskih prilika.
- Nedovoljna primjena kružnog gospodarstva – napušteni i neiskorišteni prostori, niska stopa reciklaže građevinskog otpada i visoka potrošnja resursa ukazuju na potrebu za inovativnim pristupima upravljanju gradskim prostorom.
- Nedostatak sustava praćenja kvalitete okoliša – trenutni sustavi ne omogućuju pravovremenu analizu i intervencije u području urbane ekologije, kvalitete zraka i voda.

Strategija ima za cilj stvoriti sustavne promjene u prostornom razvoju Grada Pleternice, potaknuti održivo korištenje resursa i osigurati mehanizme dugoročnog praćenja učinaka donesenih mjera.

Slika 1. Startegija održivog urbanog razvoja, izvor:autor

Proces izrade strategije

Izrada Strategije zelene urbane obnove Grada Pleternice temeljila se na participativnom i interdisciplinarnom pristupu, pri čemu su uključeni različiti dionici kako bi se osigurala realna i provediva rješenja. Proces izrade uključivao je sljedeće ključne korake:

1. Analiza postojećeg stanja – prikupljeni su podaci o demografskim, prostornim i ekološkim pokazateljima, stanju infrastrukture i urbanih površina te su analizirane klimatske promjene koje utječu na područje grada.
2. Uključivanje stručnjaka i relevantnih institucija – urbanisti, ekolozi, arhitekti, predstavnici akademske zajednice i lokalnih razvojnih agencija pridonijeli su kreiranju stručnih preporuka.